E. V. Ivanova

Analiza operelor literaturii ruse din secolul al XX-lea

Pentru toate manualele de literatură modernă pentru clasa a 11-a

Clasă

EXAMEN

Kit educațional și metodologic

E.V. Ivanova

Analiza operelor literaturii ruse din secolul al XX-lea

Pentru toate manualele de literatură modernă pentru clasa a 11-a

Recomandat

Academia Rusă de Educație

Ediția a doua, revizuită și extinsă

Editura „EXAMEN” MOSCOVA · 2012

UDC 372.8:821.161.1

BBK 74.268.3

I21

Ivanova, E.V.

I21 Analiza operelor literaturii ruse a secolului XX: clasa a XI-a / E.V. Ivanova. – Ed. a II-a, revizuită. si suplimentare - M.: Editura „Examen”, 2012. - 253, [3] p. (Seria „Kit de instruire și metodologie”)

ISBN 978-5-377-04448-2

Manualul examinează lucrările cheie ale procesului istoric și literar al secolului al XX-lea. Prezintă atât lucrări create în Rusia, cât și capodopere ale creativității literare publicate în exil. Unele dintre ele aparțin așa-numitei literaturi „întoarse”, a cărei analiză a intrat relativ recent în sfera literară.

Se acordă multă atenție poeziei în manual. În acest sens, epoca Epocii de Argint este deosebit de remarcabilă. Cartea oferă analize detaliate ale poeziilor lui A.A. Bloka, S.A. Yesenina, V.V. Mayakovsky, M.I. Tsvetaeva, A.A. Akhmatova, B.L. Pasternak.

Poezia celei de-a doua jumătate a secolului XX este reprezentată de numele lui V.S. Vysotsky, A.A. Voznesensky, N.M. Rubtsova, B.A. Akhmadulina, I.A. Brodsky. Secțiunea „Dramaturgie” examinează lucrările lui M. Gorki, V.V. Maiakovski, A.V. Vampilova.

Publicația este destinată elevilor de clasa a XI-a; fără îndoială, va ajuta la pregătirea lecțiilor, la redactarea eseurilor și la promovarea examenului de stat unificat.

Prin Ordinul nr. 729 al Ministerului Educației și Științei al Federației Ruse, manualele de la editura Ekzamen sunt aprobate pentru utilizare în instituțiile de învățământ.

UDC 372.8:821.161.1

BBK 74.268.3

Semnat pentru publicare la 29 aprilie 2011. Format 84x108/32.

Tipografie Times. Hârtie de ziar. Ed. academic. l. 11.50. Condiţional cuptor l. 13.44. Tiraj 5000. Ordin nr. 10738(2)

ISBN 978-5-377-04448-2

CONŢINUT

PROZĂ

IN ABSENTA. Bunin

3

4

5

O trăsătură caracteristică a lucrării de proză timpurie a lui I. Bunin este prezența unei intrigi lirice, în care nu evenimentele sunt importante, ci impresiile, asociațiile și o dispoziție elegiacă specială. Se știe că I.A. Bunin și-a început cariera în literatură ca poet și, de regulă, nu a făcut distincția clară între creativitatea poetică și cea prozaică; a folosit adesea în proză imagini individuale preluate din propriile versuri. În acest sens, opera sa reflectă în mod clar un fenomen atât de caracteristic literaturii secolului al XX-lea precum poezia.

Povestea „Merele Antonov” în ansamblu poate fi considerată o poezie în proză. Este descrisă o perioadă scurtă și incredibil de poetică - vara indiană, când în suflet se formează în mod natural reflecțiile elegiace.

În spatele schiței detaliate a peisajului se poate discerne sufletul poetic al autorului, un om subtil, educat, care iubește profund viața naturii sale natale. Înțelepciunea populară este aproape de el, deoarece adesea apelează la semne: „Toamna și iarna trăiesc bine dacă apa este calmă și plouă pe Lawrence”.

IN ABSENTA. Bunin este incredibil de pasionat de culoarea națională. Cu ce grijă, de exemplu, descrie spiritul festiv al târgului de grădină. Creația sa de figuri de oameni din popor uimește cu un grad ridicat de individualizare. Uită-te doar la un lucru important, cum ar fi o vacă Kholmogory, un bătrân tânăr sau un idiot îngrozitor și agil care cântă la armonica Tula.

Pentru a recrea în detaliu atmosfera de început de toamnă fină în livada de meri I.A. Bunin folosește pe scară largă o serie întreagă de definiții artistice: „Îmi amintesc o dimineață timpurie, proaspătă, liniștită... Îmi amintesc una mare, toată aurie, uscată și 7

o grădină care se rărește, îmi amintesc aleile de arțar, aroma subtilă a frunzelor căzute...” Pentru a reflecta mai deplin, mai clar atmosfera înconjurătoare, pentru a transmite fiecare sunet (scârțâit de căruțe, cicăit de mierle, trosnetul merelor mâncate). de bărbați) și aromă (miros de mere Antonov, miere și prospețime de toamnă) .

Mirosul de mere este un detaliu recurent în poveste. IN ABSENTA. Bunin descrie o grădină cu mere Antonov în diferite momente ale zilei. În același timp, peisajul de seară se dovedește a fi cu nimic mai sărac decât cel de dimineață. Este decorat cu constelația de diamant Stozhar, Calea Lactee, albirea deasupra capului și stele căzătoare.

Tema centrală a poveștii este tema ruinării cuiburilor nobile. Autorul scrie cu durere că mirosul merelor Antonov dispare și modul de viață care s-a dezvoltat de-a lungul secolelor se destramă. Admirarea trecutului și a trecerii aduce un ton elegiac lucrării. Bunin subliniază în anumite detalii aspectul social al relațiilor dintre oameni. Acest lucru este dovedit de vocabular („filistin", „barchuk"). În ciuda tonului elegiac, povestea conține și note optimiste. „Cât de frig, de rouă și cât de bine este să trăiești în lume!" - subliniază I.A. Bunin. Povestea dezvăluie idealizarea imaginii oamenilor caracteristică scriitorului. Este deosebit de aproape de autor în sărbători, când toată lumea este ordonată și fericită. „Bătrânii și bătrânii au locuit în Vyselki foarte mult timp - primul semn al unui sat bogat - și toți erau înalți, mari și albi, ca un șargăn. Tot ce ai auzit a fost: „Da", și-a făcut semn Agafya bătrânul de optzeci și trei de ani!" - așa transmite I.A prin dialoguri. Bunin admirația lui pentru modul de viață simplă a satului. Autorul poetizează valorile cotidiene: muncă la pământ, cămașă curată și prânz cu miel fierbinte pe farfurii de lemn.

Nici diferențele sociale și de clasă nu scapă atenției autorului. Din întâmplare, bătrânul Pankrat stă în fața maestrului, întins, zâmbind vinovat și blând. În această lucrare I.A. exprimă. Bunin a avut o idee importantă pentru el că structura vieții nobiliare obișnuite era apropiată de cea a țăranilor. Autorul-naratorul admite direct că 8

că nu cunoștea și nu vedea iobăgie, ci o simțea, amintindu-și cum foștii slujitori se închinau în fața stăpânilor lor.

Aspectul social este subliniat și în interiorul casei. Camera lacheului, camera oamenilor, holul, camera de zi - toate aceste nume indică înțelegerea de către autor a contradicțiilor de clasă din societate. Totuși, în același timp, povestea conține și admirație pentru viața rafinată a nobilimii. Scriitorul, de exemplu, pune accent pe capete aristocratic frumoase în coafuri străvechi, de la portrete care își coboară genele lungi pe ochi triști și tandru.

Astfel, povestea lui I.A. „Merele Antonov" ale lui Bunin este drag cititorului pentru că întruchipează frumusețea naturii native, imagini ale vieții rusești și învață să iubești Rusia la fel de mult cum a iubit-o scriitorul rus, uimitor prin adâncimea expresiei lirice a experienței patriotice.

"Sat"

Povestea „Satul" este una dintre primele lucrări majore în proză ale lui I.A. Bunin, care l-a pus imediat la egalitate cu cei mai cunoscuți scriitori de la începutul secolului XX.

În centrul poveștii se află soarta a doi frați Krasov: Tikhon și Kuzma. Ambii sunt descendenți ai iobagilor. Cu toate acestea, în noile condiții economice, Tikhon, un om cu un caracter voinic, a urcat repede dealul și a cumpărat chiar moșia al cărei proprietar îl vânase cândva pe străbunicul său cu ogari. Devenit proprietarul Durnovka (numele autoexplicativ al satului amintește de absurditățile și contrastele

vieții rusești în general), Tihon Ilici s-a arătat a fi un proprietar imperios: „El privea fiecare centimetru de pământ ca un șoim”.

Prin descrierea vieților fraților Krașov și a altor eroi ai poveștii, apare o imagine panoramică a vieții și moralei poporului rus: sărăcia, superstiția domnesc peste tot și există zvonuri despre revolte viitoare. Cu toate acestea, Bunin, după cum știți, a fost un adversar al revoluțiilor sociale și a încercat din toate puterile să împace interesele stăpânului și ale țăranului, crezând că viața unui țăran bogat și a unui nobil sărac din Rusia este aproximativ aceeași.

Dezordinea vieții rusești este clar subliniată în poveste de interior. În casa lui Tihon Ilici, pe hol se află o pătură grea și murdară, iar două canapele mari sunt pline de ploșnițe vii și uscate zdrobite. Ce putem spune despre coliba țăranului sărac, pe care o descrie I.A.? Bunin folosește exemplul locuinței lui Gray, unde nu există lumină, oamenii locuiesc în aceeași cameră cu vitele, iar în mijlocul colibei un bebeluș flămând se zvârcește într-un leagăn țipând.

Fratele lui Tikhon, Kuzma, este o persoană mai puțin practică. Este anarhist de convingere și scrie poezie. Transferându-i controlul asupra proprietății, Tikhon se gândește: „Frate nesigur, un om gol, se pare, dar atâta timp cât va face!”

În disputele dintre Kuzma și Balashkin I.A. Bunin încearcă să întruchipeze polemica despre poporul rus.

Kuzma se gândește adesea la motivul pentru care trăiește în lume și este amarnic conștient de singurătatea lui fără speranță.

Un rol deosebit în poveste îl joacă imaginea lui Young, care, la pofta stăpânului său, a fost luat cu forța de Tihon Ilici, apoi disproporizat de burghezie. Aceasta este imaginea unei rusoaice neputincioase, persecutată de sărăcie, muncă fizică grea și robie.

După ce a violat-o pe Young, Tihon Ilici dă dovadă de îngrijorare imaginară pentru ea. Ajutându-l pe primul ei soț, care a bătut-o brutal pe femeie, să plece în altă lume, el o căsătorește cu Deniska, promițându-i o zestre bogată. Această nuntă, de fapt, nu este de folos nimănui. Tânăra este o femeie calmă, economică. Are o inimă bună în mod natural. Acest lucru este dovedit de atitudinea ei față de bătrâna Ivanushka, pe care o hrănește cu blândețe și grijă. „Ea i-a zâmbit doar lui”, scrie I.A. Bunin. Câte sentimente tandre necheltuite se ascund în inima acestei femei, care nu este răsfățată de soartă.

După ce a aflat despre viitoarea nuntă cu Deniska, Molodaya este mai întâi de acord cu aceasta pentru a-și aranja cumva destinul. Proaspeților căsătoriți li se oferă cadouri, un porc a fost sacrificat pentru nuntă. În ultimul moment, Kuzma, care l-a descurajat pe Young de la această căsătorie, o întreabă: „Ar trebui să renunțăm la toată povestea asta?” Cu toate acestea, ea simte că este incomod să refuze, deoarece cheltuielile au fost deja suportate din cauza ei.

În scena nunții, această idee a unei nunți de care nimeni nu are nevoie arată și mai ridicolă. Durerea și tristețea se aud în cuvintele autorului când scrie: „Și mâna Tânărei, care părea și mai frumoasă și mai moartă în coroană, a tremurat, iar ceara lumânării care se topește a picurat pe volanurile ei. rochie albastră...".

Preocuparea autorului pentru soarta lui Young în această căsătorie inegală este asociată cu durerea pentru soarta Rusiei. Satul Durnovka din poveste simbolizează, de fapt, toată țara noastră îndelungată de suferință. Iar personajele centrale ale operei - frații Krasov - sunt două laturi ale vieții rusești: dorința din sat în oraș și din oraș în sat.

„Domnul din San Francisco”

În povestea lui I.A. „Domnul din San Francisco” al lui Bunin este izbitor prin contrastul dintre forma restrânsă a operei și profunzimea viziunii filozofice asupra lumii. Problema centrală ridicată în lucrare este problema sensului vieții umane. Filosofia timpului a lui Bunin este deja subliniată de epigraful poveștii: „Vai de tine, Babilon, oraș puternic!”

Orașul San Francisco a devenit faimos după așa-numita „gopă aurului”, când au fost descoperite minele de aur în Klondike. Acest eveniment a stimulat creșterea rapidă a orașului, care în scurt timp a devenit un important centru comercial în America. Povestea a fost scrisă în 1915, în timpul primului război mondial, când o reevaluare a valorilor era în plină desfășurare în societate.

Este de remarcat faptul că personajul principal al poveștii nu va fi numit după nume, ceea ce subliniază caracterul tipic al acestei imagini, dar autorul recreează în detaliu portretul său, scris nu fără influența modernismului: „Sec, scurt, decupat stângaci. , dar strâns cusut, stătea într-o strălucire aurie-perlată... Pe chipul lui gălbui era ceva mongol, cu o mustață argintie tunsă, dinții lui mari străluceau de umpluturi de aur, iar capul său chel puternic era fildeș vechi.” Aur, argint, perle, fildeș - toate aceste materiale prețioase recreează o imagine personalizată a bogăției, spre care se străduiesc oamenii care cred în cei puternici.

puterea publică a banilor. Domnul a muncit toată viața, creându-și capitalul și, în cele din urmă, a decis să profite de roadele muncii sale și să se odihnească bine. Călătorește cu soția și fiica sa din America în Europa și crede sincer că, cu prețul eforturilor sale, a câștigat această călătorie luxoasă pe o navă al cărei nume „Atlantis” subliniază tema fragilității tuturor viețuitoarelor. Nava, unde pasagerii bogați merg pe puntea superioară, iar muncitorii obișnuiți lucrează dedesubt pentru vacanța lor de lux, recreează o imagine simbolică a societății de clasă. Cu toate acestea, întreaga intrigă ulterioară a poveștii de I.A. Bunin dezmintă mitul pe care l-a recreat însuși despre deliciile unei vieți bogate. Tot ceea ce îl înconjoară pe domnul din San Francisco poartă pecetea artificialității. Narațiunea este construită pe principiul contrastului. Încă de la începutul

intrigii, călătorii sunt înconjurați de un ocean insidios, teribil în puterea sa elementară naturală, dar nu se gândesc la asta, anticipând ceai aromat sau chiar băuturi mai rafinate: cafea, cacao, ciocolată, coniac, lichioruri. „... Adâncurile sumbre și înfățișate ale lumii subterane, ultimul său cerc, al nouălea, era ca pântecele subacvatic al unui vas cu aburi”, scrie I.A. Bunin. Toate cercurile iadului se adună deja peste călători lipsiți de griji, dar ei continuă să se distreze și să se bucure de oaza de confort, urmărind cu interes un cuplu îndrăgostit care nu își ascund sentimentele. Și doar comandantul navei știe că acest cuplu a fost special angajat pentru a-i distra pe cei bogați, sătui de viață. Motivul falsității pătrunde chiar și în relațiile amoroase. Simbolul trădării fatale a elementelor este subliniat de imaginea lui Vezuviu, care poate fi văzută de pe balconul hotelului din Napoli, unde este cazat personajul principal. Vezuviul apare în poveste în strălucirea aburului dimineții, dar cititorul știe cât de perfid este acest vulcan, în urma căruia mii de oameni au murit și orașe străvechi întregi au fost șterse de pe fața pământului.

Programul de călătorie a fost planificat ca o croazieră triumfală, dar vremea a început brusc să se deterioreze, soții au început să se ceartă, iar impresiile domnului despre Italia nu au fost la înălțimea așteptărilor. Cordialitatea lui ob-12 se dovedește, de asemenea, a fi falsă și ostentativă.

personalul de serviciu. Acest lucru este subliniat și de scena turiștilor sosiți pe insula Capri, când domnul nostru este întâmpinat ca un oaspete drag, iar restul turiștilor care nu au portofelul strâns aproape că nu sunt remarcați. Este simbolic faptul că moartea neașteptată îl prinde pe erou chiar înainte de cină, în acel moment fatidic în care așteaptă cu nerăbdare să savureze supă și un pahar de vin. Peste noapte se găsește pe cel mai ieftin pat din cea mai proastă cameră de hotel, unde toată lumea este preocupată doar să ascundă cumva acest accident de restul vizitatorilor. Bărbatul, pentru care publicul s-a adunat cu salutări, este luat în secret de pe insulă în zori, nici măcar într-un sicriu, ci într-o cutie obișnuită de apă cu sifon. Toate aceste detalii subliniază că de la puterea imaginară până la nesemnificație în această lume există doar un moment. Un domn din San Francisco ajunge la Capri într-o seară umedă și întunecată și o părăsește pe vreme frumoasă, când cerul albastru de deasupra insulei evidențiază strălucirea soarelui. Vremea este bună acum, zidarii trec pe treabă îndreptând potecile de munte pentru alți turiști, dar domnul nostru nu se va putea bucura niciodată de aceste trasee.

„Luni curat”

Povestea inclusă în colecția „Dark Alleys” de I.A. „Luni curată” a lui Bunin a fost scrisă în 1944. Combină principiile tragice și lirice. Intriga operei este centrată pe o poveste de dragoste. În același timp, pentru I.A. Pentru Bunin, nu atât evenimentele în sine sunt importante, ci mai degrabă sentimentele și emoțiile personajelor din poveste. Aceasta este caracteristica principală a majorității lucrărilor sale. Se remarcă prin prezența unei intrigi lirice, organizate după principiul asociativ.

Dragoste pentru I.A. Bunin este o perioadă fericită de scurtă durată a vieții, care, din păcate, întotdeauna se termină repede, dar lasă o amprentă de neșters asupra sufletelor eroilor de mulți ani.

Intriga poveștii este dinamică. Acțiunile eroilor nu sunt pe deplin explicate și este puțin probabil să fie interpretate logic.

13

Nu este o coincidență că autorul folosește adesea epitetul „ciudat” în această lucrare.

Eroul poveștii este un nobil. Eroina aparține clasei comercianților. Eroul visează la căsătorie, dar alesul său evită în mod deliberat conversațiile serioase pe această temă.

Un portret poetic al eroinei este creat folosind o serie de detalii rafinate. Aceasta este catifea granat a rochiei, catifea neagră a părului și a genelor, aurul pielii feței. Este simbolic faptul că eroina apare în mod constant în haine de trei culori: într-o rochie de catifea granat și aceiași pantofi, într-o haină de blană neagră, pălărie și cizme în Duminica Iertării și într-o rochie de catifea neagră în noaptea de luni spre marți. În cele din urmă, în scena finală a poveștii, apare o imagine a unei figuri feminine într-un halat alb.

O importanță deosebită pentru crearea spațiului artistic în lucrare este jocul luminii și al întunericului („Se întunecase de mult, ferestrele luminate de îngheț din spatele copacilor deveneau roz”, „Ziua de iarnă cenușie a Moscovei se întuneca , gazul din felinare era aprins la rece, vitrinele erau luminate cu căldură”). Astfel de contraste de lumină sporesc atmosfera de mister și mister.

Povestea are multe detalii simbolice: vedere la Kremlin și la Catedrala lui Hristos Mântuitorul, poarta ca simbol al purificării, găsirea căii drepte. În fiecare seară, eroul se mută de la Poarta Roșie la Catedrala Mântuitorului Hristos și înapoi. La sfârșitul poveștii, se trezește la porțile mănăstirii Marfo-Mariinsky. În ultima seară a intimității eroilor, în prag o vede goală în papuci de lebădă. Această scenă este, de asemenea, simbolică: eroina și-a hotărât deja soarta, este gata să meargă la o mănăstire și să treacă de la o viață seculară păcătoasă la o viață dreaptă.

Povestea constă din patru părți. În același timp, timpul artistic pare să completeze un anumit cerc: din decembrie 1912 până la sfârșitul anului 1914.

IN ABSENTA. Bunin a considerat această poveste cea mai bună pe care a scris-o vreodată. Soarta eroinei din ea simbolizează într-o oarecare măsură soarta Rusiei: scriitorul a văzut calea puterii sale natale în purificare, și nu în cataclismele sângeroase ale erei revoluționare.

14

A.I. KUPRIN

„Brățară granat”

Povestea lui A.I. „Brățara de granat” a lui Kuprin, publicată în 1910, este una dintre cele mai poetice opere de artă din literatura rusă a secolului al XX-lea. Se deschide cu o epigrafă care trimite cititorul la celebra lucrare a lui L. van Beethoven - Sonata Appassionata. Autorul revine la aceeași temă muzicală la finalul poveștii. Primul capitol este o schiță detaliată a peisajului, dezvăluind variabilitatea contradictorie a elementelor naturale. În ea A.I. Kuprin ne prezintă imaginea personajului principal - Prințesa Vera Nikolaevna Sheina, soția liderului nobilimii. La prima vedere, viața unei femei pare calmă și lipsită de griji. În ciuda dificultăților financiare, Vera și soțul ei au o atmosferă de prietenie și înțelegere reciprocă în familia lor. Un singur mic detaliu alarmează cititorul: în ziua onomastică, soțul ei îi dăruiește Verei cercei din perle în formă de para. Îndoiala se strecoară involuntar în faptul că fericirea familiei eroinei este atât de puternică, atât de indestructibilă.

În ziua onomastică a Sheinei, sora ei mai mică vine în vizită la ea, care, la fel ca Olga lui Pușkin, care pune în evidență imaginea Tatyanei în Eugene Onegin, contrastează puternic cu Vera atât ca caracter, cât și ca aspect. Anna este jucăușă și risipitoare, iar Vera este calmă, rezonabilă și economică. Anna este atrăgătoare, dar urâtă, în timp ce Vera este înzestrată cu frumusețe aristocratică. Anna are doi copii, dar Vera nu are copii, deși își dorește cu pasiune să-i aibă. Un detaliu artistic important care dezvăluie caracterul Annei este cadoul pe care îl face surorii sale: Anna îi aduce Verei un mic caiet făcut dintr-o carte veche de rugăciuni. Ea vorbește cu entuziasm despre felul în care a ales cu grijă frunze, cleme și un creion pentru carte. Pentru credință, însuși faptul de a converti o carte de rugăciuni într-un caiet pare blasfemie. Aceasta arată integritatea naturii ei și subliniază cât de mult mai în serios ia viața sora mai mare. Bcko-

15

Aflăm că Vera a absolvit Institutul Smolny, una dintre cele mai bune instituții de învățământ pentru femei din Rusia nobilă, iar prietena ei este faimoasa pianistă Zhenya Reiter.

Printre oaspeții sosiți pentru ziua onomastică, generalul Anosov este o figură importantă. Este acest om, înțelept în viață, care a văzut pericolul și moartea în timpul vieții sale și, prin urmare, cunoaște valoarea vieții, care spune în poveste mai multe povești despre dragoste, care pot fi desemnate în structura artistică a operei ca fiind inserate. povesti scurte. Spre deosebire de poveștile vulgare de familie spuse de prințul Vasily Lvovici, soțul Verei și proprietarul casei, unde totul este sucit și ridiculizat și se transformă într-o farsă, poveștile generalului Anosov sunt pline de detalii din viața reală. Așa apare o dispută în povestea despre ce este dragostea adevărată. Anosov spune că oamenii au uitat cum să iubească, că căsătoria nu implică deloc apropiere spirituală și căldură. Femeile se căsătoresc adesea pentru a scăpa de îngrijire și a fi stăpâna casei. Bărbații s-au săturat de viața de necăsătorit. Un rol semnificativ în căsătorii îl joacă dorința de a continua linia familiei, iar motivele egoiste nu sunt adesea pe ultimul loc. "Unde este dragostea?" - întreabă Anosov. El este interesat de genul de iubire pentru care „a

îndeplini orice ispravă, a-și da viața, a suferi torturi nu este deloc o muncă, ci o singură bucurie”. Aici, în cuvintele generalului Kuprin, în esență, își dezvăluie conceptul de iubire: „Dragostea trebuie să fie o tragedie. Cel mai mare secret din lume. Nicio comoditate, calcule sau compromisuri nu ar trebui să o privească.” Anosov vorbește despre modul în care oamenii devin victime ale sentimentelor lor amoroase, despre triunghiuri amoroase care există contrar oricărui sens.

Pe acest fundal, povestea examinează povestea de dragoste a operatorului de telegrafie Jheltkov pentru Prințesa Vera. Acest sentiment a aprins când Vera era încă liberă. Dar ea nu i-a răscumpărat sentimentele. Contrar oricărei logici, Jheltkov nu a încetat să viseze la iubita lui, i-a scris scrisori tandre și chiar i-a trimis un cadou pentru ziua ei onomastică - o brățară de aur cu granate care arăta ca picături de sânge. Cadoul scump face 16

Soțul Verei să ia măsuri pentru a opri povestea. El, împreună cu fratele prințesei, Nikolai, decide să returneze brățara.

Scena vizitei prințului Shein la apartamentul lui Jheltkov este una dintre scenele cheie ale lucrării. A.I. Kuprin apare aici ca un adevărat maestru realist în realizarea unui portret psihologic. Imaginea operatorului de telegrafie Jheltkov este o imagine tipică a unui om mic pentru literatura clasică rusă a secolului al XI-lea. Un detaliu notabil din poveste este compararea camerei eroului cu camera de gardă a unei nave de marfă. Caracterul locuitorului acestei locuințe umile se arată în primul rând prin gest. În scena vizitei lui Vasily Lvovich și Nikolai Nikolaevich, Jheltkov fie își freacă mâinile în confuzie, fie își desface nervos nasturii și închide nasturii jachetei sale scurte (și acest detaliu devine repetitiv în această scenă). Eroul este entuziasmat, nu își poate ascunde sentimentele. Cu toate acestea, pe măsură ce conversația progresează, când Nikolai Nikolaevich își exprimă amenințarea de a apela la autorități pentru a o proteja pe Vera de persecuție, Jheltkov se transformă brusc și chiar râde. Dragostea îi dă putere și începe să simtă că are dreptate. Kuprin se concentrează pe diferența de dispoziție dintre Nikolai Nikolaevich și Vasily Lvovich în timpul vizitei. Soțul Verei, văzându-și rivalul, devine brusc serios și rezonabil. Încearcă să-l înțeleagă pe Jheltkov și îi spune cumnatului său: „Kolya, este el de vină pentru dragoste și este posibil să controlezi un astfel de sentiment ca iubirea - un sentiment care nu și-a găsit încă un interpret.” Spre deosebire de Nikolai Nikolaevici, Shein îi permite lui Jheltkov să scrie o scrisoare de adio Verei. Un rol uriaș în această scenă pentru înțelegerea profunzimii sentimentelor lui Jheltkov pentru Vera este jucat de un portret detaliat al eroului. Buzele lui devin albe, ca ale unui mort, ochii i se umplu de lacrimi.

Zheltkov o sună pe Vera și îi cere un lucru mărunt - ocazia de a o vedea măcar ocazional, fără să apară în fața ei. Aceste întâlniri i-ar fi putut da vieții măcar un sens, dar Vera i-a refuzat și asta. Reputația ei și liniștea familiei ei erau mai valoroase pentru ea. Ea arăta o expresie rece

17

suflet la soarta lui Jheltkov. Operatorul de telegrafie s-a trezit fără apărare împotriva deciziei Verei. Puterea iubirii și deschiderea

spirituală maximă l-au făcut vulnerabil. Kuprin subliniază constant această lipsă de apărare cu detalii portret: bărbia unui copil, fața blândă a unei fete.

În al unsprezecelea capitol al poveștii, autorul subliniază motivul sorții. Prințesa Vera, care nu a citit niciodată ziare de teamă să nu-și murdărească mâinile, desface brusc foaia pe care a fost tipărit anunțul sinuciderii lui Jheltkov. Acest fragment al operei se împletește cu scena în care generalul Anosov îi spune Verei: „...Cine știe? „Poate că drumul tău în viață, Verochka, a fost străbătut de exact genul de dragoste la care visează femeile și de care bărbații nu mai sunt capabili.” Nu întâmplător prințesa își amintește din nou aceste cuvinte. Se pare că Zheltkov a fost cu adevărat trimis la Vera de soartă și nu a putut discerne noblețea dezinteresată, subtilitatea și frumusețea în sufletul unui simplu operator de telegrafie.

O structură intriga unică în lucrările lui A.I. Kuprin constă în faptul că autorul face cititorului semne deosebite care ajută la prezicerea dezvoltării ulterioare a poveștii. În „Oles” acesta este motivul ghicirii, în conformitate cu care se dezvoltă toate relațiile ulterioare dintre personaje; în „The Duel” este conversația ofițerilor despre un duel. În „Brățara granat”, semnul care prefigurează rezultatul tragic este brățara în sine, ale cărei pietre arată ca picături de sânge.

După ce a aflat de moartea lui Jheltkov, Vera își dă seama că a prevăzut un rezultat tragic. În mesajul său de adio către iubitul său, Jheltkov nu-și ascunde pasiunea atotconsumătoare. El îndumnezeește literalmente Credința, întorcându-i către ea cuvintele din rugăciunea „Tatăl nostru...”: „Sfințit-se numele Tău”.

Literatura „Epocii de Argint” avea motive puternice împotriva lui Dumnezeu. Zheltkov, hotărând să se sinucidă, comite cel mai mare păcat creștin, deoarece biserica prescrie să îndure orice chin spiritual și fizic trimis unei persoane de pe pământ. Dar cu întregul curs de dezvoltare a intrigii, A.I. Kuprin justifică acțiunea lui Jheltkov. Nu întâmplător personajul principal al poveștii se numește Vera. Pentru Jheltkov, așadar, era clar

tia „dragoste” și „credință” se contopesc într-una singură. Înainte de moarte, eroul îi cere proprietarei să atârne o brățară pe icoană.

Privind la regretatul Jheltkov, Vera este în sfârșit convinsă că a existat adevăr în cuvintele lui Anosov. Prin acțiunea sa, bietul operator de telegrafie a reușit să ajungă în inima frumuseții reci și să o atingă. Vera îi aduce lui Jheltkov un trandafir roșu și îl sărută pe frunte cu un sărut lung și prietenos. Abia după moarte eroul a primit dreptul la atenție și la respect pentru sentimentele sale. Doar cu propria moarte a dovedit adevărata profunzime a experiențelor sale (înainte de asta, Vera îl considera nebun).

Cuvintele lui Anosov despre iubirea veșnică, exclusivă, devin tema curentă a poveștii. Ultima dată când sunt amintiți în poveste este atunci când, la cererea lui Jheltkov, Vera ascultă a doua sonată a lui

Beethoven („Appassionata”). În finalul poveștii, A.I. Kuprin sună o altă repetare: „Sfințit să fie numele Tău”, care nu este mai puțin semnificativ în structura artistică a lucrării. El subliniază din nou puritatea și sublimitatea atitudinii lui Jheltkov față de iubitul său.

Punând dragostea la egalitate cu concepte precum moartea, credința, I.A. Kuprin subliniază importanța acestui concept pentru viața umană în ansamblu. Nu toți oamenii știu să iubească și să rămână fideli sentimentelor lor. Povestea „Brățara de granat” poate fi considerată ca un fel de mărturie pentru A.I. Kuprin, adresat celor care încearcă să trăiască nu cu inima, ci cu mintea. Viața lor, corectă din punct de vedere al abordării raționale, este condamnată la o existență devastată din punct de vedere spiritual, căci numai iubirea poate oferi unei persoane adevărata fericire.

MAKSIM GORKY

„Bătrânul Isergil”

Povestea lui M. Gorki „Bătrâna Izergil” a fost scrisă în 1895, a recunoscut însuși autorul într-o scrisoare către A.P. Cehov în sensul că o consideră opera sa cea mai armonioasă și frumoasă. O trăsătură distinctivă a poveștii este prezența unui erou-narator în narațiune. Acest mod este nr-19

Se numește „fantastic” și a fost adesea folosit de scriitor pentru a crea efectul de autenticitate al evenimentelor descrise.

Chiar la începutul lucrării, este desenată o imagine romantică a mării și a podgoriilor, față de care este descrisă o companie de oameni veseli și veseli care se întorc de la muncă în podgorii.

Starea de spirit a oamenilor este în armonie cu frumusețea lumii din jurul lor. Totul în jur amintește de un basm.

Bătrâna Izergil îi spune eroului mai multe povești, dintre care două sunt opuse una cu cealaltă în structura poveștii. Aceasta este legenda lui Jlappe și legenda lui Danko.

Jlappa este un tânăr de basm născut dintr-o femeie pământească și un vultur. Se deosebește de oamenii obișnuiți prin aceea că „ochii lui erau reci și mândri, ca cei ai regelui păsărilor”. El a refuzat să asculte de bătrânii din trib. Motivul deznodământului tragic al legendei este deja conturat de peisajul sângeros, care anticipează prima apariție a numelui Larrei în poveste: „Luna a răsărit. Discul ei era mare, roșu ca sângele, părea să fi ieșit din adâncurile acestei stepe, care, în timpul vieții sale, absorbise atât de multă carne umană și băuse sânge, motiv pentru care, probabil, a devenit atât de grasă și generoasă.” Larra a fost expulzată din tribul uman pentru mândrie și egoism. Înainte de a pleca, a ucis-o pe fata care l-a împins.

În spatele legendei se află înțelepciunea lumească: egoistul însuși se condamnă voluntar la singurătate. Dumnezeu a pedepsit-o pe Larra cu nemurire și el însuși s-a săturat de singurătatea lui: „Era atât de multă melancolie în ochii lui încât se putea otrăvi cu ea toți oamenii lumii”.

A doua legendă este dedicată lui Danko, omul care a scos oamenii din captivitate în păduri de nepătruns. Pentru a le lumina calea, eroul nu și-a cruțat propria inimă și i-a smuls-o din piept.

Spațiul artistic din poveste este transformat în conformitate cu legile genului basmului: „Și deodată pădurea s-a despărțit în fața lui, s-a despărțit și a rămas în urmă, dens și tăcut, iar Danko și toți acei oameni s-au cufundat imediat într-o mare de lumina soarelui și aer curat, spălat de ploaie.”

20

Văzând că a salvat oameni, Danko a râs mândru, dar mândria lui nu avea nimic în comun cu mândria lui Larra: și-a îndeplinit dorința prețuită - a salvat oamenii cu prețul propriei vieți, a realizat o ispravă. Actul altruist al lui Danko și egoismul Larrei sunt extreme. Nu întâmplător tocmai între aceste legende există o poveste realistă despre viața bătrânei Izergil însăși, despre tinerețea ei, despre cum trece irevocabil acest timp de aur. Izergil s-a îndrăgostit de mai multe ori și după sfârșitul poveștii de dragoste nu i-a întâlnit niciodată pe cei pe care i-a iubit.

Privind la bătrâna ofilită de viață, este greu de crezut că a fost cândva o fată frumoasă. Tinerețea a dispărut și a fost înlocuită de înțelepciune. Nu întâmplător se găsesc atât de des aforismele în discursul lui Izergil: „Pentru a trăi, trebuie să fii capabil să faci ceva”, „În viață, știi, este întotdeauna loc de fapte”, „Fiecare este destinul lui!” Cu durere în inimă, Izergil își dă seama de bătrânețe. Amintindu-și toată viața și comparând trecutul și prezentul, ea constată că sunt din ce în ce mai puțini oameni frumoși și puternici în lume.

Povestea se termină, așa cum a început, cu un peisaj, dar nu mai este peisajul romantic pe care îl vedem la început, ci trist și pustiu: „Era liniște și întuneric în stepă. Norii continuau să se târască pe cer, încet, plictisitor... Marea foșnea plictisitor și trist.” Acest peisaj se corelează cu bătrânețea lui Izergil. În viața femeii au existat bucurii, au fost și trădări: egoismul și altruismul au preluat alternativ în destinul ei.

Într-o lucrare, scriitorul combină stiluri narative realiste și romantice. Povestea acumulează ideile lui Gorki despre trecerea vieții umane, gânduri despre sensul existenței și frumusețea acestei lumi.

„Cântecul șoimului”

„Song of the Falcon” se deschide cu o descriere detaliată a mării. Este descris în lucrare ca un fel de organism viu. Marea în literatura clasică simbolizează în mod tradițional viața. M. Gorki folosește pe scară largă Zarya-21 în acest peisaj

epitete scoop („în depărtare, scăldat în lumina albastră a lunii”, „moale și argintiu” (mare), „valuri neliniștite”). Motivul principal în această expunere poetică este motivul somnului.

Un narator este introdus în lucrare - bătrânul cioban din Crimeea Nadyr-Rahim-ogly, care interpretează un cântec vechi cu un „recitativ trist”.

În complotul cântecului, doi eroi se opun unul altuia: Already și Falcon. Ca într-o fabulă, în spatele acestor eroi se află două tipuri de oameni: primul include indivizi excepționali, eroi, al doilea - cei care se târăsc prin viață fără a încerca să se ridice deasupra vieții de zi cu zi. Este important pentru Gorki să arate că șoimii și Uzhi sunt oameni de rase diferite: chiar și cu toată dorința, Uzh nu va putea deveni niciodată un șoim. Nu este inspirat de bucuria de a zbura. Elementul lui este pământul și este fericit și în felul lui: „Sunt o făptură a pământului – trăiesc după pământ. Și s-a ghemuit într-o minge pe piatră, mândru de sine.”

Cu toate acestea, nimeni altcineva, cu excepția șarpelui însuși, este mândru de el, dar cântecul valurilor tună despre defunctul mândru și curajos șoim, care chiar și în ultimul său zbor mortal a rămas un erou. Acest cântec conține următoarele cuvinte: „O, viteazul șoim! Într-o luptă cu dușmanii tăi, ai sângerat până la moarte... Dar va fi timp - și picături din sângele tău fierbinte, ca niște scântei, vor izbucni în întunericul vieții și vor aprinde multe inimi curajoase cu o sete nebună de libertate. si lumina! Lucrarea a fost scrisă în 1895. Acesta a fost un moment în care în Rusia se pregătea o eră a schimbărilor sociale globale. Mulți contemporani au văzut în cuvintele lui M. Gorki o chemare ascunsă la revoluție.

Fragmentul final al lucrării este decorat și cu o schiță de peisaj, care reflectă întreaga adâncime a energiei spațiului înconjurător: „Marea este atât de impresionant de calmă și se simte că în suflarea ei proaspătă pe munți, care nu au totuși răcit de căldura zilei, este ascunsă o mulțime de forțe puternice reținute.” Impulsul romantic al autorului este îndreptat spre cer în așteptarea minunatei muzicii a revelației.

Limbajul operei este poetic. Conține multe personificări („Și marea mângâie spre țărm, iar valurile sună atât de tandru, parcă 22

ei cer să-i lase să se încălzească lângă foc”, „...Munții au suflat căldură în cer”), epitete („mare întunecată, puternică”, „pasăre liberă”, „răpet trist”, „răjet de leu”, „chemare mândră”), comparații („picături din sângele tău fierbinte, ca niște scântei, vor izbucni în întunericul vieții”).

Un grup separat dintre epitetele bine alese de M. Gorki sunt definițiile culorilor: „distanța opală a mării”, „pete argintii de la razele lunii”, „pe cerul albastru închis este scris ceva solemn cu un model auriu de stele. ”, etc.).

În „Cântecul șoimului”, M. Gorki și-a exprimat idealul de personalitate mândră și liberă, gata să lupte până la capăt și chiar să moară pentru idealurile sale.

"Chelkash"

Povestea „Chelkash” a fost scrisă de M. Gorki în vara anului 1894 și publicată în numărul 6 al revistei „Bogăția Rusiei” pentru 1895. Lucrarea se bazează pe o poveste spusă scriitorului de către un vecin dintr-o secție de spital din orașul Nikolaev.

Povestea se deschide cu o descriere detaliată a portului, în care autorul subliniază contradicția dintre amploarea diferitelor lucrări și figurile ridicole și patetice ale oamenilor care trăiesc în muncă sclavă. Gorki compară zgomotul portului cu sunetele unui „imn pasional către Mercur” și arată cum acest zgomot și munca grea îi suprimă pe oameni, nu numai că le usucă sufletele, ci și le epuizează trupurile.

Vedem un portret detaliat al personajului principal al lucrării deja în prima parte. În ea, M. Gorki subliniază în mod deosebit trăsături precum ochii gri reci și nasul de prădător cocoșat. Chelkash ia viața cu ușurință, fără a-și ascunde meseria de hoți de oameni. Îl ridiculizează caustic pe paznicul care nu-l lasă să intre în port și îi reproșează furtul. În loc de un complice bolnav, Chelkash invită o cunoștință ocazională să-i fie asistent - un tip tânăr, bun, cu ochi mari și albaștri. Comparând portretele a doi eroi (terci Chel, asemănător cu o pasăre de pradă și încrezător

a lui Gavrila), cititorul crede inițial că tânărul țăran, din credulitate, a devenit victima unui escroc perfid. Gavrila visează să câștige bani în plus pentru a putea trăi în propria gospodărie și să nu meargă la casa socrului ei. Din conversație aflăm că tipul crede în Dumnezeu, pare încrezător și bun, iar Chelkash chiar începe să experimenteze sentimente paterne pentru el.

Un indicator unic al atitudinii personajelor față de viață este gândurile lor despre mare. Chelkash îl iubește, dar lui Gavrila îi este frică. Pentru Chelkash, marea personifică vitalitatea și libertatea: „Firea lui nervoasă clocotită, lacomă de impresii, nu s-a săturat niciodată de contemplarea acestei lățimi întunecate, nemărginită, liberă și puternică”.

Gavrila înțelege de la bun început că pescuitul de noapte la care îl invită Chelkash se poate dovedi a fi un lucru neplăcut. Ulterior, convins de asta, eroul tremură de frică, începe să se roage, să plângă și îi cere să-i dea drumul.

După ce Chelkash comite furtul, starea de spirit a lui Gavrila se schimbă oarecum. El chiar jură că va sluji o slujbă de rugăciune Sfântului Nicolae Făcătorul de Minuni, când deodată vede în fața lui o uriașă sabie albastră de foc, simbol al răzbunării. Experiențele lui Gavrila ajung la punctul culminant. Cu toate acestea, Chelkash îi explică că acesta este doar un felinar de la un crucișător vamal.

Un rol important în poveste îl joacă peisajul, pe care Gavrila îl recreează cu ajutorul personificării („... Norii erau nemișcați și păreau să gândească un fel de gând cenușiu, plictisitor,” „Marea s-a trezit. se juca cu valuri mici, dându-le naștere, împodobindu-le cu franjuri de spumă, împingându-se între ele și făcându-se în praf fin”, „Spuma s-a topit, a șuierat și a oftat”),

Vocea amortitoare a portului i se opune puterea dătătoare de viață a zgomotului muzical al elementelor marine. Și pe fundalul acestui element dătător de viață, se desfășoară o dramă umană dezgustătoare. Iar cauza acestei tragedii este lăcomia elementară a lui Gavrila.

M. Gorki informează în mod deliberat cititorul despre acest lucru. că eroul plănuia să câștige două sute de ruble în Kuban. Chelkash îi oferă patruzeci pentru o călătorie de o noapte. Dar acesta are 24

suma i s-a părut prea mică, iar el roagă în genunchi să-i dea toți banii. Chelkash le dă înapoi cu dezgust, dar află deodată că Gavrila, care în urmă cu doar câteva ore tremura ca frunza într-o călătorie de noapte, a vrut să-l omoare, considerându-l o persoană fără valoare, inutilă. Înfuriat, Chelkash ia banii și îl bate brutal pe Gavrila, dorind să-i dea o lecție. Ca răzbunare, aruncă o piatră în el, apoi, evident, amintindu-și de sufletul și de Dumnezeu, începe să-și ceară iertare. Rănitul Chelkash îi dă aproape toți banii și, clătinându-se, pleacă. Gavrila ascunde banii în sân și merge în cealaltă direcție cu pași largi și fermi: cu prețul umilinței, și apoi cu forța, a primit în sfârșit libertatea dorită la care atât a visat. Marea a spălat urmele luptei sângeroase de pe nisip, dar nu va putea spăla murdăria ce clocotește în sufletul temătoarei de Dumnezeu Gavrila. Dorința egoistă dezvăluie nesemnificația naturii sale. Nu întâmplător, atunci când Chelkash, înainte de a împărți banii, întreabă dacă ar comite din nou o crimă pentru două sute de ruble, Gavrila își exprimă disponibilitatea de a face acest lucru, deși puțin mai devreme s-a pocăit sincer că a fost de acord. Astfel, psihologul M. Gorki arată în această poveste cât de înșelătoare este prima impresie a unei persoane și cât de jos în anumite circumstanțe poate cădea natura umană, orbită de setea de profit.

L.N. ANDREEV „Petka la dacha”

Povestea „Petka la Dacha” a fost publicată pentru prima dată în „Revista pentru toată lumea” în 1899. S-a bazat pe povestea omonimului scriitorului Ivan Andreev. A fost considerat cel mai la modă frizer din Moscova.

Povestea aparține lucrărilor extrem de sociale și este adesea comparată în critică cu opera lui A.P., care este similară ca intriga și probleme. „Vanka” a lui Cehov. În centrul poveștii „Petka la Dacha” este soarta unui copil dintr-o familie săracă, care este trimis ca ucenic la un coafor și îndeplinește cea mai dificilă sarcină - 25

Vreau și eu muncă murdară. Andreev subliniază privirea amenințătoare pe care o aruncă băiatului frizerul Osip Abramovici. Uneori el șoptește amenințări care prefigurează pedeapsa.

Povestea are o compoziție inelală. Acțiunea sa începe și se termină cu aproximativ aceeași scenă la coafor. Mai mult, cartierul în care se află este plin de case de desfrânare ieftină. Există lupte constante, cuvinte rele și beție. Și pe fundalul acestei laturi armonioase a vieții, eroul poveștii își petrece copilăria în muncă constantă. Scriitorul nu se zgârie cu detaliile artistice care înfățișează vulgaritatea mediului înconjurător. Acestea sunt fețele indiferente ale

vizitatorilor murdari și ciudat îmbrăcați, și un tablou acoperit cu muște pe peretele unui salon de coafură și poze cu masacrele de beție dezgustătoare în cruzimea lor.

Oroarea situației îi subliniază monotonia fără speranță. Toate zilele sunt la fel, ca frații. Sunt și mai depersonalizați de același strigăt: „Băiete, apă”. Nu există sărbători. Desenând un portret al eroului, L.N. Andreev arată cum o astfel de viață fără speranță usucă sufletul unui copil. Petka pierde în greutate și are cruste și riduri fine. L.N. Andreev scrie că băiatul devine ca un pitic în vârstă.

Într-o zi, proprietarul îl lasă pe Petka să meargă să stea la dacha, unde mama lui servește ca bucătar, iar el pare să se regăsească în rai: relaxându-se, înotând, explorând cu interes ruinele unui palat antic. În afara orașului, Petka vede pentru prima dată un cer senin și larg, nori albi veseli care arată ca îngerii. Acest cer devine un anumit simbol al fericirii, al libertății, al păcii, al lărgimii lumii, deschis privirii iscoditoare a unui copil. L.N. Andreev subliniază cât de organică este această lume pentru conștiința unui copil. Băiatul, care nu mai fusese niciodată într-o clădire, se obișnuiește atât de mult cu împrejurimile sale în două zile, încât uită că Osip Abramovici și coaforul lui există în lume. Dar fericirea se termină brusc: băiatului i se ordonă să se întoarcă la îndatoririle sale plictisitoare și epuizante. Cititorul se confruntă cu adevărata tragedie a unui copil care a fost lipsit de copilărie. Cântă-26

Ka reacționează la situația actuală ca un băiat: țipă și plânge. Dar în curând eroul se calmează și revine cu respect la îndatoririle sale. Stăpânului și doamnei îi pare sincer rău pentru băiat, dar în loc de ajutor real, își amintesc doar că cineva din această lume trăiește și mai rău acum. Apoi, cu conștiința curată, merg la dans să se distreze.

Cu povestea lui L.N. Andreev caută să atragă atenția publicului progresist asupra situației copiilor în societatea capitalistă. La urma urmei, adevăratul umanism nu constă în compătimirea unui copil, ci în a-l ajuta. Un astfel de ajutor real este oferit băiatului Sashka din povestea „Îngerul” de către Svechnikov, care își plătesc educația la gimnaziu. Cu toate acestea, puterea expunerii artistice a moravurilor capitaliste crude în lucrare este de așa natură încât concluzia sugerează că este posibil să se schimbe poziția copiilor în societate doar la nivel de stat. Filantropii individuali nu vor rezolva situația în mod radical.

Soarta lui Petka poate fi considerată tipică pentru acea perioadă a soartei unui copil dintr-o familie săracă. Nu întâmplător povestea înfățișează figura unui alt băiat - Nikolka, care este cu trei ani mai mare decât Petka. Ascultând poveștile murdare pe care Nikolka le spune despre vizitatori, Petka se gândește că într-o zi va fi la fel ca Nikolka. „Dar deocamdată ar vrea să meargă în altă parte”, subliniază L.N. Andreev.

"Înger"

Eroul poveștii lui L. Andreev „Angel” este un bărbat cu un suflet rebel. El nu poate accepta cu calm răul și umilința și se răzbune pe lume pentru suprimarea propriei personalități și individualități.

Sashka face asta în moduri care îi vin în minte: își bate camarazii, este nepoliticos, sfâșie manuale. Încearcă din toate puterile să atragă atenția asupra lui și să-l oblige să fie luat în seamă.

Pe fundalul unei descrieri a vieții lui Sashka, Andreev arată relațiile complexe din familia părinților săi. Soții, în loc să se întrețină unul pe celălalt, o iau unul pe altul 27

supărare. După ce s-a căsătorit cu Feoktista Petrovna, Ivan Savich a început să bea și a devenit descurajat. Dar odată ce a predat, a fost apreciat și respectat. Acest lucru este dovedit de faptul că bogații Svechnikov continuă să-l întrețină cu bani, deși nu mai lucrează pentru ei.

Încercarea lui Sashka de a câștiga libertatea a dus la exmatricularea lui din gimnaziu. Și deodată soarta i-a trimis pe neașteptate un cadou: a fost invitat într-o casă bogată pentru un pom de Crăciun.

Chiar și în vacanță, eroul se comportă arogant. În sufletul lui domnește amărăciunea. „Sashka era posomorât și trist - ceva rău se întâmpla în micuța lui inimă ulcerată. Copacul l-a orbit prin frumusețea lui și cu strălucirea tare, insolentă a nenumăratelor lumânări, dar îi era străin, ostil, ca copiii curați, frumoși, care se adunaseră în jurul lui, și voia să-l împingă ca să cadă pe el. acele capete strălucitoare”, scrie L Andreev. Și deodată Sashka vede pe acest copac urât ceva fără de care viața lui era goală - un înger de ceară. Autorul nu se zgâriește cu detaliile artistice atunci când descrie îngerul de ceară, subliniind mâinile roz și aripile de libelule. Cu toate acestea, cu toate aceste detalii, expresia facială a îngerului rămâne evazivă. Aceasta nu este bucurie sau tristețe, ci un alt sentiment, pentru care autorul nu-și găsește un nume de mult timp. Sashka, văzând îngerul, șoptește un singur cuvânt: „Dragă”. Eroul cere să-i dea un înger, iar când încearcă să-l refuze, el cade în genunchi, uitând de mândria lui, și imploră o jucărie. După ce l-a primit, eroul este literalmente transformat. Moliciune și precauție apar în mișcările lui. Îngerul personifică în lucrare acea lume minunată în care nu există abuz, murdărie și egoism, dar sufletul este curat, vesel și ușor: „O aromă evazivă era amestecată cu mirosul de ceară care ieșea din jucărie și i s-a părut lui. mort că se atingeau de înger... degete dragi pe care ar vrea să le sărute pe rând și atât de mult până când moartea îi închide buzele pentru totdeauna.” Acest sentiment este iubire, fericire și dorință de a trăi. La sfârșitul lucrării, Sashka adoarme fericită, în timp ce îngerul agățat de sobă începe să se topească și în cele din urmă se transformă într-un lingou fără formă.

28

„Angel” este dedicat Alexandrei Mikhailovna Veligorskaya, care a devenit soția scriitorului. Lucrarea are o bază autobiografică: în copilărie, scriitorul a topit cândva un astfel de înger. Subliniind fragilitatea imaginii îngerului de ceară, Andreev arată astfel cât de iluzorie este fericirea celor umiliți și dezavantajați din această lume. Da, probabil, nu doar planul social de percepție al realității este important în acest sens, ci și cel universal: fiecare dintre noi are nevoie de iubire, pentru că abia atunci îi vine un sentiment de fericire. Dar fiecare dintre noi trebuie să înțeleagă cât de fragil și

trecător este acest sentiment. Imaginea unui înger de jucărie se corelează și cu imaginea unui înger păzitor.

A. Blok, care a apreciat foarte mult opera lui L. Andreev, în 1909 a scris poezia „Îngerul de frunze” pe baza acestei povești: „La bradul împodobit și la copiii care se joacă, Îngerul de frunze se uită prin crăpătura uși strâns închise / Și dădaca alimentează soba în creșă, Focul trosnește, arde puternic... Dar îngerul se topește. El este german. Nu doare și îi este cald.”

"Grand Slam"

M. Gorki a considerat „The Grand Slam” cea mai bună poveste a lui L.N. Andreeva. Lucrarea a fost foarte apreciată de L.N. Tolstoi. Într-un joc de cărți, un „grand slam” este o poziție în care adversarul nu poate lua niciuna dintre cărțile partenerului său cu cea mai mare carte sau atu. Timp de șase ani, de trei ori pe săptămână (marți, joi și sâmbătă) Nikolai Dmitrievich Maslennikov, Yakov Ivanovich, Prokopy Vasilyevich și Evpraksiya Vasilievna joacă șurub. Andreev subliniază că mizele din joc au fost nesemnificative, iar câștigurile au fost mici. Cu toate acestea, Evpraxia Vasilievna a apreciat cu adevărat banii câștigați și i-a pus separat în pușculița ei.

Comportamentul personajelor în timpul unui joc de cărți arată clar atitudinea lor față de viață în general. Bătrânul Yakov Ivanovici nu joacă niciodată mai mult de patru, chiar dacă a avut un joc bun pe mâini. Este atent și prudent. „Nu știi niciodată ce s-ar putea întâmpla”, comentează el despre obiceiul său.

Partenerul său Nikolai Dmitrievich, dimpotrivă, își asumă întotdeauna riscuri și pierde constant, dar nu își pierde inima și visează să câștige înapoi data viitoare. Într-o zi, Maslennikov a devenit interesat de Dreyfus. Alfred Dreyfus (1859-1935) a fost un ofițer al statului major francez care a fost acuzat că a transmis documente secrete Germaniei în 1894 și apoi achitat. Partenerii se ceartă mai întâi despre cazul Dreyfus, dar în curând se lasă duși de joc și tac.

Când Prokopiy Vasilievich pierde, Nikolai Dmitrievich se bucură, iar Iakov Ivanovici sfătuiește să nu-și asume riscuri data viitoare. Prokopiy Vasilyevich se teme de o mare fericire, deoarece o mare tristețe urmează.

Evpraksiya Vasilievna este singura femeie dintre cele patru jucătoare. În timpul unui meci mare, se uită rugător la fratele ei, partenerul ei constant. Alți parteneri îi așteaptă mutarea cu simpatie cavalerească și zâmbete condescendente.

Sensul simbolic al poveștii este că întreaga noastră viață, de fapt, poate fi reprezentată ca un joc de cărți. Are parteneri și sunt rivali. „Cartile pot fi combinate în moduri infinit diferite”, scrie L.N. Andreev. Imediat apare o analogie: viața ne oferă și surprize nesfârșite. Scriitorul subliniază că oamenii au încercat să-și realizeze propriile lor în joc, iar cărțile și-au trăit propriile vieți, care au sfidat fie analiza, fie regulile. Unii oameni merg cu

fluxul în viață, alții se grăbesc și încearcă să-și schimbe soarta. De exemplu, Nikolai Dmitrievich crede în noroc și visează să joace un „grand slam”. Când, în sfârșit, mult așteptatul joc serios îi vine lui Nikolai Dmitrievich, el, temându-se să-l rateze, atribuie un „grand slam fără atuuri” - cea mai dificilă și mai înaltă combinație din ierarhia cărților. Eroul își asumă un anumit risc, deoarece pentru o victorie sigură trebuie să primească și asul de pică la remiză. Spre surprinderea și admirația tuturor, el ajunge la achiziție și moare brusc din cauza unei paralizii cardiace. După moartea sa, s-a dovedit că, printr-o coincidență fatidică, 30 de ani

La tragerea la sorți a fost același as de pică, care ar asigura o victorie sigură în joc.

După moartea eroului, partenerii se gândesc la modul în care Nikolai Dmitrievich s-ar bucura de acest joc jucat. Toți oamenii din această viață sunt jucători. Ei încearcă să se răzbune, să câștige, să prindă norocul de coadă, afirmându-se astfel, numără mici victorii și se gândesc foarte puțin la cei din jur. Timp de mulți ani, oamenii se întâlneau de trei ori pe săptămână, dar rareori vorbeau despre altceva decât despre joc, nu împărtășeau probleme și nici măcar nu știau unde locuiesc prietenii lor. Și abia după moartea unuia dintre ei, ceilalți înțeleg cât de dragi erau unul față de celălalt. Iakov Ivanovici încearcă să se imagineze în locul partenerului său și să simtă ceea ce trebuie să fi simțit Nikolai Dmitrievich când a jucat „grand slam”. Nu întâmplător eroul își schimbă obiceiurile pentru prima dată și începe să joace un joc de cărți, ale cărui rezultate nu le va vedea niciodată tovarășul său decedat. Este simbolic faptul că persoana cea mai deschisă este prima care pleacă într-o altă lume. El le-a spus partenerilor săi despre sine mai des decât altora și nu a fost indiferent față de problemele celorlalți, așa cum demonstrează interesul său pentru cazul Dreyfus.

Povestea are profunzime filozofică și subtilitatea analizei psihologice. Intriga sa este atât originală, cât și caracteristică lucrărilor din epoca „Epoca de Argint”. În acest moment, tema naturii catastrofale a existenței, soarta de rău augur care atârnă peste destinul uman, capătă o semnificație deosebită. Nu întâmplător motivul morții subite reunește povestea lui L.N. Andreev „Grand Slam” cu munca lui I.A. „Domnul din San Francisco” al lui Bunin, în care eroul moare și el chiar în momentul în care a trebuit în sfârșit să se bucure de ceea ce a visat toată viața.

„Povestea somonului spânzurat”

În „Povestea celor șapte spânzurați” L.N. Andreev explorează starea psihologică a eroilor condamnați la executare. Fiecare personaj din lucrare experimentează proximitatea cu moartea.

31

în felul meu. Mai întâi L.N. Andreev vorbește despre chinul unui ministru obez care fugea de o tentativă de asasinat a teroriștilor, despre care a fost informat. La început, în timp ce erau oameni în jurul lui, a experimentat un sentiment de emoție plăcută. Rămas singur, ministrul se cufundă într-o atmosferă de frică de animale. El își

amintește de cazuri recente de tentative de asasinat asupra unor oficiali de rang înalt și își identifică literalmente corpul cu acele bucăți de carne umană pe care le-a văzut cândva la locul crimei.

L.N. Andreev nu cruța detaliile artistice pentru a înfățișa detalii naturaliste: „... Din aceste amintiri, propriul meu corp corpulent, bolnav, întins pe pat, părea deja străin, experimentând deja forța de foc a unei explozii.” Analizându-și propria stare psihologică, ministrul înțelege că și-ar bea calm cafeaua. Ideea apare în lucrare. că nu moartea însăși este îngrozitoare, ci cunoașterea ei, mai ales dacă sunt indicate ziua și ora sfârșitului tău. Ministrul înțelege că nu va avea pace până nu va supraviețui acestei ore pentru care este programată presupusa tentativă de asasinat. Tensiunea întregului organism atinge o astfel de putere încât crede că aorta nu o va rezista și că s-ar putea să nu poată face față fizic excitării în creștere.

Mai departe în povestea L.N. Andreev explorează soarta a șapte prizonieri condamnați la moarte prin spânzurare. Cinci dintre ei sunt exact aceiași teroriști care au fost prinși în tentativa de asasinat nereușită. Scriitorul oferă portrete detaliate ale acestora, în care deja în timpul procesului sunt vizibile semne ale morții apropiate: transpirația apare pe frunțile prizonierilor. degetele tremură, există dorința de a țipa, de a rupe degetele.

Pentru prizonieri, tortura specială este nu atât execuția în sine, în timpul căreia aceștia se comportă curajos și demn, sprijinindu-se reciproc, cât așteptarea îndelungată.

L.N. Andreev prezintă în mod constant cititorului o întreagă galerie de imagini cu teroriști. Aceștia sunt Tanya Kovalchuk, Musya, Werner, Serghei Golovin și Vasily Kashirin. Cel mai dificil test înainte de moarte pentru eroi este o întâlnire cu părinții lor. „Execuția însăși în tot monstruosul non-32

normalitatea, în nebunia care a lovit creierul, părea mai ușoară imaginației și nu părea la fel de groaznică ca aceste câteva minute, scurte și de neînțeles, stând parcă în afara timpului, parcă în afara vieții însăși”, așa transmite L.N. sentimentele lui Serghei Golovin înainte de execuția sa. Andreev. Scriitorul transmite starea de entuziasm a eroului înainte de întâlnire printr-un gest: Serghei se plimbă cu furie prin celulă, ciupindu-și barba, tresărind. Cu toate acestea, părinții încearcă să se comporte curajos și să-l susțină pe Serghei. Tatăl este într-o stare de fermitate chinuită, disperată. Până și mama doar a sărutat și s-a așezat în tăcere, nu a plâns, ci a zâmbit ciudat. Abia la sfârșitul întâlnirii, când părinții îl sărută gelos pe Serghei, le apar lacrimile în ochi. Cu toate acestea, în ultimul moment, tatăl își susține din nou fiul și îl binecuvântează să moară. În această scenă expresivă din punct de vedere artistic, scriitorul glorifică puterea iubirii parentale, cel mai altruist și altruist sentiment din lume.

Doar mama lui vine să-l vadă pe Vasily Kashirin la o întâlnire. Ca în treacăt, aflăm că tatăl lui este un negustor bogat. Părinții nu înțeleg acțiunile fiului lor și îl condamnă. Totuși, mama a venit totuși să-și ia rămas bun. În timpul întâlnirii, ea pare să nu înțeleagă situația

actuală, întreabă de ce fiul ei este rece și îi reproșează ultimele minute ale întâlnirii.

Este simbolic că plâng în diferite colțuri ale camerei, chiar și în fața morții, vorbind despre ceva gol și inutil. Abia după ce mama părăsește clădirea închisorii înțelege clar că fiul ei va fi spânzurat mâine. L.N. Andreev subliniază că chinul mamei este poate de o sută de ori mai puternic decât experiențele persoanei sortite execuției. Bătrâna cade, se târăște pe crusta de gheață și își închipuie că se ospătă la o nuntă, iar ei tot toarnă vin peste ea. În această scenă, în care durerea se învecinează cu o viziune nebună, este transmisă toată forța disperării eroinei, care nu va asista niciodată la nunta fiului ei, nu-l va vedea fericit.

Tanya Kovalchuk își face griji în primul rând pentru camarazii ei. Musya este fericită să moară ca eroină și martiră: „Nu există nicio îndoială, nicio ezitare, este acceptată în stâlp, are pe drept 33 de ani.

se alătură rândurilor acelor strălucitori care, din timpuri imemoriale, prin foc, tortură și execuție, merg spre cerul înalt.” Basându-se în visele ei romantice, ea pășise deja mental în nemurire. Musya era pregătită pentru nebunie de dragul triumfului unei victorii morale, de dragul euforiei din nebunia „isprăvii” ei. „Mi-aș dori chiar și asta: să ies singur în fața unui întreg regiment de soldați și să încep să trag în ei cu o armă Browning. Chiar dacă sunt singur și sunt mii de ei, nu voi ucide pe nimeni. Asta este important, că sunt mii. Când mii de oameni ucid unul, înseamnă că unul a câștigat”, motivează fata.

Serghei Golovin îi pare rău pentru viața sa tânără. Frica lui era deosebit de acută după exercițiul fizic. În timp ce se afla în libertate, el a simțit în aceste momente un avânt deosebit de veselie. În ultimele ore, eroul se simte de parcă ar fi fost demascat: „Încă nu există moarte, dar nu mai există viață, dar există ceva nou, uimitor de neînțeles și fie complet lipsit de sens, fie având sens, dar atât de profund, misterios și inuman încât este imposibil să-l deschizi.” Fiecare gând și fiecare mișcare în fața morții i se pare o nebunie pentru erou. Timpul pare să se oprească pentru el și în acest moment atât viața, cât și moartea îi devin simultan vizibile. Cu toate acestea, Serghei, printr-un efort de voință, încă se forțează să facă gimnastică.

Vasily Kashirin se repezi prin celulă, suferind parcă de o durere de dinți. Este demn de remarcat faptul că și-a rezistat mai bine decât alții atunci când se pregăteau pentru un atac terorist, deoarece a fost inspirat de sentimentul de a-și afirma „voința îndrăzneață și neînfricată”.

În închisoare, el este suprimat de propria sa neputință. Astfel, L.N. Andreev arată cum situația cu care eroul abordează moartea afectează însăși percepția persoanei asupra acestui eveniment.

Cel mai inteligent membru al grupării teroriste este Werner, care cunoaște mai multe limbi, are o memorie excelentă și o voință

puternică. A decis să adopte o abordare filozofică a morții, pentru că nu știa ce este frica. La proces, Werner nu se gândește la moarte și nici măcar la viață, ci joacă un joc de șah dificil. În același timp, el nu este deloc OS-34

Înseamnă că s-ar putea să nu termine jocul. Cu toate acestea, înainte de execuție, încă își jelește camarazii.

Alături de terorişti, alţi doi criminali au fost condamnaţi la executare: Ivan Yanson, muncitorul care şi-a trimis stăpânul în lumea următoare, şi tâlharul Mishka Tsyganka. Înainte de moarte, Janson se retrage în sine și repetă tot timpul aceeași frază: „Nu am nevoie să fiu spânzurat". Țiganului i se oferă să devină el însuși călău și astfel să-și cumpere propria viață, dar el ezită. Îl înfățișează pe L.N. în detaliu. Chinul lui Andreev asupra eroului, care fie se imaginează călău, fie este îngrozit de aceste gânduri: „... A devenit întuneric și înfundat, iar inima a devenit o bucată de gheață netopită, trimițând mici tremurături uscate." Într-o zi, într-un moment de slăbiciune spirituală extremă, țiganul urlă cu un urlet de lup tremurător. Iar acest urlet de animal uimește cu groaza și tristețea care domnește în sufletul țiganului. Dacă Janson se află în permanență în aceeași stare detașată, atunci țiganul, dimpotrivă, este bântuit de contraste: fie imploră milă, apoi înjură, apoi înveselește, apoi este copleșit de viclenia sălbatică. „Creierul său uman, plasat pe linia monstruos de ascuțită dintre viață și moarte, s-a prăbușit ca un bulgăre de lut uscat și deteriorat", scrie L.N. Andreev, subliniind astfel ideea că personalitatea unei persoane condamnate la moarte începe să se dezintegreze în timpul vieții sale. Un detaliu recurent în poveste este simbolic: „Yanson își reglează constant eșarfa roșie murdară de la gât. Tanya Kovalchuk sugerează ca înghețatul Vasily Kashirin să-i lege o eșarfă caldă în jurul gâtului, iar Musa își freacă un guler de lână pe gât."

Ideea principală a poveștii este că fiecare dintre noi, în fața morții, trebuie să se gândească la principalul lucru, că până și ultimele minute ale existenței umane au o semnificație specială, poate cea mai importantă din viață, dezvăluind esența. a personalitatii noastre. „Povestea celor șapte spânzurați" a fost scrisă în conformitate cu starea de spirit de la începutul secolului al XX-lea, când tema soartei, a soartei și a confruntării dintre viață și moarte a ocupat centrul literaturii. Pragul, natura catastrofală, pierderea suporturilor sociale - toate aceste trăsături au determinat relevanța problemelor poveștii.

35

2

„Viața lui Vasily Fiveysky"

Povestea lui L.N. „Viața lui Vasily al Tebei" a lui Andreev poate fi plasată la egalitate cu lucrări ale scriitorului precum „Iuda Iscariotean", „Creștini", „Fiul omului", „Anatoma", „Sava", care compun anti -Linia lui Dumnezeu în opera scriitorului. Povestea a fost publicată pentru prima dată în colecția Knowledge Society în 1903, cu o dedicație lui F.I. Shalyapin. În edițiile ulterioare dedicația a fost

eliminată. Lucrarea a fost publicată ca o ediție separată în 1904 la München de către editura lui Y. Markhlevsky („Știri despre literatura rusă”), iar apoi în 1908 la Sankt Petersburg de către editura „Trezirea”. Impulsul creării intrigii poveștii a fost o convorbire cu M. Gorki despre mândru preot, care, sub influența învățăturilor lui L.N. Tolstoi a fost defrocat.

Chiar la începutul poveștii, tema rockului dur și misterios este imediat enunțată. Părintele Vasily este singuratic printre oameni. Și-a pierdut fiul și nu și-a găsit fericirea în căsnicie. Văzând atâta durere și nedreptate în jurul său, Vasily încearcă uneori să se întărească în credința creștină. Se întoarce spre cer cu cuvinte puternice: „Cred”. Și în această scenă, Andreev arată în mod convingător că Fiveysky, în ciuda tuturor, se îndoiește uneori de puterea divină.

În povestea „Viața lui Vasily Fiveysky” L.N. Andreev folosește trăsăturile expresionismului, care sunt exprimate în simboluri, hiperbolă și predominanța principiului liric-subiectiv asupra epicului. Acest lucru se manifestă în mod clar în portretul părintelui Vasily; Andreev își subliniază în mod constant ochii: „Erau mici, scufundați, negri ca cărbunele, iar flacăra cerească reflectată ardea în ei cu o lumină strălucitoare”. Portretul eroului capătă o expresivitate maximă în scena când prezbitul bisericii Ivan Korov îl acuză pe părintele Vasily de voință proprie apostată. Tehnica de mărire a detaliilor portretului îl ajută pe Andreev să arate măreția tragică a figurii preotului: „Scrim de furie, Ivan Porfirych a privit în jos la preot - și a înghețat cu gura deschisă. Ochi fără fund se uitau la el. Ivan Por-36 nu a văzut nici chip, nici trup

firych. Numai ochi - uriași, ca un zid, ca un altar, căscați, misterioși, poruncitori - se uitau la el - și, parcă arși, își făcu inconștient mâna și ieși, împingându-și umărul gros de tavan. Iar ochii lui negri și îngrozitori încă îi străpungeau spatele rece, ca printr-un zid de piatră.” Detaliul central al unei schițe de portret – ochii – este mărit cu ajutorul diferitelor mijloace figurative și expresive (epitete, comparații) și exagerat. În plus, puterea ofilită a privirii (și, în consecință, voința personajului lui Fiveysky) este subliniată de reacția lui Koprov la aceasta, care iese, împingându-și umărul gros de buiandrug.

Figura lui Ivan Porfirych nu pare mai puțin interesantă în poveste. Este descris ca un om bogat, fericit și respectat. În portretul său L.N. Andreev subliniază un detaliu caracteristic - o barbă neagră. Eroul nu este minuțios în judecățile sale. De exemplu, este revoltător când denunță un preot care a venit la biserică pentru beție. „Acest bețiv nu ar fi trebuit deloc să intre în biserică. Rușine!" – exclamă eroul. Dar nefericitul preot, care și-a pierdut fiul, pur și simplu bea de durere și a venit la biserică pentru sprijin.

Cu toate acestea, moartea fiului ei nu este singurul test pe care i-o trimite soarta. Oricât de mult s-a îngrijit femeia veselă de fătul ei, ea dă naștere unui fiu idiot. Imaginea unui idiot crește și începe să domine întreaga familie. Chiar și casa în sine se micșorează. Locuitorii săi sunt în permanență chinuiți de ploșnițe. De undeva apar lenjerie și haine rupte - simboluri ale neliniștii și dezordinei.

Idiotul este necurat și amărât, ca un animal tânăr. Este atât un simbol al durerii nemeritate, cât și al degenerarii. Toată oroarea pe care o poartă în sine o făptură născută dintr-un preot este întruchipată elocvent de portretul său: „Și înfățișarea lui era dezgustătoare și îngrozitoare: pe umerii săi îngusti, foarte copilăresc, stătea un mic craniu cu o față imensă, nemișcată și largă, ca cea a unui adult. Era ceva alarmant și înspăimântător în această discrepanță sălbatică între cap și corp și părea că copilul „dintr-un motiv oarecare și-a pus o mască uriașă și ciudată”.

37

Treptat, tema nebuniei din poveste crește. Preotul însăși o ia razna. Nebunia se apropie de însuși Vasily în umbra nopții. Preotul îi aduce aminte de un cal cu copita ruptă, care a fost condus la abator. Lui i se pare că dacă cineva ar pune o femeie în viață într-un mormânt, ar face bine, ochii ei sunt atât de nefericiți.

Tema nebuniei se aude și în scena de înmormântare a lui Semyon Mosyagin, pe care Părintele Vasily l-a numit lucrător pentru parohul bisericii. Atât Vasily însuși, cât și cei din jurul lui simt vinovăția preotului pentru moartea lui Semyon. În timpul slujbei de înmormântare, începe o furtună. După ce a întrerupt citirea rugăciunilor, părintele Vasili se apropie de sicriu și încearcă prin forța voinței să învie pe mort, apoi îl împinge afară din sicriu. Oamenii, uitându-se la această imagine, fug din templu cu frică, crezând că preotul a fost stăpânit de demoni.

Peisajul joacă un rol important în poveste. Natura evidențiază experiențele eroilor, dar, pe lângă aceasta, ea însăși își trăiește propria viață independentă. Noaptea de toamnă, care a însoțit pasiunea nebunească a nefericitului preot, este descrisă ca o făptură suferindă și singuratică: „Ploaia de toamnă a bătut cu insistență în obloanele bine închise, iar noaptea furtunoasă a oftat greu și adânc”, „Sub gemetele lungi”. a nopții de toamnă”, „Noaptea de toamnă respira lipsă de adăpost”, „Noaptea era tăcută”, „O tăcere de nesfârșit și amenințătoare s-a închis și s-a sufocat, a început să fredoneze”, „O tăcere plictisitoare și impasibilă s-a lipit de el ca un giulgiu” , „Întunericul s-a împrăștiat în fața lui, a alergat în spatele lui în umbre lungi și s-a strecurat pe călcâiele lui.”

Părintele Vasily este comparat în poveste cu neprihănitul biblic Iov. Cu toate acestea, Fiveysky se răzvrătește de mai multe ori împotriva lui Dumnezeu, a sorții și a nedreptății, visează să-și înlăture rangul și să plece cu soția sa undeva și să-l dea pe idiot la un orfelinat. Dar soția arde până la moarte într-un incendiu. În cele din urmă, părintele Vasily moare. În ultimele minute, i se pare că cerul ia foc și lumea se prăbușește. Iar acest final pare firesc pentru opera lui L.N. Andreev, deoarece în el soarta atotputernică se dovedește a fi mai puternică decât omul.

38

AH TOLSTOI

„Ziua lui Petru”

Povestea „Ziua lui Petru” a fost scrisă în 1918. Acesta este un moment al schimbărilor sociale globale și, în astfel de momente cheie ale epocii, interesul scriitorilor pentru istorie și paginile sale glorioase este firesc.

Imaginea lui Petru de la începutul poveștii este prezentată în tonuri scăzute: se pare că în fața noastră este un om nepoliticos, și nu o persoană regală. Peter este nepoliticos, neîngrijit, merge cu piciorul stamb și este greu. Întreaga sa imagine seamănă cu un urs. Ciorapii lui miroase a sudoare. Acest lucru indică faptul că țarul nu trăiește din dorința de atractivitate externă, așa cum au făcut mulți monarhi ruși, ci dintr-o cauză de dragul căreia este obișnuit să neglijeze convențiile. Privirea furioasă a lui Peter subliniază, de asemenea, principiul voinței puternice în acest om.

Importanța afacerilor de stat pentru țar este arătată în mod clar de descrierea funcției sale. La prima vedere, este pur și simplu haos și dezordine. Dar acesta nu este un depozit de bunuri de lux, ci tot felul de hârtii, hărți, unelte, chiar și mostre de minerale. Toate acestea subliniază gândirea statală a țarului. În același timp, A.N. Tolstoi nu ascunde faptul că inovațiile lui Petru au fost uneori în mod clar prea mult. Dorința de a planta tradiții europene pe pământul rus părea adesea ridicolă. Deci, de exemplu, autorul arată în mod ironic cât de prost arată anturajul lui Peter în camisole și peruci: „În strâmb, de sub buclele negre, părul ieșea în afară - roșcat, blond, slav”. Și Peter însuși, care insuflă maniere europene, nu disprețuiește votca rusească, mănâncă mult și nu respectă eticheta de masă.

Pe măsură ce povestea se dezvoltă, natura sălbatică, animală sub forma lui Peter devine exagerată: la o întâlnire, el îl lovește cu furie pe Menshikov. Cu toate acestea, cititorul înțelege imediat motivele comportamentului lui Peter: este intolerant la tot ceea ce interferează cu afacerile. Cel mai important lucru pentru el este construirea unui nou oraș pe Neva. De dragul Sf. 39

Petersburg, Peter este pregătit pentru orice sacrificiu. UN. Tolstoi subliniază că construcția orașului nu a fost ușoară, cu numeroase victime: „Inundațiile au spălat lucrarea, focul a devastat-o; foamea și ciuma au decimat oamenii și, din nou, grupuri de zidari, tăietori de lemne, butoaie și muncitori din piele s-au întins de-a lungul drumurilor noroioase și ale potecilor forestiere. Unii au fost forjați în fier ca să nu fugă, alții au fost marcați de moarte la kilometri, la coliba Tiun; paznicii dragoni, rasi ca pisicile, în caftane verzi de peste ocean, n-au avut milă.” Descrierea orașului în norii de ceață neagră și roșie și a Neva purpurie completează tabloul terifiant.

Analizând politicile lui Petru, autorul scrie cu durere că, în ciuda tuturor eforturilor țarului rus, Rusia nu a reușit să intre în familia europeană ca o putere egală. Ea încă părea servilă și umilită. Atitudinea poporului rus față de țarul său este transmisă elocvent de scena în care toată lumea cade în genunchi în fața lui Petru (și chiar într-o băltoacă), și doar germanul Herr Müller îl salută vesel ca pe un egal.

UN. Tolstoi, încercând să reflecte imaginea adevărată a evenimentelor, nu ascunde puterea rezistenței populare la reformele lui Petru. Există zvonuri că germanii l-au înlocuit pe țar. Peter se ocupă cu brutalitate, în stil rusesc, de instigatorii revoltei și tulburărilor. Doar pentru că sacristanul Gultyaev a spus: „Peterburch ar trebui să fie gol”, el este trimis la muncă silnică și condamnat la biciuire. Peter îi ordonă lui Varlaam, care este rezistent la chin, să fie torturat folosind cele mai sofisticate instrumente.

Înțelegând că furia populară este o armă puternică, Petru, în același timp, nu vrea să intre în istorie ca regele Antihrist. După ce s-a înmuiat, încearcă să aibă o discuție inimă la inimă cu Varlaam. Dar conversația nu merge bine, iar Peter îi promite Bătrânului Credincios o nouă tortură.

La sfârșitul poveștii, Petru crede că o altă zi de muncă s-a încheiat, iar povara acestei zile cade greu pe umerii lui. Cu toată dorința de naturalism în povestea lui A.N. Tolstoi a reușit încă să reflecte trăsăturile caracteristice de personalitate ale țarului rus: o dispoziție imperioasă, o minte curios, omul de stat, capacitatea de a-și asuma responsabilitatea și 40.

principalul lucru este dorința de a face cât mai mult posibil în această viață pentru patria sa iubită.

Este posibil să se conducă discuții științifice întregi despre dacă Petru, construind Sankt Petersburg, a deschis o fereastră către Europa sau, dimpotrivă, a întrerupt relațiile comerciale obișnuite care se dezvoltaseră până atunci cu Europa de mulți ani. Cu toate acestea, Sankt Petersburg este încă unul dintre cele mai frumoase orașe din lume. Și acesta este, fără îndoială, meritul istoric al lui Petru. Iar povestea lui A.N.ne vorbește elocvent despre durerile în care s-a născut capitala nordică. Tolstoi „Ziua lui Petru”.

„Petru primul”

Roman A.N. „Petru cel Mare” a lui Tolstoi este lucrarea centrală în dezvăluirea temei petrină în opera scriitorului. Totuși, obiectul imaginii din ea nu este doar personalitatea celebrului țar rus, ci și o întreagă epocă de reforme și răsturnări, o perioadă în care Rusia țărănească, care și-a urmat până acum propriul drum special, a intrat brusc în contact cu atributele civilizației europene. Iar acest contact a fost atât progresiv, cât și dureros, pentru că încercările de a impune un mod de viață european au intrat uneori în contradicții profunde cu tradițiile naționale, nu au prins bine rădăcini pe pământul rusesc și, desigur, au dat naștere rezistenței.

Romanul este format din trei cărți. Narațiunea este spusă în numele autorului. Lucrarea prezintă atât personaje fictive, cât și personaje istorice reale. Un rol imens în organizarea dezvoltării intrigii îl joacă scenele de mulțime, dialogurile, descrierile de casă, viața și portretele eroilor.

A. Tolstoi subliniază resursele naturale ale pământului rusesc: pini vechi de secole, întinderi de râuri adânci, veverițe cu coadă pufoasă,

caravane de păsări. „Pământul s-a întins în fața ochilor noștri; nu avea margini la el.”

În tradițiile lui I. Shmelev, A. Tolstoi în roman descrie, în primul rând, Rusul ortodox. Acest lucru este dovedit chiar în prima scenă a lucrării de portretul eroului episodic

41

nici: „Chipul ridat al mamei s-a luminat de foc. Cel mai îngrozitor dintre toate, de sub pânza sfâșiată, ochii pătați de lacrimi sclipeau, ca pe o icoană.” Această descriere laconică a unei simple rusoaice dezvăluie, de fapt, soarta dificilă a unei persoane în epoca pre-petrină: lipsuri materiale constante, obiceiul muncii de zi cu zi și, în același timp, perseverență, profunzime spirituală, șlefuită în chin și suferință. .

Din descrierea modului de viață țărănesc în casa lui Ivan Brovkin A.N. Tolstoi trece la povestea nobilului Vasily Volkov, care, de asemenea, abia își mai face rostul: trebuie să plătească taxe uriașe mănăstirii și quitrents și tribut pentru vistieria regală. Într-o conversație cu vecinul Mikhaila Tyrtov, Volkov exclamă îndurerat: „Toate popoarele trăiesc în bogăție, în mulțumire, noi suntem singurii cerșetori”. Vasily își amintește cum a mers la Moscova la Ky-kui-sloboda, unde locuiesc germanii. Totul acolo este curat și ordonat, oamenii sunt prietenoși. Și trăiesc mai bogați decât toată Moscova.

Motivele existenței mizerabile a Rusiei A.N. Tolstoi vede în gestionarea defectuoasă, ajungând uneori la punctul de lăcomie elementară, și în furt și în revolte pe drumuri, când fiul prințului întreține o bandă de tâlhari care jefuiesc negustori pe drum. Mentalitatea rusă părea deosebit de absurdă străinilor. Au fost surprinși că la curtea regală nu existau baluri și distracție galoasă, nici distracție subtilă cu muzică. Rușii muncesc puțin. Aproape că nu mai este timp pentru asta: au ținut slujbe bisericești de trei ori pe zi, au mâncat cu poftă de patru ori și chiar au dormit în timpul zilei pentru sănătate. Cu toate acestea, A.N. Tolstoi arată că manierele europene intră din ce în ce mai mult în viața reprezentanților curții regale. Casa prințului Golitsyn este păzită de elvețieni. El însuși își rade barba, poartă un costum franțuzesc și citește cărți latine. Casa are mobilier rafinat francez și italian. Golitsyn se gândește la eliberarea țărănimii și la crearea academiilor. Cu toate acestea, nici măcar interlocutorul său, domnul de Neuville, nu crede că întreg acest program utopic poate fi implementat în Rusia. Într-o conversație cu Sophia, se aude ideea că clerul care susține tradițiile patriarhale nu va fi mulțumit de manierele europene.

42

Remarcabilă în roman este imaginea Moscovei medievale cu toponimia ei antică (Iverskaya, Sfântul Vasile cel Fericitul, Poarta Spassky, Varvarka, Podul Tuturor Sfinților). În rândul Kalashny din Gostiny Dvor vând plăcinte calde și sbiten cu miere. La Moscova, ca nicăieri în Rusia, decalajul de proprietate dintre cea mai înaltă nobilime și popor este simțit acut: haina de blană de brocart a prințului Vasily Vasilyevich Golitsyn poate cumpăra jumătate din Moscova.

A.N. scrie cu un grad ridicat de detaliu. Tolstoi despre lupta acerbă pentru tronul regal dusă de Sofia și fratele ei Petru. Dar o femeie, chiar și în treburile politice, rămâne femeie: pentru o ridă de pe fața iubitului ei prinț Golitsyn, Sophia este gata să ardă jumătate din Moscova. Într-o dorință nestăpânită de a smulge puterea din mâinile lui Peter cu orice preț, ea este gata să-l distrugă. În scena în care Sofya și Natalya Kirillovna ascultă sfaturile Patriarhului Jokim cu privire la modul de a-i calma pe arcași, A.N. Tolstoi o compară pe Sofia cu un șarpe.

După cum a vrut soarta, Peter a ajuns pe tronul Rusiei înainte de termen. Era încă băiat. Prima descriere a lui Petru din roman mărturisește în mod elocvent acest lucru: „Pălăria lui Monomakh i-a alunecat în jos peste ureche, dezvăluindu-și părul negru tuns . Cu obrajii rotunzi și cu nasul tocit, și-a întins gâtul. Ochii sunt rotunzi, ca ai unui șoarece. Gura mică este strânsă de frică.” Așa a apărut pentru prima dată în fața supușilor săi crudul și puternicul țar rus Petru. Și-a amintit de revoltele Streltsy pentru tot restul vieții.

Crescând, țarul Petru a vizitat din ce în ce mai mult așezarea Kukuevskaya: a devenit interesat de viața germanilor, adoptând treptat manierele lor. UN. Tolstoi povestește în detaliu cum țarul își îmbracă pentru prima dată un costum european, cum dansează cu Frau Schimelpfe-nigg și Anchen kontrdans. Apoi Petru invită profesori germani să studieze matematica și fortificarea.

Tânărul țar se îndrăgostește de o drăguță germană. Dar nici măcar monarhul din Rusia nu poate păși peste fundațiile stabilite. Peter trebuie să se căsătorească cu cel ales de mama lui pentru el.

Scena nunții regelui este notabilă în roman. În toată această ceremonie, este important doar să respectați ritualul. Ceea ce tinerii nu au

fără sentimente unul pentru celălalt, nimeni nu este jenat. Fetele fanului imbraca mireasa mult timp cu cantece. Bijuteriile îi sufocau gâtul lui Evdokia, îi trăgeau urechile înapoi, iar părul îi era legat atât de strâns încât mireasa nu putea clipi din ochi.” Toate aceste detalii subliniază nefirescul pompos al acestei situații. Cadourile mirelui, prezentate miresei după obicei, sunt simbolice: dulciuri, bijuterii, o ladă cu obiecte de artizanat și o tijă. Se presupunea că după nuntă soția a devenit complet dependentă de soțul ei, iar pentru neascultare putea fi bătută cu biciul.

În timpul nunții în sine, toată lumea se comportă nefiresc: le este frică să nu greșească. Coastele lui Evdokia tremură de frică. Rudelor miresei le este frică chiar să mănânce, pentru a nu arăta că le este foame, pentru a nu se ruina în ochii regelui. În timpul nunții, Peter se gândește doar la faptul că nu și-a putut lua rămas bun de la Ankhen.

Petru s-a supus voinței mamei sale, dar aceasta a fost una dintre ultimele concesii aduse obiceiurilor antice. Când tinerii căsătoriți au fost însoțiți în dormitor, Peter se întoarse brusc către oaspeți. „Și-

au pierdut râsul când i-au văzut ochii și s-au dat înapoi...” scrie A.N. Tolstoi, arătând cu această scenă adâncimea mâniei suveranului, care nu vrea să-și bată joc de viață.

Intriga ulterioară a romanului pictează o imagine a lui Petru activ. El construiește nave, studiază noi tehnologii. Stând pe tron, strigând, bătând din picioare - nu așa își imaginează Petru viața. După ce s-a maturizat, a reușit să câștige puterea reală a statului în țară. UN. Tolstoi arată cum țarul rus „scuipă pe măreția regală de dragul curiozității despre comerț și știință...”. Peter înțelege bine că Rusia are nevoie de rute comerciale maritime. De dragul lor, el, bazându-se pe cazaci, ia Azov prin asediu cu prețul unor sacrificii umane enorme după atacuri nereușite.

În paralel cu biografia artistică a lui Peter A.N. Tolstoi povestește în roman despre soarta asistenților săi devotați - Aleksashka Menshikov și Aleshka Brovkin. Pentru prima dată, cititorul îi vede pe paginile romanului ca pe niște băieți cu destine grele, dar tipice pentru oamenii de atunci. Treptat, acești eroi încep să lupte pentru propria lor fericire și demnitate și devin cei mai apropiați asociați ai lui Peter.

44*

Văzând disprețul căpitanilor europeni pentru flota lor de casă, țarul a recurs la „sprețenia asiatică”, după cum scrie A.N. Tolstoi, subliniind tot timpul că cauza lui Petru este calea Rusiei din Asia către Europa. Țarul rus le cere străinilor să ajute Rusia să depășească mizeria.

Autorul romanului scrie deschis despre dificultățile care îl așteaptă pe Petru în sarcina lui dificilă. Distanțele mari și lipsa comunicațiilor de mare viteză înseamnă că, în timp ce țarul călătorește în jurul Europei, el nu are informații fiabile despre ceea ce se întâmplă în Rusia. Există și tot felul de zvonuri ridicole despre el.

Ruina economică rusă din roman este în contrast cu puritatea germană. Amintindu-și Moscova din Germania, Peter, din frustrare, vrea să o ardă. Plănuiește să construiască un oraș nou - un adevărat paradis.

Primul asistent al lui Peter în apropierea Rusiei de Europa este Franz Lefort, care îi înțelege perfect dorințele. Acest erou din roman are o minte extraordinară, poloneză europeană, muncă asiduă, o dispoziție bună și veselă. „Ne-am gândit cu o singură minte”, va spune Peter despre Lefort, luându-și rămas bun de la prietenul său mort. Cu toate acestea, nu toată lumea a fost mulțumită de prietenia și cooperarea lui Peter cu Lefort. Unii l-au numit „străin blestemat”.

Imaginea Rusiei ignorante este creată de zeci de scene și episoade ale romanului, care descriu tortură, vrăjitorie, dezordine și execuții crude. Țarul rus înăbușă orice rezistență cu o cruzime barbară. UN. Tolstoi arată acest lucru în mod elocvent în scena masacrului lui Tsykler, în descrierea execuției Streltsy.

Schimbări în viața rusă A.N. Tolstoi descrie, folosind exemplul familiei lui Roman Borisovici Buinosov, precum și soarta lui Sanka Brovkina, care s-a transformat brusc dintr-o fată țărănică într-o

doamnă nobilă, chiar și în același timp învățând să citească. Petru a bărbierit barba boierilor, a obligat nobilimea rusă să poarte haine germane și să bea cafea dimineața. Dar toate aceste schimbări externe nu au oferit un nivel calitativ nou de management

45

în țară. Adevărat, Ivan Brovkin a creat o fabrică de lenjerie, care dă un profit bun, iar Vasily Volkov este sub țar, construind flota rusă.

Ideea principală a romanului este dorința de a arăta natura progresivă a reformelor lui Petru. Autorul crede în viitorul strălucit al țării sale și îi dorește mare putere și prosperitate economică.

M.A. ALDANOV

„Belvedsr Torso”

Povestea lui M.A. „Belvedere Torso” al lui Aldanov este o poveste despre calea vieții unui om care este sortit să devină parte a istoriei, o reflectare în oglindă a epocii sale. Acțiunea operei se petrece în Italia secolului al XVI-lea. În poveste, trei personaje principale coexistă, intersectându-se din când în când: teroristul Benedetto Accolti (în primele pagini ale lucrării autorul se referă pur și simplu la el ca la un bărbat în jachetă albastru închis), care pregătește un tentativă de asasinare a Papei Pius al IV-lea, a vechiului sculptor și artist Michelangelo, precum și a artistului și scriitorului Giorgio Vasari. Toate cele trei personaje sunt conectate între ele.

Michelangelo a pictat tavanul celebrei Capele Sixtine, a cărei restaurare îi este greu de urmărit la bătrânețe (Capela Sixtină a fost ridicată în 1475-1483 și a fost numită după clientul - Papa Sixtus al IV-lea. Tavanul capelei a fost pictat sub Papa Iulius al II-lea, nepotul lui Sixtus al IV-lea.În 1508- În 1512, a lucrat la ea Michelangelo, care după un timp a pictat scene ale Judecății de Apoi pe peretele altarului). Vasari a creat o carte faimoasă despre oameni de artă, inclusiv Michelangelo. Accolti nu a creat nimic, dar se uită în fiecare zi la creația lui Michelangelo din Palatul Papal al Vaticanului și la alte capodopere (de exemplu, Torsoul Belvedere, un fragment din opera unui sculptor grec, probabil reprezentând odată figura lui Hercule, un trunchi antic găsit în timpul săpăturilor lângă teatrul Pompei).

46

MA Aldanov vorbește mult despre o persoană care va fi imortalizată în istorie și arată în mod convingător cum coexistă înaltul și josul în aceeași persoană. De exemplu, discutând cu artiștii, Vasari învață că ei spun adesea lucruri neplăcute unul despre celălalt. Cu toate acestea, cu o anumită capacitate de a înmuia culorile, a reușit totuși să mențină relații bune cu toată lumea. Vasari s-a certat cu un singur artist: cel care l-a criticat. Aici ironia autorului se manifestă deja în raport cu întreprinzătorul Vasari: considerându-se un subtil cunoscător al sufletelor umane, împărtășește viciile altora. Același Vasari, scriind o carte, înțelege că toți oamenii mint: cei care se

plâng de sărăcie exagerează, cei care vorbesc despre faimă și fanii sunt și ei predispuși la exagerare. Chiar și marele Michelangelo, plângându-se că nu va lăsa în urmă o școală, de fapt pur și simplu nu vrea să învețe pe nimeni. Și cititorul înțelege acest lucru nu numai din cuvintele lui Vasari, ci și după scena din Capela Sixtină, unde Michelangelo vine să-și admire capodopera. Tinerii artiști care îi copiază frescele se grăbesc să-i arate opera și să-și exprime onoarea, dar geniul pleacă repede. Între timp, oricare dintre aceste alte talente ar considera că este o mare onoare să devină elevul său. Michelangelo nu va vedea adepți în munca sa sau afecțiune sinceră în familia sa. Există un episod în poveste în care Vasari îl întâlnește din greșeală pe nepotul său, Leonardo Buonarotti, care, din datorie de familie, este interesat de pictură, și raportează că este incognito în oraș. Devine evident că a sosit să se intereseze despre moștenirea faimosului unchi și, în mod clar, nu se va complace în durere din cauza morții sale.

Există un detaliu recurent interesant în poveste: din când în când suflă un vânt neobișnuit, un vânt de sirocco târziu, rar pentru Roma de vară. Ne amintește încă o dată că totul în această viață trece și chiar și odată frumosul tors Belvedere, care făcea parte din statuia cândva faimoasă, este încă doar un fragment trist, care amintește de fosta măreție a Li-47 șters.

centrul ținutului orașului antic. Dar chiar și după două mii de ani, trunchiul rămâne încă un simbol al adevăratei arte, pentru că are o „simplitate sacră”.

În gura lui Vasari M.A. Aldanov spune într-o frază înțeleaptă că în această lume trebuie să folosești viața și să trăiești în felul tău.

Datorită aceluiași sirocco, Papa Pius al IV-lea reușește să evite asasinarea. În ultimul moment, vântul i-a purtat o voce către Accolti, care îi poruncea să amâne chestiunea. Imaginea sirocco este plină de capacitatea magică de a decide destinele oamenilor.

A doua parte a poveștii, intitulată „Înțeleptul”, poate fi considerată un fel de epilog la prima. Are loc după moartea lui Michelangelo. Fericiții moștenitori îl invită pe Vasari în vizită. M.A. Aldanov nu se zgâriește în a descrie casa luxoasă a lui Leonardo din Florența și masa superb pregătită. Salată cu mortadela cremoneză, stridii în cochilii aurite, carne de pasăre umplută cu nuci, portocale în sos arzător - toate aceste detalii artistice simbolizează excesul și vanitatea. Printre toată această splendoare și lux ostentativ, lipsa de valoare a vieții însuși nepotului lui Michelangelo este clar vizibilă. De exemplu, pune deoparte cea mai bună cameră din casă pentru biroul său, deși nu lucrează deloc la nimic. În același timp, bătrânul Vasari este încă pasionat de pictură și pregătește a doua ediție a cărții. M.A.Aldanov subliniază că, deși printre invitați se aflau oameni cu venituri nu foarte mari, aceștia au înțeles că toate pregătirile gazdelor se făceau din inimă și vizau în primul rând să le ofere oaspeților cât mai multă plăcere, „a fost aproape batjocoritor. ostilitate față de gazde.” nu avea”. În partea finală a povestirii, cititorul întâlnește din nou trunchiul Belvedere, sau mai bine zis, o copie a acestuia în biroul lui Leonardo. Dar aceasta este doar o copie a unei creații strălucitoare. La fel ca Leonardo însuși, încercând să

copieze gusturile și obiceiurile altora, nu va înlocui niciodată originalul. Trunchiul Belvedere, după cum se știe, a fost copiat de generații întregi de maeștri renascentiste, dar numai originalul are o valoare istorică unică.

48

„Sfânta Elena, Insulă Mică”

Scris de M.A. Aldanov în 1921, povestea „Sfânta Elena, Insulă Mică” este inclusă în tetralogia „Gânditorul”, care include și romanele „Al nouălea din Termidor”, „Podul Diavolului” și „Conspirația”. În ciuda faptului că povestea a devenit ultima parte a tetralogiei din punct de vedere al compoziției, a fost scrisă mai devreme decât romanele. Mai întâi, lucrarea a fost publicată pe paginile revistei „Note moderne”, apoi ca o carte separată la editura „Neva”.

Chiar la începutul povestirii, M.A. Aldanov apelează la imaginea unei englezoaice dintr-o familie simplă care află că nu va mai primi budinca ei preferată la cină. Răul Boni este de vină pentru acest lucru, din cauza cărora familia este forțată să „suferă și să salveze”. Sistemul continental pe care Napoleon l-a impus Angliei îi apare copilului ca un șarpe lung și urât. Așadar, pe o parte a scalei cade imaginea răului Bonnie, iar pe cealaltă - o budincă delicioasă, simbol al unei vieți bune. În visele fetei, budinca pare să se materializeze, acoperită cu detalii expresive apetisante: stafide, prune, crustă maro dulce. Astfel, M.A. Aldanov în poveste apare nu numai ca un istoric scrupulos, ci și ca un psiholog subtil. Iată, de exemplu, cum îl descrie pe regele boxerilor, Jackson: „Jackson și-a ridicat capul și i-a aruncat fragmente de dinți uriași și albul ochilor mici lui Alexander Antonovich”, „Râsul lui Byron a fost răsunat de mârâitul unui rinocer, dezvăluie dimensiuni monstruoase, dinți întregi și rupti.”

Napoleon îi sperie pe copiii mici; el este portretizat ca Satan. Victoria ducelui de Wellington asupra lui Bonaparte la Waterloo este descrisă și prin ochii oamenilor obișnuiți din familia Johnson. Soarta familiei se schimbă brusc și se mută pe insula Sf. Elena, unde Napoleon învins a fost exilat.

Pe fondul dezvoltării temei principale - povestea despre soarta lui Napoleon - M.A. Aldanov atinge altele, nu mai puțin interesante. De exemplu, subiectul percepției rușilor în Europa este tratat în detaliu. Micuța Susie aude povestea că are 49 de ani

oameni buni care trăiesc în zăpadă cu urși și mănâncă lumânări de seu. Când o fată își vede viitorul soț, contele de Balmain, la o cină cu guvernatorul, ea așteaptă cu curiozitate să vadă când va mânca o lumânare de seu. Dar s-a dovedit că era un „domn perfect”. Aceasta este ceea ce M.A. transmite cu subtilă ironie. Ideile europene ridicole ale lui Aldanov despre sălbăticia rușilor. Desigur, autorul folosește aici tehnica grotescă. Cu toate acestea, povestea fantastică despre viața rușilor spusă în poveste nu este atât de departe de poveștile care existau în realitate despre urșii care se plimbau pe străzile din Rusia.

Desenând imaginea contelui de Balmain, om bine educat și diplomat subtil, M.A. Aldanov dezmintă cu succes mitul despre sălbăticia și realitatea poporului rus. Contele Alexandru nu numai că vorbește limbi străine fluent, dar știe și cum să-i mulțumească atât pe britanici, cât și pe francezi când vorbește despre Waterloo. Observând că marchizul de Montchenu s-a încruntat, amintește imediat de vitejia arătată de trupele franceze în ziua de Waterloo. Prin ochii contelui, povestea îl arată pe Byron, care tuturor pare mândru, iar privirea subtilă a contelui Alexander surprinde timiditatea obișnuită în comportamentul celebrului scriitor.

Autorul poveștii este, de asemenea, un expert pasionat în particularitățile caracterelor naționale ale oamenilor. El îi transmite lui de Balmain aceste cunoștințe. Contele observă în detaliu subtilitățile unui costum englezesc, fără să piardă din vedere fiecare mic detaliu: selectează cu grijă cravata potrivită și chiar un ac care să se potrivească costumului. Descriindu-l pe de Balmain, M.A. Aldanov este mândru în interior de compatriotul său - un om inteligent și educat, un adevărat aristocrat. De Balmain nu este un carierist, deși, cu inteligența și succesul său cu femeile, nu a fost greu să faci o carieră în timpul domniei lui Alexandru 1. În spiritul scepticismului romantic al lui Byron, la modă la acea vreme, Alexander Antonovich era obișnuit să sublinieze „oboseala extremă a vieții”. Soarta lui de Balmain se aseamănă în multe privințe cu căile de căutare spirituală ale contemporanilor săi - eroii romanului de L.N. Tolstoi „Război și pace” de Andrei Bolkonsky și Pierre 50

Bezukhov (setea de isprăvi și glorie militară, dezamăgire, pasiune pentru masonerie).

De Balmain este un gânditor în spirit. Este de remarcat faptul că adună întâlniri cu oameni celebri. Acceptând postul de comisar al împăratului rus pe insula Sf. Elena, Alexandru Antonovici aștepta cu nerăbdare conversații pline de spirit și chiar prietenie cu Napoleon însuși. Când, în timpul unei plimbări cu tânăra sa soție, de Balmain l-a văzut în sfârșit pe Napoleon aruncând pietricele în apă, gândurile lui erau asemănătoare cu ceea ce se gândea prințul Andrei în timp ce zăcea pe câmpul de la Austerlitz: „Acest om care arunca pietricele în apă a fost conducătorul lumii... Totul este gol, totul este o minciună, totul este înșelăciune...”

Deliciile subtile ale unei cariere diplomatice (întâlnirea cu monarhii, vânătoarea de jaguari) sunt regândite ironic prin ochii lui Tishka, servitorul contelui, pentru care „a trăi pe o insulă blestemată nu este bine”: nu există femei, de unde să cumpere vodcă, iar vorbirea engleză nu este o conversație.

Din scrisorile tovarășilor lui de Balmain se desprind imagini ale istoriei ruse, pe care Alexander Antonovici le privește din postura de european, comparând constant imaginea Rusiei, pe care o pictează sentimentul său patriotic, cu atitudinea față de aceasta din Europa de Vest. Povestea descrie și cercul de lectură al unei persoane educate din acea epocă.

În ciuda dezvăluirii profunde a imaginii lui de Balmain, figura centrală a poveștii este încă Napoleon. M.A. Aldanov îi aduce un omagiu

talentatului comandant, un om cu o energie vitală enormă și o memorie fenomenală. Pe insulă, această energie necheltuită este consumată de plictiseală. Interesul lacom pentru oameni face loc dezgustului. Cu toate acestea, Napoleon, puternic la spirit, încearcă să lupte cu soarta vegetației: comunică cu o fată de paisprezece ani, Betsy Balcombe, și găsește bucurie în această prietenie, călare pe un drum periculos.

Simbolul bolii de ficat care îl chinuie pe Napoleon în poveste este un brici: „Împăratul era în mod pozitiv vesel: a încetat să mai simtă durerea în lateral și i s-a părut 51.

așa cum i s-a întâmplat uneori, că briciul a dispărut și că moartea era poate departe.”

Discursul lui Napoleon este aforistic („Succesul este cel mai mare orator din lume”, „...Trebuie să-ți rezervi întotdeauna dreptul de a râde mâine de ceea ce afirmi astăzi”, „...Inima unui om de stat este în capul lui. Trebuie să fie rece, ca gheața").

Vorbele lui Napoleon arată clar că a studiat bine rasa umană și, dacă a făcut greșeli atunci când a evaluat oamenii din jurul său, acestea au fost cauzate nu de greșeli de calcul întâmplătoare, ci de dorința deliberată de a le face. Deci, de exemplu, Napoleon nu și-a făcut-o amantă pe Madame Steel, pentru că nu o plăcea ca femeie și nu l-a numit ministru pe Chateaubriand, pentru că credea că nu va face față acestei poziții. Prevederea împăratului francez și potențialul său intelectual depășesc de multe ori rezultatele activităților sale istorice. „...El cunoștea viața mai bine decât orice filosof”, scrie M.L. Aldanov. Remarcabil. că caracterul practic al unei persoane care trăiește în primul rând cu mintea, și nu cu inima, se îmbină în imaginea lui Napoleon cu un anumit romantism: „Împăratul s-a uitat la cer și și-a căutat steaua... A fost nimic mai mult de căutat pe pământ.” Văzând o cometă pe cer, Bonaparte își amintește că înainte de moartea lui Iulius Caesar a existat și o cometă pe cer. În viața reală a lui Napoleon au existat multe coincidențe și coincidențe misterioase: de exemplu, Napoleon a păstrat toată viața harta insulei Sf. Elena, realizată de naturalistul Borys de Saint-Vincent în timpul unei expediții științifice din 1801. Printre puținele lucruri pe care le-a luat cu el pe insulă.

Înainte de sfârșit, Napoleon încearcă să se comporte așa cum ar trebui să se poarte oamenii mari în fața morții: face adăugiri la testament, își arată ultima preocupare pentru fiul său mic (cere să i se deschidă stomacul după moarte, pentru ca cercetarea unui boala ereditara ar putea intr-o zi sa-si ajute fiul). Bonaparte își amintește toată viața: Toulon, unde a simțit prima dată bucuria victoriei, ziua 52

mormăitul și amărăciunea înfrângerii. Încercând să fie util Franței sale natale, înainte de moartea sa, Napoleon dictează un plan pentru a proteja țara de o invazie imaginară. Împăratul decedat este înmormântat cu înalte onoruri. În ciuda închisorii rușinoase din ultimii ani de viață, el va rămâne pentru totdeauna în istorie ca un mare om.

ESTE. SHMELEV

„Martyn și Kinga”

Nuvela lui I.S. Shmelev „Martyn și Kinga” este complet lipsită de expunere. Autorul aduce imediat cititorul la curent cu evenimentele. Povestea a fost publicată pentru prima dată în 1934 la Paris (în ziarul „Renașterea”). Astfel, intriga sa este amintirea autorului despre viața în Rusia. Percepția începutului obișnuit al poveștii („Am venit la râul Mock-vu-să clătim hainele”) în contextul istoriei creației capătă un fundal emoțional suplimentar: doar în memorie scriitorul se întoarce la acele prețioase. zile în care mergea, ca eroii poveștii sale, la râul Moscova.

Alături de toponimia pământului său natal, I.S. amintește. Shmelev caracterele locuitorilor săi, obiceiurile populare prin care strămoșii noștri au trăit înainte de revoluție. De exemplu, în viața de zi cu zi era dominantă orientarea către calendarul ortodox. Reamintind accidentul cu Vasil Vasilich, naratorul spune că aproape s-a înecat în Duminica Treimii: nu este necesar să se numească numere specifice, devine clar pentru toată lumea când s-a întâmplat.

Prin realitățile vieții cotidiene iese la iveală în povestea lui I.S. Shmelev are un caracter tipic rusesc, care îmbină îndrăzneala nesăbuită, la limita extravaganței (când Vasil Vasilich merge beat la înot) și curajul real, autentic (când eroul îl salvează pe cel care l-a scos din apă în Ziua Treimii de tâlhari). „Ei bine, acum tata s-a împăcat cu Kosoy”, comentează eroul-povestitor despre această situație.

Treptat, conversația despre caracterul rusului se adâncește, spunând povestea despre regele englez și popor-53

marele meșter Martin. Primul a făcut avere în Rusia învățând oamenii bogați să înoate și să călărească pe cai. Dar Martyn a înotat mai bine decât Kinga și nu s-a bucurat de o asemenea faimă. Autorul afirmă cu amărăciune că admirația oarbă pentru străinătate și neîncrederea față de talentul autohton este, de asemenea, o trăsătură caracteristică a vieții rusești. „Acum Kinga va merge la el acasă și le va spune acolo - ce bani port, port o sută de mii, i-am luat de la proști, i-am învățat să înoate”, spune eroul supărat.

Într-o zi, l-a încurajat pe regele Martyn să înoate cu el într-o cursă către Vorobyovka. Mai mult, din cauza insultelor caustice exprimate de Carte împotriva rușilor, competiția s-a transformat într-un duel între un ortodox și un străin, un necreștin. Chiar dacă este priceput să „înoate ca un om de știință”, Martyn are totuși adevărul de partea lui: batjocoricul trebuie să i se predea o lecție. Puterea lui a fost forjată printr-o muncă fizică grea. El însuși este din Volga, obișnuit cu afacerea cu apă.

A început înotul, care este din nou perceput în poveste ca un duel de personaje. Englezul s-a repezit înainte, dar Martyn nu a dat imediat totul, pentru că știa că trebuie parcursă o distanță considerabilă (de la Podul Crimeei până la Vorobyovka), iar lângă grădina Neskushny erau izvoare: apa va fi mai rece, locul acolo era periculos. Imediat ce Martyn o ajunge din urmă pe Kinga, el recurge la un truc: se scufundă și înoată sub apă. Iar simplul Martin începe să-l caute: îi este frică că englezul se va îneca. Cu toate acestea, toate aceste trucuri nu au

ajutat-o pe Kinga. Totuși, Martyn l-a prins din urmă și l-a trecut. Englezul a părăsit cursa, iar apoi s-a dovedit că nu avea banii pe care miza.

ESTE. Shmelev este un scriitor care se caracterizează printr-o căutare a idealurilor morale în trecut, o idealizare a antichității, obiceiurilor și fundamentelor care s-au dezvoltat de-a lungul secolelor. În poveste, un pod de lemn care stătea anterior pe locul actualului Krymsky devine un simbol al vieții de odinioară, mai corect și mai corect. „După părerea noastră, lemnul este mai bun. A fost bun, pin, plăcut. Cum se poate, un copac este în viață 54

caz. A scos fir de pescuit, rășină... soarele l-ar încălzi... dar fierul a dat un spirit atât de uluitor!” - argumentează Gorkin. Alte personaje din poveste sunt de acord cu el. Se poate, desigur, să se certe cu Shmelev, acuzându-l că subestima rolul progresului în viața publică și că se străduiește să păstreze structura patriarhală. Cu toate acestea, principalul lucru în opera sa nu este acesta, ci sentimentul patriotic profund care umple întreaga narațiune. Lucrări de I.S. Shmelev este învățat să-și iubească profund patria, să-și respecte și să-și aprecieze concetățenii și tot ceea ce este moștenit de la strămoșii noștri, care au știut să se ridice în fața străinilor nu numai într-o dispută, ci și în luptă. Scriitorul este plin de mândrie că s-a născut pe pământ rusesc. Notele nostalgice ale perioadei de emigrare forțată nu au făcut decât să întărească impulsurile patriotice în operele sale. Toate acestea sunt o dovadă clară că I.S. Shmelev a rămas întotdeauna legat spiritual de Rusia, devotat patriei sale, tradițiilor populare rusești și ortodoxiei până la sfârșitul zilelor sale.

„Prânz ca nimeni altul”

În povestea lui I.S. „Un prânz fără precedent” al lui Shmelev îmbină cu pricepere latura descriptivă a intrigii, menită să surprindă tradițiile populare ale sărbătorii festive, și linia analitică, în timpul căreia autorul ridică cele mai importante probleme legate de caracterul național și de conștiința de sine.

Povestea începe cu o descriere a pregătirilor agitate pentru cină. Pe de o parte, I.S. În același timp, Shmelev subliniază ospitalitatea tradițională rusă: cina este pregătită pentru un englez. Pe de altă parte, este dureros pentru un scriitor să vadă o admirație servilă pentru un străin, chiar dacă nu și-a câștigat un asemenea respect pentru el însuși.

În același timp, I.S. Shmelev nu se zgârie cu laudele pentru meșterul rus. Acesta este bucătarul din poveste, Taranka, care era atât de priceput în meșteșugul său încât „a dat un copac pentru un cocoș alun”. Scriitorul subliniază că darul gătitului delicios i-a fost dat lui Taranka de către Dumnezeu: toți eroii preferați ai I.S. Shmeleva trăiește cu

55

Ajutorul lui Dumnezeu și se încred în Dumnezeu. Talentul extraordinar al lui Garanka este puternic contrastat de aspectul său: Garanka vine

acasă la client într-o jachetă grasă fără nasturi și pantaloni cu buline. I.S. subliniază de mai multe ori. Caracterul certat al lui Shmelev și Garanka, care interferează în mod clar cu cariera lui. Nu degeaba îl numesc un „smecher îndreptățit” și pentru asta l-au alungat din palat. După ce a interpretat greșit denumirile condimentelor, Garanka, ca răspuns la oferta de a pregăti o adevărată cină englezească, produce un meniu rafinat care poate fi prelungit cu succes pentru o săptămână, menționând dezinvolt că a hrănit ambasadorii. Se simte că scandalosul Garanka își iubește sincer meseria. În poveste, el dezvăluie treptat trucurile bucătarului său - secrete profesionale: „Plăcintă cu iepuri... dar mă pot descurca fără iepure: nu poți face diferența dintre pateul de cocoș de alun.” Când vine vorba de a da viață artei culinare, Garanka nu precupețește niciun detaliu. Totul ar trebui să fie în ordine perfectă. Chiar și lemnul este fără nod. Toate cele bune. În timp ce lucrează, Taranka este copleșită de o inspirație specială. Toată lumea spune că în aceste momente e mai bine să nu te pui cu el. Răspunsul la motivele pentru toate ciudateniile bucătarului nu este greu de găsit: el cere respect pentru munca și talentul său.

În timp ce aștept prânzul, îmi amintesc povestea competiției dintre englezul Kinga și tâmplarul Martyn în înotul de la Podul Crimeei până la Vorobyovka, descrisă în detaliu în povestea „Martyn și Kinga”. Englezul din ea arată ca un înșelător și un șmecher, complet nedemn de o cină atât de rafinată.

Cu siguranță, organizatorii recepției își doresc ca totul să fie la cel mai înalt nivel. Chiar și trabucurile sunt aprovizionate pentru vacanță, pentru că „britanicii nu pot trăi fără trabucuri”. La ospăţ vin oaspeţi importanţi, îmbrăcaţi. De asemenea, englezul arată ca un om respectabil: este într-o redingotă, iar cu el este un băț cu cap de câine. Arătându-i o primire respectuoasă, ei încă râd de el când, în loc de „ienupăr”, spune „mizhi-cretă” sau ceva asemănător cu „copacul șoarecilor”.

Kinga este foarte mulțumită de tratament, dar după cină se îmbolnăvește brusc. Toată lumea crede că a fost otrăvit, dar în curând se dovedește că Garanka a fost băgat în Ost-56 din răutate

sos roșu „pik-pik” ulei de ricin, deși nu s-au găsit niciodată dovezi de necontestat în acest sens. În cele din urmă, devine clar că cineva a pus ulei de ricin în sos. Așa se manifestă în practică misteriosul suflet rusesc. Pe de o parte, există dorința de a se arăta, iar pe de altă parte, o nevoie incontrolabilă de a-l enerva pe Kinge la despărțire pentru că cu viclenia și agilitatea sa a câștigat două sute de mii în Rusia: a păcălit pe oricine putea, a profitat de ostentația rusă. aroganță și pe deschidere simplă la minte.

ESTE. Shmelev apare în această poveste nu numai ca un scriitor genial al vieții de zi cu zi, ci și ca un psiholog subtil, un expert în natura umană.

M.A. ȘOLOHOV

"Don linistit"

Romanul „Don liniștit” nu este doar opera centrală a operei lui M. Sholokhov, ci și unul dintre cele mai „zgomotoase”, romane esențiale ale secolului al XX-lea. Romanul se concentrează pe viața cazacilor din timpul războiului și revoluției. A fost publicată cu mare dificultate și cu modificări de text din 1928 până în 1940. Mai mult, prima carte a fost publicată ca urmare a ajutorului celebrului și influentului scriitor A.S. în cercurile literare ale vremii. Serafimovici, al treilea - datorită intervenției lui I.V. Stalin, iar lansarea celei de-a patra și ultimei cărți a fost amânată din cauza cererii aceluiași Stalin de a face roșu personajul principal al romanului, Grigory Melekhov. M.A. Sholokhov a încercat să arate nu victoria roșilor asupra albilor, ci tragedia războiului civil fratricid ca atare, când chiar și legăturile de familie au fost rupte, deoarece unii membri ai familiei au luptat pentru albi, iar alții pentru roșii.

Din punct de vedere al numărului de personaje, romanul poate fi comparat cu epopeea lui L.N. Tolstoi „Război și pace”. În centrul lucrării se află familia Melekhov. De la margine, casa lor este atrasă treptat în pâlnia evenimentelor sociale. Întreaga familie s-a dovedit a fi timpul-57

zdrobit. Panteley Prokofievici a murit de tifos. Bătrâna Ilyinichna a murit și ea. Fiul lor cel mare, Peter, a fost ucis de roșii în timpul războiului civil. Daria s-a sinucis. Dunyasha s-a căsătorit cu ucigașul fratelui ei. A rămas în viață doar Grigori Melekhov, care a pierdut tot ce-i era drag. Imaginea lui poate fi percepută ca a unui erou care caută adevărul la răscrucea unei epoci tragice. Potrivit autorului, G. Melekhov a fost găsit de el printre oameni. La început, a pictat imaginile lui Grigory, Peter și Daria Melekhov din familia cazacului Drozdov, de la care părinții lui au închiriat jumătate din kuren. Pentru imaginea lui M.A. Sholokhov a împrumutat ceva de la Alexei Drozdov, pentru Peter - aspectul și moartea sa - de la Peter Drozdov, iar pentru Daria a împrumutat mult de la Marya, soția lui Pavel.

Este de remarcat faptul că, spre deosebire de „Virgin Soil Upturned”, în „Quiet Don” nu există eroi pozitivi strălucitori-constructori ai „noii vieți”. Povestea „Anna - Bunchuk” a fost semnificativ slăbită în procesul de evoluție a conceptului creativ.

Imaginile altor comuniști (Shtokman, Mishka Koshevoy, Ivan Alekseevich Kotlyarov) nu sunt principalele. Descrierea activităților lor ocupă un loc foarte modest în roman. Oamenii percep noul guvern în primul rând ca pe o forță punitivă. Acest lucru este dovedit chiar și de detaliile de îmbrăcăminte (cizme cromate, jachete de piele), care în ochii oamenilor sunt percepute ca semne ale unei vieți privilegiate („comandantul de pluton în cizme cromate”, și „Vanek în înfășurări”, comisarul „ îmbrăcat în piele”), M.A. . Sholokhov arată în mod convingător că pentru unii eroi, aderarea la noul guvern este singura oportunitate de a deveni unul dintre oameni: sub cel precedent, au trăit prost și prost.

Descriind soarta dramatică a oamenilor din această epocă însetată de sânge, M. Sholokhov combină cu pricepere baza documentară și ficțiunea. Scriitorul s-a născut și a crescut pe Don și de aceea a înțeles atât de profund problemele cazacilor don. Pentru o lungă perioadă de timp, cazacii au trăit la periferia Rusiei, protejându-și granițele de

raidurile triburilor nomade, menținându-și depozitele speciale, vechi de secole-58.

un mod de viață în evoluție care combină viața unui războinic și a unui fermier. Libertatea cazacilor nu este o expresie goală: ei se remarcă prin disponibilitatea lor de a-și apăra țara natală în orice moment.

Folosind exemplul destinului personajului principal al romanului Grigory Melekhov M1A. Sholokhov arată lupta neîncetată dintre muncitor și proprietar în sufletul cazacului. Ca muncitor din greu, este atras de roșii, iar instinctele sale posesive îl obligă să treacă de partea albilor.

Dar nu este doar principalul conflict de clasă socială al epocii care îl implică pe M.A. Sholohov al eroului său: folosind exemplul său, el arată principala contradicție din viața taberei cazaci: o dorință nestăpânită iubitoare de libertate și o dorință conștientă de a păstra tradițiile pe care le acumulează vechiul mod de viață . Prima tendință este exprimată de imaginea lui Aksinya Astakhova, a doua - de Natalya Korshunova.

Aksinya este o eroină extrem de colorată a romanului, un fel de simbol al frumuseții unei tinere femei din Donețk, o femeie care trăiește după inimă și nu prin calcul. Numele ei sonor însuși întruchipa albastrul cerului nesfârșit al Donului și aroma florilor de stepă. Este de remarcat faptul că în romanul Aksinya este adesea numit Aksyutka. Aksu tradus din turcă înseamnă „apă albă”. Acesta a fost numele anterior al râului Aksai, care curge prin întinderile regiunii Don și se varsă în Don lângă Rostov-pe-Don. Astfel, numele acestei eroine este legat în mod fundamental de toponimia pământului ei natal.

M.A. Sholokhov recreează imaginea lui Aksinya folosind o serie de detalii artistice încăpătoare. De exemplu, el scrie că părul ei miroase a băutură urâtă, o plantă care are efect narcotic și este inclusă în taxele de fumat. Ca și cum ar fi vrăjit de o putere necunoscută de vrăjitorie, Grigory devine bătut în îmbrățișarea fierbinte a lui Aksinya. Motivul vrăjitoriei fatale, obsesia dragostei lui Aksinya și Gregory este subliniat în episodul în care Aksinya merge la bunica ei pentru a o putea usca de Grigory. După ce l-a vrăjit pe Gregory cu frumusețea ei, Aksinya însăși devine o victimă a acestei iubiri dezordonate. Ea suferă și suferă chiar mai mult decât Gregory, suferind bătăi 59

și reproșurile lui Stepan, ea este nevoită să părăsească ferma și să intre în serviciu într-o casă bogată. Încă de la începutul relației ei cu Grigory, Aksinya nu poate rezista iubirii, deși înțelege că această iubire îi va aduce nu atât bucurie, cât și durere. „Ea (Aksinya) a fost speriată de acest nou sentiment care a umplut-o întreagă și în gândurile ei a bâjbâit, cu grijă, de parcă peste Don pe gheața spongioasă din martie”, scrie M.A. Şolohov.

Prima întâlnire a lui Grigore și Aksinya pe paginile romanului este simbolică. Eroul vede o femeie dormind cu soțul ei și simte cum „i se usucă gura și i se umflă capul în sunetul de fontă”. A doua zi, Gregory o întâlnește pe Aksinya pe malul Donului. El duce calul la apă, iar frumoasa lui vecină coboară la râu cu găleți pentru apă. M.A. Sholokhov

arată subtil cum crește sentimentul de dragoste al lui Grigory față de eroină. Detaliul artistic al episodului este simbolic: la început, Melekhov a vrut să-și țină calul la coborâre, dar când l-a văzut pe Aksinya, a „oprit poteca și, depășind praful agitat, s-a prăbușit în apă”. Așa s-a întâmplat în viață: în loc să aleagă o fată liberă, să se căsătorească și să-și construiască cu calm o familie, Grigory se îndrăgostește de o femeie căsătorită. „Ciudarul nu a fost călcat în picioare de un cal!” - îl certa Aksinya. Grigory își subliniază imediat interesul oferind ajutor la treburile casnice. M.A. Sholokhov oferă un portret detaliat al lui Aksinya în această scenă. În același timp, pare să o privească prin ochii lui Grigore: „Gregory a mutat calul după. Vântul a ciufulit fusta Aksinyei și i-a luat bucle mici pufoase pe gâtul ei întunecat. O șapcă brodată cu mătase colorată strălucea pe vârful greu al părului ei; o cămașă roz, înfiptă într-o fustă, fără riduri, îi acoperea spatele abrupt și umerii plinuți. Urcând pe munte, Aksinya s-a aplecat în față, o scobitură longitudinală pe spate ieșind clar sub cămașă. Grigory văzu cercurile maro ale cămășii sale șterse sub brațe din cauza transpirației. Am urmărit fiecare mișcare cu privirea.”

Flirtând cu Aksinya, Melekhov nu se poate abține. Ca răspuns la cuvintele unei femei despre căsătorie, el îi face mai întâi indicii, apoi spune direct că nu-l deranjează să înceapă cu 60.

relația ei, când îl escortează pe Stepan în lagărele cazaci, îi blochează calea. „Lasă oamenii să plece, diavolu! Când o vor vedea, ce vor crede?” - exclamă Aksinya cu frică, dându-și seama că nu va avea o fericire ușoară din această creștere bruscă a iubirii.

În curând, Grigory vede scena adio-ului lui Aksinya de la Stepan și observă cum ea „îl privește cu dragoste și lacomie, ca un câine, în ochii lui”.

Data viitoare când eroul o vede pe Aksinya, ea, împreună cu alte femei, ajută la colectarea sterleților pe scuipă. Acest eveniment periculos (este mai bine să nu te apropii deloc de râu în timpul unei furtuni) intensifică pasiunea deja înflăcărată a lui Grigory. După ce s-a umezit până la piele, Aksinya, storcându-și fusta, se urcă într-un car de fân pentru a se relaxa. În acest moment, Gregory încearcă să o mângâie pentru prima dată, „trăgându-și brusc capul spre el”. După ce a povestit în detaliu povestea căsătoriei lui Aksinya, M.A. Sholokhov arată că a avut „milă și obișnuință de femeie amară” pentru soțul ei. Realizând cu groază că este atrasă de Gregory, este și mai îngrozită de perseverența lui, dar nu poate rezista sentimentului său afectuos: „S-a simțit caldă și plăcută când ochii negri ai lui Grishka au mângâiat-o puternic și frenetic. În zori, trezindu-se să mulgă vacile, ea a zâmbit și, fără să-și dea seama încă de ce, și-a amintit: „Astăzi este ceva vesel. Ce? Grigory... Grisha..."

Viața vecinilor de la fermă se desfășoară la vedere. Aici nu vă puteți ascunde de ochii oamenilor sau unul de celălalt. În curând, Grigory o întâlnește pe Aksinya în timp ce cosi. Acum femeia nu mai cochetează cu el și nu-l mai râde, ci îi cere plângător să scape de el. O lacrimă atârnă în colțul ochiului ei negru. Grigory îl urmărește constant pe Aksinya. O sărută mental și spune cuvinte calde și afectuoase. M.A. Este important pentru Sholokhov să sublinieze că Melekhov dezvoltă un

sentiment profund pentru Aksinya, care se dezvoltă treptat în pasiune: „O siluetă cenușie și înfundată s-a desprins din căruță și a zig-zag încet spre Grigore. La doi-trei pași, ea se opri. Aksinya. Ea. Inima lui Grigory se dubla zgomotos și zgomotos;

61

ghemuit, făcu un pas înainte, aruncând înapoi jumătatea zipunului său și îl apăsă pe cel ascultător, arzind de căldură. Picioarele i s-au curbat la genunchi, a tremurat, tremurând peste tot, făcându-i să muște dinții. Grigory a aruncat-o în brațe cu o smucitură - ca un lup aruncă o oaie sacrificată pe coloana vertebrală - încurcându-se în clapele zipunului deschis, și-a rămas fără suflare.

După ce s-a întors din lagăre, Stepan, după ce a aflat despre trădare, a început să-l bată și mai sever pe Aksinya. Grigore a suferit și el de deznădejde. La un moment dat, a decis să „termine povestea” cu Aksinya. Tatăl său l-a convins să se căsătorească și a cortes-o pe Natalya Korshunova, cea mai bogată mireasă din ferma tătară. Sholokhov subliniază în mod deliberat că Natalya a avut alți pretendenți, dar i-a refuzat pe toți, dar a fost de acord să se căsătorească cu Grigory. „O iubesc pe Grishka, dar nu mă voi căsători cu nimeni altcineva”, i-a spus ea mamei sale. Tatăl ei a avertizat-o că Melekhov alerga în zhalmerki, numele dat femeilor căsătorite ai căror soți slujeau în lagărele cazaci. Dar determinarea Nataliei și argumentele soției ei, care a șoptit că familia Melekhov era muncitoare și bogată, și-au făcut treaba.

Deja la nuntă, Grigory înțelege că Natalya nu o va înlocui niciodată pe Aksinya pentru el: „Grigory s-a uitat piept la Natalya. Și apoi, pentru prima dată, am observat că buza ei superioară era plinuță și atârna peste viziera inferioară. De asemenea, am observat că pe obrazul drept, sub pomeți, era o aluniță maro, iar pe aluniță erau doi fire de păr aurii și, din anumite motive, asta m-a făcut să mă simt tulbure . Mi-am amintit de gâtul dăltuit al lui Aksinya, cu bucle pufoase de păr creț și mi s-a părut ca și cum ar fi turnat praf de fân înțepător pe gulerul cămășii lui, pe spatele lui transpirat.

Nunta dă naștere în sufletul lui Melekhov nu speranțe de fericire, ci doar supărare. În minte îi sună un cuvânt enervant: „Am făcut o plimbare... am făcut o plimbare.”

Natalya a venit la tribunal în casa soților Melekhov. Devotamentul ei față de soțul ei nu are limite. Imaginea lui Natalya, contrastată cu Aksinya în structura artistică a romanului, nu este mai puțin tragică și vie. Ea întruchipează modul de viață cazac care s-a dezvoltat pe Don din cele mai vechi timpuri. În timpul dezvoltării parcelei 62

În roman, Grigory se grăbește constant între sentiment și datorie: o pasiune mistuitoare pentru Aksinya și obligații față de Natalya, cu care s-a căsătorit la ordinul tatălui său și care, chiar și după despărțirea de Grigory, rămâne până la sfârșitul zilelor ei. în casa socrilor ei şi încearcă să trăiască conform legilor stabilite. Ea are grijă de copii, de treburile casnice și, ceea ce este deosebit de emoționant, îl învață pe fiul ei Mishutka să-și iubească și să-și respecte tatăl.

Îl întruchipează cu capacitate și laconic M.A. în scenele cheie ale romanului. Starea psihologică a eroinei lui Sholokhov: „Natalya a citit-o și a devenit gri. În patru pași, inima zimțată-ascuțită a intrat... Patru cuvinte neclare pe o bucată de hârtie: „Trăiește singur. Melekhov Grigori. Definiția „neclară” în acest caz sună ambiguă: aceste cuvinte crude se estompează nu numai pe hârtie, ci și în ochii eroinei înghețate, gri de durere, dezvăluind toată amărăciunea, toată puterea distructivă a verdictului dat de Grigore. . Expresia sună și metaforică: „În patru pași a intrat inima zimțată și ascuțită”. Cele patru cuvinte din această frază sunt asemănate cu patru înjunghiuri în inimă.

M.A. Sholokhov proiectează cu măiestrie compozițional scena sinuciderii Nataliei: mai întâi, cititorul află că Natalya este pe moarte când Mitka îl informează pe Miron Grigorievich despre acest lucru. Autorul ne oferă apoi povestea de fundal completă.

Natalya rămâne singură cu durerea ei. Nici treburile casnice în care Lukinichna încearcă să o implice pe fiica ei, nici încercarea de a o duce la biserică, pe care încearcă să o facă Miron Grigorievich, nu o consolează. M.A. Sholokhov subliniază subtil grijile părinților cu privire la viața personală neliniștită a fiicei sale. Ei doar o împovărează pe Natalia. Este de remarcat faptul că scena de sinucidere este precedată de o scenă din casa lui Pelageya Maydannikova, unde Natalya a venit să scape cumva de gândurile întunecate și a acționat prea vesel și plin de viață decât era necesar, deoarece nu dorea ca femeile să le pară rău pentru ea. . În timpul adunărilor în vecinătate, Frosya, unul dintre vecini, care și-a găsit recent soțul cu un zhalmer Zadonsk, o întreabă pe Natalya despre Grigory, se pare că pentru a-l tăia-63

ești prieten în nenorocire și simpatizează cu ea. Stăpâna casei intervine în conversație și își aduce propria înțelegere a situației: Natalya, poate, ar ierta trădarea, dar Melekhov însuși „nu înțelege despre asta”. În această frază, femeia a simțit un reproș involuntar: de ce era vinovată înaintea lui Grigore? Ea a făcut, așa cum i se părea, totul pentru a-l face fericit, dar nu a putut să-i distrugă sentimentele pentru Aksinya.

Starea psihică a eroinei M.A. Sholokhov transmite subtil prin ipostaza și gestul ei: „Ea și-a plecat capul peste ciorap, s-a uitat de sub sprâncene la femei și, văzând că toată lumea o privea, și-a dat seama că culorile rușinii nu puteau fi ascunse de ele, în mod deliberat. , dar stângaci, încât să-l observe. Asta e, ea a scăpat mingea de pe genunchi și s-a aplecat, bâjbâind cu degetele pe podeaua rece.”

În timp ce vizitează Pelageya, Natalya decide să afle planurile de viitor ale lui Gregory. Concentrând atenția cititorului asupra comportamentului Natalyei în casa părinților ei, M.A. Sholokhov arată că viața unei femei după plecarea soțului ei și-a pierdut sensul. Ei, la fel ca toate femeile cazacului Don, îi plăcea să se îmbrace și să facă treburile casnice. Acum se plimbă fără rost prin camere, privind grămada de ținute cu ochi plini de ură. Pentru a înțelege starea Natalyei, portretul ei este important: „Pe tâmplele ei, părul negru

pieptănat, era o strălucire de transpirație, iar ochii îi erau acoperiți de o ceață uleioasă și nesănătoasă”.

Tot ce i-a plăcut în această viață își pierde sensul. Este simbolic faptul că Natalya refuză să poarte fusta ei albastră preferată oferită de mama ei, pe care o lua deseori de la Lukinichna ca fată în vacanțe, nefericita își îmbracă o fustă verde și dintr-o dată își dă seama că „purta această fustă când Grigory a venit să o viziteze ca mire, sub baldachinul răcoros al hambarului pentru prima dată a făcut-o de rușine cu un sărut zburător, iar ea a început să tremure la începutul plânsului, pieptul i-a căzut pe capacul pieptului ridicat de coasta ei.” Cu toate acestea, secreta Natalya ascunde profunzimea durerii și a disperării de la mama ei și, copleșindu-se, râde cu un râs scârțâit de lemn. După aceasta M.A. Sholokhov oferă din nou un portret al eroinei, subliniind din nou starea ei nesănătoasă: „Natalya la 64 de ani

„M-am dus în camera mea să mă îmbrac și, curând, m-am întors în bucătărie, deja îmbrăcată, slabă, fată, albăstruie-pal, în albastrul transparent al unui fard de obraz vesel.”

Și din nou M.A. Sholokhov pictează o scenă din roman. Subliniind că nu numai trădarea lui Gregory, ci și cruzimea umană au determinat-o pe Natalya să încerce să se sinucidă. Când o femeie, depășindu-se pe ea însăși, durerea ei de neconsolat, încearcă să-și recapete o stare de spirit echilibrată și să intre în biserică. În curte, ea aude bârfe urâte pe care băieții le răspândesc despre ea. Ei transferă toată vina pentru ruperea relațiilor cu Grigory pe Natalya: „Ea, gutarut, are un kila. Din această cauză, soțul ei a părăsit-o.” „Minți! S-a confundat cu socrul ei, șchiopul Pantelei”. În același timp, ei chicotesc și rostesc cuvinte murdare și rușinoase după ea. Poate că a umplut paharul răbdării și suferinței femeii abandonate. Astfel, ceea ce o împinge la dorința de a-și lua viața este, în primul rând, rușinea asupra întregii ferme care cade asupra ei după trădarea lui Grigore: „Natalya bâjbâia, fără gând, fără simțire, într-o neagră melancolie, care o umplea. sufletul plin de rușine și deznădejde, ajunse la colț. A luat suportul coasei în mâini, a luat coasa din ea (mișcările ei erau lente, încrezătoare, precise) și, dându-și capul pe spate, cu o forță și o hotărâre veselă care a pârjolit-o, a tăiat vârful în gât.” „Determinare vesela”, despre care scrie M.A. Sholokhov, ea vede ca scăpa de rușine și durerea de inimă. Un sunet aproape mistic, tragic ireparabil îl dă acestei scene imaginea răzvrătitului Don („Pe Don, cu un scrâșnire tăcut, aripile înalte mergeau pe picioarele din spate. Don vesel, curgător, eliberat își ducea gheața. captivitatea la Marea Azov”), și loviturile măsurate ale clopotului bisericii.

O serie întreagă de detalii artistice, epitete, comparații ale lui M.A. Sholokhov subliniază constant legătura organică a eroinelor sale preferate cu lumea naturală. De exemplu, în scena când Aksinya dă naștere (vol. 1, partea 2, capitolul XX), ea mestecă urechi de orz praf de durere și căscă ca un pește aruncat la țărm. Pentru a dezvălui imaginea Nataliei ca fiind una dintre cele mai multe

Mai importantă este scena tentativei de sinucidere pregătită cu atenție de dezvoltarea anterioară a poveștii: „Natalya a auzit și a simțit clar zgâritul dezgustător de varză a corpului tăiat; un val din ce în ce mai

mare de durere acută a trecut ca o flacără prin piept până în gât și, cu forțe zgomotoase lipite în urechi...”

Astfel, fiecare eroină M.A. Sholokhov are propriul său adevăr. Aksinya strălucitoare și plină de viață ispășește păcatul ei murind în brațele iubitului ei. Și Natalya, familiară și lipsită de gust, devine grozavă și de înțeles după moarte, în scena în care Mishutka îi șoptește lui Grigory despre ceea ce l-a pedepsit mama lui în timpul vieții, iar Grigory înțelege în sfârșit de ce soartă femeie generoasă și nobilă i-a trecut.

Peisajul joacă o funcție artistică și compozițională importantă în roman. Toată viața cazacilor trece pe lângă Don. Grigory stă cu gânduri grele lângă râu și urmărește curgerea lui. Natura este o parte integrantă a descrierii întâlnirilor de dragoste: „Lângă tufișuri și la soare, au crescut flori parfumate și colorate. Aksinya a luat un braț mare dintre ei, s-a așezat cu grijă nu departe de Gregory și, amintindu-și tinerețea, a început să țese o coroană. A ieșit elegant și frumos. Aksinya l-a admirat mult timp, apoi a înfipt câteva flori roz de măceș în el și l-a așezat în capul lui Gregory. Scena morții lui Aksinya din roman devine profund tragică, dar extrem de încăpătoare în ceea ce privește puterea expresiei artistice. Aici ia naștere una dintre imaginile simbolice centrale ale operei. Nu întâmplător este legat și de lumea naturală: „În întunericul fumuriu al vântului uscat, soarele se ridica deasupra flăcării. Razele lui au argintiu părul des și gri de pe capul descoperit al lui Gregory și i-au alunecat pe față, palid și teribil în imobilitatea lui. Parcă s-ar fi trezit dintr-un somn greu, și-a ridicat capul și a văzut deasupra lui cerul negru și discul negru strălucitor al soarelui.” Astfel, ideea unității armonioase a omului și a naturii străbate întregul roman. Peisajul îl ajută pe M.A. Sholokhov în contrast cu eternul și temporar în viața pământului. Velicha-66

Marea frumusețe a lumii naturale îl face pe cititor să-și amintească din nou durata scurtă și natura neliniștită a vieții umane.

După înmormântarea lui Aksinya, lui Gregory i se pare că totul s-a terminat pentru el („Ca o stepă arsă de incendii, viața lui Grigory a devenit neagră”). Dar copiii rămân. Și tocmai dorul de copii și de ferma lui natală îl obligă pe Melekhov să revină la viață. Sfârșitul romanului este simbolic: Grigory își aruncă pușca, revolverul și cartușele în apă, își șterge cu grijă mâinile pe podeaua pardesiului (de parcă ar încerca să șteargă sângele pe care l-a vărsat în vârtejul războiului civil).) și, traversând Donul pe gheața din martie, merge spre casa lui.

Scena întâlnirii lui Melekhov cu fiul său este pătrunsă de bucurie emoționantă. În momentul acestei întâlniri mult așteptate, eroul, din entuziasm, uită toate cuvintele tandre și afectuoase pe care, amintindu-și copiii, le șopti noaptea când era despărțit. Se pare că îi mulțumește destinului pentru ultima bucurie pe care i-a lăsat-o în viață: „Îngenunchiat, sărutând mâinile roz și reci ale fiului său, a repetat doar un cuvânt cu voce înecată: „Fiule... fiule”. Apoi M.A. Sholokhov, pentru a spori efectul artistic al acestei scene, oferă un portret mărit al eroului: Grigory se uită cu nerăbdare la fața fiului său cu „ochi aprinși de frenezie”. Această privire, plină de putere

emoțională, indică faptul că viața lui Melekhov este plină de un nou sens. M.A. Sholokhov își lasă eroul iubit în picioare la porțile casei sale și ținându-și fiul în brațe. „Acesta a fost tot ce a mai rămas în viața lui, ceea ce încă îl lega de pământ și de toată această lume imensă strălucind sub soarele rece”, notează autorul.

„Quiet Don” a avut un succes extraordinar în rândul cititorilor și a devenit una dintre cele mai populare publicații din Uniunea Sovietică, apoi a început să fie tradus în limbi străine. Combinația dintre adevărul vieții și ficțiunea, naturalismul nemilos și frumusețea poetică a tradițiilor cazacilor au făcut din „Quiet Don” una dintre cele mai lizibile lucrări ale secolului al XX-lea. Datorită romanului lui M.A. Sholokhov a primit recunoaștere la nivel mondial. Interesant,

67

3

de exemplu, că numai în 1934 în SUA aproximativ trei sute de recenzii și articole au fost dedicate „The Quiet Don”. Scriitorul și criticul danez Paul la Kyp a notat în revista Tilsktseren: „Acest roman Don are o putere fantastică. În esența sa, „Quiet Don”, care înfățișează paginile întunecate ale istoriei, este plin de lumină și optimism.” Cu toate acestea, apariția romanului a fost întâmpinată nu numai cu optimism, ci și cu invidie și recenzii critice. Problema paternității operei a fost discutată mult timp în cercurile literare. Le-a fost greu venerabililor scriitori să creadă că M.A. Sholokhov, încă foarte tânăr, a reușit să creeze o creație artistică atât de profundă și largă în acoperirea evenimentelor istorice și puterea de a descrie sentimentele umane.

„Sânge străin”

Povestea lui M.A. „Sângele străin” al lui Sholokhov se deschide cu o imagine poetică a stepei Don de iarnă. Deja în această scurtă descriere, cititorul ghiceste epitetul cheie - „stepa neară”. Eroul poveștii, bunicul Gavril, este bătrân, bolnav și se gândește constant la fiul său, dispărut în timpul războiului.

Conform vechilor obiceiuri cazaci, Gavril și-a echipat fiul pentru front, iar la despărțire i-a dat o șa și căpăstrui bunicului său cu un set de argint - o moștenire de familie scumpă, transmisă din generație în generație din tată în fiu - un fel de amuletă. Mai mult, Petro a luat cu el o mână din pământul natal.

Odată cu dispariția fiului său, întreaga gospodărie a lui Gavrila a căzut în paragină: „Hambarele se prăbușeau, vitele spargeau baze, căpriorii katukhai, expuse de furtună, putrezeau. În grajd, în țarcuri goale, șoarecii erau ocupați să gestioneze lucrurile în felul lor, iar o mașină de tuns iarbă rugină sub magazie.”

M.A. scrie cu durere. Sholokhov despre tragedia bunicului Gavrila, pe care noul guvern l-a obligat să îndepărteze crucile și medaliile primite sub țar, deși merita aceste semne de vitejie militară și și-a îndeplinit cu onestitate și onoare datoria față de patria sa. Și la bătrânețe. S-a dovedit că nu avea nici sprijin moral, nici material.

Doar pământul însuși l-a forțat pe bunicul meu să arate și să semene.
68

Simbolul durerii și al dezolării din poveste este imaginea tăcerii, care se desfășoară în jurul casei ca o „pânză de dantelă invizibilă”.

Chinuind și plângând noaptea, Gavrila și soția sa se obligă să creadă că fiul lor se va întoarce. Îi coase o pălărie și o haină din piele de oaie și îi protejează uniforma de molii. Dar timpul trece și sunt din ce în ce mai puține speranțe că Petro se va întoarce . Un simbol al trecerii trecătoare a timpului, ca în multe alte lucrări ale lui M.A. Sholokhov, în povestea „Alien Blood” devine fluxul Donului. Autorul folosește tehnica paralelismului caracteristică artei populare orale: „Zile și săptămâni curgeau, apa curgea în Don, verde transparent în toamnă, mereu pripită”.

În curând, Prokhor Likhovidov, care a servit cu Petru în același regiment, se întoarce în țara natală. De la el bătrânii îndurerați află detalii despre moartea singurului lor fiu.

În timpul însușirii excedentului se ia grâu de la Gavrila. Chiar în curtea lui are loc o încăierare, în timpul căreia cazacii Kuban atacă detașamentele alimentare și îl ucid pe președinte. Așa intră realitățile luptei fratricide în viața pașnică a fermierilor. Privind cadavrele, Gavrila înțelege că nici bătrânii nu vor mai putea aștepta ca unele dintre aceste detașamente alimentare să vină acasă. Dintr-o dată se descoperă că unul dintre soldații Armatei Roșii este încă în viață. Dându-și seama de asta, Gavrila uită de durerea personală, de fiul său ucis de roșii și îl salvează pe tip. În timp ce alăptează un om bolnav, bunicul suferă: în sufletul lui se luptă între ură și milă. Treptat, Gavrila și soția sa se atașează de Nikolai salvat, care le amintește de răposatul Peter. Îi dau hainele pe care le-au cusut fiului său. Se pare că și tipul nu are pe nimeni: tatăl său a murit, iar mama l-a abandonat când era copil. Treptat, bătrânii se atașează din ce în ce mai mult de soldatul salvat al Armatei Roșii. Începe chiar să ascundă imaginea fiului său mort. Deodată, Nikolai primește o scrisoare de la îndepărtații Urali: este chemat la planta sa natală. Bătrânul înțelege că tipul nu va ară pământul Don în locul lui Peter. Gavrila își ia greu rămas bun de la fiul adoptiv când acesta decide să plece. „Soarele este senin

69

se va întuneca fără tine”, îi spune el la despărțire. Așa că, după ce abia și-au găsit fiul pierdut, bătrânii îl pierd din nou.

Soarele este unul dintre simbolurile cheie în opera lui M.A. Şolohov. Pentru Gavrila și soția sa, plecarea lui Nikolai înseamnă o bătrânețe singuratică, o viață fără scop și fără bucurie.

Povestea „Alien Blood” ajută, fără îndoială, să înțelegem esența și consecințele războiului civil. Cu toate acestea, aspectul socio-istoric nu poate fi separat de conținutul filozofic general. Pentru M.A. Sholokhov, este important să arătăm tema continuității generațiilor ca bază a întregii existențe umane. O persoană poate fi fericită doar realizând că întreaga sa viață va lăsa o anumită amprentă pe pământ,

tot ce a creat mai bun va fi moștenit de descendenții săi. Nevoia de procreare este una dintre cele mai importante nevoi ale vieții umane. Și o altă temă legată de acest concept este importantă în poveste — tema iubirii părintești dezinteresate, o sursă inepuizabilă de bunătate în lume.

„Soarta omului”

Însuși titlul poveștii de M.A. „Soarta omului” a lui Sholokhov indică faptul că se va ocupa nu numai de viețile unor eroi anumiți, ci și de soarta omului într-un sens larg. În acest sens, lucrarea conține multe generalizări filozofice. „Ce, zece ani! Întrebați orice persoană în vârstă, va observa cum și-a trăit viața!.. Trecutul este ca stepa aceea îndepărtată în ceață”, exclamă eroul poveștii.

Compoziția lucrării este remarcabilă. Aceasta este așa-numita poveste într-o poveste. M.A. Sholokhov folosește așa-numitul stil skaz.

Naratorul întâlnește un bărbat și un băiat pe Don. În timpul unei pauze de fum, o conversație începe cu călătorii. Datorită unei serii de detalii artistice colorate, autoarea ne face cunoștință cu personajele din primele pagini ale poveștii. Un bărbat scoate o pungă comemorativă cu inscripția „Un drag luptător de la un elev de clasa a VI-a la Școala Gimnazială Lebedyansk” și se plânge că nu are 70 de ani

Este treaba unui bărbat să călătorească cu un copil. Apoi se dovedește că este fiul său adoptiv. Imaginea unui băiat care a rămas orfan în timpul Marelui Război Patriotic este extrem de colorată. Nu este o coincidență faptul că autorul se concentrează pe zâmbetul copilului și pe ochii luminii.

Ceea ce urmează este o poveste detaliată despre viața personajului principal. Andrei Sokolov vorbește despre cum s-au dezvoltat relațiile sale de familie. Această poveste demonstrează fericirea umană simplă în muncă și treburile casnice: o soție ocupată, copii, o casă mică. Războiul a distrus totul deodată. Scena rămas-bunului lui Andrei de la soția sa este colorată de o tragedie vie. Ea s-a agățat de el, „ca o frunză de o ramură”, a suspins și a tremurat, „ca un copac doborât”. O cascadă de comparații transmite adâncimea durerii unei femei care își însoțește soțul în față („ochii sunt tulburi, lipsiți de sens, ca cei ai unui bărbat atins de minte”, „buzele sunt albe ca creta”). Până la moarte, își va aminti cum a alungat-o la ora de rămas bun.

M.A. Sholokhov folosește tehnica unui portret detaliat în această scenă, concentrând atenția cititorului asupra a două detalii principale: buzele și ochii. După scena de rămas bun al eroului de la soția sa, rezultă cât de greu a fost pentru femeile și copiii din spate. Abia după moartea familiei sale, Andrei Sokolov a înțeles că viața de dinainte de război a grijilor și a muncii zilnice a fost cea mai fericită perioadă din viața lui. Prin portretul eroului M.A. Sholokhov transmite cu măiestrie experiențele sale din scena de adio soției sale: „Emoția altcuiva mi-a fost transferată. M-am uitat pieziș la narator, dar nu am văzut nici o lacrimă în ochii lui aparent morți, stinși. Stătea cu capul plecat abătut, doar mâinile mari, slab coborâte îi tremurau ușor, bărbia îi tremura, buzele dure tremurau...” Când își

aducea aminte de inima eroului, „era ca și cum ar fi fost tăiat cu un cuțit tocit...”

Eroul scria rar acasă, evitând să se plângă soției sale: „De aceea ești bărbat, de aceea ești soldat, să înduri totul, să înduri totul, dacă este nevoie”. Prin ochii lui Andrei Sokolov, povestea arată ororile războiului: împușcături, obuze care explodează, o mașină sfărâmată în bucăți. Eroul este înconjurat.

71

După Marele Război Patriotic, Uniunea Sovietică a avut o atitudine cu prejudecăți față de cei care s-au întors din captivitate. Desigur, printre prizonieri erau lași și trădători. Dar, practic, soldații încă au încercat să-și îndeplinească datoria militară până la capăt și au fost capturați în timp ce părăseau încercuirea sau în timpul manevrelor ofensive puternice ale inamicului. M.A. Sholokhov i-a reabilitat pe acești oameni cu povestea sa. Era mai ușor să-i condamni pe fondul numeroaselor victime și răni decât să intre în situația dificilă în care se aflau. Nu e de mirare M.A. Sholokhov vorbește atât de detaliat despre cum a fost capturat Andrei: eroul poveștii a urmat ordinul comandantului de a livra muniția bateriei, a fost șocat și ridicat de un detașament fascist. Sokolov nu a putut să se împace cu soarta prizonierului, a încercat să scape, dar a fost prins din nou. Întregul curs de dezvoltare al intrigii poveștii lui M.A. Sholokhov subliniază că Andrei nu este de vină pentru că a fost capturat. Nu a fost un trădător și a îndurat cu fermitate toate chinurile taberei. În același timp, scriitorul nu încearcă să ocolească realitatea și nu ascunde adevărul amar de cititori: în captivitate, unii soldați s-au purtat nedemn (și-au trădat plutonierii, și-au denunțat camarazii de nenorocire). În același timp, acest fenomen nu a fost larg răspândit.

Comportamentul curajos al lui Andrei în lagăr, capacitatea lui de a privi moartea cu calm în ochi, trezește respect chiar și din partea comandantului german. „Asta, Sokolov, ești un adevărat soldat rus. „Sunt și un soldat și respect adversarii demni”, spune el.

Cu prima ocazie, Andrei se întoarce în patria sa, ba chiar aduce cu el o limbă importantă - un major german cu un portofoliu de documente. M.A. scrie cu amărăciune. Sholokhov despre ceea ce s-a dovedit a fi captivitatea unei traume mentale chiar și pentru o persoană atât de puternică ca Sokolov. Timp de doi ani, eroul nu a văzut tratament uman. Chiar și atunci când nemții i-au arătat milă și i-au dat de mâncare, se simțea ca un câine căruia i se dăduse o bucată de mâncare. La mult timp după captivitate, Andrei și-a păstrat obiceiul de a-și trage capul în umeri când vorbea, temându-se de o lovitură. Cu toate acestea, cele mai grele lovituri

72

Naziștii nu l-au purtat pe Sokolov în lagăr: după ce s-a întors din captivitate, a aflat că la începutul războiului soția și fiicele sale au murit și din casa lui a rămas doar un crater. Fiul său Anatoly a rămas - ultima speranță a tatălui său și chiar și el a fost ucis de un lunetist german chiar în Ziua Victoriei.

Întors din război, Andrei a primit un băiat orfan. Astfel, două suflete singure au găsit afecțiunea familiei și și-au găsit căldură. Abia noaptea Andrei își amintește de familia sa acum moartă. Și Vanyushka are și uneori amintiri despre propriul său tată, apoi îi pune lui Sokolov întrebările sale copilărești, dar dificile.

La sfârșitul lucrării, naratorul se uită atent la tatăl și fiul care pleacă, care au fost înrudiți de război. Actiunea lucrarii are loc primavara. În acest moment, când natura, care a adormit pentru iarnă, prinde viață, este percepută și mai puternic caracterul de neînlocuit al pierderilor umane din timpul Marelui Război Patriotic. Nu degeaba naratorul, uitându-se la doi orfani (un bărbat și un băiat) care s-au găsit, îi dă lacrimi în ochi. El le dorește un singur lucru: să aibă suficientă putere pentru a rezista tuturor încercărilor și „să învingă totul pe drum, dacă... Patria o cere”. La sfârșitul poveștii, se aude din nou ideea că Andrei Sokolov este un bărbat care a întruchipat personajul național rus. Și, de asemenea, va crește pe Vanyushka să fie o persoană demnă.

Această poveste a fost scrisă în 1956. Au trecut zece ani de la sfârșitul războiului. Dar o astfel de durere la nivel național nu are termen de prescripție. Și atâta timp cât martorii acestor evenimente dificile sunt în viață, acuitatea percepției pierderii nu va fi atenuată.

M.A. BULGAKOV

„Garda Albă”

M.A. Bulgakov s-a născut și a crescut la Kiev. Toată viața a fost devotat acestui oraș. Este simbolic faptul că numele viitorului scriitor a fost dat în onoarea gardianului orașului Kiev, Arhanghelul Mihail. Acțiunea romanului de M.A. Bulgakov „Garda Albă”

are loc în acea foarte faimoasă casă nr. 13 de pe Andreevsky Spusk (în roman se numește Alekseevsky), unde a locuit cândva scriitorul însuși. În anul 1982, pe această casă a fost instalată o placă comemorativă, iar din 1989 există o Casă-Muzeu Memorială Literară, care poartă numele lui M.A. Bulgakov.

Nu întâmplător autorul alege pentru epigrafă un fragment din „Fiica căpitanului”, un roman care prezintă imaginea unei revolte țărănești. Imaginea unui viscol simbolizează vârtejul schimbărilor revoluționare care se desfășoară în țară. Romanul este dedicat celei de-a doua soții a scriitorului, Lyubov Evgenievna Belozerskaya-Bulgakova, care a locuit și ea de ceva timp la Kiev și și-a amintit de acei ani groaznici de schimbări constante de putere și evenimente sângeroase.

La începutul romanului, mama Turbinilor moare, lăsându-și copiii să trăiască. „Și vor trebui să sufere și să moară”, exclamă M.A. Bulgakov. Răspunsul însă la întrebarea ce trebuie făcut în vremuri grele îl dă preotul în roman: „Descurajarea nu poate fi permisă... Un mare păcat este deznădejdea...”. „Garda Albă” este într-o anumită măsură o lucrare autobiografică. Se știe, de exemplu, că motivul pentru care a scris

romanul a fost moartea subită a propriei mame a lui M.A. Bulgakov Varvara Mikhailovna de tifos. Scriitorul a fost foarte îngrijorat de acest eveniment; i-a fost de două ori greu pentru că nici măcar nu a putut veni de la Moscova la înmormântare și să-și ia rămas bun de la mama sa.

Din numeroasele detalii artistice din roman reies realitățile cotidiene ale acelei vremuri. „Călărie revoluționară” (conduci o oră și stai două), cea mai murdară cămașă cambrică a lui Myshlaevsky, picioarele degerate - toate acestea mărturisesc elocvent despre confuzia cotidiană și economică completă din viața oamenilor. Experiențele profunde ale conflictelor socio-politice au fost, de asemenea, exprimate în portretele eroilor romanului: Elena și Talbert, înainte de separare, chiar și în exterior au devenit slăbit și îmbătrâniți.

Prăbușirea modului de viață stabilit al lui M.A. Bulgakov arată și exemplul interiorului casei Turbinilor. Încă din copilărie, ordinea familiară eroilor cu ceasuri de perete, mobilier vechi de catifea roșie, o sobă de teracotă, cărți, ceasuri de aur și argint - toate acestea se dovedesc a fi într-un haos complet când Tal-74

Berg decide să fugă la Denikin. Dar totusi M.A. Bulgakov îndeamnă să nu scoată niciodată abajurul de pe lampă. El scrie: „Abajurul este sacru. Nu fugi niciodată ca un șobolan în necunoscut din pericol. Citiți lângă abajur - lăsați viscolul să urle - așteptați să vină la voi.” Cu toate acestea, Thalberg, un militar, dur și energic, nu este mulțumit de umila supunere cu care autorul romanului face apel la abordarea încercărilor vieții. Elena percepe fuga lui Thalberg ca pe o trădare. Nu întâmplător, înainte de a pleca, el menționează că Elena are un pașaport pe numele de fată. Se pare că renunță la soția sa, deși în același timp încearcă să o convingă că se va întoarce în curând. Pe măsură ce complotul se dezvoltă în continuare, aflăm că Serghei a plecat la Paris și s-a căsătorit din nou. Sora M.A. este considerată prototipul Elenei. Bulgakova Varvara Afanasyevna (căsătorită cu Karum). Thalberg este un nume celebru în lumea muzicii: în secolul al XIX-lea exista un pianist în Austria, Sigmund Thalberg. Scriitorului îi plăcea să folosească în lucrarea sa numele sonore ale muzicienilor celebri (Rubinstein în „Ouă fatale”, Berlioz și Stravinsky în romanul „Maestrul și Margarita”).

Oamenii epuizați în vâltoarea evenimentelor revoluționare nu știu ce să creadă și unde să meargă. Cu durere în suflet, societatea de ofițeri din Kiev salută vestea morții familiei regale și, în ciuda prudenței, cântă imnul regal interzis. Din disperare, ofițerii beau jumătate până la moarte.

O poveste terifiantă despre viața de la Kiev în timpul războiului civil este presărată cu amintiri ale unei vieți anterioare care acum arată ca un lux inaccesibil (de exemplu, excursii la teatru).

În 1918, Kievul a devenit un refugiu pentru cei care, temându-se de represalii, au părăsit Moscova: bancheri și proprietari de case, actori și artiști, aristocrați și jandarmi. Descriind viața culturală a Kievului, M.A. Bulgakov menționează celebrul teatru „Lilac Negro”, cafeneaua „Maxim” și clubul decadent „Dust” (de fapt, se numea „Trash”

și era situat la subsolul hotelului Continental de pe strada Nikolaevskaya; la 75).

Au fost acolo multe vedete: A. Averchenko, O. Mandelstam, K. Paustovsky, I. Ehrenburg și M. Bulgakov însuși). „Orașul s-a umflat, sa extins și a ieșit ca aluatul dintr-o oală”, scrie M.A. Bulgakov. Motivul evadării evidențiat în roman va deveni un motiv transversal pentru o serie de lucrări ale scriitorului. În „The White Guard”, după cum reiese din titlu, pentru M.A. Pentru Bulgakov, ceea ce este important, în primul rând, este soarta ofițerilor ruși în anii revoluției și războiului civil, care în cea mai mare parte au trăit cu conceptul de onoare de ofițer.

Autorul romanului arată cum oamenii înnebunesc în creuzetul încercărilor aprige. După ce a aflat despre atrocitățile petliuraiților, Alexei Turbin îl jignește inutil pe ziarul și simte imediat rușine și absurd din acțiunea sa. Cu toate acestea, cel mai adesea eroii romanului rămân fideli valorilor lor de viață. Nu întâmplător Elena, când află că Alexei este fără speranță și trebuie să moară, aprinde o lampă în fața vechii icoane și se roagă. După aceasta, boala dispare. M.A. descrie cu admirație. Bulgakov este un act nobil al Iuliei Alexandrovna Reis, care, riscându-se, salvează rănitul Turbin.

Orașul poate fi considerat un erou separat al romanului. Scriitorul însuși și-a petrecut cei mai buni ani în Kievul său natal. Peisajul orașului din roman uimește cu o frumusețe fabuloasă („Toată energia orașului, acumulată în timpul verii însorite și roz, revărsată în lumină”), acoperită de hiperbole („Și erau atâtea grădini în oraș cât în niciun alt oraș din lume”). M.A. Bulgakov folosește pe scară largă toponimia antică a Kievului (Podol, Khreshchatyk) și menționează adesea obiectivele turistice ale orașului drag inimii oricărui Kievit (Poarta de Aur, Catedrala Sf. Sofia, Mănăstirea Sf. Mihail). El numește Dealul Vladimirskaya cu monumentul lui Vladimir cel mai bun loc din lume. Unele fragmente din peisajul orașului sunt atât de poetice încât seamănă cu poemele în proză: „O somnolență adormită a trecut peste Oraș, o pasăre albă înnoră a zburat pe lângă crucea lui Vladimir, a căzut dincolo de Nipru în toiul nopții și a plutit de-a lungul unui arc de fier. ” Și imediat acest tablou poetic este întrerupt de o descriere a locomotivei de tren blindat, fluierând furios, cu 76

botul tocit. În acest contrast de război și pace, imaginea transversală este crucea lui Vladimir - un simbol al Ortodoxiei. La sfârșitul lucrării, crucea iluminată se transformă vizual într-o sabie amenințătoare. Iar scriitorul ne încurajează să fim atenți la stele. Astfel, autorul trece de la o percepție istorică specifică a evenimentelor la una filozofică generalizată.

Motivul visului joacă un rol important în roman. Visele sunt văzute în lucrare de Alexey, Elena, Vasilisa, paznicul trenului blindat și Petka Shcheglov. Visele ajută la extinderea spațiului artistic al romanului, caracterizează epoca mai profund și, cel mai important, ridică tema speranței pentru viitor, că după războiul civil sângeros, eroii vor începe o nouă viață.

„Maestrul și Margareta”

Romanul „Maestrul și Margareta” este opera centrală a lui M.A. Bulgakov. Are o structură artistică interesantă: acțiunea romanului se desfășoară în trei planuri diferite. În primul rând, aceasta este lumea realistă a vieții Moscovei din anii treizeci, în al doilea rând, lumea Yershala-Imsky, care duce cititorul în timpuri îndepărtate și evenimente descrise în Biblie și, în cele din urmă, în al treilea rând, aceasta este lumea fantastică a Woland și alaiul lui.

B.V. Sokolov în cartea „Romanul lui M. Bulgakov „Maestrul și Margareta” (M., 1991) urmărește legăturile dintre personajele aparținând unor planuri diferite: Pilat - Woland - Stravinsky - director financiar al Spectacolului de Soiuri Rimsky; Afrany - Fagot-Koroviev - doctor Fiodor Vasiliev, asistent al lui Stravinsky - administrator al Spectacolului de Soiuri Varenukha; Mark Krysoboy - Azazello - Archibald Archibaldovich - director al Variety Likhodeev; Banga - un hipopotam - Tuzbuben - o pisică reținută de o persoană necunoscută în Armavir; Niza - Gella - Natasha - vecina lui Berlioz și Likhodeev Annushka - Ciuma; Kaifa - Berlioz - necunoscut în Torgsin, dând drept străin - animator al Spectacolului de soiuri Georges Bengalsky; Iuda - Baron May-

gel - Aloiz Mogarych - Timofey Kvastsov, rezident al casei 302 bis; Levin Matvey - Ivan Bezdomny - Alexander Ryukhin - Nikanor Ivanovich Bosoy. O trăsătură caracteristică a dezvoltării intrigii din roman este o încălcare a relațiilor cauză-efect (brută, absurditate, inconsecvență). Veselia aparentă se transformă de fapt în tragedie.

Titlurile originale „Black Magician”, „Engineer’s Hoof”, „Consultant with a Hoof” au concentrat atenția asupra imaginii lui Woland. Scopul contestației lui M.A Abordarea lui Bulgakov față de imaginile spiritelor rele constă în faptul că această tehnică îl ajută pe scriitor să expună diverse probleme ale societății sale contemporane, precum și să deschidă ochii cititorului asupra dualității naturii umane. Woland apare la Moscova pentru a testa moralitatea, oamenii, pentru a se asigura dacă lumea s-a schimbat pe calea veche de secole pe care a parcurs omenirea de la Nașterea lui Hristos și acele evenimente care sunt descrise în capitolele Ersha-Laim ale lucrării. Sistemul de imagini al romanului este subordonat spațiului artistic triplu.

Acțiunea romanului începe la Moscova, pe Iazurile Patriarhului, unde se întâlnesc președintele consiliului de administrație al uneia dintre cele mai mari asociații literare din Moscova MASSOLIT, Mihail Aleksandrovich Berlioz, și tânărul poet Ivan Bezdomny. Ironia subtilă bulgakoviană pătrunde în fiecare capitol al romanului. Deja în primele sale paragrafe există o parodie atât a abrevierilor la modă și uneori incomode ale acelor ani, cât și a pseudonimelor literare care subliniază apartenența la clasa celor defavorizați (Demyan Bedny, Maxim Gorki).

Un moment satiric deosebit de acut în această scenă este analiza poemului anti-religios al lui Bezdomny, al cărui dezavantaj principal era că Isus a apărut în ea „bine, complet ca un personaj viu, deși nu atrăgător”. M.A. Bulgakov expune aici cu măiestrie esența slabă a lucrărilor scrise la comandă, când autorul a fost nevoit să se ocupe de una sau alta temă, având o stăpânire slabă a materialului necesar și,

cel mai important, să îndeplinească sarcina care i-a fost impusă. În același timp, de fapt Naru-78

S-a pierdut cel mai elementar drept de autor – dreptul la libertatea creativității. Pentru a confirma absurditatea unei astfel de situații, Bulgakov organizează imediat o întâlnire pentru Berlioz cu un anumit străin, care intră într-o ceartă cu el despre existența lui Dumnezeu. Mai mult, ca dovadă a dreptății sale, străinul prezice moartea președintelui MACCOJlHTa. Este de remarcat faptul că în timpul conversației iese la iveală realitățile crude din anii treizeci: Ivan Bezdomny exclamă că Kant ar trebui exilat la Solovki.

„Străinul" își uimește interlocutorii atât prin faptul că scoate din buzunar țigările preferate ale lui Berlioz, cât și prin faptul că aude de la distanță conversația dintre personaje. Atrăgând atenția cititorului asupra abilităților neobișnuite ale acestui personaj, M.A. Bulgakov sugerează legătura dintre această imagine și spiritele rele. Portretul acestei persoane pare foarte neobișnuit: „Ochiul drept este negru, cel stâng este verde dintr-un motiv oarecare." Așa se introduce Woland, unul dintre personajele cheie ale romanului, în structura artistică a operei. Curând se dovedește că acest erou nu acționează singur. El este ajutat de personaje la fel de misterioase: Fagot-Koroviev și pisica Behemoth. Apoi, alaiul lui Satan se extinde și mai mult. Include Azazello, Gella, precum și numeroși păcătoși invitați la bal. O trăsătură caracteristică a descrierii spiritelor rele din roman este capacitatea de a se transforma. Deci, de exemplu, nimeni nu-și poate aminti cum arată cu adevărat Woland, iar numele de familie în sine nu poate fi reținut („Washner? Wagner? Weiner? Wegner? Winter?").

M.A. Bulgakov folosește pe scară largă toponimia colorată din Moscova în roman. Bronnaya, Iazurile Patriarhului, Porțile Nikitsky, Arbat, Grădina Alexandru - toate aceste nume memorabile recreează imaginea centrului istoric al capitalei. Dar autorul nu este mai puțin interesat de viața moscoviților înșiși. Fragmentul cel mai frapant al romanului în acest sens este scena în care lăcomia umană este descoperită și ulterior expusă: la Teatrul de Soiuri Woland face trucuri, în timpul cărora publicul a fost de acord cu bucurie - 79

ezită să schimbe ținutele vechi cu altele noi. În același timp, se ceartă, se grăbesc pe scenă după cadouri și nici măcar nu-și ascund lăcomia nesățioasă. La sfârșitul zilei, femeile smulg pantofi fără să-i probeze. În timpul așa-numitei „ploi de bani", publicul apucă cu bucurie chervonetele care le cad în mâini și chiar luptă pentru ei. După ceva timp, a urmat inevitabila pedeapsă pentru lăcomie: hainele la modă dispar, iar banii se transformă în etichete pentru sticle și hârtie tăiată. Scena în care Berlioz așteaptă la ședința consiliului de administrație MACCOJIHTa este de asemenea revelatoare. Poate fi văzută ca o parodie directă a Uniunii Scriitorilor, iar numele satului dacha Perelygino face în mod clar aluzie la faimosul sat Peredelkino. Toate conversațiile dintre scriitori se reduc la cine a primit sau merită să primească o dacha. Astfel, într-un amestec bizar de real și fantastic, se dezvăluie adevărul: de multe secole oamenii nu s-au schimbat, nu au învățat niciodată să-și iubească aproapele.

Alături de dezmințirea valorilor false (bani și tot felul de bunuri materiale), M.A. Bulgakov afirmă valori adevărate pe paginile

romanului: dragoste și creativitate. Imaginile care simbolizează aceste două principii sunt incluse în titlul lucrării. Figura Maestrului - o persoană creativă pentru care scrisul devine cel mai important lucru în viață - este aproape de imaginea autorului însuși. Nu mai puțin importantă în romantism este Margarita - o femeie care este pregătită pentru orice faptă și suferință în numele iubirii.

În legătură cu dezvoltarea temei creativității în lucrare, un loc important este acordat soartei romanului scris de Maestru. După ce a creat o lucrare minunată, autorul nu a putut să lupte pentru soarta ei viitoare. A ars manuscrisul. Poate de aceea, în final, eroul nu merită lumină, ci pace.

În raționamentul lui M.A. Povestea lui Bulgakov despre bine și rău, despre minciuni și adevăr, capitolele Yershalaim ale romanului joacă un rol semnificativ. Figura centrală din ele este imaginea lui Hristos, care dorește bine chiar și chinuitorilor săi. Cu toate acestea, alături de moliciunea spirituală, Ga-Nozri demonstrează atât forța de caracter, cât și tenacitatea convingerilor. Crezând în bunătatea naturală a omului, el

crede că toți cei care greșesc și confuz pot fi îndrumați către calea adevărului. Ha-Nozri duce viața unui filozof rătăcitor. În gura lui M.A. Bulgakov inserează fraze aforistice care mărturisesc profunzimea înțelepciunii și a perspicacității eroului („Este ușor și plăcut să spui adevărul”, „Toată puterea este violență asupra oamenilor și... va veni vremea când nu va mai exista putere. fie al Cezarilor, fie al oricărei alte puteri. Omul se va muta în împărăția adevărului și a dreptății, unde nu va fi deloc nevoie de putere”).

Linia centrală a intriga a romanului este cea a maestrului și a Margaretei. Nu întâmplător aceste imagini sunt subliniate chiar de titlul romanului. M.A. Bulgakov subliniază că Margarita era o femeie inteligentă și frumoasă, nu avea nevoie de bani, dar nu se considera fericită. „De ce avea nevoie această femeie, în ai cărei ochi ardea mereu un fel de lumină de neînțeles, de ce avea nevoie această vrăjitoare, mijită ușor într-un ochi, care s-a împodobit apoi cu mimoze primăvara?” – scrie autorul. Și el însuși răspunde la această întrebare: „Evident, nu un conac gotic, nici o grădină separată, și nici bani. L-a iubit, a spus adevărul.”

Povestea de dragoste din roman este subliniată de motivul visului. Eroina vede o zonă necunoscută, pe care M.A. Bulgakov o caracterizează ca fiind infernală: nici o suflare de vânt, nici o mișcare de nor, nici un suflet viu. Printre această zonă pustie, Margarita îl vede pe maestru. Este zdrențuit, nebărbierit și părul dezordonat.

Autorul subliniază în mod deliberat bogăția materială în care trăiește femeia: un conac, un apartament luxos, o menajeră. Cu toate acestea, cele mai valoroase lucruri pentru ea se dovedesc a fi cartea fotografică a maestrului și un caiet deteriorat de incendiu.

După ce a primit cremă magică și ruj de la Azazello, Margarita acceptă să se transforme într-o vrăjitoare și, lăsând un bilet de adio soțului ei, zboară.

După ce a zburat cu o perie în apartamentul criticului Latunsky, încercând să-l răzbune pe maestru, Margarita provoacă un adevărat pogrom în el (aruncă călimaria de pe pat, toarnă apă în sertarele biroului, sparge dulapul cu oglindă).

Bulgakov descrie în detaliu zborul Margaritei în lumina lunii, participarea eroinei la scena balului lui Woland. La sfârșitul romanului-

81

pe Maestrul și Margarita se unesc și pleacă peste podul stâncos către casa lor veșnică.

Un rol important în romanul lui M.A. Bulgakov joacă peisajul. În scenele cheie ale lucrării, autorul concentrează atenția cititorului asupra aspectului lunii sau soarelui. Acești luminari subliniază natura eternă, atemporală a ceea ce se întâmplă și dau o semnificație specială acestor capitole ale lucrării. Natura nefirească a condamnării lui Pilat asupra lui Ha-Notsri este subliniată de un detaliu artistic: la gândul că a venit nemurirea, procuratorul se răcește în soare. Întreaga groază a evenimentelor care se desfășoară este transmisă prin peisaj: „A dispărut tufa îngreunată de trandafiri, chiparoșii mărginesc terasa superioară, și rodiul, și statuia albă în verdeață, și verdeața însăși, au disparut. În schimb, doar un fel de desiș purpuriu a plutit, algele s-au legănat în el și s-au mutat undeva, iar Pilat însuși s-a mișcat cu ele.” În timpul execuției lui Yeshua, o furtună puternică se apropie de oraș, care se încheie cu o ploaie fără precedent. Se pare că simbolizează potopul universal - mânia cerului însuși.

Trucurile lui Woland la Moscova sunt invariabil însoțite de lumina lunii. Nu întâmplător Berlioz, în ultimul moment al vieții, vede luna căzând în bucăți.

Peisajul orașului ocupă un loc aparte în roman. Sub condeiul lui M.A. Bulgakov arată la fel de realist și poetic în fiecare colț al vechii Moscove: Grădina Alexandru, Arbatul „orbitor de iluminat” și „aleea peticită, reparată, strâmbă și lungă cu ușa șubredă a unui magazin de ulei unde vând kerosen și lichid parazit. într-o sticlă în căni.”

B.L. PĂSTÂRNAC

„Doctor Jivago”

Romanul „Doctor Jivago” este filozofic ca gen, deși prezintă un interes incontestabil din punct de vedere istoric. Menționează astfel de evenimente importante 82

Istoria Rusiei de la începutul secolului al XX-lea, cum ar fi războiul ruso-japonez, primul război mondial, revoluția din 1917, războiul civil și marele război patriotic.

Interesant, B.L. Pasternak a petrecut mult timp în căutarea unui titlu pentru romanul său. Opțiunile inițiale au fost numele „Nu va exista moarte”, „Băieți și fete”, „Innokenty Dudorov”. Drumul lucrării către cititor nu a fost ușor. Din motive ideologice, scriitorului i s-a refuzat publicarea lucrării în patria sa. În 1957, prin eforturile editorului G. Feltrinelli, romanul a fost publicat în Italia, iar în 1958, autorului i s-a acordat Premiul Nobel pentru Literatură, pe care a fost nevoit să-l refuze. În patria scriitorului, romanul a fost publicat abia în 1988 și, prin urmare, aparține așa-numitei literaturi returnate.

În centrul lucrării se află soarta intelectualității în revoluție. Personajul principal al lucrării, doctorul Yuri Andreevich Zhivago, este o persoană creativă care înțelege filozofic realitatea înconjurătoare. Nu este o coincidență faptul că numele său de familie păstrează vechiul final, care pare să indice prezența pe paginile romanului „duhului viu sfânt” („Zhivago” este versiunea slavonă bisericească veche a formei genitive a adjectivului „ viu.” Este simbolic faptul că romanul începe cu o scenă a înmormântării mamei lui Jivago și se termină cu o descriere a personajului principal de înmormântare. Soarta unei întregi generații pare să treacă prin fața ochilor cititorilor. Imaginea de Jivago personifică astfel ideea valorii și unicității vieții umane. Yuri Zhivago este contrastat în paginile romanului de Pavel Antipov-Strelnikov, un om devotat ideii. Soarta lui în lucrare este tragică. Dacă Jivago vorbește despre semnificația urgentă a tuturor și a tuturor, în timp ce Strelnikov gândește în categorii abstracte.Totuși, în cele din urmă, atât Strelnikov, cât și Jivago se dovedesc a fi victime ale revoluției.Evenimentele revoluționare din roman sunt în general percepute cu calm doar de tovarășul de călătorie surdo-mut al lui Jivago. Soarta iubitei femei a lui Yu. Zhivago ia o întorsătură tragică în romanul Lara, al cărui prototip a fost iubitul poet O. Ivinskaya.

B.L. Pasternak a folosit o mișcare compozițională interesantă în roman, extinzând spațiul artistic și sporind sunetul simbolic al operei. Acesta este caietul de poezie al lui Yuri Zhivago, care a devenit o parte organică a acestuia.

În roman sunt multe imagini simbolice: viscol, ninsoare, lumânare. Dacă o lumânare reprezintă viața, atunci furtunile și viscolul sunt asociate cu tema adversității și a morții.

Lucrarea conține și multe schițe subtile de peisaj, unde B.L. Pasternak este un autor aflat în echilibru în pragul prozei și poeziei.

O temă importantă în roman este soarta Tatyanei Zhivago, fiica lui Yuri și Lara. Folosind exemplul ei, B.L. Pasternak arată sărăcirea spirituală a oamenilor care au crescut în noua eră. Tatyana este lipsită de profunzimea vieții spirituale pe care o posedau părinții ei. Acest proces de sărăcire morală și spirituală a Rusiei l-a îngrijorat foarte mult pe B.L. Pasternak. Poate că formularea acestei probleme a fost unul dintre motivele pentru care romanul a provocat atacuri aprige din partea criticilor.

Autorul lucrării dezmintă tema sângelui și violenței pe paginile sale și exaltă iubirea ca fiind cea mai înaltă valoare morală. În dragoste i se dezvăluie frumusețea vieții unei persoane.

A.P. PLATONOV

"Fro"

Povestea lui A.P. „Fro” lui Platonov este o schiță din viața unei familii obișnuite. Tatăl tinerei Frosya lucrează ca mecanic de rezervă. Folosind această imagine ca exemplu, Platonov arată tragedia unei persoane care este bântuită de o sete de activitate neîmplinită. Când bătrânul a fost trimis la pensie, a stat zile întregi pe un deal de lângă calea ferată, încercând să-i ajute pe șoferi cu sfaturi prețioase, iar în cele din urmă a fost dus înapoi. De atunci, a dormit chiar în haine (în jachetă groasă de iarnă și pălărie cu ecuson de locomotivă), așteptând apelul de noapte.

De asemenea, fiica sa Frosya nu poate sta cu mâinile în brațe. După ce și-a văzut soțul într-o călătorie de afaceri, ea merge într-un club, dar simte că nu vrea să se distreze singură. Apoi Frosya vine la gară pentru a afla cum a sosit trenul de curierat cu care a pornit soțul ei. Fără să învețe nimic cu adevărat, Frosya se angajează să ajute o echipă de muncitori să scoată cu lopata o groapă de zgură. După muncă, ea și noul ei prieten merg într-un club, dar dansul nu aduce bucurie, deoarece soțul ei este departe, iar domnii la întâmplare nu îl pot înlocui. O femeie renunță la studii la cursurile de comunicații feroviare, pe care le-a perceput prin prisma gândurilor soțului ei. Ea se dizolvă literalmente în gânduri de dragoste pentru soțul ei. Când nu sosesc nicio scrisoare de la Fiodor, Frosya primește un loc de muncă la oficiul poștal ca transportator de scrisori. Întâlnind mulți oameni de serviciu, ea înțelege curând un adevăr simplu: „Viața nu a avut niciodată gol și pace nicăieri”.

Pe fondul discuțiilor despre atitudinea eroilor poveștii față de opera lui A.P. Platonov arată viața lor umilă. Soțul Frosya nu prețuiește și nu economisește bani. Familia mănâncă foarte modest (ceai cu fructe uscate, paste de ieri). Din narațiune este clar că alte familii trăiesc astfel: Natasha Bukova visează să bea apă de fructe cu soțul ei, iar vecinii Frosya amână din nou să-și înlocuiască lenjeria uzată. Devine evident că eroii poveștii nu lucrează pentru bani, ci pur și simplu din cauza nevoii de a-și face treaba în viață.

Frosya, plictisită fără soțul ei, decide să-l sune cu o telegramă falsă că e pe moarte. El ajunge imediat. Începe timpul fericit. Zi de zi, eroii se bucură de dragostea lor, amânând de fiecare dată lucrurile (muncă, studiu). În a zecea zi, Fyodor, soțul Frosya, pleacă din nou în Orientul Îndepărtat. Eroul preferă afacerile care îl inspiră spre fericirea familiei burgheze.

Există o altă imagine în poveste care este importantă pentru înțelegerea lucrării - băiatul unui vecin cântând la armonică. Eroina îl invită în vizită și înțelege că „acest bărbat a fost probabil umanitatea despre care Fyodor i-a spus cuvinte dulci”.

Soțul Frosya o iubește sincer, dar nu își poate permite să-și petreacă întreaga viață pe propriile plăceri. Visele globale ale fericirii tuturor oamenilor, ale întregii umanități, îl obligă să se implice în cele mai îndrăznețe proiecte.

În această poveste A.P. Platonov subliniază una dintre ideile sale preferate că o persoană ar trebui să trăiască de dragul afacerilor și nu pentru plăcerile lumești. Așa au trăit strămoșii noștri din generație în generație. Asa suntem sortiti sa traim. Din întâmplare, într-o conversație cu fiica sa, tatăl lui Frosya vorbește despre cum îl aștepta soția lui de la serviciu și spune că Frosya ar trebui să-și aștepte soțul cu atâta fidelitate. La sfârșitul poveștii, Frosya se resemnează cu destinul său. Atenția ei pentru băiatul vecinului îl face pe cititor să creadă că visul ei se va împlini și în curând va avea și un copil asemănător cu Fiodor. Acest eveniment i-ar umple viața cu sens și fericire adevărată.

V.M. SHUKSHIN

"A tăia calea"

Povestea „Cut” este extrem de importantă pentru înțelegerea viziunii autorului asupra lumii. Se știe că V.M. Shukshin i-a acordat o importanță deosebită. În centrul lucrării se află figura lui Gleb Kapustin, un bărbat bine citit și sarcastic. Are o pasiune deosebită pentru orășeni: îi place să-și testeze intelectul cu ei.

Intriga poveștii începe cu sosirea fiului lui Konstantin Ivanovici la bătrâna Agafya Zhuravleva. El este candidat la știință, și soția lui, iar fiica lui este școală. În dar mamei, ei aduc ceea ce înțeleg că este necesar pentru viața satului: un samovar electric, un halat și linguri de lemn.

Printre locuitorii satului au fost mulți oameni care au făcut carieră și au fost considerați nobili (un colonel, doi piloți, un medic, un corespondent). Candidatul la știință Zhuravlev poate fi, de asemenea, inclus în această categorie. Un ritual indispensabil al unor astfel de oameni care soseau în satul lor natal a fost povestea lor despre viața lor. În același timp, au mers să comunice cu oamenii cu sufletul deschis, 86

văzând în compatrioţi un interes sincer pentru ei înşişi. Lui Gleb îi plăcea să facă un întreg spectacol din astfel de întâlniri, așteptând momentul potrivit pentru a „taia” o persoană care, în opinia sa, era arogantă, de exemplu, pentru a găsi o eroare de judecată sau pentru a-l condamna pentru ignorarea unora. fapt istoric important.

Povestea retrospectivă a lui Shukshin despre disputa lui Gleb cu colonelul cu privire la cine a ordonat ca Moscova să fie incendiată în 1812 este deja un fel de indiciu asupra rezultatului dramatic al complotului. Dorința ambițioasă a lui Kapustin de a opri candidatul, așa cum este numit Zhuravlev în poveste, apare deja în momentul în care află despre sosirea lui Konstantin Ivanovici. „Nu o poți lua cu mâna

goală”, declară el. Bărbații îl încurajează, sperând să urmărească următoarea reprezentație. „Așa se comportă un pumnist cu experiență când se știe că pe o stradă ostilă a apărut un oarecare bandit nou”, comentează V.M. Shukshin comportamentul lor.

Candidatul nebănuit întâmpină oaspeții cu bucurie și într-o manieră prietenoasă. O anumită ambiguitate începe să sune în narațiune: pe de o parte, Zhuravlev este un candidat al științei, iar pe de altă parte, el este un candidat pentru următoarea „tăietură”, o victimă care nu știe încă ce fel de luptă are. va trebui să îndure în curând.

În loc de amintiri generale din copilărie, Kapustin începe o conversație pe subiecte filozofice. Zhuravlev încearcă să evite discuția și râde, dar asta nu face parte din planurile lui Gleb. Ca o căpușă care mușcă în gât sau ca un zmeu care cade ca o piatră pe prada sa, el începe să-i demonstreze lui Zhuravlev că intelectul său nu este demn de salariul unui candidat, că nu este gânditorul pe care ei îl cred, că el este. nu merita pozitia in societate pe care o are . Însă provincialii, de a căror inferioritate el și soția lui sunt gata să râdă, nu sunt în niciun caz inferiori în ceea ce privește inteligența, deși nu li se acordă diplome academice.

Într-o conversație cu Zhuravlev, Kapustin le anunță deschis scopul acuzațiilor sale scandaloase: „Îmi place să te lovesc în nas - nu te ridica deasupra liniei de plutire”. Numele eroilor sunt simbolice în acest sens: Zhuravlevii se ridică undeva sus, 87

constituind elita socială, dar Kapustin nu și-a părăsit niciodată grădina. Este corect?

Desigur, în disputa cu Zhuravlev, Kapustin greșește atât în formă, cât și în conținut. Tiradele sale adresate lui Konstantin Ivanovici conțin insulte și acuzații mai sofisticate decât ideile raționale și gândurile de bun simț. Și să puneți în scenă toată această reprezentație în fața persoanei pe care ați venit să o vizitați este complet nepotrivit. Cu toate acestea, există mult bun simț în poziția lui Kapustin: atunci când fac descoperiri și creează cărți noi, reprezentanții științei se ascund adesea pur și simplu în spatele cuvintelor despre bunăstarea oamenilor, uitând de modul în care oamenii trăiesc de fapt și ce se va schimba în realitate. viata mondena din aceste articole si descoperiri .

Povestea lui V.M. Shukshina obligă societatea să fie mai atentă la potențialul intelectual al poporului rus, subliniază necesitatea de a pune o barieră în calea creării pseudo-artei, așa-numita cultură de masă, care de fapt răspândește prost gust și mizerie intelectuală. V.M. Shukshin, cu munca sa, în primul rând, i-a „pus pe nas” pe cei cărora le place să vorbească cu oamenii din poziția nobilimii și se laudă cu poziția lor înaltă. Scriitorul ne face încă o dată să ne amintim că statutul social, pe lângă beneficii și privilegii, impune unei persoane anumite responsabilități. În primul rând, trebuie să îi corespundă în toate privințele. Pentru a face acest lucru, trebuie să lucrezi în mod constant la tine, să crești profesional și creativ și să nu te bucuri de meritele tale anterioare.

„Vânătoarea de a trăi”

În povestea „Vânătoarea de a trăi” de V.M. Shukshin se dovedește a fi un adevărat maestru al creării caracteristicilor psihologice ale eroului. Lucrarea pune în contrast doi eroi: bătrânul Nikitich, care locuiește singur în taiga, și un tip de oraș care arată ca un profesor sau un geolog, care vine în coliba lui pentru o lumină. Puțin mai târziu se numește Kolya Profesorul. Încă de la începutul lucrării, dialogul dintre aceste două personaje este perceput ca 88

ca o conversație între un sătean și un locuitor al orașului. V.M. Shukshin subliniază în mod constant acest lucru. Remarcile lui Nikitich sunt intercalate cu comentariile autorului despre atitudinea bătrânului față de orășeni. În plus, o serie de indicii de la V.M. Shukshin îi explică cititorului că profesorul Kolya nu este deloc un geolog, ci cel mai probabil un prizonier evadat: el vorbește despre libertate cu atâta asertivitate și cântă cântece de închisoare. Îl corectează și pe Nikitich când îl invită să stea jos: „Nu spun asta, părinte. Ei spun, luați loc.”

Expresia cheie „Dorința de a trăi” pentru înțelegerea poveștii este și ea înțeleasă diferit de personaje. În acest sens, Nikitich se gândește la vârstă. Își amintește adesea de tinerețea lui trecută, când se uita la fete. Dar Kolya nici măcar nu consideră că viața, cu bucuriile ei simple și apropierea de natură, pe care Nikitich o conduce în taiga să fie viață. Kolya îi spune lui Nikitich despre valorile sale în viață. Așa apare în lucrare o imagine simbolică a luminilor dintr-un oraș mare - un simbol al unei vieți frumoase, nesăbuite, cu muzică, șampanie și țigări. Kolya nu Îl recunoaște pe Dumnezeu, urăște să fie învățat cum să trăiască. El însuși a fost cândva implicat în știință. Apoi a lucrat ca agent de aprovizionare pentru relațiile culturale cu țările străine.

De la bun început, tipul îl numește pe Nikitich tată. Și acesta nu este doar un tribut adus tradiției populare. Conflictul dintre Kolya și Nikitich nu este doar un conflict între un locuitor al orașului și o persoană care trăiește aproape de natură, ci și un conflict între generația mai în vârstă și tinerii care caută o soartă ușoară. Nu întâmplător Shukshin subliniază că și nepoții lui Nikitich locuiesc în oraș, iar când vin să-l viziteze vara, se plictisesc.

După ce l-a culcat pe tip, bătrânul vorbește îndelung despre oraș și ajunge la concluzia că viața în oraș îi corupe pe oameni, iar dorința de a forța și de a se arăta îi împinge la crimă. „Te va devora, oraș, cu oasele tale”, conchide Nikitich.

Nici după ce a aflat că tipul a evadat din închisoare, bătrânul nu-l predă poliției. El acționează conform codului său moral. Kolya nu este capabil de fapte nobile:

89

noaptea scapă în secret din colibă, luând un pistol și o pungă memorabilă. Nikitich, care l-a prins din urmă, nu ia în serios mormăitul bătrânului. Este obișnuit să ia tot ce are nevoie de la viață, fără a-și coordona planurile cu alți oameni.

Rămânând la inimă o persoană amabilă, simplă la minte, Nikitich, dorind din nou să-l ajute pe tip, îi dă arma lui Kolya, având încredere în el, îi cere să lase arma în sat cu nașul său Efim. Cu toate acestea, Kolya nu a fost la înălțimea speranțelor bătrânului: el îl ucide, împușcându-l în spate, pentru a nu-l preda poliției.

Folosind exemplul lui Kolya, profesorul V.M. Shukshin expune față de viață atitudinea consumeristă, egoistă. El îl compară cu un parazit din corpul societății; nu degeaba disertația lui Kolya este dedicată subiectului combaterii gândacului de cartof de Colorado.

Desigur, Nikitich însuși este parțial vinovat pentru moartea sa. Fiind un expert în natură, viața aceleiași furnici de pădure, se dovedește a fi neputincios naiv în sfera comunicării umane. Pe baza semnelor exterioare (față frumoasă, barbă îngrijită), o consideră pe Kolya o persoană bună, dar confuză și împiedicată. În dorința sa sinceră de a-l ajuta pe tip, el merge atât de departe încât nu se gândește la propria sa siguranță, nu înțelege ce. Înarmarea unui fugar încalcă și legea. Nikitich trăiește după propriul său cod moral, care nu îi permite să devină un trădător și să-l trădeze pe Kolya. V.M. Shukshin nu scrie direct despre asta. Dar în anii şaizeci, amintirile din epoca lui Stalin erau încă vii printre oameni. Când oameni nevinovați erau închiși în masă, iar pentru o bobină de ață furată din producție se putea primi o pedeapsă uriașă de închisoare. Principiul vieții a fost de mult încorporat în mentalitatea poporului rus: „Nu jura bani sau închisoare”. Nikitich însuși nu se simte ca un sfânt. În tinerețe, deja căsătorit, a sedus o fată dintr-o familie religioasă, care a născut din el un fiu nelegitim. Este posibil ca această vinovăție, pe care Nikitich o simte toată viața și o simte și mai acut la bătrânețe, să-l împingă pe erou în dorința lui de a-l ajuta pe Kolya, un tânăr care se îndreaptă spre el cu căldură.

cuvântul „tată”. Totuși, logica comportamentului lui Nikitich nu este complet clară pentru cititor: V.M. Shukshin a fost întotdeauna atras de ciudați, naivi, așa-zișii excentrici. Generozitatea bătrânului și a lui Kolya însuși sunt surprinzătoare, în timp ce exclamă: „Ai grijă de mine... la fel ca propria ta mamă”. Viclean și evaziv, îi promite lui Nikitich să înceapă o nouă viață, iar din această promisiune își pierde complet orice precauție. La sfârșitul lucrării, Kolya îl îngroapă însuși cu aceeași zăpadă proaspătă, care, conform observației subtile a bătrânului, va acoperi toate urmele. Nikitich și-a plătit imensa credibilitate cu viața pe care a iubit-o atât de mult, dar simpatiile cititorului rămân încă de partea acestui om nobil, adevăratul proprietar al taiga. Soarta ulterioară a lui Kolya nu este clarificată în lucrare. Dar după uciderea bătrânului, devine clar că nu se va întoarce niciodată la acea viață profesională cinstită despre care au vorbit el și Nikitich. La sfârșitul poveștii, Kolya este amețită de „mirosul dens de primăvară al pădurii” (un simbol al vieții). Soarele iese, dar tipul nu-l vede. Merge cu spatele la el, iar privirea îi este îndreptată înainte, spre acea viață frumoasă din înțelegerea lui, de care este capabil de orice.

Yu.N. TYNYANOV

„Locotenentul secund Kizhe”

Povestea lui Yu.N. „Locotenentul secund Kizhe” al lui Tynyanov începe ca o anecdotă amuzantă: din greșeală, o persoană nouă a apărut în ordin - Locotenentul secund Kizhe, care de fapt nu era deloc în Regimentul Preobrazhensky. Împăratul a ordonat ca acesta să fie numit în pază și apoi exilat în Siberia. Sinyukhaev a fost, de asemenea, considerat accidental mort în ordin și s-a retras din serviciu. Yu.N. Tynyanov scrie cu ironie despre comportamentul său după ce a citit ordinul: „Nu s-a gândit niciodată că a fost o eroare în ordin. Dimpotrivă, i se părea că trăiește din greșeală, din greșeală.

91

Scriitorul critică cu furie dorința de a se supune orbește ordinelor, arată cum prostia cea mai directă, luând forma unui document, este înzestrată cu forța legii.

Yu.N. acordă multă atenție. Tynyanov, în povestea sa, dezvăluie rolul împăratului în crearea acestui sistem de supunere neîndoielnică, necugetă, față de ordinea cea mai ridicolă. Suveranul este cufundat în propria sa lume, unde cupidonii și himerele, precum și cadourile luxoase de la Ludwig XVl și Marie Antoinette, devin mai aproape de el decât conducerea trupelor sale.

Yu.N. descrie cu o atenție deosebită. „Măria mânie” a împăratului a lui Tynyanov, din care „bețișoare au căzut peste regimente întregi, într-o noapte întunecată, la lumina unei torțe, au tăiat capul cuiva pe Don, au mărșăluit soldați, funcționari, locotenenți, generali și guvernatori generali. pe jos până în Siberia.”

Obsedat de a crea simboluri materiale ale puterii și bogăției, Pavel Petrovici își ura mama, pe care o percepea ca hoțul a tot ceea ce îi aparținea de drept. Yu.N. Tynyanov arată cum criza mentală a împăratului se înrăutățește, teama lui de a pierde puterea se intensifică.

Folosind exemplul descrierii zilei locotenentului Sinyukhaev, vedem că ofițerii din regiment duc o viață monotonă, fără scop: cărți, fumat. Doar inspecția muniției a fost importantă pentru a crea cu pricepere aspectul unui rulment militar. Cele mai necesare lucruri pentru un ofițer sunt un ondulator și un borcan cu pulbere. Doamnele de serviciu de la curtea lui Pavel Petrovici nu arată mai puțin teatral: sunt îmbrăcate ca ciobane, li se dau nume noi eufonice și au coafuri creț monotone.

Soarta ulterioară a locotenentului secund Kizhe se dezvoltă în tradițiile lui Saltykov-Șchedrin: toată lumea înțelege că nu există locotenent secund. Dar. respectând regulamentele, îl însoțesc în exil. Un astfel de caz este, fără îndoială, un discredit pentru puterea statului.

Fiind singurul autocrat legitim, Paul simte trădare și gol în jurul lui, amintind de un înotător „care ridică mâinile goale printre valurile furioase”.

Tynyanov arată pas cu pas modul în care împăratul caută în zadar sprijin, încercând să se bazeze pe imaginea tatălui său mort, așteptând dragoste și atenție.

Baronul Arakcheev poate fi considerat un fel de dublu al împăratului din poveste, care a ordonat mai întâi să fie bătută cu vergele fetei din grădină pentru că nu mătura bine cărările, iar apoi i s-a făcut milă și i-a dat un petic.

Nasul mofnit al împăratului, ochii lui Arakcheev de o culoare nedeterminată - toate acestea sunt semne de degenerare. Ordinele necugetate ale împăratului duc la faptul că locotenentul în viață Sinyukhaev este dat afară ca mort, iar Kizhe este întors din exil. Pavel primul nu-i place activul Suvorov, dar Kizhe, care nu a cerut nimic în toată viața sa, primește favoruri regale tot timpul.

În spatele comediei exterioare a operei, iese la iveală adevărata epocă a domniei lui Pavel primul. Întreaga țesătură a lucrării este pătrunsă de imagini de imaginar și vid. Nu întâmplător autorul menționează că împăratul nu cunoștea secretul nașterii sale.

Yu.V. TRIFONOV

"Schimb valutar"

Crearea tipului de erou intelectual în opera sa, Yu.V. Trifonov arată în mod convingător atât întruchiparea ideală a acestui concept, cât și prezența unui erou dublu, în care elementul de pseudo-inteligență iese în prim-plan. Povestea lui Yu. Trifonov „Schimb” ridică probleme socio-psihologice. Ea transmite ideea de nemilosire a vieții. Intriga se bazează pe o poveste de familie de zi cu zi. Personajul principal al lucrării a aflat despre boala gravă a mamei sale. În timp ce Viktor Dmitriev se grăbea la medici, soția lui Lena a găsit schimbători, deși anterior nu fusese de acord să locuiască cu soacra ei. „Inexactitatea mintală”, „defectul mental”, „subdezvoltarea sentimentelor” - acesta este modul în care autorul denotă cu delicatețe capacitatea de a-și realiza propria cu orice preț.

Fata încearcă să mascheze planurile de prădăre ale soțului ei de a prelua spațiul de locuit al soacrei sale ca sentimente filiale; Lena îl convinge că schimbul este necesar, în primul rând, pentru mama lui însăși. Lena are un atu puternic: nu are nevoie de cameră personal, ci pentru ea și fiica lui Dmitriev, care doarme și își face temele în spatele unui paravan în aceeași cameră cu părinții ei.

Simbolul dezordinei cotidiene din poveste este crapatura perfida a otomanului. Manipulând subtil sentimentele soțului ei, femeia se îndreaptă pas cu pas către scopul ei. Yu.V. Trifonov arată în mod convingător cititorului că filistinismul, personificat în imaginea familiei Lukyanov, nu este deloc un fenomen inofensiv. Știe să insiste pe cont propriu și să se apere. Nu întâmplător, după conversația lui Victor cu Lena despre portret, există o reacție imediată din partea

întregului clan Lukyanov: se pregătesc și părăsesc casa soților Dmitriev, unde plănuiseră anterior să rămână. Apoi Lena face o întreagă performanță, începând să-și ia încet soțul în mâini. Ea îl obligă pe Dmitriev să-și sune soacra și să o roage să se întoarcă.

Compoziția retrospectivă a poveștii este interesantă. Această tehnică îl ajută pe Trifonov să urmărească etapele degradării morale a lui Dmitriev, procesul „obscurității" lui. Pe măsură ce intriga lucrării se dezvoltă, conflictul se adâncește. Se pare că Ksenia Fedorovna a studiat odată o limbă străină cu fiul ei. A fost cauza care i-a unit. Când Lena a apărut în viața lui Dmitriev, cursurile s-au oprit. Fiul și mama au început să se îndepărteze.

Un alt detaliu simbolic din poveste sunt mâinile Lenei, cu care își îmbrățișează soțul: la început a fost ușor și rece, dar după paisprezece ani de viață de căsătorie a început să pună „greutate considerabilă" asupra lui. Necurăția spirituală a Lenei se manifestă și printr-o serie de detalii exterioare respingătoare ale aspectului ei (burtă mare, brațe groase, piele cu coșuri mici). Dulopul ei simbolizează excesul pe care este atât de pasionată să-l posede. Lena corpuloasă este în contrast cu Tanya zveltă, fosta iubită a lui Victor. Spre deosebire de Lena, ea nu este capabilă să îndoaie Du-94

smerit și, după ce s-a îndrăgostit de Dmitriev, se desparte de soțul ei. Tanya este romantică și iubește poezia, în timp ce Lena este dominată de caracterul practic de zi cu zi. Victor însuși este în mod constant obișnuit să facă lucrurile altfel decât și-ar dori. Locuiește cu Lena, gândindu-se că Tanya ar fi cea mai bună soție a lui. Dmitriev înțelege că nu este bine să împrumute bani de la Tanya, dar apoi este de acord.

Yu.V. Trifonov subliniază că viziunea lui Dmitriev asupra lumii este tipică epocii sale contemporane. Nu întâmplător Victor are ocazia să-și privească acțiunile din exterior. În acest scop, imaginea lui Nevyadomsky este introdusă în poveste. Acesta este un fel de dublu al lui Dmitriev - o persoană în care, în câțiva ani, cel mai probabil se va transforma dacă va continua să „devină prost". Jherekhov, colegul lui Victor, îi spune o poveste despre Nevyadomsky, care a reușit să-și schimbe spațiul de locuit (se mută la soacra sa) literalmente cu trei zile înainte de moartea bătrânei. În timpul poveștii, nu numai că nu îl condamnă pe Alexei Kirillovich Nevyadomsky, ci chiar îl invidiază: a primit un apartament bun și acum crește roșii pe balcon. Roșii pe mormântul soacrei lui Nevyadomsky... Această imagine îl bântuie pe Dmitriev, dezvăluindu-i urâțenia actului său.

Dmitriev se gândește adesea la sensul vieții. Gândul la boala mamei intensifică această gândire. Ksenia Feodorovna obișnuiește să ajute pe toată lumea (cu sânge, sfaturi, simpatie). La fel ca Tanya, care îl iubește pe Dmitriev de mulți ani, o face dezinteresat. În poveste, mama lui Dmitri, Ksenia Fedorovna, este pusă în contrast cu soacra ei, Vera Lazarevna, a cărei viziune asupra lumii este pătrunsă de neîncredere în toți oamenii, chiar și în cei mai apropiați ei.

După ce a început o conversație despre istoria unui schimb, Yu.V. Trifonov trece treptat la critica filistinismului în general. Nu întâmplător Dmitriev își amintește de tatăl său și de frații săi.

Unchii eroului erau oameni bogați după standardele sovietice și numai tatăl lui Victor și-a ajutat rudele din provincie: „Mama credea că soțiile, Maryanka și Raika, infectate cu mici-burghezi, sunt de vină pentru certurile și toate nenorocirile ulterioare ale fraților. .”

95

filistinism." Printre colegii lui Dmitriev 1O.V. Trifonov pictează imaginea lui Pașa Snitkin, care știe să aranjeze totul în așa fel încât să primească întotdeauna ajutor. El reușește să transfere toată munca asupra altcuiva atât de des încât a dobândit chiar și porecla: „Binecuvântează lumea Nitkin”. Privind această imagine, Yu.V. Trifonov ridică problema atitudinii față de nenorocirea altcuiva: Snitkin refuză să plece într-o călătorie de afaceri în locul lui Dmitriev, deși problemele sale de familie (transferarea fiicei sale la o școală de muzică) nu sunt la fel de importante ca situația lui Dmitriev.

Deci, în poveste există o conversație despre două rase de oameni: „cei care știu să trăiască” și „mândri în secret de incapacitatea lor nobilă”. Pentru unii, întregul mediu strălucește, în timp ce pentru alții, sărăcia și deteriorările înfloresc.

Dmitriev a fost atras de oamenii din prima categorie toată viața: a admirat modul în care Jlena își face cunoștințele potrivite și știe să-și respingă vecina insolentă Dusya. Victor locuia cu Lena, parcă uluit. Doar o dată sora sa Laura a încercat să-și deschidă ochii asupra faptului că eficiența soției sale, pe care o admira atât de mult, arăta ca obrăznicie și obrăznicie în ochii rudelor sale. Au fost uimiți în special de faptul că Lena atârnase portretul tatălui ei din camera din mijloc pe hol. Noile rude ale bunicului lui Victor păreau străine și străine în spirit. Când Lena a plâns mai târziu la înmormântarea bunicului ei și a vorbit despre cât de mult îl iubea, totul părea fals.

Pe măsură ce intriga se dezvoltă, personajul Lenei se adâncește și strânsoarea ei asupra vieții se întărește: „Și-a mușcat dorințele ca un buldog. O femeie buldog atât de drăguță, cu o tunsoare scurtă de culoarea paiului și întotdeauna o față plăcut bronzată, ușor întunecată. Nu și-a dat drumul până când dorințele – chiar în dinți – s-au transformat în carne.” Scopul Lenei în viață este să facă o carieră. Ea a obținut un loc de muncă la IMKOIN, unde lucrează „doi prieteni care sunt plasați ideal în această viață”. Și tatăl Lenei îl ajută pe soțul ei să obțină un loc de muncă și, de asemenea, în locul în care ținea prietena lui Dmitriev, Leva.

Apoi se dovedește că Victor i-a plăcut cândva să deseneze, dar, după ce a picat la examen, nu a luptat pentru visul său.

96

Când Victor își invită mama să se mute împreună, ea refuză mai întâi și spune că el și-a făcut deja schimbul, apoi este de acord în mod neașteptat, realizând evident că nu este invitată să locuiască împreună, ci pur și simplu să transfere spațiul de locuit înainte de moartea lui. .

Astfel, comportamentul eroilor în situațiile cotidiene devine un fel de criteriu de testare a calităților lor spirituale. Principiul mic-burghez Lukyanovsky din poveste se ciocnește cu opiniile ascetice ale inteligenței ruse, care domina familia Dmitriev.

Personajul principal al poveștii încearcă să acționeze dintr-o poziție de compromis moral. Cu toate acestea, nu reușește să-și mulțumească soția și mama în același timp, iar apoi eroul o alege pe Lena. Când Victor își invită mama să facă un schimb, aceasta îi răspunde că a făcut-o deja. Ceea ce se înțelege aici este un schimb moral, un schimb de valori pe care eroul îl face la intrarea într-o nouă familie.

Da. KAZAKOV

„Albastru și verde”

Da. Kazakov în povestea „Albastru și verde” apare ca un maestru al creării unui peisaj urban. Eroii operei se întâlnesc „în fundul unei curți adânci”. „Sunt atât de multe ferestre în această curte pătrată, întunecată: sunt ferestre albastre, verzi, roz și doar albe”, scrie autorul. Sub influența unei întâlniri romantice, eroul-povestitor începe să privească lumea cu o privire poetică. Aspectul romantic al eroinei este transmis doar de două detalii artistice: o voce adâncă în piept și o mână blândă.

Da. Kazakov aparține mișcării desemnate în literatură drept „proză lirică”. Fragmente din lucrările sale pot fi percepute ca poeme în proză. Desenul verbal joacă un rol deosebit în ele. Autorul obligă cititorul să admire împreună cu el frumusețea unei curți obișnuite de seară de oraș. În același timp, pe imaginea ferestrelor multicolore ale unui bloc de apartamente se suprapune un fundal muzical.

Tema este jazz-ul bun, care în epoca scrierii poveștii este și un simbol al gândirii libere, al gândirii planetare și chiar, într-o oarecare măsură, un mijloc de individualizare a personajului principal, caracterizându-l ca o persoană înzestrată și extraordinară. În același timp, muzica ajută un tânăr să depășească confuzia atunci când întâlnește o fată. Înțelege că Lilya așteaptă de la el o conversație distractivă și interesantă, iar muzica netezește stinghereala tăcerii.

În legătură cu eroina poveștii lui Yu.P. Kazakov folosește tehnica unui portret extins. Revine iar și iar la descrierea aspectului ei și o completează cu noi detalii artistice: ochi strălucitori în care se reflectă luminile orașului, păr aspru, sprâncene groase. Este important ca portretul eroinei să fie din nou dat pe fundalul peisajului orașului: lumina ferestrelor orașului ei natal se reflectă în ochii strălucitori ai eroinei. Acest oraș devine firul de legătură între doi tineri care abia se cunosc. Da. În acest sens, Kazakov subliniază în mod deosebit Arbat: aleile Arbat, Piața Arbat. În anii 50-60, Arbat a devenit un simbol al unității spirituale a intelectualității ruse.

Eroii vin la cinema. Iar autorul se întoarce din nou la portretul lui Lily. În același timp, sunt menționate noi detalii, dar principalul este invariabil subliniat - ochi strălucitori - un simbol al unei noi priviri asupra lumii, asupra unei lumi eliberate de războaie și represiuni: „Lilya mă privește cu ochi cenușii strălucitori. Ce frumoasa este! Cu toate acestea, nu este deloc frumoasă, are doar ochii strălucitori și obrajii trandafirii și puternici. Când zâmbește, pe obraji îi apar gropițe, iar sprâncenele ei se despart și nu mai par atât de aspre.”

Pentru eroul poveștii, o altă caracteristică a aspectului fetei este importantă - părul aspru. El le percepe ca pe un simbol al cruzimii caracterului, în timp ce el însuși are părul moale și moliciunea și nehotărârea domnesc în sufletul său.

Prima parte a poveștii are o compoziție de inel. Cadrul pentru care este peisajul orașului - o descriere a curții de seară cu ferestre multicolore. Când se întorc eroii-98

Ies din cinema, ferestrele albe si roz se sting, lasand cele albastre si verzi. Aici simbolismul culorii este important pentru autor. Albastrul și verdele sunt culori care simbolizează principiul natural, iubitor de viață.

În a doua parte a poveștii, orașul devine din nou unul dintre personajele lucrării: personajele merg pe bulevardul Tverskoy. Pentru fiecare locuitor al orașului acesta este și un loc simbolic: aici se află un monument al lui A.S. Pușkin - cel mai mare poet al Rusiei. Acum, tipul și fata nu mai tac, ci vorbesc mult despre toate, dar acesta nu este principalul lucru: uită imediat ce s-a spus, pierd firul conversației. Principalul lucru pentru ei acum este să fie împreună, să meargă undeva în apropiere. Așa începe dragostea. „Acum ne plimbăm puțin mai aproape unul de celălalt”, notează eroul. Cupluri de îndrăgostiți stau pe bulevarde, iar tânărul visează și el că el și Lilya vor sta într-o zi pe o bancă, înghesuiti. Kazakov subliniază în poveste romantismul primei iubiri, fragilitatea și vulnerabilitatea acestui sentiment, entuziasmul primelor atingeri. Eroii se despart din nou în aceeași curte, dar acum nu se aprinde nici măcar o fereastră în ea, deoarece toată lumea doarme deja.

În timp ce citește noaptea cartea dată de Lilya, eroul își găsește părul lung între pagini. Și acest păr nu îi mai pare dur: este moale și mătăsos. Deci, până de curând, un străin devine apropiat și de înțeles.

În a treia parte a poveștii, după o călătorie în Nord, eroul vine din nou la Lila și o vede prin fereastră. El observă că capul ei nu este gri, așa cum a crezut înainte, ci întunecat, aproape negru. După o viață solitară la țară, Moscova este asurzitoare cu zgomotul său. „Cred cu o bucurie timidă cât de bine este că am o iubită în acest oraș imens”, subliniază eroul. Dacă înainte de călătorie tânărul încă nu înțelegea dacă era îndrăgostit de Lilya, acum totul cade la locul lor.

Lilya îl invită pe Alexei la plimbare, dar acesta observă că este îmbrăcat în costum de drumeție, în costum de schi. „Ce legătură are costumul cu el?” - îl întreabă Lilya. Și acesta este și un detaliu

artistic important al poveștii: epoca dezghețului a fost caracterizată de „ 99

psihologie anti-filistină. Atributele și valorile externe ale lumii materiale sunt secundare în raport cu principalul lucru - frumusețea relațiilor umane, bucuria comunicării. Eroinei nu-i pasă cum arată tovarășul ei sau ce poartă el. Este supărată doar că nu i-a scris.

La următoarea plimbare, se dovedește că eroii au chiar mai multe în comun decât se așteptau. Lilya iubește opera, iar Alexey cântă arii și romanțe și, probabil, va deveni în curând cântăreață. Îndrăgostirea inspiră o persoană, crește vitalitatea și talentele de multe ori și inspiră noi realizări. Partea a patra a lucrării se deschide cu monologul intern al eroului, în care acesta recunoaște că vrea să scrie poezie sau să compună simfonii. Setea de mari realizări îl copleșește atât de mult, încât tânărul începe deja să sufere din cauza faptului că nu este un erou, nici un descoperitor. El visează să călătorească în țări îndepărtate. Alexey se gândește la sensul vieții și își pune întrebări: este el capabil de eroism, de muncă grea? Numai Lilya îi înțelege experiențele. „În fiecare lună, Lilya îmi devine din ce în ce mai dragă și nu mai există un sacrificiu pe care nu l-aș face pentru ea”, spune eroul.

Cu toate acestea, Alexey se concentrează treptat atât de mult pe imaginea iubitei sale, încât începe să întunece întreaga lume pentru el. După ce a vorbit cu ea la telefon, nu poate să stea mult timp cu manualele. În loc să meargă la mătușa lui să-i ia un șal pentru mama lui, Alexey merge cu Lilya toată ziua: merge cu ea la patinoar, apoi la Galeria Tretiakov. Apoi seara merg în sfârșit după o eșarfă, iar la întoarcere se sărută pentru prima dată.

Timpul trece, iar forțele care unesc eroii încep brusc să slăbească treptat. Ele sunt înlocuite de certuri și neînțelegeri. „Simt cum mă părăsește din ce în ce mai mult de fiecare dată”, înțelege eroul. Și în curând Alexey întâlnește o fată cu altcineva. După ce a pierdut-o, el își pierde interesul pentru viață. Un an mai târziu, eroul primește o scrisoare de la Lily, care s-a căsătorit și pleacă în Nord. Luându-și rămas bun de la prietena din tinerețe, ea își ia la revedere simultan atât de la Moscova, cât și de la copilărie. Lilya pleacă, dar continuă să viseze la Alexey.

100

De ce eroina alege pe altcineva? De ce îl invită pe Alexey să-și ia rămas bun? Aparent, ea vrea să-i sublinieze că nu i-au văzut niciodată ochii strălucitori în el. Nu este o coincidență că Alexey nu a reușit niciodată să meargă într-o expediție, nu a devenit cântăreț, iar tipul frumos cu care s-a căsătorit Lilya o duce în nord, unde eroii vor trebui, fără îndoială, să înfrunte dificultăți și să rezolve probleme importante și să construiască. o nouă viață pe cont propriu. Evident, Lilya nu vrea să se limiteze la vise fără rezultat. Ea se străduiește să fie în fruntea evenimentelor erei eroice a realizărilor muncii.

Cu Alexei, îi lipsea în mod clar romantismul care a trăit cu natura ei rafinată. Nu întâmplător, atunci când își ia rămas bun, menționează cu

dezinvoltură că eroul nu i-a dăruit niciodată flori. Și Alexey înțelege mai larg acest reproș, răspunzând că nu i-ar putea da nimic.

Povestea lui Yu.P. Kazakov este atras de profunzimea analizei sale psihologice a stării protagonistului. Datorită acestui fapt, un complot obișnuit devine unic și inimitabil, așa cum prima dragoste este neprețuită și unică în viața fiecărei persoane.

V.G. RASPUTIN

„Trăiește și ține minte”

Intriga povestirii de V.G. „Live and Remember” a lui Rasputin amintește de o poveste polițistă: schiurile, toporul și tutunul autoplantat ale bătrânului Guskov au dispărut din baie. Totuși, opera în sine este scrisă într-un cu totul alt gen: este o reflecție filosofică profundă asupra fundamentelor morale ale existenței, asupra puterii iubirii. Din moment ce securea a dispărut de sub podea, nora lui Nasten ghicește imediat că una a ei a luat-o. O gamă complexă de sentimente o pune stăpânire. Pe de o parte, vrea să-și vadă soțul, pe care îl iubește sincer. Pe de altă parte, înțelege că, dacă se ascunde de oameni, înseamnă că a dezertat de pe front, iar o astfel de crimă nu este iertată în timp de război. O serie de mijloace vizuale și expresive strălucitoare ale lui V.G. Rasputin arată profunzimea experiențelor Nastenei.

La început, „a stat lung în întuneric, cu ochii deschiși, cu frică să se miște, ca să nu dea cuiva ghicitul ei groaznic”, a adulmecat ca un animal în aer în baie, încercând să prindă. mirosuri familiare. Ea este chinuită de „o groază încăpățânată în inima ei”. 1 Iorgret Nastena (lungă, slabă, cu brațele, picioarele și capul proeminente stângaci, cu dureri înghețate pe față) arată ce chin moral și fizic i-a adus războiul unei femei. Doar sora ei mai mică, Katka, a forțat-o pe Nastena să-și arate interesul pentru viață și să-și caute de lucru. Nastena a îndurat toate greutățile cu stăruință, învățând să tacă. Ea a considerat că lipsa copiilor este cea mai mare nenorocire a ei. Și soțul ei Andrei a fost îngrijorat de acest lucru și a bătut-o adesea.

Rasputin nu încearcă să justifice dezertarea lui Andrei, ci încearcă să o explice din postura de erou: a luptat mult timp, a meritat concediu, a vrut să-și vadă soția, dar concediul la care avea dreptul după ce a fost rănit a fost anulat. Trădarea pe care o comite Andrei Guskov i se strecoară treptat în suflet. La început a fost bântuit de frica de moarte, care i se părea inevitabilă: „Dacă nu azi, atunci mâine, nu mâine, apoi poimâine, când îi vine rândul”. Guskov a supraviețuit atât rănilor, cât și șocului obuzelor, a experimentat atacuri cu tancuri și raiduri la schi. V.G. Rasputin subliniaza ca printre ofiterii de informatii Andrei era considerat un camarad de incredere. De ce a luat calea trădării? La început, Andrey vrea doar să-și vadă familia, Nastena, să stea o vreme acasă și să se întoarcă. Cu toate acestea, după ce a călătorit cu trenul la Irkutsk, Guskov și-a dat seama că iarna nu te poți întoarce în trei zile. Andrei și-a amintit de execuția demonstrativă, când în prezența lui au împușcat un băiat care voia să

fugă la cincizeci de mile până în satul său. Guskov înțelege că nu veți primi o palmă pe cap pentru că ați scăpat.

Treptat, Andrei a început să se urască pe sine. În Irkutsk, s-a stabilit de ceva timp cu o femeie mută, Tanya, deși nu avea absolut nicio intenție să facă asta. O lună mai târziu, Guskov s-a trezit în sfârșit în locul natal. Cu toate acestea, eroul nu a simțit bucurie la vederea satului. V.G. Rasputin subliniază constant că, după ce a trădat, Guskov a pornit pe calea fiarei. După ceva timp, el are deja viața pe care o are atât de mult

apreciată în față, nu a devenit drăguță. După ce a comis trădare, Andrei nu se poate respecta. Suferința psihică, tensiunea nervoasă, incapacitatea de a se relaxa pentru un minut îl transformă într-un animal vânat.

Trădarea lui Andrei cade fatal pe umerii Nastenei. Multă vreme nu poate înțelege ce s-a întâmplat: soțul ei, venit pe ascuns în țara natală, i se pare un vârcolac: „Înțelegând puțin, și-a dat deodată seama: este soțul ei? Nu era un vârcolac cu ea? Îl poți vedea în întuneric? Și ei spun că se pot preface astfel încât, chiar și în plină zi, nu îi poți deosebi de lucrurile reale.” Din cauza lui Andrey, femeia trebuie să mintă și să se ferească. Cu o naivitate emoționantă, Nastena încearcă să se confrunte cu realitatea crudă. Eroinei i se pare că visa doar la întâlnirea de noapte cu soțul ei dezertor. V.G. arată cu detalii fine. Rasputin, ca și Nastena, se străduiește să îndepărteze obsesia de la sine, să scape de ea ca pe un coșmar. Religiozitatea oficială, pierdută în anii puterii sovietice, este încă vie în adâncul conștiinței poporului rus. Ea (ca cea mai puternică amuletă a familiei) o cheamă în ajutor nefericita Nastena: „Neștiind să pună corect o cruce, și-a făcut cruce la întâmplare și a șoptit cuvintele unei rugăciuni demult uitate care i-au venit în minte, rămase de la copilărie." Totuși, toată adâncimea durerii și ororii nefericitei femei, conștientizarea ei a liniei fatale pe care trădarea lui Andrei a trasat-o între familia lor și restul lumii, este întruchipată de ultima frază din partea a treia a poveștii, când Nastena. îngheață de gândul perfid: „Nu ar fi mai bine dacă acesta ar fi fost într-adevăr doar un vârcolac?

Nastena începe să-și ajute soțul să se ascundă și îl hrănește. Ea schimbă mâncare cu lucruri. Toate grijile au căzut pe umerii acestei femei (despre sora ei mai mică, despre socrii ei în vârstă). În același timp, un secret teribil pune un zid de piatră între Nastena și sătenii săi: „Singur, complet singur între oameni: cu cine să vorbești, cu cine să plângi, totul trebuie ținut pentru sine”.

Tragedia eroinei este intensificată de faptul că a rămas însărcinată. După ce a aflat despre asta, Andrei la început se bucură, apoi înțelege asta

în ce situație grea se află soția: la urma urmei, toată lumea va crede că femeia a răsfățat acest copil în timp ce soțul ei se bate pe front. Într-o conversație dificilă pe această temă, apare imaginea importantă din punct de vedere simbolic a Angarei. „Ai avut o singură parte: oamenii. Acolo, pe dreapta Angara. Și acum sunt doi: oamenii și eu.

Este imposibil să le aduceți împreună: Angara trebuie să se usuce”, spune Andrey Nastene.

În timpul conversației, se dovedește că eroii au avut odată același vis: Nastena, în forma ei de fată, vine la Andrei, care stă întins lângă mesteacăni și îl sună spunându-i că a fost chinuită cu copiii.

Descrierea acestui vis subliniază încă o dată insolubilitatea dureroasă a situației în care s-a aflat Nastena.

Vorbind despre soarta eroinei, V.G. Rasputin își expune simultan părerile despre viață și fericire. Ele sunt uneori exprimate de el în fraze aforistice: „Viața nu este haine, nu le încerci de zece ori. Ceea ce ai este tot al tău și nu e bine să renunți la nimic, chiar și la cel mai rău.” Este paradoxal, dar, rămași singuri cu bucuria și nenorocirea lor comună, eroii au găsit în sfârșit acea apropiere spirituală, acea înțelegere reciprocă care nu exista atunci când trăiau fericiți ca familie înainte de război.

Aflând despre sarcina Nastenei, sătenii ei o condamnă. Doar tatăl lui Andrei Mikheich înțelege cu inima adevărul amar despre care tăce cu atâta încăpățânare. Obosită de rușine și teamă veșnică, ea se aruncă din barcă în apele râului Angara. Intriga povestirii de V.G. „Live and Remember” al lui Rasputin arată că, în momentele dificile pentru patrie, fiecare persoană trebuie să-și împărtășească cu curaj soarta, iar cei care au dat dovadă de lașitate și lașitate se vor confrunta cu răzbunare. Nu au viitor, nu au dreptul la fericire și la procreare.

Pe lângă povestea principală, povestea conține reflecții interesante ale autorului despre soarta satului. În timpul războiului, satul devine puțin adânc. Sufletele oamenilor sunt împietrite de durere. Durerea pentru soarta satului rusesc este o temă transversală în opera lui V.G. Rasputin.

104

„La revedere de la Matera”

Intriga povestirii se bazează pe V.G. „La revedere de la Matera” de Rasputin este o poveste adevărată. În timpul construcției hidrocentralei de pe Angara, satele din jur au fost inundate. Relocarea a devenit o experiență dureroasă pentru locuitorii satelor inundate.

Lucrarea se deschide cu un tablou poetic care descrie începutul unei plutire de gheață furtunoasă pe Angara. Autorul subliniază caracterul ciclic al acestei acțiuni: asta se întâmpla în fiecare an. Dar, în același timp, V.G. Rasputin arată, de asemenea, neobișnuirea acestei primăveri: satul „s-a ofilit ca un copac doborât, s-a înrădăcinat, și-a părăsit cursul obișnuit”. Au existat zvonuri despre inundarea iminentă a Materei. Mâna stăpânului s-a slăbit: locuitorii au încetat să mai repare case și să-și facă ordine. Doar bătrânii care au rămas în el și-au păstrat „spiritul viu” până la sfârșitul existenței satului.

V.G. Rasputin nu pregătește niciun efort pentru a oferi o descriere plină de culoare a modului de viață a satului care s-a dezvoltat de-a lungul anilor. Matera este situată pe o insulă. Aproape toate

legăturile cu continentul, cu restul lumii, se află prin apă. Cu toate acestea, imaginea apei curgătoare din narațiunea lui Rasputin are și o altă semnificație. Acesta este un simbol al timpului: „Și așa cum părea să nu existe un sfârșit al apei curgătoare, nu avea nici un sfârșit al satului.” Timp de trei sute de ani, satul a trăit această viață măsurată, de zi cu zi. Generațiile s-au schimbat. Au fost construite colibe, s-au prăbușit și s-au ridicat din nou. Viața din Matera era atât de izolată încât până și satele construite undeva pe malul drept al râului li s-au părut locuitorilor că sunt sfârșitul lumii. Și nimeni nu crede că una dintre bătrânele, Sima, a văzut odată Moscova, deși a primit porecla Moskovishna pentru poveștile ei.

Din descrierea generală a vieții satului de către V.G. Rasputin trece la soarta locuitorilor săi. Toate, cu o anumită individualizare, sunt oarecum asemănătoare: nu există fericire lipsită de griji în ei, ci domină doar munca grea prin casă, instabilitatea și bucuriile cotidiene rare (cum ar fi vizita fiului și a norei sale odată pe saptamana batranei Daria).

Singura ieșire reală în viață pentru acești oameni este sentimentul grației pământului lor natal. Înainte forțat 105

Când pleci, aerul patriei tale devine și mai tămăduitor. Mutarea este comparată cu moartea: la urma urmei, oamenii pleacă în toate direcțiile, rupând legăturile nu numai cu gospodăria anterioară, ci și între ei: „Voi muri acolo într-o săptămână de melancolie. În mijlocul străinilor! Cine replantează un copac bătrân?!” - Nastasya se plânge Daria. Turnând un al patrulea pahar de ceai pentru prietena ei, ea susține că în apartamentul din oraș, unde va locui Nastasya, nu există ceai: „Doar să nu se usuce. Fără mușcătură. O groapă de apă și asta-i tot.” V.G. Rasputin arată în detaliu și convingător cât de greu este pentru o persoană care a trăit într-un singur loc toată viața să se smulgă de la rădăcini, de la origini, să-și părăsească casa, să lase mormintele celor dragi să fie inundate.

Scena distrugerii cimitirului este una dintre cele mai tragice pagini ale povestirii. Bătrâna, slăbită Daria, apărând pietrele funerare, se transformă și cu un băț se năpustește fără teamă asupra unui om puternic, ca un urs, în jachetă de pânză, promițându-i toate pedepsele din lume. Locuitorii revoltați au vrut să aranjeze linșarea tâlharilor de morminte: să-i arunce în Angara. Cu toate acestea, s-a dovedit că au ajuns la instrucțiuni de la stația sanitară și epidemiologică. Implementarea unei rezoluții speciale privind curățarea sanitară a întregului albie al rezervorului se dovedește a fi mai importantă pentru autorități decât suferința psihică a locuitorilor.

Luându-și rămas bun de la mormintele rudelor sale, Daria își amintește de instrucțiunile acestora: „...Trăiește, Daria, trăiește bine. La bine sau la rău, trăiește, pentru asta trebuie să trăiești.”

Gândurile triste despre a-și lua rămas bun de la patria lor alternează în conversațiile locuitorilor satului cu discuții despre viața modernă în general. Bătrânii bogați în înțelepciune lumească observă o grabă zadarnică inutilă: „Toți aleargă cu capul înainte. Sunt deja fără suflare, se poticnesc la fiecare pas - nu, aleargă.” Mai mult, claritatea percepției unui astfel de concept precum conștiința dispare.

Anterior, viețile oamenilor treceau la vedere, iar cei care au uitat de conștiința lor puteau fi retrageți. Cu toate acestea, cele mai dificile și dureroase experiențe din inima personajului principal Daria sunt asociate cu înțelegerea unui astfel de concept precum bătrânețea: puterea a dispărut, iar experiența de viață dobândită nu mai este valabilă.

Mu, de fapt, nu este nevoie. „Acum aduc îngrășământ pentru câmpuri din oraș, toată știința este luată din cărți, melodiile sunt memorate la radio", se plânge ea. Daria ajunge la concluzia că bătrânețea nu aduce nimic unei persoane decât neplăceri și chin: „A meritat să trăiască o viață lungă și plină de calvar pentru a recunoaște în sfârșit pentru ea însăși: ea nu a înțeles nimic despre asta." Singurul lucru pe care Daria a reușit să-l facă în viața ei a fost să nască copii. Ea a îngropat trei, iar restul de trei locuiau cu familiile lor. Așa că Daria descoperă treptat pentru ea însăși sensul de bază al vieții umane: „Dumnezeu ți-a dat să trăiești, ca să-ți faci treaba, să lași băieții și să mergi pe pământ...".

La mutare, lucrurile care erau cândva indispensabile într-o gospodărie țărănească devin inutile. Nastasya părăsește din păcate „jgheabul foarte bun". Imaginea unei cabane abandonate de V.G. Rasputina devine animată: pereții devin orbi, de parcă coliba suferă și ea despărțirea de locuitori. „Era incomod să stai într-o colibă goală, ruinată; era vinovat și amar să stai într-o colibă care era lăsată să moară", scrie V.G. Rasputin.

Nastasya lasă și o pisică care a fugit undeva în Matera, în speranța că o va ridica când va veni să sape cartofi.

Locuitorii din Matera înțeleg inevitabilitatea pierderii locuinței în timpul unui incendiu, când arde coliba unică Petrukha, pe care au vrut să o păstreze și să o ducă la muzeu ca monument de arhitectură din lemn. Privind coliba care arde, toată lumea înțelege că aceeași distrugere îi așteaptă casa, deoarece înainte de inundarea satului vor fi arse toate colibele.

Este simbolic faptul că locuitorii din Matera, care este abandonată, se mută într-un sat care nu a fost construit ca un om. Gestiunea proastă cu care sunt cheltuite sume uriașe de bani rănește sufletul scriitorului. Terenurile fertile vor fi inundate, iar în satul construit pe versantul nordic al dealului, pe pietre și lut, nu va crește nimic. În acest sat urban, fiul Dariei, Pavel, se simte ca un locatar. V.G. Rasputin ridică aici o caracteristică a prozei sătești în general: 107

mu confruntare între oraș și rural. A fost o vreme când Pavel a vrut să se mute la Irkutsk, dar și-a dat seama că cei care au crescut în sat nu au ce face acolo. Este de remarcat faptul că fiul lui Pavel, Andrei, are o evaluare diferită a ideii de a inunda Matera. La urma urmei, centralele hidroelectrice sunt construite pentru un număr mare de oameni. Acesta este un proiect economic important, de dragul căruia trebuie să reconstruim și să nu ne ținem de vechiul. Andrei acceptă să mute mormintele doar din respect pentru bunica lui. Un asemenea gând nici măcar nu i-ar fi trecut prin cap.

Simbolul inundațiilor care se apropie mereu din poveste este ploaia, care înlocuiește din ce în ce mai mult descrierile vremii însorite. Totuși, Daria înțelege că soarele va străluci pe cer chiar și fără Matera: „Dacă opresc Angara, timpul nu se va opri și ceea ce părea a fi o singură mișcare se va prăbuși. Dacă Matera va merge sub apă, cerul va străluci în continuare și va sărbători o zi senină și o noapte senină.”

Daria rămâne cu Matera natală până la sfârșit. Ea se plânge cu amărăciune că nu a putut, nu a avut timp să transporte mormintele părinților ei, văruiește și face ordine înduioșător coliba, ca și cum ar îmbrăca o persoană decedată, l-a despărțit în ultima sa călătorie.

Cititorul trebuie să decidă singur a cui poziție este mai aproape de el: bătrâna Daria sau nepotul ei Andrei, un bărbat al noii ere. Simpatiile autorului sunt în mod clar de partea locuitorilor indigeni din Matera.

Însuși numele satului Matera și imaginea bătrânei Daria actualizează principiul matern feminin. Acesta este un fel de rădăcină a vieții pe care o persoană o taie sub sine.

V.P. ASTAFIEV

„Ultima plecăciune”

„Ultimul arc” este o lucrare de reper în opera lui V.P. Astafieva. Conține două teme principale pentru scriitor: rural și militar. În centrul poveștii autobiografice se află soarta unui băiat care a rămas fără mama sa la o vârstă fragedă și este crescut de bunica lui.

Decența, o atitudine reverentă față de pâine, o atitudine atentă față de bani - toate acestea, cu sărăcia și modestia palpabile, combinate cu munca grea, ajută familia să supraviețuiască chiar și în cele mai dificile momente.

Cu drag V.P. În poveste, Astafiev pictează imagini cu farse și distracții ale copiilor, conversații simple acasă, griji cotidiene (printre care partea leului din timp și efort este dedicată lucrărilor de grădină, precum și mâncării simple țărănești). Chiar și primii pantaloni noi devin o mare bucurie pentru un băiat, deoarece îi modifică constant față de cei vechi.

În structura figurativă a poveștii, imaginea bunicii eroului este centrală. Este o persoană respectată în sat. Mâinile ei mari și venoase subliniază încă o dată munca grea a eroinei. „În orice problemă, nu cuvântul, ci mâinile sunt capul tuturor. Nu este nevoie să-ți cruțe mâinile. Mâinile, mușcă și se prefac la toate”, spune bunica. Cele mai obișnuite sarcini (curățarea colibei, plăcinta cu varză) îndeplinite de bunica oferă atât de multă căldură și grijă oamenilor din jur încât sunt percepute ca o sărbătoare. În ani grei, o mașină de cusut veche ajută familia să supraviețuiască și să aibă o bucată de pâine, cu care bunica reușește să învelească jumătate din sat.

Cele mai sincere și poetice fragmente ale poveștii sunt dedicate naturii rusești. Autorul observă cele mai fine detalii ale peisajului: rădăcini de copaci răzuite de-a lungul cărora a încercat să treacă plugul, flori și fructe de pădure, descrie imaginea confluenței a două râuri (Manna și Yenisei), înghețată pe Yenisei. Maiestuoasa Yenisei este una dintre imaginile centrale ale povestirii. Pe malul ei trece întreaga viață a oamenilor. Atât panorama acestui râu maiestuos, cât și gustul apei sale înghețate sunt întipărite în memoria fiecărui sat din copilărie și pe viață. Chiar în acest Yenisei s-a înecat odată mama personajului principal. Și mulți ani mai târziu, în paginile poveștii sale autobiografice, scriitorul a povestit cu curaj lumii ultimele minute tragice din viața ei.

V.P. Astafiev subliniază amploarea întinderilor sale natale. Scriitorul folosește adesea imagini 109 în schițele de peisaj

lumea răsunătoare (foșnetul talișului, bubuitul căruțelor, zgomotul copitelor, cântecul țevii de cioban), transmite mirosuri caracteristice (de pădure, iarbă, boabe râncede). Din când în când elementul de lirism pătrunde în narațiunea fără grabă: „Și ceața s-a întins pe pajiște, iar iarba era umedă de ea, florile orbirii nopții se lăsau jos, margaretele șifonau genele albe pe pupilele galbene”.

Aceste schițe de peisaj conțin astfel de descoperiri poetice care pot servi drept bază pentru numirea unor fragmente individuale din poezie în proză. Acestea sunt personificări („Cețurile mureau în liniște peste râu”), metafore („În iarba plină de rouă luminile roșii ale căpșunilor s-au aprins de la soare”), comparații („Am străpuns ceața care se așezase în prăpastie cu capetele noastre și, plutind în sus, rătăceam de-a lungul ei, ca pe o apă moale și flexibilă, încet și tăcut"),

În admirația dezinteresată față de frumusețile naturii sale natale, eroul operei vede, în primul rând, sprijin moral.

V.P. Astafiev subliniază cât de profund sunt înrădăcinate tradițiile păgâne și creștine în viața unui rus obișnuit. Când eroul se îmbolnăvește de malarie, bunica lui îl tratează cu toate mijloacele disponibile: ierburi, vrăji de aspen și rugăciuni.

Prin amintirile din copilărie ale băiatului, apare o epocă dificilă când școlile nu aveau birouri, manuale sau caiete. Doar un primer și un creion roșu pentru toată clasa întâi. Și în condiții atât de dificile profesorul reușește să conducă lecțiile.

Ca orice scriitor de țară, V.P. Astafiev nu ignoră tema confruntării dintre oraș și rural. Se intensifică mai ales în anii de foamete. Orașul a fost ospitalier atâta timp cât consuma produse agricole. Și cu mâna goală, îi salută pe bărbați fără tragere de inimă. Cu durere V.P. Astafiev scrie despre cum bărbații și femeile cu rucsacuri au dus lucruri și aur la Torgsin. Treptat, bunica băiatului a donat acolo fețe de masă și haine tricotate de sărbători, păstrează-110

ai mei pentru ceasul morții, iar în cea mai întunecată zi - cerceii mamei decedate a băiatului (ultimul lucru memorabil).

V.P. Astafiev creează imagini colorate ale locuitorilor din mediul rural în poveste: Vasia polonezul, care cântă la vioară seara, meșterul popular Kesha, care face sănii și cleme și alții. În sat, în care întreaga viață a unei persoane trece în fața consatenilor săi, fiecare act inestetic, fiecare pas greșit este vizibil.

V.P. Astafiev subliniază și gloriifică principiul uman din om. De exemplu, în capitolul „Gâște în gaura de gheață”, scriitorul vorbește despre modul în care băieții, riscându-și viața, salvează gâștele rămase în gaura de gheață în timpul înghețului de pe Yenisei . Pentru băieți, aceasta nu este doar o altă farsă copilărească disperată, ci o mică ispravă, un test de umanitate. Și, deși soarta ulterioară a gâștelor a fost încă tristă (unele au fost otrăvite de câini, altele au fost mâncate de sătenii în vremuri de foamete), băieții au trecut cu onoare testul curajului și al inimii grijulii.

Culegând fructe de pădure, copiii învață răbdare și acuratețe. „Bunica mea a spus: principalul lucru în fructe de pădure este să închizi fundul vasului”, notează V.P. Astafiev. În viața simplă cu bucuriile ei simple (pescuitul, pantofii de liban, mâncarea obișnuită a satului din grădina natală, plimbări în pădure) V.P. Astafiev vede cel mai fericit și mai organic ideal al existenței umane de pe pământ.

V.P. Astafiev susține că o persoană nu ar trebui să se simtă orfană în patria sa. El ne învață, de asemenea, să fim filozofici cu privire la schimbarea generațiilor pe pământ. Cu toate acestea, scriitorul subliniază că oamenii trebuie să comunice cu atenție între ei, deoarece fiecare persoană este unică și irepetabilă. Lucrarea „Ultimul arc” poartă astfel un patos care afirmă viața. Una dintre scenele cheie ale poveștii este scena în care băiatul Vitya plantează un zadă împreună cu bunica lui. Eroul crede că copacul va crește în curând, va fi mare și frumos și va aduce multă bucurie păsărilor, soarelui, oamenilor și râului.

111

A.I. SOLZENITSYN

„Dvorul lui Matrenin”

Acțiunea poveștii de A.I. „Dvorul lui Matrenin” al lui Soljenițîn are loc la mijlocul anilor ’50 ai secolului XX. Evenimentele descrise în ea sunt arătate prin ochii naratorului, o persoană neobișnuită care visează să se piardă chiar în interiorul Rusiei, în timp ce cea mai mare parte a populației vrea să se mute în orașele mari. Mai târziu, cititorul va înțelege motivele pentru care eroul se străduiește pentru interior: a fost în închisoare și își dorește o viață liniștită.

Eroul merge să predea într-un loc mic numit „Produs de turbă”, din care, după cum remarcă ironic autorul, a fost greu să plece. Nici barăcile monotone și nici clădirile dărăpănate cu cinci etaje nu atrag personajul principal. În cele din urmă, el găsește o locuință în satul Tagliovo. Așa se face cunoștință cu cititorul cu personajul principal al lucrării - o femeie singuratică bolnavă Matryona. Ea locuiește într-o colibă întunecată, cu o oglindă întunecată prin care era imposibil să se vadă nimic și două afișe strălucitoare despre comerțul cu cărți și

recolta. Contrastul dintre aceste detalii interioare este evident. Anticipează una dintre problemele cheie ridicate în lucrare - conflictul dintre bravada ostentativă a cronicii oficiale a evenimentelor și viața reală a oamenilor ruși obișnuiți. Povestea transmite o înțelegere profundă a acestei discrepanțe tragice.

O altă contradicție, nu mai puțin izbitoare din poveste, este contrastul dintre sărăcia extremă a vieții țărănești, printre care trece viața Matryona, și bogăția lumii ei interioare profunde. Femeia a lucrat toată viața la o fermă colectivă, iar acum nici măcar nu primește pensie nici pentru munca ei, nici pentru pierderea susținătorului ei. Și este aproape imposibil de realizat această pensie din cauza birocrației. În ciuda acestui fapt, ea nu și-a pierdut mila, umanitatea și dragostea pentru natură: crește copaci ficus și a adoptat o pisică slabă. Autorul subliniază în eroina sa o atitudine umilă, de bunăvoință față de viață. Ea nu dă vina pe nimeni pentru situația ei, nu cere nimic.

Soljenițîn subliniază în mod constant că viața Matryona ar fi putut deveni diferit, deoarece casa ei a fost construită pentru o familie numeroasă: copiii și nepoții puteau sta pe scaune în loc de copaci ficus. Prin descrierea vieții Matrionei aflăm despre viața grea a țărănimii. Singura mâncare din sat sunt cartofii și orzul. Magazinul vinde doar margarină și grăsimi combinate. Doar o dată pe an, Matryona cumpără „delicate” locale pentru cioban de la magazinul general, pe care ea însăși nu le mănâncă: conserve de pește, zahăr și unt. Și când și-a îmbrăcat o haină dintr-un pardesiu uzat de cale ferată și a început să primească o pensie, vecinii au început chiar să o invidieze. Acest amănunt nu doar mărturisește situația mizerabilă a tuturor locuitorilor satului, ci și pune în lumină relațiile inestetice dintre oameni.

Este paradoxal, dar în satul numit „Torfoprodukt” oamenii nici măcar nu au suficientă turbă pentru iarnă. Turba, din care erau multe în jur, a fost vândută doar conducerii și câte o mașină la un moment dat - profesorilor, medicilor și muncitorilor din fabrică. Când eroul vorbește despre asta, inima îl doare: este înfricoșător să te gândești la ce grad de oprimare și umilință poate fi redusă o persoană obișnuită în Rusia. Din cauza aceleiași prostii a vieții economice, Matryona nu poate avea o vacă. De jur împrejur este o mare de iarbă și nu o poți tunde fără permisiune. Așa că bătrâna bolnavă trebuie să caute iarbă pentru capra ei pe insulele din mlaștină. Și nu există de unde să găsești fân pentru o vacă.

A.I. Soljenițîn arată în mod constant cu ce dificultăți este plină viața unei țărănci obișnuite, muncitoare. Chiar dacă încearcă să-și îmbunătățească situația, peste tot există obstacole și interdicții.

Totodată, în imaginea Matryonei A.I. Soljenițîn a întruchipat cele mai bune trăsături ale unei rusoaice. Naratorul își admiră adesea zâmbetul amabil, notează că leacul pentru toate necazurile eroinei a fost munca, în care s-a implicat ușor: fie să sape cartofi, fie să meargă în pădurea îndepărtată să culeagă fructe de pădure. Nu imediat, doar în a

doua parte a poveștii, aflăm despre viața trecută a Matryonei: a avut șase copii. Odinna-113

De douăzeci de ani își aștepta soțul dispărut din război, care, după cum s-a dovedit, nu i-a fost credincios.

În povestea lui A.I. Soljenițîn critică constant autoritățile locale: iarna este chiar după colț, iar președintele fermei colective vorbește despre orice, cu excepția combustibilului. Nu vei reuși să-l găsești pe secretarul consiliului sătesc la nivel local și chiar dacă obții niște hârtii, va trebui să o refaci mai târziu, din moment ce toți acești oameni care sunt chemați să asigure ordinea în țară. lucrează nepăsător și nu vei găsi niciun guvern pentru ei. A.I. scrie cu indignare. Soljenițîn a spus că noul președinte „în primul rând a tăiat grădinile tuturor persoanelor cu dizabilități”, chiar dacă acrile tăiate erau încă goale în spatele gardului.

Matryona nici măcar nu avea dreptul de a tunde iarba pe terenul colectivului, dar când a fost o problemă la gospodăria colectivă, soția președintelui a venit la ea și, fără să-i spună bună, i-a cerut să meargă la muncă, și chiar cu furca ei. Matryona a ajutat nu numai ferma colectivă, ci și vecinii ei.

O serie de detalii artistice de A.I. Soljenițîn subliniază în poveste cât de departe sunt realizările civilizației de viața reală a unui țăran din interiorul Rusiei. Invenția de noi mașini și sateliți artificiali ai Pământului este auzită la radio ca minuni ale lumii, de la care nu se va adăuga niciun sens sau beneficiu. Țăranii vor încărca în continuare turbă cu furci și vor mânca cartofi sau terci goale.

De asemenea, A.I. spune pe parcurs. Soljenițîn și despre situația în învățământul școlar: Antoshka Grigoriev, un elev sărac, nici nu a încercat să învețe nimic: știa că oricum va fi transferat la următoarea clasă, deoarece principalul lucru pentru școală nu este calitatea elevilor ' cunoștințe, ci lupta pentru un „procent mare de performanță academică” .

Sfârșitul tragic al poveștii este pregătit în timpul dezvoltării intrigii printr-un detaliu remarcabil: cineva a furat oala cu apă sfințită a Matryonei la binecuvântarea apei: „Ea a avut întotdeauna apă sfințită, dar anul acesta nu a avut”.

Pe lângă cruzimea puterii de stat și a reprezentanților acesteia față de oameni, A.I. Lift Soljenițîn-114

abordează problema insensibilității umane față de ceilalți. Rudele Matryonei o obligă să demonteze și să dea camera de sus nepoatei ei (fiica adoptivă). După aceasta, surorile Matryonei au blestemat-o ca pe o proastă, iar pisica slăbănog, ultima bucurie a bătrânei, a dispărut din curte.

În timp ce scoate camera de sus, Matryona însăși moare la o trecere sub roțile trenului. Cu amărăciune în inimă, autoarea povestește cum surorile Matryonei, care se certaseră cu ea înainte de moartea ei, s-au înghesuit să-și împartă moștenirea nenorocită: o colibă, o capră, un cufăr și două sute de ruble funerare.

Doar o frază a unei bătrâne transformă planul narativ din cotidian în existențial: „Sunt două ghicitori pe lume: cum m-am născut, nu-mi amintesc; cum voi muri, nu știu”. Oamenii au glorificat-o pe Matryona chiar și după moartea ei. Se vorbea că soțul ei nu o iubea, el s-a îndepărtat de ea și, în general, era proastă, deoarece a săpat gratuit grădinile oamenilor, dar nu și-a dobândit niciodată nicio proprietate. Punctul de vedere al autoarei este exprimat extrem de succint prin fraza: „Toți locuiam lângă ea și nu înțelegeam că ea este persoana foarte dreaptă fără de care, potrivit proverbului, satul nu ar rezista”.

„O zi din viața lui Ivan Denisovich”

În povestea „O zi din viața lui Ivan Denisovich” de A.I. Soljenițîn arată în ce măsură mașina statului totalitar poate dezvolta forme sofisticate de exploatare umană.

La prima vedere, Ivan Denisovich seamănă cu un personaj din romanul lui E. Zamyatin „Noi”. O mare parte din ceea ce s-a născut în imaginația artistică a lui E. Zamyatin a fost realizat în practică. Eroul A.I. Soljenițîn, în ciuda torturii, a reușit să păstreze demnitatea umană, dar pentru stat este, în primul rând, un prizonier neputincios Shch-854, și nu o persoană, nu un cetățean.

Povestea examinează problema timpului dintr-un unghi special. După ce au fost condamnați ilegal, mulți prizonieri

plătesc pentru o eroare de investigație sau intenția criminală a cuiva cu viața și libertatea lor. În tabără, tema timpului capătă o urgență deosebită. Nu întâmplător Șuhov nu s-a trezit niciodată, pentru că a avut o oră și jumătate de timp liber înainte de divorț.

A doua problemă importantă cu care se confruntă o persoană când este închisă este problema menținerii propriei demnități. Autorul subliniază că sub nicio formă nu trebuie să coborâți într-o stare animală și să începeți să lingi boluri. Trebuie să rămâi om în orice circumstanțe.

Prizonierii din povestea „O zi din viața lui Ivan Denisovich” construiesc „Sotsbytgorodok”. Mai întâi își înșiră sârma ghimpată pentru ei înșiși, apoi încep să construiască. Ironia lui Soljenițîn aici ne obligă să comparăm involuntar imaginea orașului cu întreaga țară înconjurată de Cortina de Fier. A.I. subliniază cu detalii subtile. Soljenițîn este fragilitatea granițelor dintre lumea oamenilor liberi, tratați cu amabilitate de autorități, și prizonieri: în lagăr, unul dintre prizonieri este un fost Erou al Uniunii Sovietice. Parcă în treacăt menționează A.I. Soljenițîn despre modul în care caii au fost găzduiți în fermele colective. Dar în spatele acestui fapt istoric se află lacrimile a sute de mii de oameni.

Până și zâmbetul lui Shukhov dezvăluie nedreptate socială atunci când arată dinții subțiri de scorbut. Un prizonier bolnav spală podeaua în camera de corecție și încă țipă la el și îl învață cum să facă această treabă simplă. Imaginile condamnaților din povestea lui A.I. Soljenițîn

este în mod constant opus de către supraveghetorii săi. Folosind exemplele lor, A.I. Soljenițîn arată în mod convingător cât de groaznic este o persoană care are putere necontrolată și neîmpărțită asupra altuia. Unul dintre acești comandanți crede că prizonierii „nu merită pâinea care li se dă. Ar fi o porcărie să-i hrănești.” Și niciunul dintre gardieni nu crede că de la o persoană liberă la un prizonier într-o țară totalitară este doar un pas.

116

AH Soljenițîn examinează în poveste problema atitudinii omului față de muncă. Contradicția este că dacă o faci pentru oameni, atunci se cere calitate, dar șefii au nevoie doar de vitrine. Nu este o coincidență că unul dintre gardieni sugerează ca Ivan Denisovich pur și simplu să ștergă ușor podeaua, astfel încât să fie udă și să plece.

După această afirmație, cititorul înțelege că bolnavul Șuhov, cu toată puterea lui, face o muncă care este, de fapt, inutilă pentru nimeni. Din nevoia profundă a omului de a transforma lumea, munca se transformă într-un alt mijloc de exploatare.

O descriere detaliată a vieții prizonierilor îl ajută pe autor să descrie mai clar situația lor în lucrare. Până și terciul din tabără are un aspect foarte ciudat: nu lasă nici gust, nici sațietate. Viața prizonierilor, ca acest terci chinezesc de magara, se reduce la o existență incoloră. Multe dintre gândurile și acțiunile lui Shukhov par de neînțeles la prima vedere. De exemplu, atunci când eroul nu are timp să ia o rație de pâine în cazarmă, el crede că dacă mănâncă rația separat, i se va părea mai satisfăcător.

Cele mai comune obiecte de uz casnic (linguriță, pantofi) devin mai scumpe în închisoare. Autorul subliniază cât de atent ține Shukhov lingura, pe care el însuși a turnat-o din sârmă de aluminiu. O baie, o grădină de sine - toate aceste realități simple de zi cu zi din tabără capătă o valoare deosebită. Ele întruchipează toate bucuriile rele ale vieții din închisoare. Există un detaliu curios în poveste: prizonierii nu trebuie să aibă ceasuri. Autoritățile monitorizează rutina din tabără. Acest detaliu subliniază încă o dată lipsa servilă de drepturi a persoanei condamnate.

Treptat A.I. Soljenițîn introduce noi personaje în lucrare - locuitorii lagărului. Printre aceștia se numără și baptistul Alyoshka, care citește Evanghelia în momentele lui libere, și paramedicul Vdovușkin, care de fapt nu are studii medicale: este dat afară din secția de literatură și scrie poezie între a vedea pacienții. Cititorul înțelege că tocmai pentru libera gândire și religiozitate au ajuns acești oameni în lagăr. Dar și aici au rămas fideli convingerilor lor.

117

yam. Cu baptistul Alyoshka, Șuhov vorbește despre suflet. Alyoshka spune că nu trebuie să te gândești la rația suplimentară de pâine, ci la a te asigura că nu există furie în inimă. Eroul își percepe închisoarea ca pe o ispravă spirituală. Într-un episod al poveștii, Șuhov se întreabă pe ce contau cei care au pus-o pe Alyoshka în lagăr,

pentru că credința în el este atât de puternică încât nu se va rupe niciodată.

Alături de personaje, pe care autorul le tratează cu sinceră simpatie și chiar cu milă, povestea mai înfățișează și ticăloși, precum Panteleev, care informează autoritățile despre alți prizonieri. Pentru aceasta, el nu este trimis la muncă și este înregistrat ca fiind bolnav. Și Șuhov, de exemplu, deși este foarte bolnav, este forțat să meargă la muncă.

Există eroi în poveste care încearcă să-și apere drepturile în tabără. Căpitanul Buinovski, de exemplu, strigă gardienilor că nu au dreptul să dezbrace oamenii în frig. Toate aceste proteste nu duc însă decât la o înăsprire suplimentară a pedepsei: primește zece zile într-o celulă de pedeapsă, după care este aproape imposibil să rămână o persoană sănătoasă. Fiecare din tabără are propria sa poveste tragică. Din scrisori, prizonierii învață informații despre viața în sălbăticie: că grădinile țăranilor au fost tăiate până la colibe, că tinerii din sate se grăbesc la oraș, gospodăriile colective sunt condamnate, meșteșugurile populare (dulgherie, coș). țesut) nu sunt de folos nimănui. Oamenii din sat au decis să vopsească covoare și să le vândă în toată țara. Astfel, o economie puternică, bine stabilită de secole, moare sub ochii noștri, iar speculațiile devin singura modalitate de a câștiga bani.

Problema genului unei opere rămâne controversată în critica literară. Unii cercetători o consideră o poveste, alții, în funcție de amploarea problemelor, o numesc poveste. Povestea care a apărut a devenit instantaneu cunoscută publicului larg cititor. A fost una dintre primele lucrări din istoria literaturii ruse a secolului XX care a ridicat subiectul represiunilor staliniste. Dezvăluind adevărul amar despre Gulag, într-o anumită măsură produsul lui-118

Acest lucru a reabilitat mii de prizonieri nevinovați în ochii publicului și a arătat enormitatea represiunilor și rezultatul lor dezastruos. Până la urmă, multor oameni nici nu le venea să creadă că o persoană din țara noastră ar putea fi arestată și acuzată de o infracțiune gravă, absolut fără nicio dovadă semnificativă. Arbitrarul autorităților punitive a atins o asemenea amploare încât niciunul dintre inițiați nici măcar nu a bănuit. Alături de importanta sa semnificație socio-politică, povestea lui A.I. „O zi din viața lui Ivan Denisovich” a lui Soljenițîn are și valoare artistică: folosind exemplul destinului unei persoane, autorul a putut arăta soarta unei întregi generații. Împreună cu „Requiem” de A. Akhmatova, „Ciclul Kolyma” de A.V. Zhigulin și multe alte lucrări, această poveste a devenit un adevărat monument al oamenilor nevinovați care au murit și au suferit în anii represiunilor lui Stalin.

poezie

A.A. BLOC

„Voința de toamnă”

Poezie de A.A. „Voința de toamnă” a lui Blok este inspirată din lucrarea lui Lermontov „Ies singur pe drum...”. Imaginea unei cărări, a

unui drum, trebuie înțeleasă aici într-un larg aspect filosofic. Eroul liric apare aici sub forma unui rătăcitor rătăcind pe drumurile pământului său natal.

Ca M.Yu. Lermontov, vorbește atât despre dragoste („Suntem mulți dintre noi – liberi, tineri, impunători – Murind fără a iubi...”) și moarte („Toamna a umblat în văile umede, A scos la iveală cimitirele pământului.. .”).

Peisajul rebel de toamnă îl face pe erou să se gândească la sensul vieții, la propriul drum în această lume. Acesta este, în primul rând, calea cunoașterii poetice a lumii din jurul nostru. Nu întâmplător poezia este bogată în ecouri literare. Ultima frază „Cum pot să trăiesc și să plâng fără tine!” ecou strofa finală a poeziei lui A. Fet „Noaptea strălucea. Grădina era plină de lună...”: „...Și vieții nu-i sfârșit, și nu există alt scop, De îndată să crezi în sunetele de plâns. Te iubesc, te îmbrățișează și plâng pentru tine!” Cu toate acestea, eroul liric A.A. Blok este singuratic, declarațiile lui de dragoste sunt adresate pământului natal. Adevărat, în a treia strofă apare o misterioasă imagine feminină, fluturând îmbietor în depărtare, dar această imagine nu este, cel mai probabil, iubita eroului liric, ci chiar Rus’ căruia eroul i se adresează în a șasea strofă: „Voi plânge de tristețea câmpurilor tale, voi iubi spațiul tău pentru totdeauna...” Astfel, dacă pentru eroul liric A.A. Feta, sensul vieții este dragostea pentru o femeie, apoi A.A. Imaginea lui Blok despre iubitul său este înlocuită cu imaginea Rusiei. Nu întâmplător această poezie, scrisă în 1905, este inclusă în ciclul „O, Rus’!..”, iar puțin mai târziu, în 1908, în ciclul „Pe câmpul Kulikovo”, poetul va scrie: „O, Rusul meu! Soția mea!". Aici va lega și mai strâns imaginea patriei sale și a iubitului său.

De asemenea, este interesant în acest sens să comparăm poezia „Voința de toamnă” cu poezia „Dragoste de toamnă”, scrisă în 1907. La fel ca prima, cea de-a doua lucrare include în strofele inițiale imaginea unui rowan: „Când în frunzișul unui șorbal umed și ruginit o grămadă de rowan se înroșește...” (Compară în „Voința de toamnă”: „Dar culoarea roșie a copacilor denși de sob din satele care trec va străluci de departe”).

1905 este anul primei revoluții rusești. Culoarea roșie în acest caz este percepută nu numai ca o trăsătură integrală a peisajului de toamnă, ci și ca un ecou al evenimentelor revoluționare rebele, sângeroase. Poziția iubitoare de libertate, aproape anarhică a eroului liric este, de asemenea, în ton cu această dispoziție: „Nu, plec într-o călătorie neinvitată de nimeni, Și să-mi fie pământul ușor! Voi asculta vocea Rusului beat, mă voi relaxa sub acoperișul unei taverne.”

A.A. Blok folosește pe scară largă repetări și exclamații, întrebări retorice și inversiuni în poem. Peisajul din poezie este dinamic („Vântul îndoaie tufișurile elastice”), personificare („tristețea câmpurilor”, „toamna a rătăcit în văile umede”), colorat („lutul galben”, „culoarea roșie a muntelui”. frasin"). Compoziția inelului este formată din motivul spațiului. Prima strofă evidențiază „calea deschisă ochiului”, penultima strofă subliniază spațiul care a captivat

pentru totdeauna inima eroului liric, iar ultima strofă reapară imaginea distanțelor mari.

Titlul poeziei „Voința de toamnă” poate fi înțeles în două moduri: voința este libertatea de care se bucură atât de mult sufletul eroului liric și, în același timp, un efort de voință puternică care îl ajută să-și continue drumul vieții. Lucrarea se remarcă prin lirismul său plin de suflet și viziunea filozofică asupra lumii.

„Pe câmpul Kulikovo”

Intriga ciclului „Pe câmpul Kulikovo” are o bază istorică - opoziția veche de secole a Rusului față de invazia tătar-mongolă. Intriga liric-epopee combină o schiță specifică a unui eveniment istoric: bătălii, campanii militare,

o imagine a pământului său natal acoperit de foc - și un lanț de experiențe ale unui erou liric, capabil să cuprindă întregul drum istoric de secole al Rus'ului. Ciclul a fost creat în 1908. Acesta este momentul reacției după înfrângerea revoluției din 1905. Tema centrală în ciclu este tema patriei, gânduri despre soarta ei istorică complexă. Prima poezie a ciclului se deschide cu o schiță de peisaj elegiac, care creează imediat o stare de spirit pentru reflecție și reminiscență. Începând din strofa a doua, intriga devine mai dinamică, însuflețită de apeluri și exclamații, structuri sintactice tăiate. Acest complot corespunde armonios cu dimensiunea versului - heterometru iambic. Patria este comparată în A.A. Blok și soția lui. Aceasta arată influența lui V. Solovyov, datorită căruia A.A. Blok este pătruns de imaginea feminității eterne, recunoscută și mistică în același timp. Nu întâmplător pentru al cincilea poem al ciclului autorul a ales o epigrafă dintr-un poem de V. Solovyov. La sfârșitul primei poezii, apare o imagine romantică a unei iape de stepă, alergând pe fundalul unui apus sângeros. De asemenea, se leagă de tema Rusiei privind viitorul. Cuvintele „stepă”, „stepă” subliniază întinderile pământului natal.

Toponimia veche rusă joacă un rol deosebit în dezvoltarea temei patriotice: Nepryadva, Don, câmpul Kulikovo. Crearea de imagini ale lumii naturale se întoarce la tradițiile literaturii ruse antice (la „Povestea campaniei lui Igor”, „Zadonshchina”) (iarba cu pene îndoită până la pământ, carile de fân sunt triste, lebedele țipă, țipătul de vulturii se aude în tabăra tătarilor). În ciclu, contrastul joacă un rol important (odihna și mișcarea, principiile întunericului și luminii, binele și răul). Cu toate acestea, jugul tătar-mongol va fi răsturnat, căci de partea Rusiei se află sfințenia („steagul sfânt”, „fața nu făcută de mână”),

În ultima poezie a ciclului, autorul vorbește despre ziua care urmează. Un motiv al ciclicității apare în desfășurarea evenimentelor istorice („Din nou, peste câmpul Kulikovo, întunericul a crescut și s-a răspândit”). Iar fraza poetică a lui Blok „Dar te recunosc, începutul zilelor înalte și rebele” nu se mai adresează lui

istorie îndepărtată, dar până în prezent. Astfel, ciclul lui Blok „Pe râul Kulikovo” poate fi perceput nu numai ca o lucrare despre paginile glorioase și rebele ale istoriei ruse, ci și ca o experiență unică de previziune istorică. Devine clar că Bătălia de la Kulikovo îl interesează pe scriitor în primul rând ca un eveniment marcant, de cotitură în istoria Rusiei.

„Grădina privighetoarelor”

În poemul romantic „Grădina privighetoarelor” de A.A. Blok desenează două lumi opuse una față de cealaltă. Primul este caracterizat de căldură, stânci stratificate și un mal noroios. Aceasta este lumea obișnuită a existenței umane, plină de muncă zilnică grea. Și alături este o altă lume, magică, sublimă și sofisticată. Aceasta este o grădină minunată cu răcoare, triluri de privighetoare și trandafiri și cântece frumoase. În aceasta se străduiește să se ghemuiască măgarul încăpățânat al eroului poeziei.

Ce simbolizează imaginea romantică sofisticată a „grădinii privighetoarelor”? Cititorul primește un răspuns mai concret la această întrebare în al doilea capitol al poeziei, unde apare imaginea unei femei în alb, care cheamă eroul liric cântând și îi face semn făcând cerc.

A.A. Blocul arată cât de săracă și monotonă este viața unei persoane singuratice și cum poate fi transformată atunci când dragostea se instalează în inima eroului. În al treilea capitol, vraja magică a grădinii privighetoarei se extinde dincolo de gardul ei. Calea „familiară, goală, stâncoasă” începe să pară „misterioasă” eroului liric al poemului, deoarece duce la un gard ademenitor. Trandafirii din Grădina privighetoarelor cad din ce în ce mai jos. Inima îți spune că trebuie să intri în grădină și să devii un oaspete binevenit acolo.

În capitolul al patrulea, eroul liric decide în sfârșit să deschidă uși care anterior păreau inexpugnabile. Și, spre surprinderea lui, se deschid pentru el singuri. Fericirea cerească îl așteaptă pe eroul liric în grădină. Imaginea fericirii este desenată în tonuri romantice enfatice: răcoarea crinilor, monotonul

cântecul pâraielor și trilurile dulci ale privighetoarelor, zgomotul încheieturilor și, în cele din urmă, senzația de beție de vin și foc de aur. Eroul liric uită de opera sa, de măgarul lăsat în spatele gardului.

Cu toate acestea, în al cincilea capitol, autorul exclamă: „Cântecul privighetoarei nu este liber să înece bubuitul mării!” Aceste rânduri subliniază esența înțelegerii fericirii de către Blok. Nicio plăcere cea mai înaltă (chiar iubirea) nu poate înlocui sentimentul de împlinire al unei persoane, înțelegerea că este pe drum. „Cântecul privighetoarei” în acest context poate fi perceput ca un simbol al viselor de fericire personală, dragoste și plăceri inactive. „Marea”, așa cum se obișnuiește în literatura clasică, simbolizează viața în sens larg, ordinea mondială stabilită. Dacă în primul capitol al poeziei, când eroul sparge stânci și își transportă bucățile pe un

măgar la calea ferată, băutura din fructe se comportă binevoitor, pașnic, valul începe să scadă, atunci în capitolul al cincilea bubuie, încercând să fie auzit. Iar sufletul eroului liric se grăbește în zgomotul fluviului.

În al șaselea capitol, eroul își părăsește iubitul adormit și merge la strigătele jalnice ale unui măgar și la loviturile măsurate ale valurilor. Doar spini de trandafiri frumoși. „ca mâinile din grădină”, încearcă să-l țină în brațe.

În capitolul al șaptelea, eroul poeziei se confruntă cu o grea răzbunare pentru că și-a încălcat datoria: marea i-a distrus casa de pe mal. Și o altă persoană și-a luat locul de muncă. Pentru fericirea pe termen scurt a trebuit să plătesc cu tot ce aveam. Acesta este răspunsul la întrebarea pusă în al treilea capitol al poeziei: „Așteaptă pedeapsa sau răsplata? Dacă mă abat de la cale?

Astfel, principalul dispozitiv compozițional din poem este antiteza, care se extinde nu numai la organizarea spațiului artistic al poemului, ci și la imaginile sonore. Alături de interpretarea filozofică generală a poeziei, există o opinie în critică că conține o polemică a lui A.A. Blok cu susținătorii „artei pure”. În acest sens, „Grădina privighetoarelor” poate fi înțeleasă ca un refuz de a descrie problemele realității istorice, o retragere într-un spațiu ideal și o restrângere a sarcinilor artei contemporane a autorului.

"Doisprezece"

Poezia „Doisprezece” a fost scrisă de A.A. Blok în 1918 și inspirat de evenimente revoluționare. Deja în peisajul de iarnă al poemului, contrastul alb-negru este accentuat, elementul rebel al vântului transmite atmosfera schimbării sociale. Linia din primul capitol al lucrării sună ambiguă: „Un om nu poate sta pe picioare”. În contextul poeziei, ea poate fi interpretată atât literal (vântul îl doboară pe călător, gheața de sub zăpadă este alunecoasă și perfidă), cât și simbolic: în noua eră, totul a devenit instabil, suporturile vieții. s-au pierdut.

Percepția contrastelor revoluționare de către oamenii obișnuiți este arătată de exemplul imaginii unei bătrâne care este îngrijorată că s-a găsit un astfel de rest uriaș pentru poster, dar nu există țesătură pentru împachetări pentru picioare pentru copii. Burghezia îngheață la răscruce, preotul este trist, doamna din karakul cade pe gheață, scriitorul cu părul lung vorbește despre moartea Rusiei, iar vagabondul vrea să știe ce urmează.

Imaginea centrală a celui de-al doilea capitol este imaginea libertății fără cruce. Poetul arată starea de spirit anarhică a soldaților revoluției, gata să „împuște... în Sfânta Rusă”. Sintaxa tocată a poeziei, abundența dialogurilor și replicilor transmit cu succes schițe fragmentare din viața de atunci.

În al treilea capitol se aud motive folclorice caracteristice cântecelor soldaților. Ele transmit, de asemenea, percepția populară a epocii: pentru „viața dulce” trebuie, de asemenea, „să întindă capul”.

În capitolele al patrulea și al cincilea, imaginea curvei Katka cu fața grasă, care obișnuia să se plimbe cu ofițerul, iar acum cu soldații, devine centrală. În al șaselea capitol, soldații Armatei Roșii o ucid pe Katka: viața umană în epoca revoluționară devine o monedă de schimb. În al șaptelea capitol, doisprezece soldați mărșăluiesc din nou în pași revoluționari cu arme în căutarea dușmanilor. „Numai bietul ucigaș nu-și poate vedea fața deloc”, scrie A.A. Bloc. Această imagine a unei persoane impersonale face ecou imaginea personajului principal din povestea lui E.I. Zamyatin „Dragon”. Acolo, soldatul revoluției, gata să împuște fără ezitare în fața burgheză, își pierde și chipul uman. El pare să dispară în ceață și în loc de 125

Nu-i mai rămâne decât forma (ghete, pardesiu, șapcă), o formă goală, lipsită de conținut. Curând se dovedește că Petrukha, care a ucis-o pe Katka, a iubit-o cândva, iar el a ucis-o pe fată în căldura momentului, din gelozie. Astfel, problemele și acțiunile pur personale sunt uneori deghizate în impulsuri revoluționare. Dar nimeni nu-l condamnă pe Petrukha: „Acum nu este un asemenea moment”. Epoca revoluționară a permisivității, așa cum arată în mod convingător A.A. Blocul lasă o amprentă în sufletele oamenilor. În vâltoarea evenimentelor revoluționare fără cruce, liniile dintre bine și rău, cruzimea justificată și actele criminale sunt uneori estompate. Imaginea inestetică a goliciunii insurgente de la sfârşitul celui de-al şaptelea capitol al poeziei este desenată ca un fel de avertisment: „Încuie podelele, Azi vor fi jafuri! Deblocați pivnițele - ticălosul e în libertate astăzi!”

În capitolul al nouălea, burghezia de la răscruce este comparată cu un câine flămând. Privată de bogăție și privilegii, o întreagă clasă a societății ruse s-a aflat la o răscruce de drumuri.

Viscolul se intensifică treptat. Ritmul poeziei este în continuă schimbare, reflectând natura schimbătoare a epocii descrise în el. Prin lozincile de propagandă din primii ani ai puterii sovietice, gândurile triste ale autorului se aud clar: „...Și merg fără numele sfântului, Toți doisprezece - în depărtare”. Suntem pregătiți pentru orice, nu regretăm nimic...” Motivele religioase se aud clar în poem. Cei doisprezece soldați ai revoluției sunt asemănați cu cei doisprezece apostoli. Steagul roșu din ultimul capitol se numește sângeros. El este purtat de Isus Hristos, care este „Și invizibil în spatele viscolului și nevătămat de un glonț”. Hristos în poemul lui Blok apare nu într-o coroană de spini, ci într-o coroană albă de trandafiri. El nu i-a abandonat pe luptătorii păcătoși ai revoluției; nu poate fi ucis sau distrus dărâmând crucile. Doisprezece soldați deschide o nouă cale istorică pentru Rusia. Și Hristos încă o conduce. Astfel, înfățișând evenimentele revoluționare în atmosfera lor rebelă, contradictorie și în mare măsură tragică, A.A. Blok încă binecuvântează Rusia pe noul său drum și speră că noua coroană de trandafiri îi va aduce fericire și prosperitate.

CA ESENIN

"Mesteacăn"

Poezia „Mesteacăn” aparține versurilor timpurii ale S.A. Yesenina. A fost publicat pentru prima dată în 1914 în revista Mirok sub pseudonimul Ariston. Pe atunci, cititorul habar n-avea că sub semnătura necunoscută se ascunde numele unui poet cu un talent extraordinar, un talent excepțional, un poet ale cărui poezii vor intra în sufletul oricărei persoane ruse încă din copilărie și vor deveni standardul rusului. poezie peisagistică de mulți ani.

Poezia „Mesteacăn” poate fi considerată pe bună dreptate o școală de desen verbal. Mesteacanul este un simbol tradițional al Rusiei în cultura națională, așa că titlul operei de artă își extinde problematica. Pe măsură ce intriga lirică se dezvoltă, admirarea unui anumit colț de natură se dezvoltă într-un imn la frumusețea întregului pământ rusesc. Tema admirației este subliniată de epitete poetice, metafore și comparații, curgând lin unele în altele. Apar ca din regatul de basm al reginei zăpezii: „mesteacăn alb”, „acoperit cu zăpadă ca argintul”, „ciucuri înfloriți ca o chenar de zăpadă”, „fulgi de zăpadă ard în foc de aur”. Personificarea exprimată prin verbul reflexiv „acoperit” subliniază spiritualitatea imaginii mesteacănului, integritatea și semnificația acesteia. Mesteacanul este asociat cu o fată rusă mândră și elegantă din nord, a cărei frumusețe naturală înflorește doar într-o zi geroasă. Datorită jocului bizar al mijloacelor vizuale, un peisaj tipic de iarnă din Rusia Centrală se transformă într-un spectacol uimitor, extraordinar.

Contrastul fascinant al dinamicii și staticii din acest poem subliniază caracterul culminant al celei de-a treia strofe, în care desenul poetic atinge profunzimea maximă a splendorii sale:

127

Și mesteacănul stă în tăcere somnoroasă, iar fulgii de zăpadă ard în foc de aur.

Al doilea rând („Sub fereastra mea”) este esențial important în poem, deoarece subliniază atât de specific spațiul poetic al operei, drept urmare se subliniază că imaginea unui mesteacăn este aproape și de înțeles pentru fiecare. persoană.

După cum știți, poezia face parte din ciclul de poezii ale lui Yesenin scrise pentru copii. Astfel, lucrarea nu are doar semnificație estetică, ci și educațională. Nu vorbește despre un afiș ceremonial, ci despre o iubire concretă care pătrunde întreaga esență a existenței umane pentru acel colț de pământ în care s-a născut și a crescut o persoană.

Poezia „Mesteacăn” este construită atât de armonios, încât cititorul nici măcar nu realizează întotdeauna că împărțirea în strofe nu corespunde structurii tradiționale. De fapt, patru strofe se potrivesc cu ușurință în două versine cu rimă paralelă, dar S.A. Yesenin avea nevoie de această împărțire pentru ca fiecare detaliu al poemului să dobândească o expresivitate suplimentară.

La imaginea mesteacănului S.A. Yesenin a apelat la munca sa de multe ori, umplând-o de fiecare dată cu noi calități și nuanțe unice. Pe baza ei, au fost create metafore de neuitat („țara chintzului de mesteacăn”) și comparații originale („ca sărutul mesteacănului altcuiva”). Mesteacan pentru S.A. Yesenina este atât un simbol al naturii rusești, cât și al frumuseții feminine. Într-o unitate indisolubilă, imaginea patriei, a mamei și a iubitului este sudată în ea - toate cele mai strălucitoare lucruri cu care o persoană trăiește în această lume.

„Coarnele cioplite au început să cânte”

În poezia „The Hewn Horns Sang”, un tipic S.A. Tehnica lui Yesenin: dezvoltarea unei teme patriotice printr-o schiță de peisaj, un apel la patrie prin admirarea naturii sale bogate. Acest produs se bazează pe

128

Ideea principală constă în complotul de călătorie tradițional pentru poezia clasică rusă, unde tema drumului este legată de tema căii istorice a Rusiei. De aici un început atât de dinamic, care întruchipează semantica mișcării:

Coarnele cioplite au început să cânte, câmpiile și tufișurile alergau.

Drogi este o căruță simplă fără corp pentru conducere pe câmp.

Lucrarea conține, de asemenea, motive religioase puternice, caracteristice operei timpurii a poetului. Capele și turnurile clopotnițe sunt o parte integrantă a unui peisaj tipic rusesc, dar definiția ierbii cu pene „rugăciune” acționează, fără îndoială, ca un mijloc de a crea un stil poetic sublim. S.A. Yesenin subliniază că creștinismul pentru poporul rus nu este atât o credință filozofică, cât un mod tradițional de viață, perceput ca natural, familiar și, prin urmare, „Și pe mortarul clopotnilor o mână este botezată involuntar”.

Poezia conține un număr neobișnuit de mare de cuvinte cu semantica dispoziției: „tristețe caldă”, „dragoste până la bucurie și durere”, „melancolie de lac”, „durere rece”. Ele sunt concepute pentru a transmite profunzimea sentimentului patriotic al eroului liric, pentru a sublinia bogăția emoțională a experiențelor sale.

Impulsurile emoționale oximoronice („tristețe caldă”, „Iubesc până la bucurie și durere”) declanșează efectiv perechile altor imagini contrastante din poem. Capele și crucile, de exemplu, ne amintesc că sufletul omenesc urcă la cer, iar trupul merge la pământ. De remarcat este și peisajul din strofa a treia, construit pe contrast de culori: „un câmp purpuriu și albastru care a căzut în râu”. Albastrul este atât cerul reflectat în apă, cât și culoarea apei limpezi din râu. Iar epitetul „zmeură” la cuvântul „câmp” nu reflectă atât de mult varietatea luxuriantă și colorată de ierburi ale câmpurilor native, ci are scopul de a sublinia atitudinea ridicată față de patrie, în maniera antică numită Rusia, și nu Rusia. , pentru a da narațiunii poetice o mai mare semnificație și solemnitate. Culoarea purpurie adaugă o notă festivă. Se știe că a fost folosit pe scară largă în costum popular elegant. Albastru și purpuriu - yar

129

5-10738

o combinație nobilă de culori care nu ar putea fi mai potrivită pentru a se potrivi cu imaginea patriei maiestuoase.

Colorful și pitorescul sunt caracteristice în special creativității lui Yesenin. Cercetătorii compară adesea tehnica sa de desen verbal și pictura în culori cu pictura populară populară de zi cu zi. Imprimeurile populare s-au remarcat prin culoare, combinații de culori armonios alese, ornamente și caracter aerisit deosebit. Ele au fost de obicei executate în tempera lichidă, care este similară cu acuarela. Este de remarcat faptul că apariția și răspândirea tipăriturilor populare pictate este asociată cu activitățile Vechilor Credincioși, iar S.A. Yesenin provenea dintr-o familie de Old Believer.

În a patra strofă a poeziei „Coarnele cioplite au început să cânte”, anxietatea cu privire la soarta viitoare a Rusiei este exprimată alegoric:

Tristarea rece nu poate fi măsurată, Ești pe un țărm cețos.

În 1916, când a fost creată această poezie, țara simțea deja atacul contradicțiilor sociale urgente, vântul schimbărilor istorice iminente, dar, îngrijorat de ignoranță, poetul încă își încredințează soarta destinului patriei sale.

Dar să nu te iubesc, să nu crezi -

nu pot invata

- exclamă el.

Întreaga poezie este pătrunsă de un sentiment de întindere, de lățimea orizontului de stepe și câmpuri autohtone nesfârșite. Asemenea ultimului acord, imaginea sonoră finală este prezentată în poem: „stepele native răsună cu iarba cu pene rugătoare”. „Soning” este o imagine sonoră caracteristică pentru poetica lui Yesenin. În versurile sale, literalmente orice poate suna: vântul, sălcii, mesteacănii, plopii. Mai mult, în multe poezii mijloacele figurative și expresive ale limbajului religios sunt asociate cu tema soneriei. Nu există în aceste imagini un fel de referire la sunetul clopotelor bisericii, invitând toți creștinii la slujbă și întruchipând în cele din urmă ideea de conciliaritate, de unitate spirituală?

130

„Dumbria de aur m-a descurajat”

Poezia „The Golden Grove Dissuaded” (1924) este tipică versurilor peisajelor lui Yesenin din ultimii ani. Nu mai conține acele epitete și metafore legate în mod specific de teme religioase care erau atât de răspândite în versurile timpurii ale poetului.

În poala naturii, eroul liric al poeziei este plin de gânduri și amintiri filozofice. S.A. Yesenin a scris această lucrare în satul Konstantinovo, surprinzând în ea un adevărat rowan care stătea în fața ferestrei casei sale.

Natura din lucrare este spiritualizată și plină emoțional. Reprezintă pe scară largă culorile preferate ale poetului (auriu, albastru, liliac, roșu, galben). Autorul folosește personificări („crușca de aur a descurajat mesteacănul, limbaj vesel”, „canepa visează la toți cei care au trecut”), metafore („în grădină arde un foc de șorbă roșie”), epitete (la simplu este „goală”, tinerețea este „vesela”).

Sintaxa lucrării este variată: întrebare retorică („Cui să-mi pară rău?”), repetare anaforică („Nu-mi pare rău de anii pierduți degeaba, nu-mi pare rău de floarea de liliac a sufletul”), paralelism sintactic („Ca un copac își cade liniștit frunzele, Așa las cuvinte triste.”).

Datorită acestor mijloace și tehnici poetice originale și, în același timp, neobișnuit de organice, imaginile lirice tradiționale (casă, copac, macarale) sunt organizate într-o singură imagine unică, dar memorabilă - un peisaj tipic al fâșiei Rusiei Centrale.

Imaginea casei din poem este plină de sens filosofic larg. Casa este percepută nu ca o locuință anume, ci ca întreaga lume largă:

Pentru cine ar trebui să-mi pară rău? La urma urmei, toată lumea din lume este un rătăcitor - El va trece, va intra și va pleca din nou de acasă.

Închinarea copacilor este caracteristică păgânismului, religia primordială a Rusiei antice. Despre importanta acestei imagini pentru pozitia sa ideologica S.A. Yesenin a scris în articolul „Cheile Mariei”.

131

5

Macaralele sunt, de asemenea, o imagine simbolică. Capacitatea păsărilor de a parcurge distanțe mari la o viteză inaccesibilă oamenilor i-a atras pe oameni din cele mai vechi timpuri. În antichitate, păsărilor li se atribuiau proprietăți magice. Se credea că păsările pot aduce fericire și că după moarte sufletul decedatului se muta într-o pasăre. Poza unei macarale prietenoase care zboară departe a fost asociată în mod popular cu o recoltă bogată, motiv pentru care țăranii au fost atât de atenți la acest fenomen și au ieșit să-și ia rămas bun de la păsări.

Macarale zburătoare, frunze căzute, cuvinte triste - întreaga serie figurativă a poeziei creează o dispoziție elegiacă, în consonanță cu reflecțiile despre efemeritatea vieții umane și soarta imprevizibilă a creativității.

Suflarea pitorească a muzei lui Yesenin este dizolvată peste tot: se aude în foșnetul arțarilor creț, simțită în prospețimea răcoarei toamnei, simțită în tumultul culorilor ierburilor de primăvară. Se pare

că însăși puterea divină a naturii i-ar fi dictat poetului versurile lirice:

Așa cum un copac își scapă frunzele în liniște, așa și eu arunc cuvinte triste.

Poezia este scrisă în pentametru iambic, are șase strofe și rime încrucișate.

„Tu ești Shagane al meu, Shagane!...”

„Tu ești Shagane al meu, Shagane!...” este una dintre cele mai poetice poezii din ciclul „Motive persane”. Acest ciclu a fost scris în timpul călătoriilor S.A. Yesenin în Georgia și Azerbaidjan în 1924-1925. Ea întruchipează frumusețea captivantă a naturii orientale.

Numele oriental colorat al eroinei operei indică Shagane Nersesovna Talyan, pe care poetul l-a cunoscut la Batumi în iarna anului 1924/25. Cu toate acestea, este imposibil să numim cu siguranță această femeie prototipul imaginii eroinei; cel mai probabil, imaginea a fost inspirată de o serie de întâlniri similare.

Pentru Rusia, pe al cărei teritoriu trece granița Europei și Asiei, problema relației dintre civilizațiile occidentale și cele orientale (tradiții culturale, moravuri, obiceiuri religioase) a fost întotdeauna semnificativă și relevantă, așa că cei care au acceptat apelul S.L. au fost profund. greșit. Yesenin la tema orientală ca o abatere de la problemele timpului nostru. Poetul nu a fost niciodată în Persia. Cu toate acestea, este evident că era mai puțin interesat de evenimentele reale din istoria Persiei sau de viața Iranului contemporan. Ceea ce era important pentru el nu era o țară anume, ci un anumit simbol poetic al unui pământ frumos, dar străin.

De ce a ales poetul încă Persia? Probabil că a fost atras de exotismul oriental: nume sonore și denumiri de orașe, natură neobișnuită care uimește pe locuitorii fâșiei Rusiei Centrale cu o revoltă de culori și flori, farmecul inaccesibil al femeilor orientale ascuns sub voal. În plus, din cele mai vechi timpuri Persia a fost considerată locul de naștere al celor mai înțelepți și mai melodioși poeți (Khayyam, Saadi, Ferdowsi), țara inspirației poetice. Este de remarcat faptul că Shiraz pentru S.A. Yesenin este atrăgător prin frumusețea sa abstractă, în timp ce frumusețea subtilă a câmpului Ryazan este descrisă de poet în detaliu.

Imaginea Rusiei natale este, de asemenea, recreată într-o aură romantică: acesta este un tărâm al păcii și al spațiului. Atașamentul filial față de natura nativă este subliniat cel mai clar în strofele a treia și a patra, unde eroul liric pare să devină momentan o bucată din câmpul de secară: „Am luat acest păr de la secară”, „Despre secara ondulată sub lună Tu pot ghici după buclele mele.” Chiar și luna de acasă este „de o sută de ori mai mare”. În final, frumusețea orientală Shagane se estompează în fața imaginii unei femei nordice îndepărtate și dornice. Femeia din nord este mai liberă, mai altruistă în

sentimentele ei. Fetele estice sunt ținute sub voaluri, frumusețea lor este tratată ca pe o marfă.

Poezia este interesantă ca compoziție: cinci strofe sunt versuri chintesențiale, care rimează după schema „avvaa”, cu repetarea primului și ultimul rând al fiecărei strofe. Fiecare strofă nouă începe și se termină cu unul dintre replici

verifica mai intai. Acest principiu de organizare poetică este de obicei numit coroană. Aici, un design ornamental deosebit este destinat să înfățișeze subtilitatea variațiilor melodiilor orientale.

Structura sintactică a limbajului poetic este, de asemenea, neobișnuită. Construcția instabilă din punct de vedere gramatical „Sunt gata să-ți spun domeniul” se dovedește a fi stabilă și profund expresivă în ceea ce privește conținutul.

Este necesar să se țină seama, atunci când se analizează poemul, de faptul că ciclul poetic este o operă integrală care are completitate semantică și un concept estetic unificat, prin urmare, poemul „Tu ești Shagane al meu, Shagane!...” nu trebuie luat în considerare separat, dar în contextul întregului ciclu „Motive persane”.

„Iarba cu pene doarme. Dragă simplă..."

Conceptul estetic al S.A. Yesenina s-a bazat pe tradițiile de secole ale artei și a rezistat în toate modurile posibile încercărilor, în goana luptei pentru inovație, de a renunța la moștenirea culturală a epocilor trecute. Ca V.V. Mayakovsky și A.A. Block, S.A. Yesenin a salutat revoluția cu entuziasm entuziast.

Mama mea este patria mea, eu sunt bolșevic,

- exclamă el în lucrarea „Porumbelul Iordanului”. Cu toate acestea, nu toate schimbările din viața publică i-au venit pe drept poetului.

În poezia „Iarba cu pene doarme. Dragă câmpie...” conține o polemică ascunsă cu cei care, în spatele impulsurilor unei dorințe nestăpânite de inovație, uită de rădăcini, origini și tradiții. S.A. Yesenin a fost precaut cu privire la schimbările noi. Nu a încercat să scoată în evidență contradicțiile din părerile sale, dar nu a putut și nu a vrut să le tacă. Poezia se deschide cu o imagine a naturii adormite liniștite:

Iarba cu pene doarme. Câmpia e dragă, Iar pelinul este greu de plumb.

Contrastează lumina lunii (ca simbol al începutului tradiționalist) și lumina nouă (un simbol al noii ere). Iarba cu pene este o imagine tipică a peisajului de stepă întins. Pelinul amar de iarbă de stepă este o imagine care evocă melancolie. Macaralele simbolizează separarea. Epitetul „de aur” în raport cu coliba subliniază importanța modului de viață satesc pentru poet. „Plumbul” în expresia „prospețimea

plumbului de pelin”, dimpotrivă, apare în această poezie doar ca epitet de culoare, deoarece plumbul proaspăt după topire are o tentă argintie strălucitoare.

În a doua strofă, s-au dezvăluit în mod clar trăsăturile tipice ale caracterului național rus: în primul rând, căutarea dureroasă a sensului existenței și, în al doilea rând, oriunde se află un rus, sufletul său dorește mereu să meargă acasă:

Știi, toți avem o astfel de soartă, Și, poate, întreabă-i pe toți - Bucură-te, mânie și suferință, E bună viața în Rus'?

Cu profundă sinceritate, eroul liric reflectă asupra vieții în care fiecare persoană trebuie să ocupe locul destinat destinului. Pentru țăranul rus, un astfel de loc a fost inițial coliba - întruchiparea modului tradițional de viață măsurat, axat pe armonia cu natura și calendarul popular.

Autonomia strălucitoare, memorabilă „Am rămas totuși poetul colibei de bușteni de aur” actualizează și tema orașului și a peisajului, care este caracteristică nu numai operei S.A. Yesenin, dar și pentru întreaga direcție a așa-zisei noi poezii țărănești, la care, pe lângă S.A. Yesenin, se obișnuiește să includă N. Klyuev, S. Klychkov, A. Shiryaevets și o serie de alți poeți.

„Sunt ultimul poet al satului”, scrie S.A. Yesenin în poemul cu același nume. Și în această declarație categorică există o conștientizare profundă a importanței misiunii sociale.

asta ca un fel de datorie față de compatrioți. Este de remarcat faptul că propriul destin, viața creatoare a sufletului, sunt legate în aceste două poezii („Iarba cu pene doarme. Câmpia dragă...” și „Sunt ultimul poet al satului...”), scris cu un interval de cinci ani, cu soarta satului.

Satul patriarhal al copilăriei lui Yesenin este în contrast în ei cu pașii încrezători și inevitabile ai progresului tehnic orb. În poezia „Sunt ultimul poet al satului...” acest lucru se face mai precis:

Un oaspete de fier va apărea în curând pe poteca câmpului albastru.

În lucrarea „Iarba cu pene doarme. Dragă simplă...” afirmația că progresul poartă în sine nu doar un principiu creativ, ci și negativ, distructiv, este formulată mai abstract, se limitează la subestimare:

Noaptea, lipită de capul patului, văd, ca un dușman puternic, Cum tinerețea altcuiva stropește cu noutate Pe poienițele și pajiștile mele.

Poezia „Iarba cu pene doarme. Câmpia e dragă...” în general, nu este tipică în ceea ce privește dezvăluirea temei satului. Nu conține dulcea admirație a frumuseților țării natale, atât de obișnuită pentru lucrările timpurii ale lui Yesenin. Sau, mai degrabă, această admirație devine doar o uvertură pentru viitoarea privire problematică asupra

satului contemporan al poetului. Semantica „păcii”, enunțată în primele rânduri, este dezmințită în strofele ulterioare, intensitatea emoțională crește treptat și explodează cu un strigăt confesional alarmant despre contradicțiile insolubile iminente, o exclamație disperată:

Lasă-mă să mor în pace în iubita mea patrie, iubind totul.

Câtă deznădejde și durere psihică există în acest strigăt amar care s-a revărsat involuntar!

La S.A. Yesenin, căsătorită cu un străin, a avut o oportunitate reală de a rămâne în străinătate și de a trăi o viață mai confortabilă, res-
136

o viață pecabilă și, cel mai important, o viață liniștită, dar nu și-a putut imagina fără Rusia, deși sărac, flămând, epuizat în conflictele sociale, dar cel mai drag și singurul din lume. Și s-a întors, știind poate că se duce acasă să moară.

„Iuman albastru. Întindere de zăpadă..."

Fiind un sublim romantic și visător, ca orice poet din opera sa, S.A. Yesenin a fost în același timp un realist crud în percepția sa asupra vieții. Scriitorul a privit realitatea ca pe o perioadă strict limitată cronologic. De-a lungul vieții sale creatoare conștiente, poetul, vrând sau fără voie, a căutat să extindă limitele scurte ale existenței în această lume, în ciuda faptului că faimosul aforism latin „Memento mai mult” („Amintiți-vă moartea”) poate fi considerat o epigrafă de succes pentru majoritatea poemelor lui Yesenin. Într-un număr de lucrări, finitudinea temporală și completitatea ciclică sunt în contrast cu infinitul spațial. De exemplu, poezia „Ceața albastră. Întindere de zăpadă...” se deschide cu o imagine senină a naturii adormite de iarnă. Tristețea pătrunzătoare a amintirilor se îmbină în sufletul eroului liric cu bucuria de a se întoarce acasă, la rădăcini. Sentimentele sale contradictorii sunt transmise prin replici cu sunet oximoronic („Este plăcut inimii cu durere liniștită să-mi amintesc ceva din primii mei ani”, „De aceea aproape că am plâns Și, zâmbind, mi s-a stins sufletul”). Încurcat în complexitățile și complexitățile destinului, eroul liric stă în pragul casei tatălui său, alegându-și dureros următorul rol în viață. Cine este el? „Stăpânul propriei sale colibe” (și în sensul larg al destinului) sau „rătăcitor persecutat”?

Fiecare detaliu gospodăresc din această poezie capătă o rezonanță filozofică. Este curios, de exemplu, că eroul liric pleacă de acasă purtând o pălărie de pisică nepretențioasă, și se întoarce încununat de prosperitate, purtând o nouă pălărie de samur. Dar în fața unei pierderi tragice inevitabile (pierderea

137

rudele și prietenii decedați), cu o premoniție a plecării lor iminente („Această colibă pe verandă cu câinele Ca și cum o văd pentru ultima oară”), valorile lumii materiale își pierd semnificația. Doar „lumina subțire de lămâie” apare etern și neschimbat în lucrare. Cât trei epitete (dintre care două sunt combinate armonios datorită dublării

sunetului și îl explică pe primul cât mai bine) subliniază semnificația ideologică a acestei imagini, dându-i în același timp expresivitate artistică. Tot ce este pământesc este perisabil, ca „vânzător”, „ca nisipul, nisipul mișcător”.

Cabana (un simbol al modului tradițional de viață) este imaginea centrală din punct de vedere compozițional în lucrare. Imaginea unui câine care apare în ultima strofă a șasea este de asemenea importantă din punct de vedere semantic în poem. Ea extinde și completează tema adio de la lume a eroului liric, deoarece imaginea unui câine în mod tradițional, în sunetul său simbolic, se corelează cu imaginea unui prieten. Ideea cheie a operei este cuprinsă în strofa a cincea:

Toată lumea s-a calmat, vom fi cu toții acolo, Ca în viața asta, fără alt motiv, - De aceea sunt atât de atras de oameni, De aceea iubesc atât de mult oamenii.

Iată, umanismul lui Yesenin, despre care cercetătorii vorbesc și scriu atât de mult. Simțind acut fragilitatea existenței pământești, poetul proclamă omul însuși a fi cea mai înaltă valoare din această lume. Plecând într-o altă lume, o persoană rămâne să trăiască nu în spatele unui cimitir cimitir, ci doar în memoria oamenilor care l-au cunoscut și în casa tatălui său, unde fiecare obiect și colț depozitează și își amintește căldura mâinilor sale. Iar frumusețea sufletului său rămâne în memoria oamenilor care l-au cunoscut. Nu întâmplător, revenind în țara natală, eroul liric se întreabă: „Cine își amintește de mine? Cine a uitat?" Evident, acest lucru este extrem de important din punct de vedere psihologic pentru el.

Exaltarea romantică a unei mici schițe de peisaj în liniile de deschidere ale lucrării arată contra-138

devotat în raport cu notele tragice ale finalului său („Colibă asta pe verandă cu câinele, ca și cum o văd pentru ultima oară”). Eroul liric, abia revenit din lungile sale călătorii în viață, este nevoit, împotriva voinței sale, să-și ia din nou rămas bun de la casă, și de data aceasta pentru totdeauna.

Totuși, în ansamblu, poezia „Ceața albastră. Întinderea zăpezii...” este neobișnuit de statică, în timp ce pentru majoritatea lucrărilor S.A. Yesenin se caracterizează printr-o serie figurativă dinamică. De-a lungul întregii dezvoltări a intrigii lirice, eroul stă în pridvorul colibei. Și ce îl înconjoară? Doar o paradă a amintirilor, iar „ceața albastră” și „lumina lunii” sunt imagini care actualizează semantic tema evaluării, incertitudinii și ignoranței.

Repetițiile joacă un rol compozițional important în lucrare. Ele sunt concentrate în strofele cele mai semnificative din punct de vedere filosofic ale poemului (a patra și a cincea). Mai mult, S.A. Yesenin folosește repetări de diferite tipuri. Acestea sunt, în primul rând, așa-zise repetiții anaforice, adică repetări chiar de la începutul replicilor poetice („Mi-am adus aminte de bunicul meu, mi-am amintit de bunica, mi-am amintit de zăpada afanată a cimitirului”; „De aceea am Sunt atât de atras de oameni, de aceea iubesc atât de mult oamenii. De aceea aproape că am plâns."

Această lucrare conține, de asemenea, repetări în rânduri („Toată lumea s-a calmat, toți vom fi acolo”, „Pentru viața noastră”) și numeroase dublări de sunet - repetări în care un sunet sau două sunete și uneori o întreagă combinație de sunet se repetă în linii de cuvinte adiacente, oferind astfel cea mai mare expresivitate figurativă și sonoritate melodică atât versurilor individuale, cât și întregii lucrări („lumină de lămâie”, „pălărie de pisică”, „împins în jos pe frunte”, „iubesc oamenii”). .

„Drumul se gândea la seara roșie...”

S.A. Yesenin este un maestru recunoscut în crearea unui peisaj central rusesc, a cărui trăsătură caracteristică este legătura organică a lumii naturale cu viața țărănească. Acest

Trăsătura s-a manifestat clar în poemul „Drumul se gândea la seara roșie...”, unde deja în prima strofă apare o imagine memorabilă a colibei unei bătrâne.

În lucrările noilor poeți țărani (cu excepția lui S.A. Yesenin, N. Klyueva, S. Klychkova și o serie de alți autori aparțin și ei acestei mișcări poetice), coliba apare ca un simbol special și, poate, cel mai important al modul de viata taranesc. Există chiar și conceptul de „spațiu de colibă”, în care sensul centrului universului este asociat cu imaginea colibei. Încă din cele mai vechi timpuri, în viața unui sat, coliba a ocupat un loc fundamental, în jurul căruia se învârteau toate celelalte valori ale vieții.

În poemul lui Yesenin, imaginea colibei este spiritualizată. Acest lucru este subliniat de metafora: „Vechea colibă cu fălcile pragului Mestecă firimitura mirositoare a tăcerii”. De asemenea, dezvăluie o altă imagine importantă a vieții țărănești - imaginea pâinii, deoarece cuvântul „fărâmitură” este asociat cu acesta. Se pare că coliba miroase a pâine proaspătă.

Aceste linii transmit farmecul unei seri liniștite la țară, confortul unic al locuințelor rurale. Cabana, curtea și hambarul sunt înconjurate de o atmosferă de liniște și somn, dar tema centrală din poem nu este admirarea frumuseții peisajului, deși S.A. Yesenin creează cu siguranță o imagine poetică a naturii de seară. Cu toate acestea, imaginea serii roșii de aici subliniază și o altă temă - tema plecării unei persoane într-o altă lume („Cineva a dispărut, iar vântul cu buzele subțiri șoptește despre cineva care a dispărut în noapte”, „Cineva poate nu mai strivi frunza ciobită și aurul ierbii”). În același timp, autorul scrie despre cei plecați vag, voalat. Poate că, în acest caz, acesta este un fel de tehnică de creare a tipizării, pentru că „toată lumea din lume este un rătăcitor” (cum ar scrie S.A. Yesenin opt ani mai târziu în poemul „The Golden Grove Dissuased... (1924)”). În acest sens, imaginea drumului alb capătă un larg sens simbolic al căii de viață a fiecărei persoane, pe măsură ce întunericul se îngroașă în jurul lui, iar la capătul persoanei așteaptă același șanț alunecos. Această imagine subliniază-140

creează o graniță precară între viață și moarte. Nu întâmplător în strofa a patra apare imaginea unei bufnițe (conform credințelor antice, acesta este un vestitor al morții).

Imaginea pașnică se dovedește astfel a fi înșelătoare. Frigul de toamnă și seara prefigurează declinul iminent al vieții. Această seară roșie pare cu atât mai scumpă și unică în viziunea lui Yesenin asupra lumii. Definiția „roșu”, în plus față de imaginea color a unui apus de soare, are sensul suplimentar de „frumos”.

S.A. Yesenin era extrem de pasionat de epitetele de culoare, iar în această poezie ele devin mijlocul central al expresiei figurative („seara roșie”, „sticlă albastră”, „tinerețea cu părul galben”, „cenusa verde dintr-un cuptor roz”, „aur de iarbă” și, în sfârșit, „drum alb”)”. Poetul admiră involuntar acest întreg caleidoscop al vieții și se compară cu tânărul cu părul galben, amintindu-și de concepția sa copilărească naivă asupra lumii.

Ceață, frig, „fărâmitura parfumată a tăcerii” - toate aceste imagini creează un efect artistic unic de percepere a imaginii lumii, în care sunt implicate aproape toate simțurile (viziunea, auzul, mirosul, atingerea). Această tehnică creează un efect unic de imersiune în spațiul artistic al poeziei.

În același timp, toate detaliile peisajului sunt îndumnezeite într-un mod păgân, înzestrat cu suflet și caracter: drumul este chibzuit, coliba mestecă „fărâmitura parfumată a tăcerii”, frigul se strecoară, cenușa din sobă. îmbrățișează hornul, paiele de orz geme ușor. Și pe fundalul acestei vieți originale, se aude deodată un oftat întins. Poate că acesta este strigătul unei bufnițe, ci mai degrabă un oftat trist al eroului liric însuși, gândindu-se la fragilitatea a tot ceea ce trăiește în această lume frumoasă și armonioasă.

Spațiul artistic din această poezie este prezentat din diferite unghiuri: eroul liric fie privește ferma țărănească din afară, fie, împreună cu tânărul cu părul galben, încearcă să vadă „jocul daw” din interior prin sticla albastră. .

Poezia „Drumul se gândea la seara roșie...” are o organizare sonoră atentă. Are pre-

141

aliterație roșie („Prin albastrul sticlei...” (c), „Cenusa verde dintr-un cuptor roz...” (h)) și asonanțe („Tufe de rowan de adâncimi de ceață..” (u)).

„Cântecul câinelui”

Genul „Song of a Dog” este o baladă. Intriga liric-epică a lucrării este bogată din punct de vedere emoțional, cu imagini sincere și o descriere detaliată a stării câinelui. La început simte bucurie că a născut, apoi se îngrijorează de soarta puilor. În a treia strofă, dezvoltarea poveștii poeziei atinge punctul culminant. În strofele ulterioare, imaginile dinamice sunt înlocuite cu unele statice. Câinele nu mai aleargă înapoi, ci se strecoară. Toată puterea melancoliei

neîmpărtășite a unui câine este întruchipată de urletul ei către cer, când luna i se pare brusc ca unul dintre cățelușii ei roșii. Puterea expresivității poetice în lucrare este atât de mare încât durerea unei ființe vii crește la proporții universale. În același timp, cititorul simte nu numai durerea câinelui în sine, ci și sentimentele autorului poeziei.

Pentru S.A. Câinele lui Yesenin este, în primul rând, o mamă, care își mângâie copiii. Stăpânul sumbru care a înecat căţeii este perceput în poem ca o persoană crudă care a privat animalul de fericirea maternă. Deși epitetul „lumbru” subliniază că această misiune este dificilă pentru el.

Tragedia câinelui este înfățișată în lucrare în mod vizibil și viu, subliniată de o serie de metafore poetice, printre care ultima este deosebit de expresivă: „Ochii câinelui s-au rostogolit ca stelele de aur în zăpadă”.

„Rusia sovietică”

În chiar titlul lucrării S.A. „Rusia sovietică” a lui Esenin conține o comparație a noii ere sovietice cu cea pre-revoluționară. Antiteza devine principalul dispozitiv compozițional din poem.

142

Eroul liric se întoarce în „țara lui orfană” și vede doar cenușă și praf în locul casei tatălui său. Această scenă simbolizează schimbările care au avut loc în viața patriei.

În primele strofe, eroul simte singurătate („Nu găsesc adăpost în ochii nimănui...”). În acest caz, a șasea strofă este profetică, în care poetul susține că satul său natal „va fi renumit doar pentru faptul că aici o femeie a născut odată o pietă rusă scandaloasă”. Cuvântul cu sunet pompos „piit” pune imediat pe S.A. Yesenin este la egalitate cu cei mai mari maeștri ai cuvântului poetic. Apoi gândurile despre exclusivitatea propriului talent fac loc gândurilor despre soarta patriei. Evenimentele revoluționare sunt descrise în detaliu, și nu cu un simbol abstract al unui uragan, ca în prima strofă. Acestea sunt povești despre Budyonny, despre evenimentele din Crimeea și despre propaganda bietului Demyan. Poetul este departe de a admira aceste povești. Nu întâmplător de la ei „Și arțarii se încrețesc cu urechile ramurilor lor lungi, Și femeile geme în pe jumătate întuneric tăcut”. Violența este nefirească naturii umaniste a omului. Lumea s-a cutremurat de severitatea evenimentelor revoluţionare.

Eroul liric al operei se simte din nou inutil, fie personal, fie creativ. Astfel, propaganda lui Demyan Bedny, pe care membrii Komsomol „o joacă cu zel”, devine o alternativă poetică la versurile blânde ale lui Yesenin.

În continuare, autorul vorbește despre poezie, despre înțelegerea sa despre patriotism. În strofa finală, apare o imagine a unei a șasea părți a pământului cu numele scurt „Rus”. Evident, pentru poet, imaginea veche a patriei sale, percepută în copilărie și prima tinerețe, este mai apropiată de cea modernă (poezia a fost scrisă în

1924). Acceptând să accepte totul nou, o face nu fără efort. Replicile lui Yesenin sună ambigue: „Îmi voi da tot sufletul în octombrie și mai, dar nu-mi voi da lira dragă.” Sufletul și versurile poetului sunt indivizibile. Și acest lucru este de înțeles. Rândurile „Și voi merge singur la limite necunoscute, liniștindu-mi pentru totdeauna sufletul răzvrătit”, scrie eroul liric. Aceste rânduri indică începutul crizei creative a autorului. El a simțit

143

se descrie pe sine ca un poet al epocii vechi, iar numele antic al statului nostru „Rus” subliniază încă o dată acest lucru.

„Rusia sovietică” trebuie considerată în concordanță cu alte poezii ale S.A. Yesenin „Homeless Rus’” și „Leaving Rus’”. Ele descriu mai clar și mai clar imaginea diviziunii sociale care domnește în țară. Poetul se recunoaște mai clar ca o persoană nouă („Rămân în trecut cu un picior, Încercând să ajung din urmă cu armata de oțel, alunec și cad cu celălalt” („Părăsind Rusia”). Și totuși C.A. Yesenin este mai interesat de soarta țărănimii după revoluție decât de propria sa soartă. În același timp, simte că a rămas departe de evenimentele mari la un moment de cotitură („Îi invidiez pe cei care și-au petrecut viața în luptă, care au apărat o idee grozavă. Și eu, care mi-am stricat tinerețea, nici nu am amintiri. ”). Este imposibil să nu remarcăm numeroasele contradicții din poeziile lui S.A. Yesenin 1924. Ele se manifestă și prin contraste stilistice: o combinație de vocabular colocvial („De ce dracu’ țip în poezie că sunt prietenos cu oamenii?”) și sublim („pelerin sumbru”, „poet rus scandalos”).

În poezie apare adesea imaginea sărăciei și devastării (începând cu imaginea casei părintelui ars, terminând cu peisajul apusului, care „pulveriza câmpurile cenușii” și picioarele goale ale plopilor). În „Homeless Rus’” se pune problema persoanelor fără adăpost. În „Rusia în trecere” de S.A. Yesenin observă că țăranii „le lipsesc chintz și cuie”.

În poezia „Rusia sovietică”, speranțele poetului sunt îndreptate către viitor, când „vrăjmășia triburilor va trece, minciunile și tristețea vor dispărea”. Lucrarea S.A. Yesenin, împreună cu alții, a întruchipat complexitatea percepției epocii controversate a anilor douăzeci și natura sa de tranziție.

„Anna Snegina”

Deja în titlul poeziei lui Yesenin „Anna Snegina” există un indiciu de similitudine a intrigii cu romanul „Eugene Onegin”. Ca și în opera lui Pușkin, eroii poveștii de dragoste o întâlnesc ani mai târziu și își amintesc de tinerețe, 144

regretând că ne-am despărțit vreodată. În acest moment, eroina lirică devine deja o femeie căsătorită.

Personajul principal al operei este un poet. Numele lui, ca și al autorului, este Serghei. În plus, are o asemănare clară de portret cu S.A. Yesenin. După o lungă absență, se întoarce la locul natal. Eroul a luat parte la Primul Război Mondial, dar în curând și-a dat seama că se

luptă „pentru interesul altcuiva” și a părăsit, cumpărându-și un document fals - un „tei”. Intriga poeziei conține trăsături autobiografice. Este inspirat din amintirile sentimentelor S.A. Yesenin la proprietarul terenului L. Kashina, de care a fost îndrăgostit în tinerețe.

Pe lângă linia dragostei, poemul oferă o schiță amplă a realității sociale contemporane a poetului, incluzând atât imagini cu viața pașnică a satului, cât și ecouri ale războaielor și evenimentelor revoluționare. Poezia este scrisă într-un limbaj colocvial viu, plin de dialoguri, umor blând și sentimente profunde nostalgice.

Sentimentul patriotic al poetului este întruchipat în subtilitatea peisajului central rusesc pe care l-a creat, o poveste detaliată despre modul tradițional de viață țărănesc care există în satul prosper Radovo. Însuși numele acestui loc este simbolic. Un astfel de sat există cu adevărat în Meshchera. Simpatiile autorului sunt în mod clar îndreptate către el. Bărbații din sat trăiesc prosper. Totul aici se face într-o manieră adecvată și minuțioasă.

Prosperul Radov este pus în contrast în poem cu satul Kriushi, unde domnește sărăcia și mizerie: „Viața lor a fost rea - Aproape tot satul a galopat Arat cu un plug Pe o pereche de năvăliți”. Țăranii au colibe putrezite. Este simbolic faptul că în sat nu sunt ținuți câini; se pare că nu există nimic de furat din case. Dar sătenii înșiși, epuizați de soarta lor dureroasă, fură pădurea din Radov. Toate acestea dau naștere la conflicte și lupte civile. Astfel, odată cu descrierea unui conflict local, tema contradicțiilor sociale începe să se dezvolte în poezie. Este de remarcat faptul că prezentarea în poem a diferitelor tipuri de viață țărănească a fost o inovație artistică în literatura de atunci, deoarece în general exista o percepție a țărănimii ca o singură comunitate de clasă socială cu același nivel.

bogăție și opinii socio-politice. Treptat, odată calm și prosper Radovo este atras într-o serie de necazuri: „Frâiele au scăpat de la fericire”.

O caracteristică importantă a poeziei este orientarea sa anti-război. Privind peisajul strălucitor de primăvară, grădinile înflorite ale pământului său natal, eroul simte și mai acut oroarea și nedreptatea pe care le aduce cu el războiul: „Mă gândesc: Ce frumos este Pământul și oamenii de pe el. Și câți nefericiți nefericiți sunt acum schilodiți de război! Și câți sunt îngropați în gropi! Și câte vor mai îngropa!” Viața umană este unică și inimitabilă. Cât de fericiți trebuie să fi fost eroii poeziei, petrecând-o împreună printre aceste grădini frumoase, păduri și câmpuri din țara lor natală. Dar soarta a decretat altfel.

Cepryxa vizitează un morar bătrân, care contribuie la povestea despre bogățiile Meshchera: „Vara aceasta avem mai mult decât suficiente ciuperci și fructe de pădure la Moscova. Și jocul este aici, frate, la naiba, este ca praful de pușcă în sine. În vizită la morar, datorită realităților simple ale vieții satului, eroul este cufundat în amintirile dragostei sale de tinerețe. Fericit să-și cunoască locurile

natale, eroul visează să înceapă o aventură. Liliac devine un simbol al iubirii în poem.

De asemenea, importantă în lucrare este figura morarului însuși, proprietarul ospitalier al casei și soția sa ocupată, care se străduiește să-l hrănească pe Serghei mai gustos: seara servește o plăcintă la ceai și deja în zori coace clătite pentru el. drag oaspete. Conversația lui Serghei cu bătrâna transmite percepția populară a autorului despre epoca modernă: oamenii obișnuiți care își petrec viața în muncă, aproape de lumea naturală, nu înțeleg ideile revoluționare înalte și impulsurile romantice strălucitoare îndreptate către viitor. Ei trăiesc pentru ziua de azi și simt cât de mult mai multe griji de zi cu zi au. Pe lângă Primul Război Mondial, pentru care soldații au fost duși în sate și cătune, țăranii sunt afectați de conflicte locale care s-au agravat în epoca anarhiei. Și chiar și o bătrână obișnuită din sat este capabilă să vadă motivele acestor tulburări sociale: „Toate nenorocirile au plouat asupra oamenilor nerezonabili. A descoperit de ce-146

apoi închisorile, ticăloșii au fost lăsați să intre de cei năuciți. Acum, pe drumul cel mare, nu va mai fi pace de la ei.” S.A. Yesenin arată cum o întrerupere în cursul obișnuit al evenimentelor, transformările însăși revoluționare care au fost efectuate în numele poporului, s-au transformat de fapt într-o serie de noi probleme și nelinişti.

Este simbolic faptul că soția morarului (o gospodină ocupată și o femeie sensibilă, bogată în înțelepciune practică populară) este cea care îl caracterizează pentru prima dată pe Pron Ogloblin, eroul care întruchipează imaginea unui țăran cu minte revoluționară în poemul: „Un bătăuș, un bătaietor, o brută . Este mereu supărat pe toată lumea, beat dimineața timp de săptămâni.” S.A. Yesenin arată în mod convingător că nemulțumirea față de regimul țarist și dorința de schimbare socială, chiar și cu prețul cruzimii și masacrului fratricid, s-au născut în primul rând în rândul acelor țărani care aveau înclinație spre beție și furt. Oameni precum Ogloblin au mers de bunăvoie să împartă proprietatea proprietarilor de pământ.

Serghei se îmbolnăvește, iar Anna Snegina vine însăși să-l viziteze. În conversația lor se aud din nou motive autobiografice. Eroul îi citește Annei poezii despre taverna Rus. Și Yesenin însuși, după cum știți, are o colecție de poezie „Taverna Moscova”. Sentimentele romantice izbucnesc în inimile eroilor și în curând Serghei află că Anna este văduvă. În tradiția populară, există credința că atunci când o femeie își așteaptă soțul sau mirele să se întoarcă din război, dragostea ei devine un fel de amuletă pentru el și îl ține în luptă. Sosirea Annei la Serghei și încercarea de a continua comunicarea romantică cu el sunt percepute în acest caz ca o trădare. Astfel, Anna devine indirect responsabilă pentru moartea soțului ei și își dă seama de acest lucru.

La sfârșitul poeziei, Serghei primește o scrisoare de la Anna, din care află cât de greu se confruntă cu despărțirea de patria ei și de tot ceea ce iubea cândva. Dintr-o eroină romantică cu toate atributele ei exterioare (mănuși, șal, pelerină albă, rochie albă), Anna se transformă într-o femeie pământească suferindă care merge la debarcader pentru a întâlni navele care au plecat din îndepărtata Rusia. Astfel,

eroii sunt despărțiți nu numai de circumstanțele vieții lor personale, ci și de schimbări istorice profunde.

147

BB MAYAKOVSKI

„Atitudine bună față de cai”

Poezia se numea inițial „Atitudine față de cai” și a fost publicată de ziarul „Viață nouă” în iunie 1918.

Povestea calului îl ajută pe poet să vorbească despre propriul dor și durere. Intriga lucrării este un alt motiv pentru a ne gândi la relația dintre lacom și nepoliticos și strălucitor și uman din sufletul fiecăruia dintre noi și din societate în ansamblu.

Această temă este pusă la prima vedere de o onomatopee nesemnificativă, care nu numai că imită zgomotul copitelor, dar aduce și cuvinte semnificative din punct de vedere lexical care poartă tema jafului și violenței:

Rob.

Sicriu aspru-

Mai departe în intriga lucrării este dată o schiță de peisaj mică, dar încăpătoare, bazată pe personificare:

Suflată de vânt, încălțată cu gheață, strada a alunecat.

Percepția străzii ca ființă animată subliniază faptul că calul nu este de vină pentru căderea sa, care este descrisă în detaliu mai jos.

V.V. Mayakovsky cunoștea fluent tehnicile și modalitățile originale de a crea spațiu artistic. Poetul folosește cu succes imagini de râs și pantaloni cu fundul clopot, la modă la acea vreme, care îndeplinesc o funcție unificatoare în planul vizual și audio. Datorită acestor generalizări artistice, poemul creează o imagine a unei mulțimi, diversă și în același timp identică în râsul lor crud și lipsit de suflet față de nefericitul animal. Cu toate acestea, eroul liric este departe de cei care au fost doar amuzați de această scenă obișnuită a vieții orașului:

148

Kuznețki a râs,

Numai că nu am intervenit cu vocea mea în urletul lui. Am venit și am văzut ochii unui cal...

Elipsa și întreruperea ulterioară în dezvoltarea temei funcționează în acest caz ca tehnici de mărire a detaliilor. V.V. Mayakovsky păstrează în mod deliberat tăcerea despre ceea ce a văzut eroul în ochii deschiși ai calului. El dă cititorului dreptul de a desena toată profunzimea experienței emoționale a nefericitei creaturi. Și, în același timp,

efectul artistic al acestei tehnici afectează cu o putere expresivă mult mai mare decât dacă autorul ar fi descris în detaliu ochii calului, plini de suferință.

Mulțimea crudă de oameni își pierde instantaneu interesul pentru povestea calului. V.V. Mayakovsky își arată cu măiestrie indiferența tăcută cu ajutorul metaforei:

Strada s-a răsturnat și curge în felul ei.

Apare o întrebare firească: care dintre creaturi este mai bine organizată: un bărbat sau un cal? Într-una din rândurile lui V.V. Mayakovsky numește râsul oamenilor un urlet. Calul plânge, iar eroul liric o consolează ca pe un copil.

Starea principală a lucrării este transmisă cu succes de definiția „melancoliei animale”, deși finalul este contrastant de optimist:

Ea dădu din coadă.

Copil cu părul roșu. A venit cel vesel și a stat în taraba. Și totul i s-a părut - era un mânz și a meritat să trăiești și a meritat să lucrezi.

Consonanța este simbolică: un copil roșu este un mânz. V.V. Mayakovsky compară în mod constant și persistent

149

cal și om. Ca un cal, fiecare dintre noi este capabil să alunece și să-și piardă inima pe calea vieții. Poetul arată cât de greu, dar necesar este să găsești puterea în tine și să te ridici, fără a fi atent la strigătele goale ale privitorilor, la ridicolul celor care sunt indiferenți la soarta ta.

Poezia are rime interesante: rime compuse („să urle la el” - „în felul meu”, „un eu” - „cal”), când omonimele rimează („a mers” este un adjectiv scurt, iar „a mers” este un verb), multe rime inexacte („spectator” - „clinchet”).

În ceea ce privește starea de spirit și maniera creativă, această poezie este legată organic de lucrările timpurii ale poetului. Profunzimea filozofică a lucrării este evidentă. Cercetătorii văd legături profunde cu munca lui F.M. Dostoievski (în special, cu imaginea nefericitului nag din romanul „Crimă și pedeapsă”).

„Către Serghei Yesenin”

Poezia „Către Sergei Yesenin” a fost scrisă cu o ocazie tristă. Este dedicată plecării tragice a talentatului poet rus Serghei Aleksandrovici Yesenin din viață în noaptea de 27-28 decembrie 1925 în hotelul Leningrad Angleterre. Moartea sa în floarea vieții și puterile sale creatoare a fost neașteptată și de neînțeles pentru cei mai înfocați admiratori ai acestui talent poetic unic. Au existat tot felul de zvonuri despre asta printre oameni. Versiunea oficială a evenimentului a fost sinuciderea. În același timp, ca una dintre

dovezile principale, au fost citate poemele de rămas bun ale lui Yesenin scrise în sângele poetului, a căror manieră creativă nu lasă practic nicio îndoială cu privire la autenticitatea paternității. Vorbind despre moartea lui S.A. Yesenina, V.V. Maiakovski, firește, a pornit de la verdictul oficial - sinucidere.

Tema acestei lucrări este mult mai largă decât doliu pentru moartea prematură a unui coleg scriitor. Despre istoria creării acestei poezii de V.V. Maiakovski sub

explică în detaliu în articolul „Cum să faci poezii”. El însuși a considerat lucrarea „Către Sergei Yesenin” cea mai eficientă dintre poeziile sale, s-a bucurat că a fost rescrisă în secret înainte de tipărire și, după ce au citit de pe scenă, s-au apropiat de poet, i-au strâns mâna și i-au mulțumit. Apariția poeziei tipărite a fost întâmpinată cu un amestec contradictoriu de emoții, constând atât în abuz, cât și în complimente. A fost, fără îndoială, un succes creativ uriaș.

Este de remarcat faptul că poemul „Către Sergei Yesenin” nu este un memorial, ci unul polemic. Se pare că dezminți tradiția stabilită a lucrărilor memorabile de acest gen. V.V. Mayakovsky a căutat intenționat să paralizeze efectul poemelor de rămas bun ale lui Yesenin, să facă neinteresantă calea lui Yesenin din problemele vieții, să sublinieze, în loc de frumusețea ușoară a morții, frumusețea vieții și construcția unei lumi noi. În ciuda faptului că poetul a fost și el nemulțumit de multe lucruri din realitatea sa contemporană, a continuat să laude bucuriile vieții și starea de spirit optimistă a celui mai dificil marș către comunism.

Însuși versurile de deschidere sunt menite să îndepărteze aura romantică a frumuseții de la sinucidere, în care o imagine emoționantă și poetică a zborului romantic al sufletului prin vastele întinderi ale universului este pusă în contrast cu imagini reduse în mod evident:

Goliciunea...

A zbura,

izbindu-se de stele.

Nici un avans pentru tine

nici un pub.

Și sensul formei verbului „crashing” subliniază, de asemenea, că calea aleasă nu a fost cea corectă.

Este simbolic faptul că eroul liric V.V. Mayakovsky se adresează S.A. Yesenin ca și cum ar fi în viață, chiar încercând să intervină în cursul fatal al evenimentelor tragice, pentru a opri planul teribil conceput de Serghei:

Încetează! Renunta!

Ti-ai iesit din minti?

Conform principiului compoziției inelului, ideea de a demasca sinuciderea este subliniată la sfârșitul lucrării.

Fraze supărătoare, muşcătoare ale lui V.V. Mayakovsky este polemicizat cu versurile finale jalnice ale catrenelor de rămas bun ale lui Esenin:

În această viață, a muri nu este nou, dar a trăi, desigur, nu este nou.

În ele S.A. Yesenin, de fapt, își declară pesimist dezamăgirea față de noua sa viață. Este destul de evident că, în contextul erei anilor 20, definițiile „vechi - nou" sunt percepute în mod acut în primul rând în aspectul social. Starea de dezamăgire și descurajare a lui Yesenin V.V. Mayakovsky caută să contrasteze poziția socială activă a creatorului și a artistului. El subliniază în mod convingător puterea creatoare a cuvântului poetic în societate:

Pentru distractie

planeta noastră

prost echipat.

Necesar

smulge bucuria din zilele viitoare.

In viata asta

Nu e greu să mori.

Fă-ți o viață

mult mai dificil.

Vor trece doar patru ani, iar calea aparent greșită de a evada din problemele și experiențele sufletului va deveni pentru V.V. Mayakovsky este singura cale posibilă de ieșire din viața actuală și situația creativă. Dar, în 1926, visele sale câștigate cu greu de o viață mai bună, patosul optimist al creației și spiritul energic de luptă erau încă relevante pentru el.

pentru așa-zisul viitor luminos, idei despre care au devenit mai abstracte și vagi cu fiecare an post-revoluționar.

Pe lângă atitudinea față de moartea lui S.A. Yesenina, V.V. Maiakovski în această poezie aduce un omagiu talentului poetic al lui Yesenin. În timp ce îi pare rău pentru poetul plecat ca persoană, el deplânge simultan faptul că în persoana lui S.A. Yesenin, poporul rus a pierdut un cântăreț puternic:

Printre oameni, printre creatorul limbajului, Died

exprimat

ucenic beţiv.

Apropo de S.A. Yesenin, V.V. Maiakovski nu încearcă să deghizeze subiectul beției. Cu toate acestea, unul câte unul, el respinge încercările comune la acea vreme de a explica motivele acestei sinucideri:

Nicio buclă nu va dezvălui pierderile noastre,

nici un cuțit.

Poate că cerneala va ajunge în Angleterre, Viena

a tăia

nu ar fi niciun motiv.

Poezia menţionează numele unui număr de contemporani: poetul I.I. Doronin, autor al poeziei „Plugul tractor” (1925), cântărețul L.V. Sobinov, care a vorbit în seara în memoria lui Yesenin la MXATe, criticul literar P.S. Kogan, autorul unui articol memorial despre CA. Yesenin. V.V. Maiakovski era iritat de zvonurile inutile apărute după moartea poetului, numeroase bârfe și imitații poetice destul de slabe, iar articolele laudative de rutină i se păreau mici și neînsemnate în comparație cu profunzimea memoriei poporului despre S.A. Yesenin.

153

Poezia conține multe descoperiri poetice interesante: o serie de metafore strălucitoare („creta mortală a inundat obrajii”, „rangă funerară a poeziei”, „întunericul velelor jachetei”, „vârfurile mustații”, „timpul a izbucnit în urmă ca niște ghiulețe”. ”), o abundență de dubleri de sunet („în durerea gâtului”, „sunet de bronz”, „margine de granit”), rime interesante (crashing - sobrietate, pierdere - „Angleterre”). Imaginea preferată a mesteacănului a lui Yesenin este jucată într-un mod original: este însoțită de epitetul „mort”.

Ca și în alte lucrări ale poetului, poemul „Către Serghei Yesenin” are un început colocvial puternic. Pătrunderea stilului conversațional în poezie este o trăsătură caracteristică a procesului literar al secolului XX. Anterior, astfel de libertăți nu erau atât de răspândite. V.V. Mayakovsky include de bunăvoie și deliberat în textul poemului un număr imens de întrebări retorice, exclamații, observații individuale, forme colocviale („ușoare”, „caleksha”).

În ciuda faptului că poemul reflectă principalele trăsături ale poeziei lui V.V. Mayakovsky (concentrare pe viitor, optimism, dorința de a subordona personalul îndatoririi publice, jurnalism), conține o înțelegere mai profundă a contradicțiilor timpului nostru decât oriunde altundeva:

Gunoiul s-a rărit puțin până acum.

Sunt multe de făcut -

doar tine pasul.

Mai întâi trebuie să ne schimbăm viața. După ce am refăcut -

poți cânta.

„Poezii despre pașaportul sovietic”

V.V. Maiakovski a purtat cu mândrie titlul de cetățean al tinerei țări sovietice. În „Poezii despre pașaportul sovietic” sentimentul patriotic al poetului atinge maximul 154

centrare. Intriga poeziei este centrată pe o situație aparent banală: verificarea pașapoartelor la trecerea graniței, dar în curând devine un imn maiestuos către patria iubită.

V.V. s-a dovedit a fi neobișnuit de expresiv. Imaginea lui Mayakovsky a unui oficial „politicos” care verifică pașapoartele. Își schimbă fețele, ca într-o tigaie: fie devine prea util, fie îngheață cu aroganță „într-o elefantiasis stupidă de poliție”. V.V. Mayakovsky subliniază că fiecare pașaport de pe scena mondială nu este doar un document birocratic necesar, ci și cel mai important simbol al unei anumite țări, puterea sa suverană și puterea capitalului sau, dimpotrivă, slăbiciune, care, ca într-o oglindă, se reflectă în atitudinea sa față de cetățeni.

Dezvoltarea lină a poveștii atinge treptat un punct culminant - cea mai mare intensitate a pasiunilor:

Si dintr-o data,

de parca

arde, gura răsucită

Domnul.

Acest

Domnul oficial ia pe al meu

pașaport cu pielea roșie.

În continuare, o cascadă strălucitoare de comparații detaliate adecvate de V.V. Mayakovsky descrie furtuna emoțională pe care un pașaport sovietic o provoacă unui oficial prim. Ritmul versului devine mai clar, ca și cum am auzi bătăile rapide ale inimii maestrului. Aliterațiile lui „b” și „r” din acest pasaj adaugă o expresie suplimentară narațiunii. Aceeași funcție este îndeplinită de imaginea exagerată a unui șarpe, care este caracterizată expres de epitetul-neologism „de doi metri înălțime”.

155

Apoi spațiul artistic se extinde: vedem deja mai multe personaje. Reacția lor la pașaport dezvăluie instantaneu contradicții de clasă într-o societate capitalistă aparent prosperă: gardienii ordinii - detectivul și jandarmul - se privesc cu prudență. Ei par să simtă un pericol de rău augur care emană din pașaportul „cu gâtul gros”, „cu fața de seceră”. Portarul, un reprezentant al clasei muncitoare de jos, îi face cu ochiul în mod semnificativ proprietarului „cărții violete”, arătând astfel un sentiment de solidaritate internațională.

Poezia V.V. Mayakovsky este strâns legat de drama. Este ca și cum o scenă de teatru se desfășoară în fața noastră. Personajele poeziei sunt descrise atât de viu și expresiv încât sunt simțite literal de cititor. Caracteristicile lor apte și concise rămân în memorie multă vreme, deoarece întruchipează caracteristicile oamenilor reali.

V.V. Mayakovsky nu poate fi numit un poet generos cu epitete de culoare, dar el folosește cu pricepere pictura în culori ca mijloc de exprimare artistică. Există doar două epitete de culoare în poem. Ambele subliniază culoarea roșie a husei pașaportului, care în contextul întregii lucrări este percepută și ca culoarea bannerului revoluționar.

Repetarea fragmentului despre birocrație la începutul și aproape la sfârșitul lucrării îi conferă armonie compozițională și îi pregătește partea finală, în care eroul liric vorbește despre mândria sa civică. Versul din final devine cât se poate de măsurat. Ritmul său se schimbă, încetinește ușor, iar ultima frază sună foarte solemn și fundamental:

Citit,

invidie

Eu sunt cetățean

Uniunea Sovietică.

156

Chiar și acum, aproape un secol mai târziu, când atât stema, cât și steagul s-au schimbat, iar statul a revenit la fostul său nume (cu mici modificări) „Rusia”, impulsul energetic pe care îl poartă aceste poezii este enorm și valoarea educațională nu s-a secat. Acesta este un răspuns demn de la un om și cetățean mândru, un adevărat patriot, către cei cărora le place să se prăbușească în fața străinătății în toate formele și manifestările ei.

Este ușor și plăcut să fii patriot al unei puteri care este respectată pe scena mondială, unde nivelul de trai al populației este ridicat, unde bunăstarea și prosperitatea sunt garantate tuturor locuitorilor. Dar ei nu își aleg patria. La sfârșitul anilor douăzeci ai secolului XX, când au fost create aceste poezii, Uniunea Sovietică nu era încă o putere puternică. Această imagine a trăit doar în visele și planurile cetățenilor săi. Economia, distrusă de războaie și revoluționări revoluționare, a rămas în urma economiei mondiale timp de decenii. Țara

nu și-a revenit încă din foamete și război civil. Dar V.V. Maiakovski a văzut mult înainte: a realizat posibilitățile profunde ale noilor relații sociale și a crezut în viitorul strălucit al patriei sale.

„Paris (vorbind cu Turnul Eiffel)”

Poezia „Paris (Conversații cu Turnul Eiffel)” a reflectat impresiile lui V.V. Mayakovsky dintr-o călătorie la Paris în noiembrie 1922. Este simbolic faptul că Parisul este perceput de poet în primul rând ca leagănul Revoluției Franceze. V.V. Mayakovsky nu se concentrează pe farmecul clădirilor antice și pe unicitatea atracțiilor orașului, așa cum au făcut mulți scriitori celebri care au vizitat magnifica capitală pariziană.

De asemenea, autorul nu este fascinat de farmecul irezistibil al fashionistelor franceze, pe care le numește în mod dezgustător „dandi și proști”. Parfumul și pudra sunt, de asemenea, percepute ca atribute ale vieții burgheze.

Abundența consoanelor șuierate de la începutul piesei imită foșnetul anvelopelor auto, zgomotul pașilor și alte imagini sonore tipice ale unui oraș mare.

157

Peisaj urban de V.V. Mayakovsky este extrem de precis și, prin urmare, poate fi recunoscut aproape un secol mai târziu. Eroul liric al poetului intră în Place de la Concorde, sau Place de la Concorde, așa cum o numește autorul în franceză. Acesta este unul dintre locurile remarcabile din centrul istoric al Parisului, oferind o vedere magnifică și memorabilă a orașului. Luvru (reședința monarhilor francezi și acum un mare muzeu de artă) este foarte aproape, dar faimosul Turn Eiffel (un simbol al progresului tehnic și istoric, o nouă tendință în viață și artă, garanția unor cuceriri umane ulterioare) este vizibil doar la distanta. Acest lucru a fost observat cu pricepere de V.V. Maiakovski în poem:

Aștept până când, după ce a ridicat cupola sculptată, ademenit de supravegherea casei, Eiffel iese din ceață la mine, la bolșevic.

Peisajul modernist al Place de la Concorde este exact din punct de vedere fotografic:

În jurul meu -

Mașinile dansează fantastic, din boturile fiarelor și ale peștilor, apa încă fluieră și țâșnește din Louis.

În acest caz, lucrarea se referă la celebrele fântâni situate în centrul pieței, în jurul cărora șirurile de drumuri se deplasează într-o mișcare circulară. Cele mai importante autostrăzi ale orașului se intersectează în Place de la Concorde. Și deși la începutul secolului al XX-lea erau mai puține mașini la Paris decât acum, această priveliște a făcut o impresie de neșters asupra unei persoane din Rusia, unde erau semnificativ mai puține mașini. Cu toate acestea, eroul liric simte 158

singurătatea în acest flux în mișcare de oameni și mașini. Nu vede căldura din jurul său și încet încet începe să comunice cu o imagine generalizată a orașului, personificată în imaginile clădirilor, metrourilor, podurilor, șinelor, chemându-l la o revoltă revoluționară.

Eroul se apropie de Turnul Eiffel cu o ofertă de a conduce viitoarea revoltă, de a deveni un bolșevic cu idei similare și chiar promite că va obține o viză pentru URSS. V.V. Mayakovsky numește acest monument arhitectural „un exemplu de geniu al mașinilor” și, în același timp, îl înzestrează cu trăsăturile unei ființe animate.

Fragmentar, dar extrem de adecvat, poetul descrie originalitatea artistică a Turnului Eiffel: cupola sa sculptată, baza puternică („patru picioare puternice în cuie cu desenele lui Eiffel”). Vorbind despre turn, V.V. Mayakovsky subliniază în mod repetat că transmite semnale radio. Acesta este un alt motiv pentru a apela la ea cu apeluri la campanie. Admirând Turnul Eiffel, V.V. Maiakovski răstoarnă simultan de pe piedestal „Parisul ticăloșilor de bulevarde”, care trebuie să moară, „în depozitul continuu al Luvru, în pădurile vechi din Boulogne și în muzee”.

Există un detaliu interesant în poezie: menționează versuri (versuri) apolinariene. G. Apollinaire (1880-1918) - celebru poet francez. V.V. Mayakovsky în această poezie se bazează parțial pe lucrarea „Zona”, în care G. Apollinaire se adresează și Turnului Eiffel: „Păstoriță, O, Turnul Effel! Podurile în această dimineață behăie ca o turmă de oi” (Apollinaire G. Poems. Traducere de M.P. Kudinova, M., 1967, p. 23). În plus, Apollinaire, ca și Mayakovsky, este considerat un reformator în sfera poetică. Criticii îi clasifică adesea pe ambii ca fiind moderni sau realiști. O referire la G. Apollinaire, aruncată în mod obișnuit, spune multe despre V.V. Maiakovski, despre erudiția și pasiunile sale poetice.

159

„Scrisoare către tovarășul Kostrov de la Larizh despre esența iubirii”

Poezia „Scrisoare către tovarășul Kostrov de la Paris despre esența iubirii” este una dintre cele mai cunoscute lucrări de poezie amoroasă a lui V. Mayakovsky. Se adresează lui Taras Kostrov (AC, Martynovsky), critic și publicist, redactor la Komsomolskaya Pravda și Young Guard.

Organizarea intrigii lirice în această lucrare se bazează pe principiul asocierii, care corespunde viziunii artistice generale asupra lumii a erei complexe și contradictorii de la începutul secolului al XX-lea, când una după alta s-au prăbușit ordinele de viață și fundamentele stabilite de secole. Intriga în sine din poem este secundară, subordonată principalului - dorința de a exprima experiențele eroului liric.

Lucrarea este extrem de dinamică, transmițând starea de emoție profundă a eroului liric. Conține trăsături caracteristice poeticii lui V.V. Mayakovsky: întrebări retorice, schimbarea ritmurilor, inversiuni (ordine inversă a cuvintelor). Început puternic confesional. În același timp, o trăsătură distinctivă a eroului liric este autoironia:

Se grăbesc

auto

de-a lungul străzii, mai degrabă decât să fie aruncat la pământ. A intelege

fete inteligente:

uman -

în extaz.

Eroul liric caută cu insistență o definiție a iubirii. Pentru el, aceasta este, în primul rând, o experiență emoțională puternică, care oferă unei persoane un impuls puternic de energie:

160

A fi indragostit -

acest lucru înseamnă:

adânc în curte

a alerga în

iar până în noaptea turmelor, strălucind cu toporul, tăiați lemne, cu forța

lui jucăuș.

Pentru eroul liric, dragostea nu înseamnă atât fericire, cât suferință. Sentimentul său este profund și la scară largă. El respinge toate convențiile în relația dintre un bărbat și o femeie (nunta, nunta). Nu aceasta este ceea ce determină puterea unui sentiment de dragoste, care nu este supus niciunei legi și convenții sociale.

Este de remarcat faptul că V.V. Mayakovsky se străduiește să caute noi mijloace figurative și expresive de limbaj. În locul epitetului tradițional „negru” sau „întunecat”, el alege epitetul-neologism neobișnuit „noapte turn”, care, în același timp, îl ajută pe poet să individualizeze experiența iubirii.

Poezia este scrisă în genul unui mesaj. Adresată inițial tovarășului Kostrov, se dezvoltă treptat într-o conversație cu o frumusețe pariziană, îmbrăcată în blănuri și mărgele.

În memoriile contemporanilor despre V.V. Imaginea lui Mayakovsky a frumuseții pariziene este ferm asociată cu imaginea Tatyanei Yakovleva. Îndrăgostirea poetului proletar, agitator, tribun, conducător, emigrant și dezertor părea, cel puțin, o poveste scandaloasă.

În tradiția poetică, una dintre imaginile centrale ale peisajului romantic este imaginea unei stele. V.V. Maiakovski continuă simultan

tradiția operelor clasice de versuri de dragoste și polemizează cu ea. În această lucrare, ca în multe alte poezii de V.V. Mayakovsky, se încadrează bine în peisajul urban. La urma urmei, chiar și forfota zgomotului din zonă, confuzia de echipamente în mișcare

6-10738

161

Oamenii și mașinile nu pot ascunde stelele, corpurile cerești înalte și maiestuoase, de la adevăratul poet. Cuvântul poetic, potrivit autorului, este și veșnic, înalt și solemn, ca aceste stele. Este asemănată cu o cometă născută în aur care iluminează cerul pentru o pereche de îndrăgostiți de vis, retrasă într-un foișor liliac.

După cum puteți vedea, peisajul V.V. Mayakovsky este profund simțit, dinamic, supus experienței lirice. În final, iubirea umană simplă se dovedește a fi mai puternică decât un uragan, focul și apa. Pe de altă parte, iubirea este plasată la egalitate cu imaginile eterne ale haosului, rupând bazele obișnuite ale vieții. Ca un uragan, zdrobește totul în cale. Dragostea nu arde în foc și nu se îneacă în apă. Este legat organic de întreaga viață a eroului liric, al cărui sentiment romantic specific pentru o fată frumoasă se dezvoltă în dragoste pentru lume în general.

„O aventură extraordinară care s-a întâmplat cu Vladimir Mayakovsky vara la dacha”

Poezia „O aventură extraordinară care sa întâmplat cu Vladimir Mayakovsky în vara la dacha” este dedicată temei operei poetice dificile, dar nobile. La fel ca majoritatea lucrărilor lui V.V. Mayakovsky, este construit pe dialog și poartă un început jurnalistic pronunțat. Principalul dispozitiv artistic în această lucrare este paralelismul: se compară viața soarelui și calea creativă a poetului.

Titlul destul de lung al poeziei, dotat și cu un subtitlu detaliat care precizează clar locația acțiunii, vizează o poveste detaliată despre evenimentele care s-au petrecut efectiv.

Poemul se deschide cu un peisaj de dacha, care este la fel de neobișnuit ca aventura poetului menționată în titlu.

Se deschide cu hiperbola expresivă „În o sută patruzeci de sori a ars apusul”, subliniind puterea căldurii verii și od-162

stabilirea temporară a dinamicii întregii acțiuni ulterioare a lucrării:

Și mâine

din nou

lumea a fost inundată, soarele a răsărit roșu. Și zi de zi asta a început să mă înfurie teribil.

Așa se conturează în lucrare un conflict imaginar. În continuare, eroul liric îngâmfat aruncă o provocare disperată trupului ceresc:

Am strigat direct soarelui:

"Coborî!

Ajunge să stai în iad!”

Remarcile eroului conțin multe fraze colocviale și colocviale. Acest lucru conferă discursului său un caracter familiar. După ce a îndrăznit inițial să comunice cu soarele, o persoană pare să se laude cu neînfricarea sa. Apoi soarele a răspuns în sfârșit provocării, starea de spirit a eroului s-a schimbat:

Diavolul mi-a luat insolența

striga la el -

Confuz, m-am așezat pe colțul băncii, mi-e teamă că ar fi putut ieși mai rău!

Poezia (precum și versurile lui V.V. Mayakovsky în general) are un început dramatic extrem de puternic. Acțiunea fantastică se desfășoară ca o scenă obișnuită la masă: în fața noastră sunt doi camarazi apropiați care conduc o conversație zilnică la un samovar. Ei (poetul și soarele) se plâng unul altuia de problemele cotidiene și în cele din urmă sunt de acord să își unească forțele într-o cauză comună:

163

6

Tu și cu mine

Suntem doi, tovarășe!

Să mergem, poete, să privim și să cântăm lumii în gunoiul cenușiu. Eu îmi voi revărsa raza de soare, iar tu o vei turna pe a ta, în poezie.

În același timp, „soarele cu fața de aur” capătă în sfârșit o imagine umană: nu numai că poartă o conversație pe îndelete, dar poți chiar să o mângâi pe umăr.

La sfârșitul poeziei, imaginea abstractă a unui inamic comun este distrusă:

Zidul de umbre, închisoarea nopților a căzut sub soare cu o pușcă cu două țevi.

Lucrarea se încheie cu o imagine optimistă a triumfului poeziei și luminii, tot ceea ce este mai frumos de pe pământ.

Metaforele poetice îl ajută pe V.V. Mayakovsky a combinat planuri fantastice și realiste pentru reflectarea artistică a realității:

Mie,

din propria voință,

întinzându-și pașii de rază, soarele intră pe câmp.

Eroul liric percepe corpul ceresc ca pe un fel de ființă reală - asistentul poetului. Amandoi fac un lucru comun - aduc lumina lumii.

V.V. Mayakovsky s-a străduit să fie consecvent în opiniile sale despre artă. Această poezie a poetului face ecou problemelor cu o serie de alte lucrări ale sale dedicate subiectului poetului și poeziei.

164

„Un nor în pantaloni”

Creativitatea V.V. Mayakovsky este tematic divers. În perioada timpurie este pătruns de experiențe amoroase. În anii săi de maturitate, problemele sociale domină în el. -

V.V. a adus faima binemeritată. Poeziile lui Maiakovski „Nor în pantaloni”, „Flautul spinării”, „Război și pace” și „Omul”. Ele au întruchipat în mod clar trăsăturile stilistice ale poeticii lui V.V. Mayakovsky: o abundență de neologisme care sunt ușor și natural incluse în textul lucrărilor („batjocorit”, „gras”, „amant”, „decembrie”, etc.), metafore rafinate („o clapă sângeroasă a inimii” , „inima este o bucată rece de fier ”). Numele poemelor în sine sunt metaforice: „Nor în pantaloni”, „Flautul spinării”.

Este simbolic faptul că poemul „Nor în pantaloni” a fost inițial numit „Al treisprezecelea apostol”. Aceasta a fost o încercare de a o contrasta cu învățătura religioasă tradițională. Se știe că Hristos a avut doisprezece ucenici-apostoli. Cuvântul „apostol” însuși înseamnă „mesager”. Potrivit legendei, ei au fost aleși de Hristos însuși și trimiși în întreaga lume pentru a-i predica învățăturile. Însuși numele „Al treisprezecelea apostol” explodează tradiția religioasă stabilită, indică faptul că lucrarea pretinde a fi un fapt semnificativ din punct de vedere social al realității și, de asemenea, subliniază caracterul confesional al poemului.

Apostolii aveau o mare putere. Ei au fost înzestrați cu capacitatea de a face minuni în numele lui Hristos. Proclamându-se al treisprezecelea apostol, eroul, în esență, declară lumii că își încredințează o misiune importantă în viață. După cum se poate observa din dezvoltarea ulterioară a poveștii lucrării, această misiune este de a expune viciile sociale existente și, cu cea mai mare deschidere spirituală posibilă, să arate lumii puterea sentimentelor umane.

Poezia „Nor în pantaloni” este uneori numită manifestul poetului. Aceasta este o lucrare bogată din punct de vedere emoțional. Autorul însuși și-a definit sensul ideologic ca fiind patru strigăte de „jos cu”: jos cu dragostea ta, arta, sistemul, religia. Eroul liric răstoarnă dragostea pe baza căutării profitului 165

si confort. El se opune poeziei drăgălașe pentru esteți care au inundat saloanele de poezie ale vremii. Autorul consideră că sistemul burghez nu este progresist istoric și nu va aduce fericire omenirii.

Din punct de vedere compozițional, poemul este definit ca un tetraptic: are o mică introducere și o împărțire în patru părți. Dorința de a arăta exclusivitatea și originalitatea eroului liric se face auzită în toate capitolele poeziei. Unul dintre ei menționează o jachetă galbenă, în care „sufletul este înfășurat de examinări”. Se știe că însuși V.V Maiakovski iubea să poarte o jachetă galbenă în viață. După ce a făcut cunoștință cu poezia, cititorul înțelege că un astfel de gest este cauzat nu numai și nu atât de dorința de a ieși în evidență, ci de o încercare de a acoperi ceva foarte vulnerabil și dureros în sufletul din spatele învelișului exterior al unui disperat. provocare:

E bine când sufletul tău este învelit într-o jachetă galbenă de la examene!

Peisajul din poem este fie gotic sublim („Ploi cenușii cădeau în sticlă, grimasele erau uriașe, de parcă urlau himerele Catedralei Notre Dame”), apoi romantic („Ce îmi pasă de Faust, alunecând cu Mefistofel în un parchet ceresc ca o extravaganță de rachete!”), apoi șocant expresionist („Toți pietonii erau supți în bot, iar în trăsuri sportivul gras era îngrijit de sportiv: oamenii erau prinși, mâncați și grăsimea curgea. prin crăpături, guma de cotlet vechi curgea din trăsuri ca un râu noroios împreună cu chifla sută”).

Eroul liric are un început puternic de predicare, profetic:

Acolo unde ochii oamenilor se rup, vine al șaisprezecelea an în fruntea hoardelor înfometate în coroana de spini a revoluțiilor.

Un amestec de stiluri, epoci, realități culturale și istorice se schimbă în poem ca într-un caleidoscop. Intriga nu este o dezvoltare secvențială a evenimentelor, ci este construită pe un principiu asociativ: fragmentare, incertitudine, non-166

completitudine - toate aceste trăsături reflectă perfect caracterul epocii rebele și de criză de la începutul secolului.

Eroul liric al poetului trăiește o tragedie amoroasă. Numele eroinei este Maria. Intriga poemului tinde spre generalitatea biblică, iar un nume atât de semnificativ din punct de vedere religios pentru eroină nu a fost ales întâmplător. Eroul și eroina sunt contrastante în toate: el este un individualist imens și stângaci, ea este o fiică fragilă, mică a societății ei.

Poezia a fost scrisă în 1914-1915 și conține ecouri ale poeziei anti-război din acea vreme:

corpul tau

Voi avea grijă și voi iubi, ca un soldat, tăiat de război, inutil, al nimănui, are grijă de singurul lui picior.

Poezia minimizează sentimentul schimbărilor iminente. Imaginea finală a Universului adormit, asemănată cu un câine de pază uriaș, este simbolică. Se pare că este pe cale să se trezească din somn.

"Amenda!"

Poemul „Bine!” - o lucrare cheie în opera lui V.V. Maiakovski. Are nu numai valoare artistică, ci și istorică. Acesta este un fel de portret poetic al epocii. Puteți scrie despre revoluție în diferite moduri: lăudați-o sau condamnați-o. Dar este un fapt împlinit al istoriei Rusiei, care a influențat radical soarta deceniilor următoare și nu se poate să nu privim epoca modernă prin prisma evenimentelor de la începutul secolului al XX-lea, deoarece ultimii lor martori și participanți sunt încă în viață. .

V.V. Mayakovsky credea că generațiile viitoare trebuie să știe cum trăiesc bunicii și străbunicii lor. A fost capabil să arate evenimentele din interior și s-a străduit pentru evaluarea cea mai obiectivă, deși 167

nu putea să nu pună anumite accente. Simpatiile sale sunt, fără îndoială, de partea bolșevicilor. Autorul nu le ascunde, dar rândurile poeziei au întruchipat nu doar lozinci și apeluri de bravura, ci și dificultățile globale întâmpinate de tânăra republică, confruntă cu procesul de redistribuire a proprietății. În primul rând, acesta este un război civil sângeros. V.V. Mayakovsky arată în mod constant cum un eveniment tragic îi implică pe alții. Foamea, sărăcia, devastarea, frigul - acestea sunt problemele cu care s-au confruntat oamenii. În această epocă tulbure au suferit multă durere.

Este important ca poemul să nu fie scris din perspectiva unui observator din afară. Cu soarta patriei sale de la V.V. Mayakovsky este indisolubil legat de soarta eroului liric. Îi este foame și îngheța împreună cu toți oamenii, dar sentimentul său patriotic nu face decât să se întărească în procese. Poetul nu și-a schimbat săraca sa patrie, slăbită de război, cu o Americă bine hrănită și prosperă.

Poezia a fost scrisă în 1927 (pentru aniversarea Revoluției din octombrie), dar fiecare dintre capitolele sale duce atât de clar cititorul la momentul descris al dezvoltării istorice, încât opera este percepută ca un jurnal poetic, ale cărui intrări anuale au fost completate. tocmai în primii ani postrevoluţionari.

Titlul lucrării reflectă rezultatul transformărilor socio-economice la scară largă de-a lungul deceniului. Inițial, poemul a avut o diviziune compozițională păcat-parțială. Lucrarea a fost intitulată „Octombrie”, apoi „25 octombrie 1917”.

Capitolele poeziei au fost puse în scenă pentru un spectacol festiv organizat în timpul sărbătorilor din octombrie 1927 la Teatrul de Operă Maly din Leningrad.

Poezie de V.V. Mayakovsky „Bine!” - un fel de manual de istorie, în care faptele reale ale realităţii sunt prezentate într-un limbaj încăpător, expresiv artistic. Genul este un poem liric-epic cu un complot clar definit. S-ar putea descrie ca pe o poezie de cronică.

Fiecare epocă dă naștere eroilor săi. V.V. În această privință, Mayakovsky, desigur, îl slăvește pe Voroshilov, Dzerzhinsky, 168

Podvoisky, Antonov, Voikov, Krasin, dar nu ignoră numele membrilor Guvernului provizoriu Kerensky, Milyukov, Guchkov, Rodzianko și liderii Armatei Albe Wrangel, Kolchak, Kornilov. În același timp, Kerensky este ridiculizat caustic în lucrare. Pofta lui de putere, lașitatea și fuga rușinoasă din Palatul de Iarnă inspiră doar dezgust. Alexander Fedorovich Kerensky este un reprezentant al Partidului Socialist Revoluționar. S-a alăturat Guvernului provizoriu ca ministru al Justiției. În primul guvern de coaliție, Kerensky a fost ministru de război și marine, iar din 8 iulie 1917, ministru-președinte, precum și comandant șef suprem. V.V. În poem, Mayakovsky batjocorește numeroasele schimbări de posturi și funcții ale lui Kerenski, sugerând că el se numește pe el însuși. Pe 25 octombrie 1917, Kerensky, îmbrăcat într-o rochie de femeie, a fugit din capitală într-o mașină a ambasadei americane. Mai întâi s-a mutat în Don la Ataman Kaledin, iar în 1918 a locuit în străinătate.

În capitolele poeziei, Alexander Fedorovich este asociat cu V.V. Maiakovski cu țarina Alexandra Feodorovna. Poetul, pe de o parte, subliniază că Kerenski nu a făcut nimic pentru a schimba politica imperială autocratică față de poporul său, care l-a crezut și l-a susținut și, pe de altă parte, face aluzie la fuga rușinoasă a Comandantului Suprem de la Palatul de Iarnă înainte de asaltul. Dar Wrangel zdrobit, care își ia rămas bun de la țara natală, arată tragic de jalnic în lucrare. V.V. Maiakovski nu refuză să-și respecte sentimentul patriotic, subliniindu-și curajul și mândria. Piotr Nikolaevici Wrangel (1878-1928) a fost general în armata țaristă rusă. A condus acțiunile contrarevoluționare ale „armata voluntară” a Gărzii Albe în sudul Rusiei în aprilie-noiembrie 1920. Wrangel provenea din baronii baltici. El a fost asociat cu cercurile de mari proprietari de pământ și cu capital financiar străin. În noiembrie 1920, după înfrângerea trupelor sale, Wrangel a fugit în străinătate. Cu toate acestea, la plecare, el încă dorește binele pentru patria sa:

169

Și peste decăderea albă, ca un glonț care cade, mai departe

ambii

genunchi

comandantul-șef a căzut.

De trei ori

sărutat pământul de trei ori

orasul a fost botezat.

Această scenă a reflectat tragedia a mii de oameni care au fost nevoiți să-și părăsească patria după revoluție și au murit în exil, suferind până la sfârșitul zilelor de nostalgie.

Poezia reflectă, de asemenea, greutățile inteligenței rămase în Rusia, care au suferit și ea foarte mult în frământările revoluționare. În special, episodul asociat cu A.A. Blok, unde poetul se plânge că biblioteca i-a fost arsă pe moșie, avea o adevărată bază biografică: V.V. Maiakovski a întâlnit odată A.A. Blok, încălzindu-se lângă focul din fața Palatului de Iarnă, și i-a spus despre acest fapt.

Totuși, accidentul cu biblioteca lui Blok este doar un detaliu minor în comparație cu seria de dificultăți cu care a avut de înfruntat inteligența rusă rămasă în Rusia în anii următori. Memoriile poetei I. Odoevtseva „Pe malurile Nevei” descriu în detaliu starea de spirit din comunitatea scriitorilor din acea vreme. Oamenii de creație au înghețat și au murit de foame în acei ani, ca toată Rusia. V.V. În acest caz, Mayakovsky nu pune în contrast inteligența cu oamenii de rând, ci, dimpotrivă, subliniază unitatea destinului omului de știință și a tăietorului de lemne într-un moment dificil, de cotitură al istoriei.

Și totuși nu trebuie să uităm că poezia lui V.V. Mayakovsky este o lucrare strălucitoare, optimistă. Toate numeroasele dificultăți și probleme ale timpului nostru sunt reflectate în ea nu atât pentru a întruchipa obiectiv epoca, 170

cât de mult într-un efort de a arăta cât de scump a plătit Rusia pentru a construi o nouă societate - o societate a dreptății sociale și a prosperității. Cu cât drumul către anul aniversar 1927 a fost mai dificil, cu atât mai strălucitoare ar fi trebuit să pară realizările epocale din această perioadă. Astfel, baza structurii compoziționale a poeziei este tehnica contrastului. Se manifestă și în construirea capitolelor individuale. Să ne amintim, de exemplu, episodul subbotnikului.

M.I. TSVETAEVA

„Generalii anului al doisprezecelea”

Poezia „Către generalii anului al doisprezecelea” (1913) este una dintre cele mai entuziaste și romantice opere ale tânărului M.I. Tsvetaeva. Aproape toate constă dintr-un lanț de detalii care ridică destinatarul mesajului:

Tu, ale cărui paltoane largi seamănă cu pânzele, ai cărui pinteni răsunau vesel și glasurile,

Și ai cărui ochi, ca niște diamante, au lăsat o urmă pe inimă, - Dandii fermecați ai anilor trecuți!

Imaginea unei pânze enunțată în comparație în poezia clasică a secolului al XIX-lea, de exemplu în M.Yu. Lermontov, simbolizează în mod tradițional vitalitatea, capacitatea de a rezista oricărui atac al destinului. Sunt aceste caracteristici, potrivit lui M.I. Tsvetaeva, au fost decisive în personajele eroilor din 1812, ceea ce a determinat în cele din urmă gradul înalt al sentimentului lor patriotic. Adresele „generali” și „regi” au, de asemenea, scopul de a exalta imaginile ofițerilor. Ei nu sunt doar eroi ai patriei, ci și generali ai inimii doamnelor. În percepția imaginilor, dependența de tradiția literară

este evidentă. Ceea ce este important în lucrare nu este destinatarul specific, ci imaginea generației, adresa „Onoate Tale” căreia a fost plină de sens profund.

171

sens. Poemul exprimă regretul profund față de tipul trecut de ideal masculin al acelei epoci. Dar chiar mai mult decât imaginile desenate, personajul romantic al celei mai entuziaste eroine lirice este important în poem. Ea îi admiră pe eroii din 1812 nu doar ca o femeie captivată de noblețea lor spirituală și de înaltele maniere. Poemul afirmă, de asemenea, o temă maternă:

Ai fost protejat de mâna lui Dumnezeu și de inima mamei tale - ieri. Băieți astăzi - Ofițeri!

În exclamațiile entuziaste „Ah!”, „Oh...” și adresa strictă „Tu”, se văd trăsăturile de gen ale unei romanțe sentimentale. Dacă în sufletul eroinei lirice visătoare domnesc două elemente (dragoste și creativitate), atunci inimile generalilor din 1812 sunt din nou conduse de iubire și eroism. Numai dragostea le dă puterea de a învinge. Ea este cea care hrănește noblețea spirituală:

Ai câștigat și ai iubit Iubirea și tăișul sabiei - Și cu bucurie ai trecut în uitare.

Poezia, scrisă la un secol după evenimentele Războiului Patriotic din 1812, are scopul de a perpetua în memoria generațiilor și de a poetiza imaginea înaltă a ofițerilor ruși.

Războiul Patriotic din 1812 a dat naștere unei puternice tradiții poetice în poezia rusă, începând cu G. Derzhavin, V. Kapnist, V. Jukovsky, K. Batyushkov, F. Glinka, K. Ryleev, A. Pușkin, M. Lermontov, A. Delvig, F. Tyutchev, A. Maykov, E. Baratynsky, terminând cu numeroase cântece populare istorice. Cu toate acestea, aspectele istorice și patriotice ale percepției evenimentelor sunt importante în lucrările lor. Pentru mine. Eroii lui Tsvetaeva din al doisprezecelea an sunt importanți nu numai ca războinici curajoși, ci și irezistibili kava-172

lers. Din această perspectivă, nimeni nu ridicase acest subiect înaintea ei, cu excepția, poate, F. Glinka („Partizanul Davydov”), V. Jukovski („Cântărețul în tabăra războinicilor ruși”), M. Yazykov („D.V. Davydov”) , care a amintit de isprăvile sălbatice și îndrăznețe ale lui D. Davydov.

„Îmi place că nu ești bolnav cu mine...”

O poveste fermecătoare a fost scrisă pe baza poeziei „Îmi place că ești bolnav, nu cu mine...”. Aceasta este una dintre cele mai muzicale lucrări din primele lucrări ale lui M.I. Tsvetaeva. Dragostea este percepută de eroina lirică ca o boală. Transformă relațiile oamenilor într-un fel de reprezentație teatrală, în timpul căreia trebuie să roșești și să te prefaci. Absența iubirii este percepută ca o anumită libertate în relații. Eroina se bucură de oportunitatea de a-și exprima în mod necontrolat și imprudent emoțiile, fără a-și pune o mască de

prefăcătorie, care se potrivește perfect cu caracterul ei temperamental:

Îmi place că poți să fii amuzant - Slăbiți - și să nu te joci cu cuvintele, Și să nu roșești cu un val sufocant, Atingându-ți ușor mânecile.

Paradoxul constă în situația însăși. Se dovedește că, fără a constrânge libertatea eroinei lirice, fără a-i tulbura liniștea, eroul o face astfel fericită, fără să vrea. Dar dragostea se realizează prin oferirea unei persoane de fericire:

Mulțumesc cu inima și cu mâna

Pentru că ești eu - fără să te cunoști pe tine însuți! -Deci dragoste: pentru liniștea mea noaptea, pentru raritatea întâlnirilor la orele apusului.

O astfel de atitudine față de dragoste, și mai ales față de nunți, a rupt tradiția romantică consacrată și consacrată în literatură. Ea a subliniat originalitatea eroinei lui Tsvetaeva și logica nefeminină a raționamentului ei.

173

Lucrarea pare să fie împletită într-o coroană de numeroase repetări anaforice, majoritatea fiind negații. Repetarea cheii centrale „Îmi place că nu ești bolnav cu mine”, încadrând poemul, formează o compoziție inelală.

Este de remarcată organizarea sonoră a poeziei. În timp ce repetarea principală se bazează pe jocul consoanelor sonore, majoritatea detaliilor artistice sunt organizate și după principiul consonanțelor asonante: „întâlniri rare”, „orele apusului”, „lipsa mersului sub lună” etc.

Un astfel de model melodic atent al versului mărturisește creșterea semnificativă a abilității poetice a lui M.I. Tsvetaeva, despre capacitatea ei de a-și îmbunătăți în continuare, sau mai degrabă, de a-și rafina și mai mult talentul artistic.

„Stenka Razin”

Printre versurile lui M.I. Tsvetaeva se remarcă prin ciclul „Stenka Razin” (1917), un stil stilizat de basm rusesc vechi. Spre deosebire de numeroasele monologuri confesionale ale eroinei lirice, această lucrare are un complot liric-epic. Se bazează pe cântece istorice folclorice despre Stepan Razin.

Pentru mine. Ceea ce este important pentru Tsvetaeva nu sunt rădăcinile sociale ale personalității eroului, nu rolul său istoric - accentul poetului este pe povestea de dragoste a căpeteniei ruse pentru prințesa persană cu sprâncene neagră.

Din punct de vedere compozițional, lucrarea este împărțită în trei părți inegale. Prima dintre ele este un fel de expunere. Sub acoperirea

nopții mijlocitoare, „un șef nebun se odihnește” cu o femeie persană captivă. Epitetul „nebun” definește cel mai potrivit caracterul eroului, plin de îndrăzneală nestăpânită. Imaginea sonoră neobișnuită care însoțește scena de dragoste - „tunet de privighetoare”, precum și epitetul „fierbinte” („cu prințesa lui din țările fierbinți”, „peste cortul său fierbinte”) simbolizează înălțimea plăcerilor amoroase.

174

Este interesant în acea noapte în primele lucrări ale lui M.I. Tsvetaeva este interpretată în conformitate cu simbolismul romantic tradițional. Acesta este un moment special în care sufletul este cufundat în elementele pasiunilor și durerilor de inimă. Cu toate acestea, noaptea apare conștiinței lirice a autorului nu numai ca împărăția iubirii și a poeziei, ci și ca o fortăreață a forțelor satanice, care întărește motivul ispitei păcătoase din poem.

Este de remarcat faptul că mai târziu în lucrarea lui M.I. Tsvetaeva va vedea o schimbare semnificativă în utilizarea imaginii nopții. Începând cu anii 1920, simbolismul nopții și-a pierdut tonurile romantice. Noaptea devine echivalentul sorții și al morții (atât fizice, cât și spirituale).

A doua parte a poemului se deschide și cu o imagine calmă la prima vedere. Singurul lucru alarmant este tăcerea de rău augur din jurul eroilor:

Și nu poți vedea stelele, și nu poți auzi valurile, - Doar vâsle și întuneric beznă!

După cum am menționat deja, steaua este un simbol poetic tradițional al speranței și credinței. Absența stelelor este un fel de semn rău simbolic, care anunță o tragedie viitoare.

Atunci imaginea unei nopți romantice din această poezie este personificată, personificată. Ea devine un martor involuntar la o conversație dintre eroi, în care Stenka o numește persană. O perlă, după cum știți, arată ca o lacrimă. Această imagine este folosită în mod tradițional în poezie ca simbol al tristeții. În poezie se repetă în partea finală a operei, plină tocmai de acest sens.

Imaginea centrală a celei de-a doua părți este figura atamanului însuși. O schimbare rapidă a dispoziției dezvăluie viclenia lui Stepan. „Sunt sclavul tău etern”, exclamă el noaptea, întorcându-se către fată. Dimineața, farmecele romantice ale persanei slăbesc și, incitată de femeile cazace, căpetenia o aruncă pe persană în abisul apei. Păcatul de moarte va cădea ca o povară veșnică, de neșters, asupra sufletului său. Stepan este înfățișat într-o mare furie. Portretul eroului este expresiv, constând din detalii psihologice vii 175

(„gura este mușcată de sânge”, „Sprânceana arcuită a lui Ataman merge”, „Stepan a devenit alb - până la buze”). Datorită construcțiilor sintactice expresive, trăsăturile tradiționale ale unui erou romantic din portretul lui Stepan încep să îndeplinească o funcție de individualizare.

Este interesant să comparăm atamanul cu un stejar formidabil („Și Stepan stă ca un stejar formidabil”). Nu numai că evidențiază forța de caracter încăpățânată și indestructibilă a eroului, dar arborele în mitologie simbolizează motivul sacrificiului. Tratându-se cu frumoasa captivă de dragul camarazilor săi, Stepan sacrifică atât femeia persană, cât și sufletul său.

În partea a treia apare motivul visului, tradițional pentru poezia romantică rusă. Imaginea ei poetică centrală este o persană pasionată. Este creat prin repetarea unui număr de detalii din prima și a doua parte, dar aceste detalii sunt reinterpretate, ca și cum ar fi reflectate într-un baldachin de sticlă, care se referă la suprafața apei. Astfel, perlele - la începutul lucrării, un detaliu simbolizând frumusețea, se transformă într-un simbol tragic al durerii. Imaginea vizuală poetică a perlelor pe o sfoară este întărită de imaginea sonoră a sunetului lacrimilor care picură:

Și Razin visează la un sunet:

Exact picături de argint se scurg.

Îndrăzneala strălucitoare a șefului se transformă de fapt în lipsă de inimă. Inima împietrită a eroului se transformă într-un ciob de sticlă. Tema păcatului, enunțată deja la începutul lucrării („Și barca atamanilor duce în noapte sufletul persan păcătos”), se dezvoltă în tema răzbunării.

Am să vin la tine, prietene, pentru un alt pantof,

- exclamă de pe fundul râului persana moartă.

Înțelegerea infracțiunii comise din punct de vedere al religiei este prezentată în mod interesant. Este de remarcat faptul că conflictul dintre ataman și cazacii săi apare inițial pe motive religioase:

M-am culcat cu un caine necredincios! Vezi, ochii frumuseții sunt plini de lacrimi!

Apoi căpetenia însuși, după ce a înecat-o pe prințesa persană, își numește tovarășii „ne-Cristoși”. Acest punct culminant al lucrării este dinamic. Puternic ca un stejar, s-a clătinat brusc, simțindu-se parcă îmbătat de furie. În final, femeia persană ruinată apare în mod neașteptat în imaginea Maicii Domnului:

Și visez la o singură față -

Uitat, cu sprâncene neagră.

Sta ca mama lui Dumnezeu

Da, perlele sunt pe un sfoară.

Pantoful roșu pierdut al prințesei distrusă de Razin este mai puțin un semn al pasiunii ei, decât un simbol al sacrificiului.

Imaginea sonoră a finalului este poetică, imitând tradițiile dansului oriental al femeilor:

Și încheieturile inel și inel și inel și inel.

Te-ai scufundat, fericirea lui Stepanovo!

Dublarea sunetului „fericirii lui Stepan” completează armonios repetarea sunetului aliterativ. Fata persană pare să-și întindă mâinile către Stepan, ademenindu-l până jos. Sfârșitul poeziei pare să prefigureze sfârșitul tragic al lui Stepan însuși.

Strict vorbind, Stepan Razin nu este mai probabil un erou liric al poemului, ci un personaj-imagine liric care întruchipează cu succes ideea caracterului național rus, spiritul său rebel indestructibil și posibilitățile bogate nerealizate.

„Către bunica”

Poezie de M.I. Tsvetaeva a scris „Bunica” în 1914. Sună dor după secolul al XIX-lea trecut - epoca doamnelor frumoase și a domnilor galante. Lucrarea este scrisă în dactil. Acest metru cu trei silabe imită subtil ritmul de trei bătăi al unui vals. Eroina lirică admiră portul-177

privirea unei tinere bunici, încercând să ghicească sufletul răzvrătit sub masca răcelii arogante.

Rafinamentul aspectului ei („rochie neagră”, „bucle în formă de spirală”), combinat cu un comportament strict („buze arogante”, „față înghețată”, „privire întunecată, directă și pretențioasă”) recreează o imagine neobișnuit de poetică a o femeie senzuala, inteligenta si frumoasa, idealul estetic al lui M.I. Tsvetaeva. Totuși, aceasta nu este o fantezie abstractă, ci un portret al unei anumite femei, o frumoasă poloneză. În strofa a doua M.I. Tsvetaeva menționează talentul muzical al bunicii ei.

Eroina lirică încearcă să restabilească legătura pierdută a vremurilor. Ea caută originile propriului personaj în imaginea bunicii sale. Adresându-se ei, eroina lirică încearcă în primul rând să se înțeleagă.

La o vârstă fragedă senină, eroina se gândește deja nu numai la dragoste, ci și la moarte. Cât de trist este să realizezi că sentimentele și experiențele subtile, atât de importante pentru o persoană în timpul vieții, odată cu trecerea sa rămân pierdute, inutile, nerealizate. În strofa a patra a lucrării, apare o imagine înspăimântătoare a unei „pătrunderi nesățioase a pământului”, care devine endemică în lucrarea timpurie a lui M.I. Tsvetaeva. O imagine similară apare în poemul din 1913 „Atâția dintre ei au căzut în această prăpastie...”, unde motivul plecării inevitabile ocupă un loc central.

Astfel, pe lângă sunetul personal specific, opera poartă și un înțeles filosofic larg: finitudinea tragică a existenței umane nu se potrivește bine cu potențialul enorm al unei personalități creatoare. M.I. Tsvetaeva se îngrijorează de cât de puțin reușește să facă o persoană

pe pământ. Toate gândurile și experiențele oamenilor dispar fără urmă atunci când pleacă sau fac parte din acest principiu creativ înzestrat descendenților lor? Sfârșitul lucrării rămâne deschis, dar pentru autor devine complet evident că viața fiecărei persoane îi influențează soarta.

Tomkov.

178

Poezia conține întrebări și exclamații care conferă intrigii lucrării un dinamism dramatic și îi conferă o intonație conversațională confidențială.

„Poezii despre Moscova”

Ciclul poetic de M.I. „Poezii despre Moscova” a lui Tsvetaeva include nouă dintre cele mai semnificative poezii ale operei sale timpurii, scrise în primăvara și vara anului 1916. Ea întruchipează trăsăturile caracteristice ale sintaxei lui Tsvetaeva (fragmentare, o abundență de liniuțe și exclamații), transmițând atitudinea entuziasmată a eroinei lirice față de lume și admirând frumusețea orașului ei natal.

Ciclul „Poezii despre Moscova” înfățișează un oraș pre-revoluționar, a cărui principală decorație sunt bisericile sale. Patruzeci și patruzeci de biserici, cupole, capele, catedrale sunt înfățișate de M.I. Tsvetaeva în măreție veselă, pe fundalul sunetului de clopote. „Ca un sicriu de aur, Iverskaya arde”, scrie Tsvetaeva în al treilea poem al ciclului, referindu-se la icoana miraculoasă din Moscova a Maicii Domnului. Sărbătoarea în cinstea acestei icoane are loc tocmai pe 31 martie, când au fost scrise aceste versuri poetice (toate trei primele poezii ale ciclului). A doua poezie menționează celebra icoană „Bucurie neașteptată”, dedicată tot Maicii Domnului. Icoana înfățișează o cameră de sus și un păcătos pocăit îngenuncheat în fața ei.

Eroina lirică a poeziei promite oaspeților ei străini, căruia îi arată Moscovei, protecția Maicii Domnului („Și Maica Domnului își va lăsa vălul din norii purpurii asupra ta”). Icoana se află la Kremlin; nu este o coincidență faptul că Tsvetaeva menționează Poarta Spassky. Dar este evident că autorul este interesat nu doar de frumusețile arhitecturale ale Moscovei, ci în primul rând de sanctuarele ortodoxe. Sărbătoarea icoanei Maicii Domnului din Iveron are loc în Postul Mare, care este menționat și de Tsvetaeva în ciclu („Tu postești, nu-ți întuneca sprâncenele”).

Fiecare generație trece cu grijă Moscova din mână în mână, ca cel mai prețios altar, în alta. Cu toate acestea, 179

după moarte, eroina lirică M.I. Țvetaeva nu își separă soarta de imaginea orașului natal („Pentru mine, un vis liber, sunetul clopotelor, zorile devreme pe Vagankovo”, „În acest oraș minunat, în acest oraș pașnic, unde voi fi bucuros chiar și dacă sunt mort...”). Utilizarea versiunii ruse veche a cuvântului „grad” în locul „orașului” modern la nivel lexical subliniază istoria antică a Moscovei.

Deja în versurile timpurii ale lui M.I. Motivul morții lui Tsvetaeva este unul dintre cele mai importante. În al patrulea poem al ciclului, eroina lirică încearcă să prezinte o imagine a rămas bun de la lume. Imaginea morții este asociată cu M.I. Tsvetaeva cu aspect frumos („O față va apărea prin fața ușoară”, „O, în sfârșit, voi fi demn de tine. O centură frumoasă de arătare!”, „Am fost învăluită din cap până în picioare de un halat frumos”), detașare („Vor domni, vor răsplăti, se vor arde... Ochii mei”) și pace („Pelerinaj pe calea neagră La mâna mea, pe care nu o voi retrage”),

În poezia a cincea a ciclului, M.I. Țvetaeva numește Moscova „orașul respins de Petru”. Aceasta se referă la faptul că Petru cel Mare a mutat capitala de la Moscova la Sankt Petersburg. Cu toate acestea, M.I. Țvetaeva consideră în continuare Moscova primul oraș al Rusiei. Calendarul ortodox este important pentru ea. Nu întâmplător ciclul menționează Paștele, Ziua Treimii etc. în cele din urmă, Ioan Teologul.

În cea de-a opta poezie, tema principală devine tema unității catedralei („Moscova! Ce uriașă casă de ospiciu! Toată lumea din Rus’ este fără adăpost, vom veni cu toții la tine”).

Din imaginea propriei funeralii, eroina lirică este transportată mental la propria ei zi de naștere. Ultima poezie a ciclului începe și se termină cu un detaliu artistic interesant - imaginea unei pensule rowan rowan. Această pensulă din ultima strofă a poeziei este înzestrată cu epitetele „fierbinte”, „amar” și simbolizează caracterul pasional, impulsiv, al eroinei lirice. „Până în ziua de azi încă vreau să road soborul fierbinte, peria amară”, scrie M.I. Tsvetaeva.

Ciclul „Poezii despre Moscova” a fost creat în tradițiile culturii ortodoxe ruse, iar imaginea orașului este percepută ca simbol al unui altar național. După ce a încetat să mai fie capitala oficială, Moscova continuă să fie percepută de eroina lirică ca inima țării sale natale, ceea ce este mult facilitat de bisericile și icoanele ortodoxe situate aici.

„Cine este făcut din piatră, cine este făcut din lut...”

În poezia „Cine este creat din piatră, cine este creat din lut...” M.I. Tsvetaeva descifrează semnificația propriului nume. Numele „Marina” înseamnă „mare”. Corespunde armonios cu temperamentul eroinei lirice a lui Tsvetaeva, cu mobilitatea, energia și voința ei, de care este atât de mândră. Principalul lucru din poezie este ideea de autoexprimare, întruchiparea energiei vitale neobosite cu care eroina lirică se aruncă în marea vieții. M.I. Tsvetaeva creează o imagine a unui element de nestăpânit, care furie nu numai în realitate, ci și în inima eroinei lirice. Eroina este asemănată cu spuma argintie a mării. Ea se îmbină literalmente cu ea, experimentând un sentiment de unitate armonioasă cu lumea elementelor marine. Voința de sine dizolvată a fontului mării din poem este în contrast cu sarea pământului, pietre funerare, genunchi de granit - imagini statice, lumești.

În poezie, scrierea sonoră îndeplinește o funcție artistică importantă. Acestea sunt, în primul rând, jocul bizar al lanțurilor aliterative

(„Învârt argint și sclipesc” (aliterație „s”, „r”), „Îmi pasă de trădare, numele meu este Marina” (aliterație „m”), "Sunt înviat cu fiecare val! Trăiască spuma - spuma veselă - spuma înaltă a mării" (aliterație "în").

În plus, există destul de multe repetări diferite în poezie.

Metafora devine principalul mijloc vizual și expresiv, datorită căruia conținutul operei

181

niya este percepută în două planuri figurative. În primul rând, în fața ochilor cititorului apare o imagine poetică a coastei mării cu ruloarea ritmică a valurilor în spumă. În al doilea rând, devine limpede sufletul rebel al eroinei lirice, schimbător și încăpăţânat. Elementul mare o ajută să renaască în abisul încercărilor cotidiene. Poezia este plină de patos optimist, un spirit de rebeliune și liberă gândire și o dorință creativă de a crea. Tematic, lucrarea face ecou poeziei „Suflet și Nume”, în care M.I. Tsvetaeva menționează, de asemenea, conexiunile numelui cu elementul marin. Ulterior, ea și-a regândit oarecum atitudinea față de imaginea mării. În lucrarea „Pușkinul meu” M.I. Tsvetaeva a scris: „...Analfabetismul identificării mele infantile a elementelor cu poezia s-a dovedit a fi o epifanie: „elementul liber” sa dovedit a fi poezie, și nu marea, poezia, adică singurul element de căruia nu se ia niciodată la revedere” (M. Tsvetaeva Proza unui poet. M ., 2001, p. 113).

A.A. AHMATOVA

„Am venit să-l vizitez pe poet...”

Poezie de A.A. „Am venit să-l vizitez pe poet...” a lui Ahmatova are o bază autobiografică: într-una din duminicile din 1913, A.A. Ahmatova i-a adus pe A.A. Blok și-a trimis poeziile pe strada Ofitserskaya 57, situată lângă gura Nevei, pentru a le semna. Poetul a făcut o inscripție laconică: „Akhmatova - Blok”.

Prima strofă a lucrării transmite subtil atmosfera acestei vizite. Pentru A.A. Este important ca Akhmatova să sublinieze baza documentară a intrigii, așa că ea indică clar ora și ziua săptămânii: „Exact amiază. Duminică". În a patra strofă de încheiere a lucrării, acest rând corespunde expresiei: „După-amiază fumurie, duminică”. Astfel, poezia are o compoziție inelară.

Sintaxa tăiată și abundența de propoziții nominative transmit entuziasmul eroinei lirice. Este evident că se simte ca o studentă care vizitează un poet celebru.

182

Figura proprietarului casei însuși este centrală în lucrare. Privirea lui limpede și ochii memorabili contrastează cu atmosfera de fum înghețat albăstrui din afara ferestrei. Ochii devin cel mai expresiv detaliu al înfățișării poetului. Eroina lirică preferă „să nu se uite deloc la ele”, probabil că se teme să citească condescendență în ei.

„Dar conversația va fi amintită”, notează ea, subliniind cât de valoroasă din punct de vedere creativ este această întâlnire pentru ea.

Poezia „Am venit să-l vizitez pe poet...” este plină de reverență și respect profund pentru talentul și priceperea poetică. Este dedicat lui A.A. Blok, dar conținutul său în contextul lucrării lui A.A. Akhmatova este mult mai largă decât amintirea unei întâlniri cu maestrul. Indică faptul că eroina lirică și-a ales deja singura cale în viață. Și această cale este indisolubil legată de poezie.

„Orele de seară în fața mesei...”

În poezia „Orele de seară înainte de masă...” de A.A. Akhmatova ridică cortina asupra misterului creativității. Eroina lirică încearcă să-și transmită impresiile de viață pe hârtie, dar în același timp se află într-o asemenea stare de spirit încât ea însăși nu își poate înțelege încă sentimentele. Imaginea unei pagini iremediabil albe mărturisește profunzimea chinului creator și a experiențelor emoționale ale eroinei lirice.

Prima strofă menționează Nisa. În Rusia prerevoluționară, acest oraș de pe Riviera Franceză a fost considerat una dintre cele mai la modă și luxoase stațiuni din rândul nobilimii ruse. Mențiunea Nisei evocă imediat o dispoziție romantică.

Mă pune într-o dispoziție elegiacă. aliterație „l” („O pasăre mare zboară în raza lunii”). Această imagine simbolică este asociată atât cu un vis, cât și cu tema reînnoirii vieții.

Eroina lirică este în pragul unei alegeri dureroase. Se uită pe fereastră la mare și se gândește la ziua de mâine. Un detaliu curios - mențiunea de împletituri - este ciudat

183

diverse indicii că această alegere poate fi asociată cu o căsătorie iminentă, deoarece în Rus' se obișnuia ca numai fetele necăsătorite să poarte împletituri. Astfel, dacă în curând nu mai sunt necesare împletituri, atunci, evident, fata se pregătește de nuntă.

Cu toate acestea, intriga poeziei rămâne un mister până la sfârșit. Un fel de aluzie pe jumătate poate fi considerată mențiunea unei anumite persoane „care nici măcar nu cere tandrețe”, că gândurile eroinei lirice sunt ocupate de el. Cu toate acestea, în lucrare nu există o declarație de dragoste, nici o bucurie pentru prezența acestui bărbat devotat în soarta eroinei lirice; atunci când îl întâlnește, ea doar își coboară pleoapele obosite.

LA. TVARDOVSKY

„Vasili Terkin”

Poezie de A.T. „Vasili Terkin” al lui Tvardovsky se deschide cu imaginea apei. Acesta este un fel de dispozitiv artistic care ajută autorul să introducă imediat cititorul în valorile și realitățile epocii dure de la începutul anilor patruzeci. Autorul își începe

narațiunea nu cu eroism, nu cu replici patetice, ci cu o descriere a micilor detalii ale vieții militare. Și cititorul înțelege că eroismul este deja capacitatea de a se adapta la o viață dificilă pe drum. Și aici, potrivit lui Tvardovsky, pe lângă apă și mâncare (ciorbă de varză fierbinte colorată, care i se pare eroului liric din față a fi cea mai bună și mai sănătoasă mâncare), este nevoie de altceva, fără de care nu se poate supraviețui încercărilor dure. de razboi. Iar acest leac pentru frică și deznădejde, pentru amărăciunea pierderii și înfrângerii, este o glumă, o glumă, o zicală - umor, în care folclorul rusesc este atât de bogat.

Așa apare în poezie imaginea unui simplu soldat Vasily Terkin, o persoană caldă, degajată, veselă și bun povestitor care știe să înveselească greutățile încercărilor militare cu atitudinea sa optimistă față de viață.

După o scurtă introducere „De la autor”, poemul este urmat de capitolul „La oprire”. De asemenea, este lipsită de scene de luptă, iar această caracteristică subliniază încă o dată faptul că A.T. Tvardovsky

Ceea ce interesează în primul rând nu este cursul operațiunilor militare, ci descrierea vieții unei persoane în război, problemele și experiențele sale, capacitatea sa de a rămâne uman în situații limită, aparent fără speranță.

Războiul în poem devine o măsură de decență, noblețe, responsabilitate pentru viitorul altor oameni (rude, prieteni, compatrioți). În epoca consolidării forțelor populare, aceste calități devin necesare pentru fiecare luptător.

Se deschide capitolul „În odihnă” și este presărat cu conversații ale soldaților. Un astfel de dialog conferă intrigii un caracter relaxat și arată încredere în relația dintre luptători. Cu toate acestea, din detaliile individuale din conversație reiese o imagine generalizată a generației militare. „Lupt un al doilea război, frate, pentru totdeauna”, spune unul dintre soldați, cerând mai mult terci. Și datorită acestei fraze, cititorul își imaginează literalmente acest luptător, un bărbat nu mai tânăr, care a trecut printr-o școală dură a vieții. Un război i-a bătut la ușă în tinerețe, iar acum trebuia să ia armele a doua oară.

Stilul artistic al lui A.T. Tvardovsky se distinge prin aforism, capacitate și laconism. Imaginea „al doilea război al secolului” are profunzime filozofică: viața deja scurtă a unei persoane, care în comparație cu eternitatea, cu istoria noastră, este neglijabilă, tragic ireversibilă, se dovedește a fi umbrită de o serie de evenimente tragice. și, de fapt, nu constă practic în nimic altceva decât dificultăți și privațiuni. Și într-o atmosferă atât de dificilă de oboseală generală și anxietate, veselul și glumetul Vasily Terkin începe o poveste despre „Sabantuy”. Acesta este un fel de sărbătoare a sufletului, când un soldat se bucură că nu a murit sub bombardamente, și o ridicare spirituală care îl ajută pe erou să nu fugă de pe câmpul de luptă după ce a văzut tancuri fasciste. LA. Tvardovsky subliniază că eroul poemului său este o persoană foarte obișnuită, cu o înfățișare

neremarcabilă. Nu caută faima, ci se distinge printr-o dragoste de viață de invidiat: „Fumează, mănâncă și bea cu poftă în orice poziție”.

La capitolul „Înainte de luptă” A.T. Tvardovsky pictează o imagine a retragerii către est, când trupele noastre au părăsit Okrug-185

căsătorie, „părăsind pământul captiv”. Pe drum, comandantul unui detașament care a fost înconjurat decide să caute în satul natal. Datorită acestui dispozitiv plot, tema retragerii este concretizată și percepută nu în general, ci prin prisma experiențelor unei persoane individuale. Comandantul, împreună cu detașamentul, este nevoit să se îndrepte în secret spre coliba sa de acasă din teritoriul ocupat de inamic. Cu un sentiment amar, se așează la masă, toacă lemne de foc pentru familia lui noaptea, iar în zori iese din casă, realizând că naziștii ar putea intra în curând în ea.

Unul dintre cele mai izbitoare și memorabile din poezie este capitolul „Încrucișarea”. LA. Tvardovsky descrie în ea unul dintre episoadele războiului, subliniind tradițiile bogate ale glorioaselor isprăvi ale soldaților ruși - apărători ai țării lor natale: „Ei parcurg aceeași cale aspră pe care în urmă cu două sute de ani, soldatul rus, trudit, a parcurs-o cu cremenul. pistol.”

Traversarea este un test dificil de forță și rezistență. Curaj. Simbolurile acestui test sunt vuietul apei și gheața putrezită. Și o noapte extraterestră și o pădure inaccesibilă, „malul drept este ca un zid”. Toate aceste imagini ale lumii naturale se dovedesc a fi ostile față de oameni. LA. Tvardovsky în poem nu înfrumusețează realitatea, nu ascunde victimele și eșecurile, ci înfățișează acțiuni militare și pierderi în tot adevărul terifiant și tragic: „Oamenii caldi și vii au mers până jos, până jos, până jos... ”. Repetarea sporește profunzimea tragediei trăite de autor și arată amploarea „urmei de sânge”. Amărăciunea pierderilor este sporită de tabloul care înfățișează fețe moarte pe care zăpada nu se topește. Acest fragment al poemului nu este lipsit de naturalism. Mai departe, autorul menționează că morților li se dau în continuare rații, iar scrisorile vechi scrise de aceștia sunt trimise acasă prin poștă. Aceste detalii subliniază, de asemenea, caracterul de neînlocuit al pierderii. Amploarea tragediei este mărită cu ajutorul toponimiei: „Din Ryazan, din Kazan, Din Siberia, din Moscova - Soldații dorm. Ei au spus ale lor și au dreptate pentru totdeauna.”

La capitolul „Încrucișarea” Vasily Terkin rămâne în viață în mod miraculos și aduce și vestea bună că primul pluton care a reușit să treacă pe malul drept este în viață.

186

Capitolul se încheie cu un rezumat succint și laconic: „Bătălia este sfântă și dreaptă. Lupta cu moartea nu este de dragul gloriei, de dragul vieții pe pământ.”

Tema responsabilității pentru soarta Rusiei este dezvoltată și în următorul capitol, „Despre război”. LA. Tvardovsky subliniază că sacrificiile în timpul războiului sunt inevitabile, dar sunt făcute de dragul victoriei comune, așa că soldatul trebuie să uite de el însuși

pentru o vreme: principalul lucru este să rezolve misiunea de luptă, să-și îndeplinească datoria față de patria sa, să copiii lui.

Caracterul antiumanist al războiului este subliniat de scriitor în capitolul „Terkin este rănit”, care se deschide cu o imagine a unui „pământ mutilat” care miroase nu a fum uman din locuințe, ci a fum de armă. Dar frigul nemilos al iernilor militare este perceput de autor ca un ajutor: țăranul rus este obișnuit cu zăpada și frigul, pentru că se luptă pe pământul natal, dar pentru invadatori gerul devine o încercare grea. Dacă intriga acestui capitol, în care eroul este rănit, este dinamică, plină de detalii artistice și ține constant cititorul în suspans, atunci capitolul „Despre recompensă” se deschide cu un monolog optimist care contrastează ca dispoziție: Vasily Terkin visează la o vacanță, vrea să se găsească în satul natal, dar regiunea Smolensk este ocupată de inamic. La sfârșitul capitolului, repetarea „Luptei cu moartea nu de dragul gloriei, ci de dragul vieții pe pământ” readuce eroul din vis la realitate dură.

Capitolul „Doi soldați” reinterpretează celebra poveste de basm despre cum un soldat făcea supă dintr-un topor. Vasily Terkin petrece noaptea în coliba unui țăran, ascuți ferăstrăul vechiului proprietar, își repară ceasul și apoi o convinge pe gazdă să facă ouă omletă cu untură.

Capitole calme, pline de umor alternează în poezie cu recreări ale celor mai dificile, tragice pagini ale cronicii militare.

Capitolul „Duel” descrie lupta corp la corp. În primul rând, cititorul vede că germanul este fizic mai puternic decât Terkin. Cu toate acestea, ingeniosul Vasily nu se pierde inima. Și acum „germanul este decorat cu o yushka roșie, ca un ou”. Această comparație din poem transmite 187

spiritul tradițiilor populare rusești de Paște. Autorul arată astfel că Terkin are de partea lui adevărul sfânt și, prin urmare, va câștiga. LA. Tvardovsky se întoarce din nou către pagini îndepărtate, dar de neuitat ale istoriei („Ca pe un câmp de luptă străvechi, Cufă împotriva pieptului, ca scut împotriva scut, În loc de mii, doi se luptă, Ca și cum lupta va decide totul”). Contrastul dintre plural și singular din acest capitol arată că soarta victoriei în vremuri de procese militare depinde de acțiunile fiecărui soldat.

În război, cele mai obișnuite scene ale vieții pașnice par fabuloase și pline de vise. Rândurile capitolului „Despre mine” sunt pătrunse de nostalgie pentru mica noastră patrie. Eroul păstrează cu sfințenie în suflet lumea copilăriei pierdute: pădurea în care mergea cu prietenii să cumpere nuci, globul la școală, conversațiile cu compatrioții și, bineînțeles, imaginea mamei sale.

Poezia se încheie cu capitolul „De la autor”, în care poetul spune că dedică cartea memoriei soldaților căzuți și a tuturor prietenilor săi în timpul războiului. LA. Tvardovsky recunoaște că „Vasili Terkin” în vremuri de încercări dificile a ajutat nu numai cititorii, ci și autorul însuși, dând sens și bucurie vieții sale.

"Dincolo de distanta - distanta"

Poezia „Dincolo de distanță este distanță”, pentru care A.T. Tvardovsky a fost distins cu Premiul Lenin în 1961; este una dintre lucrările centrale ale operei mature a lui A.T. Tvardovsky. Este format din 15 capitole mici.

Motivul principal al poeziei este motivul drumului. Eroul liric pleacă cu trenul peste întinderile țării sale natale. Chiar la începutul lucrării, aflăm că el a plănuit această cale prin Urali și Siberia cu mult timp în urmă. Eroul liric își amintește de război, de devastare și vrea să privească noua țară care a fost reconstruită în anii păcii.

Călătoria îi oferă eroului liric oportunitatea de a vedea locuri noi, de a simți un sentiment de apartenență cu alți oameni și trezește inspirație creativă. O trăsătură caracteristică a poeziei este prezența intonației ironice. „A depășit, am urcat pe munte și se vede de pretutindeni

188

a devenit. Când a fost întâmpinat zgomotos de toată lumea, remarcat chiar de Fadeev, prevăzut cu mei din belșug, desemnat ca un clasic de prieteni, aproape imortalizat”, scrie A.T. Tvardovsky despre eroul său liric. După ce a atins faima, o persoană nu ar trebui să se desprindă de realitate, de comunicare, de dezvoltarea vieții. Eroul poeziei recunoaște că pământul în care nu se află se simte ca o pierdere. Se grăbește să trăiască, încercând să țină pasul cu totul. Călătoria în spațiu devine un stimul puternic pentru amintiri - călătoria în timp.

Primul eveniment major al călătoriei este întâlnirea cu Volga: „- Ea! „Și la dreapta, nu departe, Nevăzând Podul înainte, Îi vedem întinderea largă În golul câmpului de pe drum.” Poporul ruși percepe Volga nu numai ca pe un râu. Este, în același timp, un simbol al întregii Rusii, al resurselor sale naturale și al spațiilor deschise. LA. Tvardovsky subliniază acest lucru de mai multe ori, descriind entuziasmul vesel al eroului și al colegilor săi de călătorie atunci când o întâlnesc pe mama râurilor rusești. Zidurile Kremlinului, cupolele și crucile catedralelor și satelor obișnuite au fost de mult vizibile în Volga. Chiar dacă s-a dizolvat în apele oceanului, Volga poartă în sine o „reflectare a pământului său natal”. Sentimentul patriotic al eroului liric îl duce în anii de război memorabili, mai ales că vecinul său din compartiment a luptat pentru această Volgă la Stalingrad. Astfel, admirând priveliștea râului, eroul poeziei admiră nu numai frumusețile naturale ale pământului rusesc, ci și curajul apărătorilor săi.

Amintirile îl duc pe eroul liric în mica sa patrie - Zagorye. Memoria copilăriei caracterizează viața din această regiune ca fiind slabă, liniștită și nu bogată. Simbolul muncii grele, dar cinstite și necesare pentru oameni din poem este imaginea unei forje, care a devenit un fel de „academie de științe” pentru tânăr.

În forjă „s-a născut tot cu care se ară câmpul, se taie pădurea și se taie casa”. Aici au avut loc conversații interesante, din care s-au format primele idei ale eroului despre lume. Mulți ani mai târziu, vede „barosul principal al Uralilor” la lucru și își amintește de forja satului natal, familiar din copilărie. Prin compararea a două imagini artistice

Autorul corelează tema unei mici patrii cu conversații despre soarta întregii puteri. În același timp, spațiul compozițional al capitolului „Două forje” se extinde, iar liniile poetice realizează efectul maxim de generalizare artistică. Imaginea Uralilor este vizibil mărită. Rolul acestei regiuni în industrializarea țării este perceput mai clar: „Ural! Marginea de susținere a puterii, susținătorul ei și fierarul ei, aceeași vârstă cu gloria noastră străveche și creatorul gloriei noastre prezente.”

Siberia continuă galeria regiunilor și regiunilor pământului nostru natal. Iar eroul liric se cufundă din nou în amintirile războiului, ale copilăriei, apoi își privește cu interes colegii de călătorie. Rânduri separate ale poemului sunt adresate colegilor scriitori, pseudo-scriitori care, fără a pătrunde în esența evenimentelor, scriu romane industriale la comandă, după aceeași schemă intriga de bază: „Uite, un roman, și totul este în ordine: Se arată metoda de zidărie nouă, Deputatul înapoiat, care a crescut înainte Și merge la comunism bunicul.” Tvardovsky se opune simplificărilor în opera literară. El face apel să nu înlocuiască imaginea realității adevărate cu scheme și șabloane de rutină. Și deodată monologul eroului liric este întrerupt de o exclamație neașteptată. Se dovedește că redactorul său călătorește cu poetul în același compartiment, care declară: „Și vei ieși în lume ca pe o poză, așa cum am vrut să te-am propus”. Acest dispozitiv de complot comic îl ajută pe autor să ridice o problemă presantă pentru el. La urma urmei, însuși A.T După cum știți, Tvardovsky nu a fost doar poet, ci și pentru o lungă perioadă de timp șeful uneia dintre cele mai bune reviste sovietice, Novy Mir. A avut ocazia să privească problema relației dintre autor și editor din ambele părți. În cele din urmă, se dovedește că editorul a fost doar o viziune a poetului, ca un „vis rău”.

Siberia, în percepția autorului, apare ca un pământ pustiu, acoperit de „întuneric aspru”. Acesta este un „tărâm moart de proastă faimă”, „o pustie veșnică”. Privind luminile Siberiei, eroul liric vorbește despre cum „de departe au adus aici Cine este ordinul, Cine este meritul, Cine este visul, Cine este nenorocirea...”.

În taiga de la gara Taishet, eroul liric se întâlnește cu un vechi prieten. Cândva, viața i-a despărțit pe acești doi oameni. Sunt 190 dintre ele

o întâlnire trecătoare la gară devine un simbol cert al ireversibilității trecerii timpului și a vieții umane. De îndată ce se întâlnesc, eroii se despart din nou și merg în diferite direcții ale țării vaste.

Disputele de trăsuri și imaginile vieții rutiere creează fundalul necesar în poem, față de care autorul încearcă să pună cele mai presante probleme ale epocii. Vorbește despre carierism și încurajează tinerii să dezvolte teren nelocuit. Un exemplu de astfel de act ascetic este soarta unui tânăr cuplu care, la chemarea inimii lor, călătorește de la Moscova pentru a lucra în Siberia. În continuare, subliniind

amploarea și măreția proiectelor de dezvoltare a Siberiei, Tvardovsky vorbește despre construcția unei stații hidroelectrice pe Angara.

La sfârșitul poeziei, eroul liric își aduce arcul la Vladivostok de la Maica Moscova, de la Maica Volga, de la Părintele Ural, din Baikal, din Angara și din toată Siberia. Repetările și sufixele diminutive dau strofei un sunet folclor. Poetul își mărturisește dragostea pentru patria sa, pentru popor și își ia rămas bun de la cititor până ne reîntâlnim. Autorul a reușit să-și realizeze planul grandios în poem: să prezinte un portret generalizat al pământului său natal și să transmită spiritul ascetic al epocii dezghețului, sfera planurilor industriale și lățimea sufletului poporului rus.

PE. ZABOLOTSKI

„Când în anii mei de declin viața mea se epuizează...”

PE. Zabolotsky a fost un susținător al filosofiei naturale. Conform acestei direcții a gândirii filozofice, natura nu este împărțită în vie și neviu. În acest sens, plantele, animalele și pietrele sunt la fel de importante. Când o persoană moare, el devine și o parte a lumii naturale.

Poezia „Când în anii mei în declin viața mea se epuizează...”, scrisă în 1947, este un pro-191 programatic.

munca în opera poetului. Poate fi considerat testamentul poetic al autorului.

Pentru mai departe. Zabolotsky se caracterizează printr-o atitudine păgână, vedă, față de moarte. Pentru eroul său liric, acesta este un act conștient. El însuși stinge lumânarea și intră „în vasta lume a transformărilor în ceață”, pentru că pentru un filosof al naturii, moartea nu este un fapt al sfârșitului existenței. Aceasta este tocmai o tranziție către o altă dimensiune: sufletul eroului liric va fi întruchipat în flori și copaci, păsări și cristale.

Poezia se adresează unui strănepot îndepărtat. Nu este plin de nostalgie pe moarte a anilor trecuti, ci de o privire optimistă asupra viitorului.

„Nu există nimic mai frumos pe lume decât a fi”, exclamă eroul liric. Cu toate acestea, această existență este lipsită de pace: „Nu există pace în lume”. Eroul liric asociază existența cu gândurile, activitatea și nu cu o existență cu voință slabă. El visează că „milioane de noi generații vor umple această lume cu sclipirea miracolelor”, că un descendent va duce la bun sfârșit ceea ce nu a finalizat.

Poetul consacră multe rânduri ale poemului realizării sensului propriei sale vieți și ajunge la concluzia că „nu degeaba a trăit în această lume”.

Toată viața umană este legată de natură. Lucrarea, filozofică în temele ei, este în același timp un exemplu de lirism peisagistic: poetul enumera în ea tot ceea ce îi este atât de drag în firea natală. Aceasta este o pădure verde cu stejari vechi de secole și ploaia de vară

sclipind peste iarbă și fulgere palide. Toate aceste detalii artistice îl caracterizează pe eroul liric ca un cunoscător subtil al naturii sale natale, o persoană care știe să vadă frumusețea în obișnuit.

Viața lui N.A. Zabolotsky nu a fost o vacanță completă: a fost condamnat și a suferit în timpul represiunilor staliniste. Cu toate acestea, spiritul poetului a rămas neîntrerupt. Amintindu-și viața, eroul liric N.A. Zabolotsky nu enumeră nemulțumirile și dezamăgirile. El apreciază să fie felul în care i se întâmplă.

192

„Citind poezii”

Poezie de N.A. Zabolotsky „Reading Poems” întruchipează opiniile estetice ale autorului, care conduce polemici cu căutări decadente în poezia începutului de secol XX. Scriitorul critică aspru încercările de a crea o poezie bazată pe conexiuni sunet-semantice („Murmurul unui greier și al unui copil Scriitorul l-a înțeles perfect”). El tratează zaumi cu ironie („Și în prostiile vorbirii mototolite există o anumită sofisticare”).

Cu toate acestea, toate acestea nu fac decât să distrage atenția scriitorului de la a-și traduce gândurile și opiniile despre lume în versuri.

Vorbind pentru claritatea clasică a vorbirii poetice, N.A. Zabolotsky plasează „ciripitul ciredeiului” pe o parte a cântarului și „baza vie a sensului” pe cealaltă parte. Primul nu ar trebui să îl înlocuiască pe al doilea. Forma nu poate domina conținutul. PE. Zabolotsky consideră că experimentele formale sunt ficțiune, distracție și șarade. Poezia este o formă de artă serioasă. În același timp, scriitorul își permite să folosească dublările de sunet („șapca vrăjitorului”, „traiește viața”, „crede veșnic”), arătând că jocurile sonore sunt încă acceptabile și chiar interesante dacă sunt incluse organic în textul textului. lucrează fără a denatura fundamentul, care este „limba rusă plină de rațiune”.

PE. Zabolotsky însuși a fost un maestru al creării versurilor melodice. În același timp, se caracterizează prin rime precise (obstacolele sunt șarade, ea este vrăjitoare, cardonul este capabil) și claritatea modelului ritmic.

Problematica operei reflectă conținutul discuției literare despre modernism care s-a desfășurat pe paginile presei. Este de remarcat faptul că poemul în sine nu conține doar polemici, ci este și plin de elemente colocviale: întrebări retorice („Dar este posibil să sacrifici vise umane acestor distracții? Și este posibil să transformi un cuvânt rusesc în ciripitul unui cardonul, Pentru ca temelia vie a sensului să nu poată suna prin ea?”) și exclamații („Nu! Poezia pune bariere invențiilor noastre...”).

N.L. Zabolotsky tratează limba ca pe o comoară națională. Nu întâmplător subliniază de două ori în textul poeziei că vorbim despre limba rusă, despre cuvântul rus.

„Despre frumusețea fețelor umane”

În poezia „Despre frumusețea fețelor umane” N.A. Zabolotsky este un maestru al portretului psihologic. Diferitele chipuri umane pe care le-a descris în această lucrare corespund diferitelor tipuri de personaje. Prin starea de spirit externă și expresia emoțională a feței lui N.A. Zabolotsky se străduiește să privească în sufletul unei persoane, să-și vadă esența interioară. Poetul compară chipurile cu casele: unele sunt portaluri magnifice, altele sunt cocioabe mizerabile. Tehnica contrastului îl ajută pe autor să contureze mai clar diferențele dintre oameni. Unii sunt sublimi și intenționați, plini de planuri de viață, alții sunt nefericiți și jalnici, iar alții par, în general, depărtați: toți sunt în sine, închiși față de ceilalți.

Printre multele fețe-case diferite N.A. Zabolotsky găsește o colibă inestetică, săracă. Dar din fereastra ei curge „respirația unei zile de primăvară”.

Poezia se încheie cu un final optimist: „Există chipuri – asemănarea cântecelor jubilatoare. Din aceste note, strălucind ca soarele, se compune un cântec al înălțimilor cerești.”

Metafora „cântec al înălțimilor cerești” simbolizează un înalt nivel spiritual de dezvoltare. PE. Zabolotsky folosește în poezie intonația enumerativă, tehnica contrastului („marele pare să fie în mic”), o abundență de epitete colorate („portale luxuriante”, „căbușe patetice”, „fețe reci, moarte”, etc.), comparații („însemnări, strălucind ca soarele”, „fețe ca niște turnuri în care nu locuiește nimeni”, „fețe acoperite cu gratii, ca o temniță”).

Imaginea poetică a „respirației unei zile de primăvară” este ușor de reținut și creează o dispoziție strălucitoare și veselă. Această respirație curge, amintind de un flux inepuizabil de energie pozitivă pe care autorul o dă oamenilor.

194

„Vine furtuna”

Versuri Landscape de N.A. Zabolotsky este întotdeauna filozofic în esență. Aceeași calitate este pe deplin inerentă poeziei „Furtuna vine”.

Imaginea unei furtuni exprimă motivul încercărilor vieții. Pentru a crea un sentiment de inevitabilitate a acestor obstacole N.A. Zabolotsky folosește repetiții anaforice („Mișcare...”, „De câte ori...”), inversare („Norul... se mișcă, uriaș și vâscos, cu un felinar în mâna ridicată”).

Principalul dispozitiv figurativ și expresiv din poem este personificarea. Aceasta corespunde poziției filozofice naturale deținute de N.A. Zabolotsky. Pentru autorul lucrării, natura este o ființă vie. În prima strofă a poeziei, norul seamănă cu o vrăjitoare rea dintr-un basm. Ea se apropie de eroul liric cu un felinar în mâna ridicată ca o vrăjitoare capabilă să provoace un rău ireparabil.

În strofa a doua se concretizează conversația despre forța ostilă a norului care se apropie. Eroul liric își amintește că a devenit de mai multe ori victima elementelor furioase. Totuși, norul amenințător în ipostaza sa militantă este încă frumos: „Sclipea de argint” (efectul artistic al imaginii găsite este subliniat de aliterația „s”).

Norul „a aruncat un tunet de piatră” (dublarea sunetului „ka” în silabe accentuate ajută și la crearea expresivității imaginii).

PE. Zabolotsky este un maestru al desenului verbal. Imaginea „fulgerului spart” are un grad ridicat de expresivitate artistică. Epitetul „rupt” reflectă în mod adecvat traiectoriile bizare în zig-zag de-a lungul cărora descărcarea electrică intră în pământ.

Puterea puternică a furtunii este arătată de atitudinea eroului liric față de ea, care, văzând-o, „și-a încetinit pașii timizi și a stat, contopindu-se involuntar cu strălucirea albă a arcului voltaic!”. Chiar și numele unui fenomen fizic scris de N.A. Zabolotsky se transformă într-o imagine artistică poetică.

195

7

Un efect suplimentar în poezie îl produc propozițiile exclamative, exprimând un sentiment emoțional nu atât de frică, cât de admirație.

În strofa a patra, imaginea centrală devine a unui cedru deteriorat de o furtună. Cedru este personificat și înzestrat cu o inimă vie. Chiar și despărțit în două și înnegrit, el încă arată maiestuos: „Stă în picioare și o coroană moartă sprijină cerul întunecat”.

În ultimele două strofe, eroul liric se compară cu acest „pom al durerii”. În această poezie, soarta eroului liric este proiectată cu ușurință asupra vieții autorului însuși, care, reușind abia să pătrundă în faimă, să câștige faima literară („ruperea în înălțimi”), a fost reprimat, dar nu a împietrește-și sufletul și nu a încetat să scrie poezie.

„Să spunem că l-ai călcat deja pe al tău...”

Poezia „Să spunem că l-ai înecat deja pe al tău...” este alcătuită din patru strofe de lungimi diferite. Este dedicat unei perioade dificile din punct de vedere psihologic din viața unei persoane, când cei mai buni ani au trecut în urmă și i se acordă „o anumită perioadă de timp pentru a face lucrurile”.

Din perspectiva experienței sale de viață, autorul oferă cititorului sfatul său înțelept cu privire la ceea ce trebuie făcut înainte de a pleca: „Puteți face alte amendamente pe foile anilor trecuți”.

Poezia te face să te gândești la cum și de ce trăim. Ea transmite ideea importanței treburilor noastre pământești, nevoia de a le finaliza sau transfera. O persoană ar trebui să se simtă responsabilă pentru aceste acțiuni, deoarece ele formează memoria oamenilor despre el. În acest

sens, în poem apar concepte precum „trăsătură geloasă” și „autoapărare”.

Cu toate acestea, N.A. În același timp, Zabolotsky dorește să avertizeze împotriva minciunii, împotriva „prelucrarii rezultatului”. Este mai bine să nu te ocupi deloc de asta și să lași pe seama altora să rezuma. În acest sens, poezia face ecou lucrării lui B.L. Pasternak „A fi faimos este urât.” Scriitori care au atins ze-196

De faimă și succes în viață, ei își lasă moștenire descendenții să fie oameni modesti și muncitori, să acorde altora dreptul de a-și evalua contribuția la dezvoltarea umanității și să nu se bucure de semnificația propriei persoane.

Un fragment interesant al poeziei este în care N.A. Zabolotsky, lăsând moștenire să nu înfrumusețeze rezultatul, declară: „Nu, mulțumesc, Doamne ferește-ne de această dulceață”. Când citesc aceste rânduri, îmi amintesc de obiceiul popular de a mulțumi și de a-mi lua rămas bun cu o plecăciune, în timp ce îmi scot pălăria. Acest gest caracterizează eroul liric ca o persoană apropiată de tradițiile populare. Elementele colocviale din lucrare includ și verbul „a călca în picioare”, subliniind încrederea și simplitatea unei conversații intime, prietenoase. Adresarea interlocutorului dorit îndeplinește, de asemenea, o sarcină similară.

Timpul pentru a face bilanțul vieții este o perioadă dificilă, dar necesară în viața unei persoane. Poezie de N.A. Zabolotsky ajută din nou să-și dea seama de importanța și inevitabilitatea sa.

„La insultele amare ale propriei persoane...”

PE. Zabolotsky este un scriitor care a trecut prin școala dură a vieții. Poezia „Pentru nemulțumirile amare ale propriei persoane...” cheamă la o atitudine umilă față de soarta cuiva și la îndurarea încercărilor vieții cu statornicie. O persoană nu ar trebui să se plângă și să se plângă („cere la participarea sufletelor bune”) sau să transfere problemele pe umerii altora.

Funcția didactică a lucrării este sporită de utilizarea verbelor într-o formă nedeterminată („nu invitați la participare”, „traiește așa cum trăiești”, „fii tu însuți”, „tratează-ți soarta”).

Viața, potrivit autoarei, este suferință, nu vacanță. Pentru a demonstra că are dreptate, el introduce cu pricepere un proverb în textul poeziei: „Dacă iei remorcherul, nu spune: nu este puternic”. Proverbe și zicători - genuri ample și laconice ale oralului 197

artă populară - încă din cele mai vechi timpuri, au acumulat bazele înțelepciunii populare, care de secole au fost transmise generațiilor următoare ca sfaturi de viață.

Proverbul introduce, de asemenea, consonanțe suplimentare în cadrul versului în textul poeziei. PE. Zabolotsky nu se zgârcește cu ele în următoarele rânduri: „Fără să-ți părăsești calea în nimic, fără să te retragi, fii tu însuți”.

B.L. PĂSTÂRNAC

„Frescă vie”

Poezie de B.L. „Fresca reînviată” a lui Pasternak a fost scrisă în martie 1944 și publicată pentru prima dată pe 15 aprilie 1944 în ziarul „Literatura și arta”. Este dedicat Bătăliei de la Stalingrad - un punct de cotitură în Marele Război Patriotic. Genul este baladă.

Deja în prima strofă a lucrării, autorul creează o imagine încăpătoare în ceea ce privește puterea generalizării artistice: „Cerul nopții din Stalingrad se legăna într-un giulgiu de ipsos”. Susține natura nenaturală a războiului, când cerul însuși se scutură din cauza forței căderii obuzelor și a numeroase victime și distrugeri („giulgiu de ipsos”). La urma urmei, după bombardament, pentru mulți locuitori ai orașului, propriile lor case au devenit morminte.

În a doua strofă a poeziei, pământul însuși adresează o rugăciune pentru încetarea loviturilor. Dispoziţia plină de rugăciune este subliniată de imaginea cădelniţei. Lucrarea menționează și pe Arhanghelul Mihail, care, făcând o minune, a zădărnicit încercarea păgânilor de a distruge templul.

Văzând casele distruse, eroul poeziei își amintește cum, în copilărie, a văzut o frescă în capelă, în care „diavolii săreau în astfel de gropi”. Astfel, oroarea războiului este comparată în poem cu iadul, iar fasciștii sunt comparați cu forțe întunecate diavolești.

Mai departe, în lucrare, apare imaginea Sfântului Gheorghe Învingătorul, tradițională pentru pictura icoană clasică ortodoxă, 198

(„Și în apropiere, într-un duel ecvestru, chipul lui George a strălucit deasupra șarpelui”), Nuferi înfloriți și triluri de păsări simbolizează în această strofă imaginea unei vieți pașnice (care seamănă la rândul ei cu Grădina Edenului). În strofa următoare, imaginea unei existențe vesele este combinată cu tema patriei, iar imaginea unui mugur de mesteacăn apare aici ca simbol al Rusiei, iar muzica chemată este asociată nu numai cu sunetele unei păduri de pădure. , dar și cu un cântec popular melodic.

Intriga ulterioară a poeziei continuă să dezvolte simbolul central al lucrării - imaginea Sfântului Gheorghe. Eroul liric din mișcarea ofensivă „Calcă tancurile inamice cu solzii lor formidabili de dragon!” Aici ostașul învingător, ducând o luptă sacră pe țara natală, este din nou comparat cu iconograficul Sfântul Gheorghe Învingător, care calcă în picioare un șarpe sub copitele unui cal.

În strofa finală a poeziei, spațiul compozițional se extinde până la limită. Autorul gloriifică imaginea simbolică a victoriei viitoare, asociată cu un viitor minunat.

Astfel, în înfrângerea inamicului B.L. Pasternak vede nu numai scopul eliberării pământului său natal, ci și ideea triumfului forțelor binelui asupra răului. Imaginile de natură religioasă în acest sens contribuie la crearea unui plan filozofic de percepție a subiectului, datorită căruia este recreat și într-un aspect istoric larg.

Poemul a fost inițial numit „Duminica” și dedicat eroului bătăliei de la Stalingrad Leonty Gurtiev. În cartea lui V. Grossman „Stalingrad”, eseul „The Direction of the Main Attack” este dedicat faptei acestui om și a altor apărători ai orașului. Leonti Nikolaevici Gurtiev a fost comandantul Diviziei 308 Infanterie, care a luptat în direcția principală de atac al trupelor fasciste și aproape toți au murit apărând uzina Baricade. Pentru eroismul de masă, diviziei a primit Ordinul Steagul Roșu, iar L. Gurtiev a primit gradul de general-maior, a primit și Ordinul Steagul Roșu și medalia „Pentru apărarea Stalingradului”. 3 august 1943 erou

199

a fost rănit de moarte lângă Orel. Prin decretul Prezidiului Sovietului Suprem al URSS din 27 august 1943, L.N. Guryev a primit titlul de Erou al Uniunii Sovietice. În timpul unei călătorii cu scriitori pe front, B.L. Pasternak a observat mormântul generalului în parcul Orel.

Versiunea schiță a lucrării a descris moartea lui Gurtiev și amintirile sale pe moarte din bătălia de la Stalingrad. În textul final al lucrării, soarta unei anumite persoane a făcut loc generalizării artistice. Când B.L. Pasternak scrie că eroul „a trecut granițele pământului”, el subliniază nu moartea apărătorului țării ruse, ci măreția nemuritoare a isprăvii sale, pentru că moartea pe câmpul de luptă este pasul eroului în istorie.

„Nu e frumos să fii faimos”

Poezie de B.L. „Este urat să fii faimos” (1956) a lui Pasternak este una dintre lucrările programatice din opera poetului. Intriga sa constă din formule laconice care acumulează opiniile autorului asupra vieții unei persoane creative. Autorul aplică simultan principiile exprimate în poezie atât lui, cât și altor scriitori, B.L. Pasternak vorbește despre profunzimea interioară a actului creativ, despre scopul său de sine. Nici faima, nici succesul în ochii nimănui nu au legătură directă cu calitatea lucrărilor create. Un artist al cuvintelor poate decide doar în adâncul sufletului său dacă înălțimea la care a aspirat a fost atinsă: „Scopul creativității este dăruirea, nu hype, nu succes.”

În strofa a treia a poeziei B.L. Pasternak subliniază poziția specială a persoanei creative în timp și spațiu. În același timp, el formulează un alt principiu, important și necesar pentru un creator uman: „Ascultă chemarea viitorului”. Abia atunci poetul va putea deveni interesant nu numai pentru contemporanul său, ci și pentru urmașii săi. Totuși, în această strofă există și un anumit motiv mistic al sacramentului; artistul are nevoie(} „să atragă dragostea pentru spațiu.” 200).

De fapt, motivul va rămâne neclar până la final. Metafora „dragoste de spațiu”, care este destul de adâncă în conținutul său filozofic, poate simboliza norocul, o muză care a adus o perspectivă creativă și circumstanțe favorabile de viață (întâlniri interesante cu oamenii, natura). Dar totuși, ideea aici nu este că el ar trebui să-și dea seama de locul său în lume.

În a patra strofă, autorul vorbește despre îmbinarea vieții și a căilor creative, în care a doua se dovedește a fi mai importantă, mai voluminoasă decât prima, pentru că o include, o absoarbe, „trăgând-o în margine”.

Fiind poet-filosof, B.L. Pasternak încurajează învățarea din natură. Eroul său liric este capabil, fără teamă de viitor, să „cufunde în necunoscut”, la fel cum zona se ascunde în ceață.

B.L. Pasternak scrie despre nevoia ca o persoană talentată să nu se delecteze cu victorii, ci să mențină modestia personală în raport cu succesele sale. La urma urmei, principalul lucru este să conduci alți oameni, care vor decide cine în istorie va primi glorie și cine se va confrunta cu uitarea. B.L. Pasternak, prin exemplul personal, învață să nu prevarice, să nu devii izolat în experiențele tale, să menții un interes puternic pentru lumea din jurul tău, să iubești viața până în ultima oră. Tema scopului poetului și a poeziei este profund înrădăcinată în tradiția poetică clasică rusă.

În acest sens, poezia lui B.L. „Being Famous is Ugly” de la Pasternak o continuă creativ. Poezia este scrisă în tetrametru iambic. Toate cele șapte strofe ale acesteia sunt legate prin rimă încrucișată. În același timp, alternează rimele feminine și masculine. Poemul folosește pe scară largă mijloacele figurative și expresive ale limbajului: unități frazeologice („o pildă pe buzele tuturor”, „cinci într-un interval”), antiteză („înfrângeri” - „victorii”), precum și tehnica de a sublinia coordonatele verticale ale spațiului artistic („se ridică”, „plondă în necunoscut”), această tehnică compozițională se întoarce la tradiția poetică și caracterul lui Tyutchev-201

Ren pentru versuri meditative în general. Epitetul principal este epitetul „viu”, întărit în strofa finală printr-o triplă repetiție. Deci este evident. B.L. Pasternak vede sensul vieții în viața însăși, în a o trăi sincer și deschis. Nu întâmplător cuvintele „ar trebui”, „trebuie”, „nu trebuie” să apară atât de des în poem.

N.M. RUBTSOV

„Lumina Rusă”

Calmul și liniștea poporului rus sunt subliniate în poemul „Lumina rusă” (1964). Eroul liric al poetului este un călător și rătăcitor care călătorește prin Rusia, pierdut în timp și spațiu („un câmp mort fără sfârșit”). El intră în casele unor oameni pe care nu-i cunoaște și este întâmpinat acolo ca un oaspete drag, i se oferă căldură, a adus haine calde și i se permite să petreacă noaptea gratuit. Rândurile care acumulează bazele moralității populare pot fi numite expresia:

Pentru tot binele vom plăti cu bine, Pentru toată dragostea vom plăti cu dragoste.

Cât de consonantă este cu canonul creștin: „Iubește-ți aproapele ca pe tine însuți”. Peisajul de la începutul poeziei este construit pe principiul opozițiilor contrastante. Natura, „amorțită” în decorul iernii, este descrisă în detaliu: „ger languid”, „cer, întuneric, fără stele”, „câmp mort fără sfârșit”. Pe fondul unui tablou enfatic static

și monumental, insuflând în eroul liric anxietate și un sentiment de îndoială de sine, lumina care apare brusc în acest deșert înzăpezit este percepută de călător ca un centru ospitalier al vieții, ultima speranță pentru odihnă. Această imagine simbolică este extrem de dinamică: o atitudine reverențioasă față de foc pare să fi fost adusă în viața eroului liric din cele mai vechi timpuri.

când focul era principala armă a omului în lupta împotriva naturii dure pentru supraviețuire.

Poezia simte clar respirația anilor ’60. Imaginea eroinei este tipificată cu accent. Câți dintre ei sunt, îmbătrâniți așa printre fotografiile de familie îngălbenite ale rusoaicei, ca stăpâna colibei, pierdute în satele din toată Rusia! O viață fericită le-a oprit atunci, în anii patruzeci, când înmormântările zburau fără milă în toate colțurile țării și oamenii tremurau la bătaia poștașului, temându-se de vești rele. N.M. Rubtsov subliniază că bătrâna încă trăiește cu experiențe și amintiri din acel război. În poezie, motivul orfanității este extrem de important, unul dintre cele cheie pentru opera lui N.M. Rubtsov în general. Nu este o coincidență că sună cu o gravitate deosebită la punctul culminant al lucrării:

Și deodată mi s-a deschis

Și lovit

Sensul orfan al fotografiilor de familie.

„Sufletul păstrează”

Erouului liric N.M. Rubtsov are un simț ascuțit al timpului. Combinația bizară de senzații de fragilitate evazivă a fiecărui moment al existenței și constanta profundă a eternității este exprimată în mod deosebit în poezia „Sufletul păstrează”, pe care N.M. Rubtsov, se pare, a considerat-o programatică pentru opera sa, pentru că este același cu titlul colecției. În centrul lucrării este o vedere simplă a unui sat rusesc:

Mesteacăni, colibe de-a lungul dealurilor

Și, reflectată de adâncime,

Ca un vis vechi de o sută de ani, templul lui Dumnezeu.

Despre ce colț al Rusiei vorbim? În prima strofă, structura spațiului artistic este organizată după principiul contrastului. Suprafața nemișcată a apei și știuca agilă se opune una cu cealaltă ca pacea absolută și 203

mișcarea fulgerului. Hqja comparațiilor rimate („apa este mai nemișcată decât sticla” - „știuca ca o săgeată”) se termină cu metafora „paharul cu apă”, care nu subliniază atât de mult puritatea lacului, cât cristalizează în percepția cititorului că starea de fragilitatea, existența trecătoare a sufletului uman, care acutizează percepția poetică a tot ceea ce există pe pământ.

Apelul sonor „str” - „pr” („săgeată” - „perforează”) imită un „trosnet”, în urma căruia, la nivel de subtext, apare o imagine a fragmentelor de sticlă deteriorate de o săgeată, prin pe care eroul liric încearcă să-l privească în adâncurile secolelor.

De asemenea, imaginea științcii nu este întâmplătoare, dar păstrează semnificația folclorică a capacității de a efectua magie. Eroul liric călătorește de-a lungul secolelor ca „la porunca unei știuci”.

Imaginea timpului din a doua strofă se concentrează pe neclintit „templul lui Dumnezeu, ca un vis de secole”, reflectat nu numai de adâncimea apei, ci și imprimat de istoria seculară a Rusiei. Întărește ideea implicării în rugăciune a eroului cu lumea; dublarea sunetului „soia de secole” subliniază monumentalitatea imaginii descrise.

Cuvântul „templu” în limba rusă se referă la o clădire specială, diferită de alte clădiri, dedicată lui Dumnezeu și destinată serviciului public pentru el și, prin urmare, purificării spirituale. Oare întâmplător, gânduri despre timp și eternitate, despre „frumusețea vremurilor trecute” îl vizitează pe eroul liric din apropierea templului? De ce să numim Casa lui Dumnezeu N.M. Rubtsov alege cuvântul „templu” și nu biserică sau catedrală? Este interesant că cuvântul a intrat în uz bisericesc abia în secolul al IV-lea, deoarece acest nume este păgân, iar creștinii au avut multă vreme o aversiune față de tot ce este păgân. Primele biserici au fost construite în Rus' în secolele Xl-XII. Erau, de regulă, piatră albă. Constructorii antici și-au pus toată priceperea în realizarea acestor structuri și, într-adevăr, au reușit să facă din ele adevărate opere de artă. Lângă ei, te simți mai acut ca un grăunte de nisip trecător în râul ireversibil trecător al timpului, alături de ei vrei involuntar să

Vreau să mă opresc și să-mi înțeleg încet existența muritoare prin prisma legilor existenței. De aceea pentru eroul liric N. Rubtsov acest loc devine deosebit de important si actualizeaza principiul confesional in sufletul sau.

În strofa a treia a poeziei „Sufletul păstrează” N.M. Rubtsov apelează la tehnica sa favorită de compoziție de extindere a spațiului artistic prin utilizarea coordonatelor verticale: din adâncurile apei, eroul liric își transferă privirea către stele. Aici poetul abordează direct tema temporalității și eternității:

Deci secolul va trece în tăcere, fără să atingă această frumusețe.

În strofa finală a patra, imaginea sufletului actualizată în titlu devine centrală. Dar din context este absolut clar că nu vorbim aici despre sufletul specific, deși profund poetic, al eroului liric. Imaginea sufletului se extinde și așa apare tema memoriei istorice a generațiilor.

Este interesant că în poem nu există absolut epitete de culoare. Practic nu există detalii care să ne permită să stabilim despre ce oră din zi, an sau epocă vorbim (știm doar că specia este „veche”). Toate acestea, aparent, au scopul de a sublinia natura atemporală a

existenței sufletului oamenilor. Sufletul este o categorie divină. Imaginile centrale: „apa”, care, după cum se știe, are o putere purificatoare în sens religios, „lumina”, vestigii ale soartei „stelei” și, în cele din urmă, „templul lui Dumnezeu” în combinație cu epitetul „umil” (vizualizare) - au scopul de a evidenția universul divin al frumuseții. Colibele simple și mestecenii reflectați în apa cristalină par, de asemenea, atemporale.

Cabana, atât în folclor, cât și în tradiția literară, este un simbol stabil de susținere și forță a modului de viață țărănesc. Cabana apare în același sens în multe dintre poeziile lui N.M. Rubtsova. Dorința de accentuare maximă, izolarea primului vers din strofa 205

folosind o exclamație – o altă tehnică preferată a lui N.M. Rubtsova. Cel mai adesea, astfel de exclamații conțin un apel către patria sau locurile natale:

Rusul meu, iubesc mestecenii tăi! („Mesteacăn”) Bună, Rusia, patria mea! („Bună, Rusia...”) Patria mea liniștită! („Patria mea liniștită”)

Regularitatea ritmică din poemul „Sufletul păstrează” este în mare măsură subliniată de apeluri, dintre care unul conține inversare („O, o privire umilă și dragă!”). Aceste replici cele mai încărcate emoțional, marcate cu exclamații, actualizează imaginea centrală a operei - imaginea patriei.

Cele două strofe centrale sunt legate prin aceste apeluri, ceea ce face posibilă corelarea compozițională în structura artistică a poeziei imaginea unei patrii mici, specifice fiecărui om și a întregului mare Rus, o putere uriașă, puternică și mândră cu o istorie glorioasă de secole.

Tematic și compozițional, poezia de N.M. „The Soul Keeps” a lui Rubtsov se corelează cu opera lui F.I. Tyutchev „Curge liniștit în lac...”. Ele sunt reunite de imaginea unui templu reflectat, tema timpului, amintirea și motivul unui vis vechi:

Există multe priviri de glorie din trecut în lac.

Cu toate acestea, starea de spirit a poezilor este complet diferită. La F.I. Tyutchev, farmecul frumuseții trecutului este creat cu ajutorul jocului luminii soarelui: acoperișurile devin aurii la soare, „pârâurile lacului strălucesc”. Piesa sună optimistă:

Marele trecut este aici

Parcă ar respira uitare, Adormit dulce, fără griji.

N.M. Peisajul lui Rubtsov este strict, mai static, dar acest lucru nu diminuează frumusețea imaginii descrise și profunzimea dragostei eroului liric pentru patria sa.

206

„În momentele de muzică”

Pentru viziunea asupra lumii a lui N.M. Rubtsov se caracterizează printr-o viziune elegiacă asupra lumii, percepția realității înconjurătoare prin prisma muzicii. În poezia „În minute de muzică”, acesta este strigătul trist al viorilor, care se îmbină armonios cu alte imagini ale lumii care sună: zgomotul mesteacănilor, vocea unei femei apropiate.

N.M. Rubtsov a simțit acut finitudinea existenței. Motivul rămas bun rătăcește literalmente de la o poezie a poetului la alta. N.M. Rubtsov este interesat în primul rând de rătăcirea sufletului singuratic al eroului liric. Inițial, tema adio din poemul „În minute de muzică” este asociată cu scena separării specifice a eroului de femeia sa iubită. Tonalitatea generală minoră este subliniată de detaliile peisajului de toamnă: cerul cenușiu scăzut, prima zăpadă, zgomotul mestecenilor cu rafale. Numeroase repetări („un drum fără soare, un drum fără credință”, „în dragoste de odinioară, în hopuri de odinioară”, „parcă ceasul de rămas-bun ar fi veșnic, Parcă timpul n-ar fi avut nimic de-a face cu el”) conferă poeziei netezime melodică. și muzicalitate. Poza creată de autor este dinamică. N.M. Rubtsov adâncește constant motivul variabilității, iluzoriei și fragilității existenței.

Este important ca tema de rămas bun să nu înece puterea sentimentului de dragoste al eroului liric din această lucrare. În sufletul lui încă mai răsună muzica viorelor pline de suferință. Și de fiecare dată când eroul aude această muzică tristă, el este transportat în amintirile lui în acea zonă galbenă unde și-a luat odată rămas bun de la iubitul său.

Calea căutării spirituale a eroului liric din poemul „În minute de muzică” este comparată cu „calea fără soare, calea fără credință a macaralelor conduse de zăpadă”. Amintirile tulburătoare și strigătul trist al viorilor îi aduc lacrimi eroului liric.

La sfârșitul lucrării, tema rămas-bunului este plină de un conținut diferit: aceasta nu mai este doar despărțirea a doi oameni apropiați, ci reflectarea eroului liric despre eternitate.

ora la revedere. Povestea dragostei este rezumată de o viziune filozofică asupra lumii. Pentru a înțelege părerile eroului liric asupra lumii, este importantă antiteza eternității și fragilității. Timpul părea să se oprească pentru el în momentul despărțirii de iubita lui. El însuși este conștient de contradicția profundă dintre percepția sa asupra timpului și mișcarea lui reală ireversibilă.

Astfel, reflecțiile elegiace ale eroului liric în momentele muzicale despre contradicțiile insolubile dintre vise și realitate sunt poate cele mai importante momente din viața lui. În acest moment, eroul își analizează drumul vieții, își amintește cele mai dificile, dar în același timp importante momente și rezumă evenimentele pe care le-a trăit, pregătindu-se pentru ceasul de rămas bun.

"Mesteacani"

Poezia „Mesteacăn” este o poveste tristă a eroului liric despre sine și țara sa natală. Motivul central în ea este motivul orfanității. Cu cât satul natal îi devenea mai drag, mesteacănul de deasupra mormântului

mamei sale, sunetul frunzelor căderea, simbolizând admirația pentru natura sa natală.

Știind că N.M. Rubtsov a fost crescut într-un orfelinat; cititorul identifică adesea autorul și eroul liric al acestei lucrări, crezând că poetul îi oferă eroului liric propria sa biografie. Cu toate acestea, părintele N.M. Rubtsova nu a murit pe front, ci pur și simplu nu a luat copiii de la orfelinat, creând o altă familie. Mormântul prețuit al mamei a existat și el doar în imaginația poetică a autoarei, întrucât de fapt N.M. Rubtsov nu știa unde a fost înmormântată mama lui: a murit la Vologda în timpul unei epidemii din timpul războiului și a fost îngropată într-o groapă comună undeva la marginea orașului. N.M. Rubtsov și-a petrecut întreaga viață încercând să-și imagineze acest mormânt, drag inimii lui, situat undeva peste râu sau sub mesteacăni.

Poetului nu se teme de rima tradițională „mesteacăn - lacrimi”. În textul poeziei, această rimă îndeplinește o funcție importantă,

formând o compoziție de inel. N.M. Rubtsov chiar folosește modelul de două ori în prima strofă („mesteacănii sunt lacrimi” și „mesteacanii sunt lacrimi”), dar acest lucru nu face ca rima să pară intruzivă, ci doar sporește sunetul muzical al poemului. În plus, autorul folosește pe scară largă tehnici de înregistrare a sunetului pentru a adăuga melodie la sunetul lucrării: asonanța „u” („Și în satul nostru, lângă garduri Cu vântul și ploaia, foșnea ca un stup, Iată la fel. căderea frunzelor galbene”), dublarea sunetului („proza învinge”, „peste mormântul mamei”, repetări la nivel de sintaxă („când foșnesc mestecenii, Când cad frunzele din mesteceni”).

Alături de căderea frunzelor - imaginea centrală a lumii sunetului - este importantă în această poezie starea de spirit elegiacă a eroului liric, ale căror sentimente contradictorii N.M. Rubtsov subliniază cu ajutorul comparațiilor contrastante („Va deveni cumva vesel și dureros”).

În contextul operei poetului, viața umană este indisolubil legată de lumea naturală. Acest lucru este subliniat atât de metaforă („vântul zilelor mohorâte”), cât și de starea eroului liric, care ascultă gânditor sunetul frunzelor care cad. Zgomotul mesteacănilor amintește de dragoste și moarte, de plecarea ireversibilă a fiecărei creaturi vii într-o altă lume. Deja prima linie a lucrării, pe care N.M. Rubtsov, după cum se știe, a acordat o importanță deosebită caracterului unui confesionar. Imaginea eroului liric iese în prim-plan. Aceeași sinceritate maximă este subliniată în ultima strofă a poeziei de apelul la patrie „Rușul meu, îți iubesc mestecenii!” Prin această afirmație, eroul liric exprimă nu numai dragostea pentru natura sa natală, ci și profunzimea sentimentului patriotic.

N.M. Rubtsov folosește imagini ale lumii naturale în poem și atunci când creează mijloace vizuale și expresive. Căderea frunzelor galbene, de exemplu, „face zgomot ca un stup”. Și această tehnică se manifestă nu numai în această poezie, ci și în opera lui N. Rubtsov în ansamblu.

Motivul memoriei, afirmat în poezie, este, de asemenea, transversal în versurile remarcabilului poet Vologda.

209

N.M. În momentele de inspirație creativă, Rubtsov a revenit adesea la cele mai acute experiențe emoționale și a căutat să le surprindă în formă poetică.

„Steaua câmpurilor”

Poezia „Steaua câmpurilor” este una dintre cele mai cunoscute din operele lui N.M. Rubtsova. Este dedicat regiunii natale Vologda. Contrastează imaginile patriei sale natale și ale micii sale patrii, ceea ce îi dă poetului vitalitate și îi hrănește priceperea creatoare. Pentru autor însuși, această lucrare a fost cu siguranță programatică, deoarece una dintre colecțiile sale de poezie poartă și acest nume.

Imaginea centrală a poeziei are o conotație socială. Este important pentru eroul liric ca „steaua câmpurilor” să ardă „pentru toți locuitorii anxioși ai pământului”. Poetul subliniază natura statică a imaginii, simbolizând eternitatea și inviolabilitatea ordinii mondiale existente.

Steaua câmpurilor aduce pace și liniște în viața eroului liric. Ea stinge neliniștea locuitorilor pământului, atingându-le orașele cu o rază primitoare. Dar numai „în întunericul de gheață”, departe de orașele mari, această stea „răsește mai strălucitoare și mai deplină”.

În ultima strofă a poeziei, eroul liric subliniază că aceasta este vedeta câmpurilor sale. Astfel, imaginea unei stele corespunde stelei călăuzitoare biblice.

Este interesant că în versiunea originală textul poeziei suna ușor diferit. A subliniat mai profund tema patriei. Steaua câmpurilor a ars „peste limita aferentă”. În varianta finală N.M. Rubtsov a înlocuit fragmentul versului „peste limita aferentă” cu sintagma „în întunericul de gheață”, care a subliniat încă o dată compoziția inelului lucrării și, în același timp, a consolidat aliterația „l” din poem, care dă netezime și melodie textului poetic. De asemenea, imaginea de „ceată înghețată” este necesară pentru N.M. Rubtsov pentru a crea o schiță de peisaj contrastantă.

210

Imaginea „stelei câmpurilor” luminând pământul cu energia bună a luminii este subliniată prin repetarea anaforică („Ea arde peste aurul de toamnă, Ea arde peste argintul de iarnă”) și repetarea în linie („Steaua). din câmpurile mele arde, arde...”). Această imagine cheie pentru poem subliniază întinderile vaste ale pământului, frumusețea prețioasă a naturii („aur de toamnă”, „argint de iarnă”). În versiunea originală a poeziei, descrierea spațiilor deschise era mai detaliată și mai extinsă. În textul final N.M. Rubtsov a făcut-o succint, dar laconic.

Steaua este o imagine tradițională a poeziei clasice. Din cele mai vechi timpuri, vedetele au patronat poeții, care, la rândul lor, le-au dedicat cele mai bune poezii. Cu toate acestea, N.M. Rubtsov a reușit să continue creativ tradiția existentă, creând o imagine poetică a unei stele a câmpurilor, conținând în sensul său o legătură indisolubilă între principiile pământești și cele cerești. Această imagine simbolizează conținutul lumii artistice a poetului, cartea sa de vizită în firmamentul luminilor poetici.

A.A. VOZNESENSKY

„Soarta, ca o rachetă, zboară într-o parabolă..."

Poezie de A.A. Voznesensky „Soarta, ca o rachetă, zboară într-o parabolă..." întruchipează spiritul obstrucționist al anilor șaizeci. În centrul lucrării se află personalitatea unei persoane care își trasează calea vieții. Se distinge printr-o atmosferă de căutare creativă, de depășire a dificultăților și a adversităților vieții.

Intriga poeziei se bazează pe tehnica antitezei. Se contrastează două căi diferite de viață: calea dreaptă (este mai ușor și mai scurt de parcurs) și calea parabolică (prin chin creativ și căutarea propriului „eu"). Ca exemplu de destin cu o traiectorie interesantă, autorul citează biografia artistului Gauguin, care a fost mai întâi agent de vânzări și apoi și-a făcut loc în lumea artei înalte.

211

Luvru devine un simbol al recunoașterii talentului artistului în poem. A.A. Voznesensky subliniază că Gauguin a avut ocazia să intre în profesie prin „pragul principal": de-a lungul căii academice tradiționale, copierea „cabinelor paradisului", așa cum au făcut mulți artiști, deoarece subiectele biblice erau plătite cu generozitate de către biserică, făcându-se scumpe. Comenzi. Dar Gauguin a preferat să picteze ceea ce și-a dorit și să trăiască așa cum și-a dorit. După ce s-a îndepărtat de civilizație, a trăit mulți ani printre oameni obișnuiți și le-a pictat portretele și natura exotică minunată, neobișnuită pentru ochiul european.

Cu toate acestea, recunoașterea îl așteaptă întotdeauna pe un adevărat creator, așa că Gauguin a ajuns în continuare la Luvru (simbolul celor mai importante muzee din lume în acest caz), „spărgând furios tavanul cu o parabolă!"

Din soarta lui Gauguin A.A. Voznesensky se îndreaptă către viața eroului liric - tânărul său contemporan, care pleacă fie în Georgia, fie în Siberia, în loc să-și aranjeze destinul personal, să se căsătorească și să găsească fericirea liniștită a familiei. Dar, în timp ce își construiește viața și destinul, eroul se gândește și la iubita lui, care, poate, deja s-a săturat să aștepte, așa că parabola, care a fost atât de lăudată în prima parte, devine brusc proastă. Simbolul separării în poem este „umerii reci" și semnele de apel „pământene și înghețate" ale femeii iubite.

În epoca descoperirilor spațiale, imaginea unei rachete care zboară într-o parabolă, menționată în prima linie a lucrării, părea, fără

îndoială, la modă și relevantă. Cu toate acestea, în a doua parte se conturează o nouă antiteză: „zbor” și „aterizare”. Dragostea, un sentiment pământesc, îl face pe eroul liric să viseze să aterizeze lângă iubitul său.

Intriga poeziei este extrem de dinamică. Nu întâmplător lucrarea este dominată de forme verbale care denotă mișcare („zburând”, „dus”, „dus”, „spărgând”, „spărgând”, „stânga”, „zburând” , „grabindu-se”, „plecare”).

Împreună cu eroul liric, într-un singur flux al vieții, acele valori sunt purtate în numele cărora își face traseul 212.

parabolic: aceasta este artă, dragoste și istorie. În acest caz, arta iese în prim-plan ca trăsătură dominantă cea mai înaltă a vieții. Aceste imagini vii și dinamice sunt în contrast cu pozițiile statice și inerte fixate de secole: „canoane, previziuni, paragrafe”.

Întrebările retorice, exclamațiile și generalizările adaugă, fără îndoială, dinamism intrigii. La sfârșitul poeziei există o întrebare provocatoare: „Sau poate că este încă direct - pe scurt?” Cititorul este invitat să facă el însuși alegerea corectă, dar este destul de evident că pentru eroul liric al operei există și nu poate fi altfel.

Poezia conține multe „rime imprecise” („parabolă” - „curcubeu”, „Gauguin” - „agent”, „cu curaj” - „parabolă”). În același timp, simbolul cheie al lucrării, „parabola”, este plasat de patru ori la sfârșitul liniei poetice, ceea ce o ajută să o facă mai expresivă și de impact. A.A. Voznesensky, întotdeauna predispus la jocul de sunet, selectează în mod deliberat consonanțele pentru acest cuvânt: „adevăr”, „ceremonial”, „paragrafe”. În plus, imaginea unei „parabole” este întărită la începutul poemului de aliterația „p” („Soarta, ca o rachetă, zboară de-a lungul unei parabole, de obicei în întuneric și mai rar de-a lungul unui curcubeu”), precum și dublarea sunetului („o rachetă roaring”), apoi „p” și „p” („Iartă-mă această parabolă stupidă. Umeri reci într-o rochie neagră în față...”).

În poezia lui A.A. Voznesensky a întruchipat în mod viu trăsăturile anilor şaizeci ca o viziune asupra lumii. Imaginea vântului este asociată cu așteptarea schimbării sociale. Poziția de viață activă a eroului liric - romantic și aventurier - este de asemenea importantă aici.

„Prima gheață”

Poezie de A.A. Voznesensky „Prima gheață” este o mică schiță elegiacă din viața unei fete obișnuite. O fată îndrăgostită îngheață în mașină. Tema frigului străbate întreaga lucrare. Este subliniat de rândul 213

detalii artistice: „chill coat”, „degetele sunt bucăți de gheață”, „stradă înghețată”, „semn înghețat pe obraji” și, în final, imaginea cheie a lucrării, inclusă în titlu și repetată de trei ori în text a poeziei — „prima gheață”. Pe parcursul dezvoltării intrigii, această imagine este regândită. La început este perceput ca un fenomen meteorologic normal. Dar apoi metafora „prima gheață a frazelor telefonice” sugerează că ceea ce este important în poem nu este frigul

iernii care se apropie, ci gheața care s-a infiltrat în sufletul eroinei lirice prin notele înghețate din vocea ei. iubit, pe care fata a auzit-o la telefon. Ultimele rânduri ale poeziei completează imaginea creată de autor pe o notă logică: „Marca înghețată de pe obraji strălucește - Prima gheață din nemulțumirile umane”.

Fata tocmai intră la maturitate. Cerceii și rujul sunt simboluri ale trezirii principiului feminin în ea, nevoia de a iubi și de a fi iubită.

Poemul conține multe propoziții nominative, ceea ce conferă intrigii o anumită subestimare și fragmentare. Ciocnirea naivității copilărești cu înșelăciunea rănește dureros nu numai sufletul eroinei lirice, ci și inima autorului, care, pe de o parte, simpatizează cu eroina sa și, pe de altă parte, nu poate schimba intriga și o face. fericit, pentru că atunci va păcătui împotriva adevărului - vieții aspre de adevăr.

Imaginea primei gheață este corelată în poem cu tema durerii și singurătății. Între rânduri din poezie se vede supărarea autorului că, în fața unei insulte, o creatură emoționantă și naivă se va întări în suflet. Epitetul „primul” ne amintește în mod constant că pot exista multe astfel de dezamăgiri amoroase de-a lungul drumului vieții.

Poezia ne face să ne amintim valoarea încrederii în relațiile umane, că sunt ușor de distrus, dar uneori imposibil de restaurat.

214

"Brad de Crăciun"

Poezie de A.A. „Pomul de Crăciun” al lui Voznesensky se distinge printr-o stare de spirit festivă de Anul Nou. Atmosfera de reînnoire, așteptarea unui miracol și pur și simplu distracția petrecerilor sunt presărate cu o temă amoroasă. Anul Nou este sărbătorit în mod tradițional ca o sărbătoare în familie. Întotdeauna își dorește să-i cunoască pe cei dragi: „Dragostea este întotdeauna ajunul. Conține Anul Nou al sufletului.”

Autorul crede că bradul de Crăciun al epocii moderne este un pic ca o rachetă: are aripi de jet și bile de foc. Pe fundalul sărbătorii de Anul Nou, este înfățișată o eroină lirică - o fată cu o mandolină și breton roșu care arată ca o coajă de mandarină.

Atmosfera festivă și concentrarea asupra viitorului sunt subliniate prin intonație exclamativă, propoziții nominative și repetări sonore („revoltă” - „viitor” - „mărgele” (aliterația „b”)). Poemul conține descoperiri interesante în domeniul rimei („prooroceşte” - „puritate”, „cu o mandolină” - „mandarin”, „zhurya” - „coji”, „revoltă” - „în margele”).

Întruchipând tema reînnoirii în ajunul sărbătorilor de Anul Nou, când toți oamenii își pun urări și încearcă să privească în viitor măcar pentru o clipă, pentru a afla ce ne așteaptă anul viitor, A.A. Voznesensky se străduiește, de asemenea, să facă forma lucrării inovatoare. De aici abundența de întrebări retorice, modele ritmice neobișnuite și propoziții incomplete. Intriga poeziei se dezvoltă

dinamic. Cu toate acestea, împreună cu descoperirile creative originale, lucrarea conține și erori evidente de calcul. De exemplu, dacă mandarinele sunt un atribut tradițional al decorațiunii festive a mesei, atunci Voznesensky are nevoie în mod clar de imaginea unei mandoline numai pentru redarea sunetului („cu o mandolină” - „mandarina”). La nivelul fonetic al percepției textului, această rimă arată într-adevăr ca un succes creativ, o adevărată descoperire. Dar, în termeni figurativi, mandolina este clar în afara contextului. La urma urmei, acesta nu este un instrument foarte popular în rândul tinerilor. De obicei, companiile folosesc o chitară ca acompaniament. Imaginea unei mandoline ar putea aduce în poemul de Anul Nou-215

crearea unei teme de carnaval, dar apoi trebuie susținută de alții (de exemplu, măști și costume de carnaval). A.A. Voznesensky adaugă ultimele și detaliile în imaginația sa. Schițele sale poetice sunt impregnate de spiritul imaginației creatoare și al experimentului.

V.S. VYSOTSKI

„Apusul a pâlpâit ca strălucirea unei lame...”

Tema militară este una dintre cele centrale în opera lui V.S. Vysotsky. Poetul și-a amintit războiul din amintirile din copilărie, dar a primit adesea scrisori de la soldații din prima linie în care îl întrebau în ce regiment a slujit, așa că în mod realist Vladimir Semenovici a reușit să deseneze schițe din viața militară.

Versurile piesei „The sunset flickered like the shine of a blade...” (cunoscut și sub denumirea de „War Song” și „Alpine Shooters”) au fost scrise pentru filmul „Vertical”, la fel ca „The Top”, „ Cântec despre un prieten”, „La revedere” cu munții” și altele.

Lucrarea ne duce înapoi în cei patruzeci de ani îndepărtați - anii Marelui Război Patriotic. Acțiunea are loc la munte. Intriga se desfășoară dinamic.

Deja prima strofă, „Apusul a pâlpâit ca strălucirea unei lame”, introduce tema militară. Metafora „Moartea și-a numărat prada” transmite atmosfera condițiilor extreme în care se desfășoară operațiunile militare.

Munții în lucrările lui V.S. Vysotsky este un simbol stabil, un simbol al depășirii adversităților vieții, spațiul artistic în care caracterul uman este cel mai bine dezvăluit, sunt testate concepte precum prietenia, asistența reciprocă și pur și simplu decența umană de bază. Cu toate acestea, această poezie nu descrie o escaladă sportivă de alpinism întreprinsă cu scopul de a se testa. Pentru un pluton al trupelor noastre, retragerea de-a lungul pasului este singura modalitate de a supraviețui și 216

pregătiți-vă pentru următoarea bătălie. Soldații cred că munții îi vor ajuta să învingă, pentru că se luptă pe pământul lor. În acest sens, munții acționează ca un fel de amuletă. Corul sună clar ca unul militar: „Nu mai vorbi. Înainte și în sus...”.

Al doilea vers al cântecului îl duce pe cititor în vremurile de dinainte de război, când neamțul, împreună cu al nostru, a cucerit vârfurile. Apoi au mers împreună („El a căzut, dar a fost mântuit”). Și acum (în timpul războiului), poate că „își pregătește mitraliera pentru luptă”.

În al treilea vers, luptătorii noștri și trăgătorii alpini - invadatorii - sunt contrastați ca dispoziție. Printre primii, există o hotărâre inspirată de a se grăbi în luptă, în timp ce cei din urmă sunt „ceva nerespectat”. V.S. Vysotsky subliniază în mod adecvat că trăgătorii de la Edelweiss înțeleg în interior a cui parte are dreptate. Mulți dintre ei nu au deloc nevoie de războiul impus de Hitler, iar asta le afectează atât starea de spirit, cât și atitudinea munților față de ei, care îi protejează pe bună dreptate pe luptătorii noștri.

Pentru dușmanii care au venit pe pământul nostru, se aplică un alt cod de onoare decât pentru turiștii de alpinism care au venit cândva în pace și prietenie. Trăgătorii vor fi uciși fără milă și aruncați din pasă.

Stăpânirea lui V.S. Vysotsky în această poezie este că el arată războiul prin gândurile și experiențele luptătorilor înșiși. Iar chinul moral și anxietatea se dovedesc a fi nu mai puțin severe decât cele fizice. La urma urmei, nu este deloc ușor să împuști în soldații inamici, știind că printre aceștia se află și recentul tău tovarăș, cu care ai cucerit vârfurile acelorași munți în aceeași echipă.

Ciclul de cântece de V.S. Vysotsky, scris pentru filmul „Vertical”, reprezintă o școală a curajului, acumulează acele valori morale pe care poetul le-a lăsat moștenire pentru a-și proteja descendenții în mod sacru. Iar bătăliile din Marele Război Patriotic sunt percepute de V.S. Vysotsky ca adevărate lecții de curaj și eroism.

217

„Cântecul pământului”

„Cântecul Pământului” de V.S. Vysotsky a fost scris pentru filmul „Sons Going to Battle”. Ea subliniază puterea de afirmare a vieții a țării natale. Bogăția ei inepuizabilă este exprimată printr-o comparație poetică: „Maternitatea nu poate fi luată de pe pământ. Nu o poți lua, la fel cum nu poți culege marea.”

Poemul conține întrebări retorice care introduc note polemice în el. Eroul liric trebuie să demonstreze că are dreptate într-o ceartă cu sceptici și oameni slabi de voință.

Principalul mijloc figurativ și expresiv din poem este personificarea („Cine a spus că pământul a murit”, „...S-a înnegrit de durere”, „Nervii goi ai pământului cunosc suferința nepământească”, etc.). Pământul, astfel, apare în lucrare ca o ființă vie care este capabilă să cânte și să sufere. Imaginea pământului întruchipează sufletul Rusiei, care nu poate fi schilodit, precum chipul său îndelung răbdător, desfigurat, rănit de cratere și tranșee.

Pământul este inițial inerent maternității ca o calitate integrală și naturală. Toate încercările de a distruge viața pe ea sunt zadarnice și de nesuportat. În același timp, este subliniată puterea vindecătoare a timpului.

Este de remarcat faptul că V.S. Vysotsky inițial nu împarte pământul în al său și al altcuiva. Deși poemul este în primul rând despre soarta patriei sfâșiate de război, lucrarea dezvăluie și într-o anumită măsură gândirea planetară a poetului, care este preocupat de orice durere umană din lume.

În strofa finală, poetul își exprimă încrederea neclintită că pământul va „suporta totul, așteaptă”. El se ceartă cu cei care nu cred în viitor și cred că pământul este „tăcut pentru totdeauna”. În acest sens, imaginea cântecului, care întruchipează ideea de renaștere spirituală, credința într-un viitor mai bun și depășirea adversităților asociate războiului, capătă o semnificație deosebită în final.

Creând imaginea unui pământ rănit, V.S. În același timp, Vysotsky descrie războiul ca „suferință nepământească” și cel mai mare dintre dezastre. O imagine generalizată a suferinței pământului în mod involuntar 218

se proiectează asupra soartei fiecăruia dintre locuitorii săi, care au cunoscut durerea, moartea și devastarea spirituală, disperarea, care cu siguranță trebuie depășită pentru ca viața pe pământ să-și reia cursul normal, astfel încât principiul dătător de viață să fie întruchipat în un cântec popular, la care, fără îndoială, originile talentului creator revin V.S. Vysotsky.

„Cântec despre un prieten”

„Song about a Friend” este una dintre cele mai izbitoare lucrări din opera lui V.S. Vysotsky, dedicat temei centrale pentru cântecul autorului - tema prieteniei ca cea mai înaltă categorie morală.

Imaginea prieteniei întruchipează atât altruismul - o calitate integrală a unei persoane cu principii morale înalte, cât și o poziție anti-filistină, atât de caracteristică spiritului obstrucționist al epocii șaizeci.

V.S. Vysotsky apare în „Cântecul unui prieten” ca un cunoscător subtil al sufletelor umane, înțelegând diferența dintre imaginea pe care o persoană vrea să o creeze în ochii celorlalți și adevărata sa esență, care uneori este complet diferită.

O persoană și capacitatea sa de a acționa dezinteresat sunt dezvăluite pe deplin doar în situații extreme, de exemplu în munți, unde viața camarazilor săi depinde direct de comportamentul unui alpinist care merge în grup. Aici este cel mai bine testat conceptul de prieten. Dacă într-un moment dificil o persoană este gata să-și împrumute umărul, atunci și-a câștigat dreptul de a fi numit prieten, se poate avea încredere în el.

Alături de povestea principală a lucrării, există discuții despre fenomenul social în care o persoană arată ca „nici un prieten, nici un

inamic, dar așa”. Oamenii comunică, au încredere unii în alții cu gândurile lor, împărtășesc vise și bucurii. Dar de îndată ce o persoană începe să aibă nevoie de ajutor și sprijin real, starea de spirit prietenoasă din relație dispare undeva.

Verdictul pronunțat de V.S. sună foarte tranșant, s-ar putea spune chiar dur. Vysotsky în a doua strofă din -219

adresată unui tip care „a scăpat imediat” la munte: „Nu-l certa, alungă-l: ei nu iau astfel de oameni în sus și nu cântă despre oameni așa”. O atitudine prietenoasă trebuie câștigată de calitățile tale personale. Pentru cei care nu merită, V.S. Vysotsky găsește o definiție elocventă: „străin”. Aici apare aici imaginea unui cântec pe care doar prietenii adevărați o merită. Pedeapsa pentru lași și pentru cei cu voință slabă va fi expulzarea și uitarea, așa cum, de exemplu, egoistul JIappa a fost expulzat din tribul uman în „Bătrâna Izergil” Λ.M. Gorki. Dar Darra a comis o crimă: a ucis-o pe fata care l-a refuzat. Isi merita soarta. Eroul este V.S. Vysotsky, care nu a putut face față lașității, ar încerca totuși să-și învingă frica și să devină o persoană reală. Cu toate acestea, poetul nu-i lasă o a doua încercare. Există o anumită categoricitate și rigiditate a poziției autorului în acest sens. Dar el este un spirit atât de maximalist - eroul liric al poeziei lui V.S. Vysotsky. Pentru el nu există semitonuri: în lume există numai bine și rău. alb și negru, iar ceea ce pare gri poate deveni întotdeauna negru în orice moment.

Cu toate acestea, în ciuda ticăloșiei și trădării care așteaptă adesea o persoană în viață, poetul continuă să creadă în oameni, în faptul că un astfel de concept precum prietenia nu se va usca.

De aceea, a treia strofă finală este dedicată unei imagini pozitive - imaginea unui prieten adevărat care „te-a urmat ca și cum ar fi în luptă”. Trădarea în munți este astfel echivalentă cu trădarea pe câmpul de luptă. Imaginea cuceritorilor de vârf de la sfârșitul poemului are o putere atractivă extraordinară: nimic nu aduce unei persoane o bucurie atât de mare precum bucuria victoriei asupra sa. Răsplata pentru depășirea greutăților și încercărilor este pentru eroul liric și prietenul său credincios o priveliște frumoasă de pe vârful cucerit al muntelui.

Cucerirea vârfului este o imagine deținută în poemul lui V.S. Puterea mare de generalizare artistică a lui Vysotsky. Fiecare dintre noi își cucerește propriile vârfuri pe calea vieții-220

Suntem pentru a ajunge în cele din urmă la cea mai dificilă înălțime - pentru a atinge perfecțiunea spirituală. Dar este dificil pentru o persoană să-și parcurgă singur calea: adevărații prieteni sunt tocmai cei care împărtășesc cu el atât durerea, cât și bucuria victoriei până la sfârșit.

„Îngropat în memoria noastră de secole...”

Cântecul „Îngropat în memoria noastră de secole...” a fost scris de V.S. Vysotsky în 1971. În ea, poetul se întoarce din nou la evenimentele Marelui Război Patriotic, care au devenit deja istorie, dar participanții și martorii lor direcți sunt încă în viață.

Opera poetului se adresează nu numai contemporanilor săi, ci și descendenților săi. Ideea principală din ea este dorința de a avertiza societatea împotriva greșelilor de regândire a istoriei. „Ai grijă cu trecutul, fii atent: nu sparge vasul de lut!” – exclamă eroul liric. Din poziţia de astăzi, când se încearcă prezentarea evenimentelor din Marele Război Patriotic şi celui de-al Doilea Război Mondial într-o altă lumină (să schimbe accentul, să retuşăm adevăratele cauze ale anumitor fenomene, să aruncăm o privire nouă asupra rolul personajelor istorice individuale), chemarea lui V.S. Abordarea lui Vysotsky de a avea grijă de istorie sună deosebit de relevantă.

Poetul scrie despre subiectivitate în percepția realității: chiar și în memoria unei persoane, evenimentele din trecut se vor reflecta diferit după mulți ani.

V.S. Vysotsky avertizează că fiecare dintre noi poate face greșeli în căutarea adevărului, pentru că „doar o instanță imparțială poate discerne ce este adevărat și ce este fals”. Autorul raportează metaforic trecutul cu un vas de lut. El compară adâncimea memoriei umane cu o fântână. Ambele simboluri subliniază trecerea timpului și valoarea istoriei. La urma urmei, doar datele, evenimentele și chipurile acelor oameni care și-au câștigat dreptul de a intra în el rămân pentru descendenți ca informații despre modul în care au trăit generațiile anterioare pe pământ. Oasele lor vor putrezi în pământ, casele pe care le-au construit se vor prăbuși, dar amintirea lui va trăi pentru totdeauna

221

isprăvile eroice ale celor care au murit pentru libertatea și independența pământului lor natal. Această amintire este importantă nu numai pentru că adevărații eroi merită să fie amintiți, ci și pentru că istoria ne învață mari lecții de viață pe care este pur și simplu neînțelept să le uităm.

"Eu nu te iubesc"

Optimistă în spirit și foarte categoric în conținut, poezia lui V.S. „Nu iubesc” al lui Vysotsky este programatic în munca sa. Șase din cele opt strofe încep cu fraza „Nu iubesc”, iar în total această repetare este auzită de unsprezece ori în text, care se termină cu o negare și mai ascuțită „Nu voi iubi niciodată asta”.

Cu ce nu se poate împăca niciodată eroul liric al poeziei? Ce fenomene vitale neagă el cu atâta forță? Toate, într-o măsură sau alta, îl caracterizează. În primul rând, moartea, un rezultat fatal cu care este dificil pentru orice creatură vie să se împace, adversitățile vieții care forțează pe cineva să fie distras de la creativitate.

De asemenea, eroul nu crede în nefiresc în manifestarea sentimentelor umane (fie că este vorba de cinism sau entuziasm). Imixtiunea altcuiva în viața personală îl rănește foarte mult. Această temă este subliniată metaforic de rânduri („Când un străin îmi citește scrisorile, privind peste umăr”).

În al patrulea capitol, bârfele urâte de erou sunt menționate sub formă de versiuni, iar în al cincilea exclamă: „Pentru mine este enervant că se uită cuvântul „onoare" și că în onoare există calomnie la spate." Există aici un indiciu al epocii staliniste, când, pe baza denunțurilor false, oameni nevinovați au fost omorâți, închiși, trimiși în lagăre sau la așezare veșnică. Această temă este subliniată în strofa următoare, unde eroul liric declară că nu-i place „violența și neputința". Ideea este subliniată de imaginile „aripi rupte" și „Hristos răstignit".

Unele gânduri se repetă într-o măsură sau alta pe tot parcursul textului poeziei. Lucrarea este astfel plină de critici la adresa dizarmoniei sociale.

222

Încrederea bine hrănită a unora este combinată cu aripile rupte (adică destinele) ale altora. La V.S. Vysotsky a avut întotdeauna un simț sporit al dreptății sociale: a observat instantaneu orice violență și neputință în jurul său, pentru că el însuși a simțit asta atunci când nu i s-a dat permisiunea de a susține concerte pentru o lungă perioadă de timp. Inspirația creativă a inspirat noi realizări, dar numeroase interdicții au spart aceste aripi. Este suficient de remarcat faptul că poetul, care a lăsat o moștenire creativă atât de vastă, nu a publicat nici măcar o colecție de poezie în timpul vieții sale. Despre ce fel de justiție în raport cu V.S. Vysotsky poate vorbi după asta? Cu toate acestea, poetul nu s-a simțit interior în tabăra celor slabi, acei nevinovați care sunt bătuți. De asemenea, a experimentat povara iubirii și faimei populare atunci când cântecele sale au devenit populare, când oamenii au încercat tot posibilul să obțină un bilet la Teatrul Taganka pentru a-l întâlni pe V.S. Vysotsky ca actor. V.S. Vysotsky a înțeles puterea atractivă a acestei faime, iar imaginea acului onorurilor din strofa a patra a poemului mărturisește în mod elocvent acest lucru.

În strofa finală, apare o altă imagine remarcabilă - „maneges și arene". Simbolizează încercări la tot felul de ipocrizie în societate, când „un milion este schimbat cu o rublă", adică se schimbă cu puțin în numele unor valori false.

Poezia „Nu iubesc" poate fi numită un program de viață, în urma căruia o persoană este capabilă să mențină calități precum onestitatea, decența, capacitatea de a se respecta și de a menține respectul altor oameni.

„Aici, labele molidului tremură în aer..."

Poezie de V.S. Vysotsky „Aici labele molidului tremură în aer..." este un exemplu viu al versurilor de dragoste ale poetului. Este inspirat din sentimentele pentru Marina Vladi. Deja în prima strofă se aude clar motivul obstacolelor. Este subliniat de un spațiu artistic deosebit - o pădure sălbatică fermecată, în anul 223

unde locuiește iubitul. Firul călăuzitor în această lume de basm este dragostea.

Imaginile lucrării se bazează pe opoziția dintre detaliile sublime și cele cotidiene. Întrețeserea lor atinge concentrarea maximă în metafora „Lasă cireșii păsărilor să se usuce ca rufele în vânt”.

Miezul compozițional central al poemului este motivul obstacolului, subliniat de repetarea aliterativă a „lasă”. Vrăjitoria, așa cum se întâmplă de obicei în basmele rusești, împiedică inimile iubitoare să se unească. Poetul creează imaginea unei păduri fermecate folosind detalii de peisaj care indică o întrerupere a mersului obișnuit al lucrurilor: „păsările ciripesc neliniștite”, „nu va fi rouă pe frunze dimineața”, „luna și norosul”. cerul sunt într-o ceartă.”

Motivul principal din poezia „Aici tremură în aer labele brazilor...” este motivul luminii, care este inseparabil de tema fericirii („Lumea ta a fost ascunsă de mine și de lumină de către vrăjitori de mii de ani”) și este cel mai clar exprimat în imaginea „camerei luminoase cu un balcon cu vedere la mare”. În final, palatul de basm de neatins se transformă într-o ofertă de „paradis într-o colibă”. Această imagine dintr-un proverb rusesc celebru întruchipează cea mai mare sinceritate a sentimentului romantic.

B.A. AKHMADULINA „O silabă străveche mă atrage”

Tema poeziei lui B. Akhmadulina „O silabă străveche mă atrage” este relația dintre valorile materiale și spirituale ale lumii. Trecerea la antichitate și istorie este un fel de dispozitiv complot care ajută la conștientizarea faptului că toate valorile materiale ale lumii sunt perisabile. Sintagma „Jumătate de regat pentru un cal”, care a rămas în istorie, pare zadarnică din perspectiva modernității: atât calul, cât și regatele antice înseși cu palate, castele și temple s-au dovedit a fi nepermanente. Poziția de viață a eroinei lirice este de a prețui numai beneficiile spirituale, dintre care cel mai important este 224

comunicarea începe: „Copil, învățat de timp, voi lua un cal, voi da calul în jumătate de clipă cu un bărbat.” Litota - o tehnică a subestimarii artistice - este folosită de Akhmadulina cu un singur scop: pentru a sublinia valoarea incomensurabilă a comunicării umane, prin care trăim iubirea și prietenia, trăim bucuria cunoașterii și sprijinul emoțional.

Eroina lirică eliberează calul, lăsând „doar o urmă lăsată de potcoavă”. Și acesta este un fel de simbol al fericirii, al norocului, pentru că o potcoavă era în mod tradițional dăruită oamenilor pentru noroc.

În poem, poetesa și-a exprimat crezul creator: „Sunt atrasă de stilul antic”. Tema antichității și antichității este subliniată de expresiile „manier medieval”, „soluție antică”.

Akhmadulina este un poet extrem de livresc. Particula pompoasă „O” apare atât de des în opera ei, încât a devenit un semn al stilului ei poetic individual („O, ce jumătate de regat este pentru mine!”).

Poeziile lui Akhmadulina sunt extrem de muzicale: ea caută cu atenție tonalitatea potrivită pentru fiecare dintre lucrările sale. Această muzicalitate este asigurată de numeroase repetări sintactice („O, calul

meu, calul meu, cal zelos”, „Îmi pare rău de cal! Îmi pare rău de dragoste”), dublări de sunet („silabă antică”, „vorbire străveche”, „hotărâre antică”, „gol și roșcat”, „victorii și înfrângeri”).

Poezia are, de asemenea, multe descoperiri interesante, neobișnuite în domeniul rimei: „generozitate” - „inutilitate”, „bătălie” - „decizie”, „roșcat” - „înfrângeri”, „medieval” - „pocoavă”.

Poezia a fost scrisă în 1958, iar la sfârșitul anilor 50 ai secolului XX a început debutul mult așteptatului „dezgheț”. Speranțele de eliberare de sub opresiunea puterii politice au dat naștere întruchiparea simbolică a imaginii libertății în operele poetice. Eliberarea unui cal care va ajunge din urmă turma lui iubită, în acest sens, poate fi înțeleasă ca un vis de libertate în sensul larg al cuvântului.

"Lumânare"

Imaginea cheie a poemului „Lumânare” a lui B. Akhmadulina ne duce în epoca lui Pușkin, unde sunt concentrate valorile vitale și creative dragi autorului operei.

În poezie, tema lui Pușkin este recreată folosind o serie de detalii artistice. Aceasta este, în primul rând, o lumânare de ceară, o scrisoare împodobită, un stilou și, în cele din urmă, un portret al lui Pușkin, care „arata tandru”, inspirând noi realizări creative.

B. Akhmadulina subliniază că este atrasă nu numai de atributele externe ale epocii Pușkin. Afundându-se în lumea valorilor secolului al XIX-lea, eroina lirică începe deja să se gândească la prieteni în vechiul mod. Și pentru cercul lui Pușkin, conceptul de „prietenie” avea sfințenie.

Poemul exprimă nu numai dragostea pentru Pușkin, unul dintre cei mai buni poeți din Rusia, ci și dragostea pentru limba maternă, întruchipată în frumoasa metaforă „gustul tandru al vorbirii native”.

„Demoda veche” în contextul poeziei lui B. Akhmadulina este o calitate pozitivă, deoarece această demodă veche poartă în cele din urmă bunătate și acumulează valori testate de secole.

Poezia „Lumânare” trebuie luată în considerare în contextul altor lucrări în care sună tema Pușkin („Și din nou, ca focurile deschise”, „Fragment dintr-un mic poem despre Pușkin”, „În septembrie, ca întunericul vremurilor”. acum”, „Ocupație”, „Aventură într-un magazin de antichități”, „Romanț la țară”).

Imaginea centrală a unei lumânări în tradiția clasică a versurilor filozofice simbolizează viața. Ceara unei lumânări aprinse se topește și se arde treptat, așa cum viața umană trece rapid zi de zi.

"Amurg"

Poezia lui B. Akhmadulina „Amurg” începe cu o discuție îndelungată despre libertatea fericită pe care amurgul o aduce omului. În acest moment, semnele exterioare ale epocii devin invizibile: „Nici în umezeala care a saturat societatea-226

Nu există nicio dovadă a acestui secol în copacii plini de dragoste, luați altceva și trăiți.”

La amurg, eroina lirică este capabilă să călătorească mental înapoi în timp și să se plimbe pe aleea antichității (un simbol al culturii nobiliare a moșiilor). În acest moment, se poate imagina o casă „unde familia este fericită” și semnele acestei fericiri domestice liniștite: oaspeți pentru zile onomastice, concerte de pian acasă, un vals vechi, rochii de dantelă. Aici B. Akhmadulina face un alt semn cititorului, indicând că vorbim despre vremuri pre-revoluționare: oaspeții de ziua onomastică sunt așteptați să „fă zgomot, să roșească și să sărute mâinile”. Sărutul mâinilor doamnelor este un obicei al cercului nobiliar. Acest obicei a fost rapid eradicat în perioada sovietică, declarându-l o relicvă a clasei. Și în loc de zile onomastice legate de calendarul bisericii, au început să sărbătorească zilele de naștere. Un astfel de dispozitiv de complot îl ajută pe autor să înceapă o conversație despre o epocă trecută.

Motivul amintirilor este subliniat cu succes prin repetiții anaforice. Eroina lirică a operei este atrasă nu numai de atributele exterioare ale acelei vieți (muzicalitate rafinată, ritm lent de viață, nepăsare), ci și de tipul de relație dintre oameni, care se caracterizează prin ospitalitate caldă. Cu toate acestea, grația saluturilor de la oameni din trecut poate atrage doar cu puterea sa atractivă, dar eroina nu poate rămâne în lumea lor, motivul pentru care este dezvăluit în strofa a noua:

Zâmbetul nearticulat al sufletului meu rătăcește acolo, inconștient, departe în acea patrie, a cărei ciudată greșeală îmi va da un pământ străin de vorbire și pământ.

Discursul poetesei moderne i se pare sălbatic; ea nu trimite salutări, ci un blestem. B. Akhmadulina numește călătoria eroinei lirice în trecut „amăgirea spiritului”. În poem se pot auzi clar motivele și nostalgia lui Ahmatova pentru Rusia nobilă prerevoluționară.

227

8

„Poezii ale unui teatru minunat”

În poezia lui B. Akhmadulina, tema creativității ocupă un loc important. Lucrarea „Poezii unui teatru minunat” este scrisă în dactil. Acest lucru îi conferă netezime și melodie.

Poetul este prezentat în ea ca un observator exterior. Inspirația, ideea creativă, talentul există undeva în afara lui. Poemul creează „zeități minunate de un talent incomparabil”, un dirijor necunoscut care ia bagheta formidabilă „undeva între stele”.

Originea divină a talentului este o idee filozofică tradițională profesată de mulți artiști. Muzicienii cred că aud muzică strălucitoare, poeții găsesc cuvintele potrivite venind de undeva.

În același timp, artistul cuvintelor nu poate controla uneori puterea talentului său. Domnul îl obligă să fie un instrument în mâinile lui.

B. Akhmadulina subliniază că o poezie se naște nu în vise fericite, ci în adevărate chinuri creatoare, când poetul își percepe uneori sfârșitul ca pe o eliberare mult așteptată de o povară: „S-a terminat. Lămpile de foc nu se topesc. La ușurință! Îmi iau rămas bun de la jugul divin”. Recunoscând originea divină a talentului, o persoană își dedică întreaga viață poeziei. El devine atât actor, cât și instrument, de fiecare dată interpretând o nouă piesă sub conducerea dirijorului: „în loc de răspuns este agonie, când găurile din țevi sunt rupte pentru suspine și buzele pentru tirade”.

Principiul divin din poem este întruchipat într-o serie de imagini alegorice: un dirijor, un tiran îndrăgostit de muzică, un geniu impecabil al raiului. Mai mult, cu fiecare nominalizare ulterioară, imaginea berbecului ceresc arată din ce în ce mai atotputernică și perfectă.

O mare atenție în lucrare este acordată imaginii eroului liric - poetul însuși. La începutul poeziei, el încearcă să reziste misiunii sale, exclamând: „Nu am nimic de-a face cu asta”, „Sunt doar un nebun”, „Nu vreau!” Atunci poetul este nevoit să fie de acord – '228

să se angajeze în misiunea lor („Ar trebui să decidem ce vom juca astăzi?”), acceptând astfel destinul lor divin.

Imaginea teatrului altcuiva din titlu, cu care poezia este asemănată în lucrare și care se repetă de patru ori în textul însuși, încadrându-l, creează o compoziție de inel. El aduce lucrării o atmosferă de creativitate și așteptare la noi descoperiri minunate.

„Ca niciodată, fără griji și amabil...”

Poezia lui B. Akhmadulina „Ca niciodată înainte, fără griji și amabil...” este o mică schiță din viața orașului. Deja primele rânduri ale lui „Ca niciodată, nepăsător și amabil, am ieșit în zăpada curții Arbat...” o caracterizează pe eroina lirică ca reprezentant al unui anumit cerc social. Arbat, cu mâna ușoară a lui Okudzhava, a fost perceput în a doua jumătate a secolului al XX-lea ca un simbol al unității inteligenței moscovite.

Poezia descrie imaginea veselă a întâlnirii cu prima zăpadă. B. Akhmadulina o pictează în primul rând ca fiind strălucitoare („Lumina a înflorit ca un tufiș de liliac”, „...deodată s-a făcut strălucitor și s-a înghesuit de copii”),

Textul lucrării urmărește o serie asociativă asociată cu imaginea zăpezii, atât în starea de spirit, cât și în sunet: „zăpadă” - „râsete” - „prospețime” - „sfințenie” - „fericire perfectă”. Imaginea zăpezii este subliniată de aliterația „cu” („Lumina a înflorit ca un tufiș de

liliac”, „totul a râs și a înclinat să râdă”), dublarea sunetului („complet fericit”). Toată lumea se bucură de prima ninsoare: copiii și cățeii arată această bucurie cu cea mai mare vigoare. Totuși, pentru poetesă este important nu numai să surprindă o imagine a desfătării iernii, ci și să arate că uneori cele mai obișnuite obiecte, chipuri și fenomene pot deveni subiect de inspirație poetică: „Iată zăpada, aici este portarul. , iată copilul care aleargă - totul este acolo și supus cântării...” . Fiecare zi din viața unei persoane, fiecare moment al existenței sale este valoroasă și unică. Experiența de viață de-a lungul anilor oferă o înțelegere a faptului că totul ingenios este simplu. „...Cu cât trăiesc mai mult, cu atât mintea mea este mai simplă, cu atât sufletul meu mai proaspăt,” - așa exprimă el acest gând

229

B. Akhmadulina într-o poezie. În plus, lucrarea reflectă sentimentul patriotic al poetei. Ea își mărturisește dragostea pentru Moscova, iar această mărturisire nu sună deliberat, ci decurge organic din textul lucrării în sine. Fiecare persoană percepe Moscova în felul său. În literatura clasică, există de multă vreme o tradiție de poezii despre Moscova. Atât Pușkin, cât și Lermontov le au. Cu toate acestea, clasicii abordează cel mai adesea imaginea făcând referire la paginile eroice ale istoriei. Poeții anilor șaizeci percep Moscova ca un fel de spațiu intim în care sufletul se străduiește în mod inexplicabil. Acesta este un fel de oază spirituală în care totul este sacru. Un loc special în crearea imaginii Moscovei este ocupat de toponimia acesteia. Pe lângă curtea Arbat, B. Akhmadulina menționează în poemul său Khlebny Lane, în care a trăit eroina lirică (și acest lucru în sine este perceput ca noroc) și a fost fericită.

Întreaga poezie este scrisă la timpul trecut, astfel încât intriga sa arată ca o amintire, iar aceasta, la rândul său, îi aduce note nostalgice.

B. Akhmadulina este un maestru al creării unei dispoziții elegiace. Poeziile ei, de regulă, arată ca pagini dintr-un jurnal, în care fiecare rând este important și nu poate fi tăiat sau schimbat.

"Nu fierbinte"

În poemul „Nu alb fierbinte” B. Akhmadulina joacă pe consonanța „noapte” - „cuptor”. Vorbim despre noaptea albă din Sankt Petersburg: „Nu este fierbinte și totuși noaptea se face deja albă peste Neva”. Prima linie dă instantaneu naștere asocierii „noapte” - „cuptor”, care face imaginea nopții albe mai expresivă.

De la înființare, Sankt Petersburg a fost creat ca un oraș al culturii nobile rafinate: palate și parcuri. B. Akhmadulina este, fără îndoială, mai aproape de aspectul său original, motiv pentru care numele Leningrad nu apare în poemul scris în 1979.

Pentru ca cititorul să înțeleagă despre ce oraș vorbim, este suficient să folosim alte nume: Neva, Grădina de vară. Și 230

în același timp, devine clar că B. Akhmadulina este atras de Petersburgul lui Ahmatova, centrul culturii și gândirii spirituale, și nu orașul revoluțiilor ruse cu monumente ale epocii moderne,

Poemul exprimă admirația pentru frumusețile arhitecturale ale orașului Petra: este desenată o imagine a unui răsărit, jocul unei raze de soare pe cupola de aur.

Imaginea centrală în lucrare este Grădina de vară - unul dintre cele mai frumoase locuri din Sankt Petersburg. În Grădina de vară există statui celebre ale sculptorilor italieni din secolul al XVII-lea, și nu copii. Acest colț din centrul Sankt Petersburgului este cel mai bun mod de a promova reflecția solitara. Aici se află celebrul monument al fabulistului I.A. Krylov.

B. Akhmadulina nu numește în mod deliberat catedrala, de-a lungul cupolei căreia alunecă o rază de soare, și nu enumeră alte obiective celebre ale orașului (Palatul de Iarnă, monumentul lui Petru cel Mare). Este important pentru ea să sublinieze că privește Sankt-Petersburg nu prin ochii unui turist obișnuit, ci prin ochii unei persoane care cunoaște bine orașul și îi simte sufletul.

Poezia are multe consonanțe interne („Și vara intră în Grădina de Vară, ce recompense, ce alte plăceri se poate cere de la această viață").

Chiar și într-o mică schiță poetică, B. Akhmadulina știe să creeze o dispoziție elegiacă. Experiențele eroinei lirice sunt subtil individualizate: „Mintea este bolnavă de melancolie și de beatitudine tânără". Astfel, poemul se încadrează bine în tradiția poetică existentă și o continuă creativ.

IN ABSENTA. BRODSKY „Steaua de Crăciun"

. În lucrările lui I.A. Brodsky a dezvoltat o întreagă tradiție poetică a așa-numitelor poezii de Crăciun. Prima dintre ele a fost scrisă în 1961, ultima în 1995. Poezia „Steaua de Crăciun" (1987) poate fi numită

una dintre cele mai cunoscute lucrări ale „ciclului de Crăciun".

Mântuitorul în textul lucrării nu este menționat niciodată pe nume, dar este destul de evident că vorbim despre nașterea lui. Deja în primele rânduri există un sistem de indicii care creează o atmosferă de mister și o semnificație deosebită a evenimentelor descrise. Un copil uimitor s-a născut într-o zonă „obișnuită cu căldură mai degrabă decât cu frig" pentru a salva lumea. Aici I.A. Brodsky folosește principiul contrastului dintre imaginea unui copil neputincios și misiunea globală pe care trebuie să o îndeplinească.

Numai în al doilea catren sunt menționate numele Magilor și nu mai poate exista nicio îndoială: în fața noastră se află o legendă poetică despre nașterea Mântuitorului.

Strofa a doua întărește și contrastul dintre copilul mic și lumea mare, de a cărei soartă va trebui să aibă grijă: „Totul i s-a părut imens: sânul mamei, aburul galben din nările bouului, înțelepții”.

În strofa finală, aflăm în sfârșit ce fel de forță îl va ajuta pe copil pe calea lui dificilă: acesta este un gând divin. Steaua de Crăciun, astfel, apare în lucrare ca simbol al ochiului divin, binecuvântând pe Mântuitorul pentru isprava sa în numele umanității. Legătura energetică indisolubilă dintre sfântul părinte și fiu, întruchipată în imaginea luminii stelei de Crăciun, este nu numai o frumoasă imagine poetică și o metodă de organizare a spațiului artistic, ci și o dovadă a unei înțelegeri profunde a fundamentelor religioase creștine. predare.

Poemul urmărește, de asemenea, reminiscențe ale operelor lui BL. Pasternak „Noaptea de iarnă” și O.E. Mandelstam „Dacă aș lua cărbune pentru cea mai mare laudă...” („Oda”).

„La centenarul Annei Akhmatova”

Poezie de I.A. „Despre centenarul Annei Akhmatova” de Brodsky este dedicat memoriei poetei, pe care poetul o considera mentorul său în literatură. Se știe că I.A. Brodsky și 232

AA Akhmatova a avut relații calde în timpul vieții. IN ABSENTA. Brodsky este membru al cercului de poezie Leningrad Akhmatova - un grup de tineri poeți care au avut grijă de Anna Andreevna în ultimii ani ai vieții ei. Pe lângă I.A. Brodsky, a inclus A. Naiman, care a scris mai târziu o carte despre poetesă („Povestiri despre Anna Akhmatova”), D. Bobyshev, E. Rein. Când I. Brodsky a fost acuzat de parazitism și trimis în exil, A.A. Akhmatova a fost unul dintre cei care au lucrat pentru întoarcerea lui. Poetea a observat devreme puterea talentului lui I.A. Brodsky și chiar le-a recomandat prietenilor săi să salveze schițe ale poemelor donate, anticipând că acestea vor deveni în curând o raritate bibliografică.

Prima strofă enumeră simbolurile incoruptibilității fundamentelor universului, ideea sună despre importanța cuvintelor de iertare și iubire, despre originea lor divină.

Primele simboluri „pagină” și „foc” ne fac să amintim celebrele cuvinte ale lui M.A. Bulgakov din romanul „Maestrul și Margareta” că manuscrisele nu ard. Imaginea „pietrelor de moară” amintește de poezia lui Ahmatova „Țara natală” (1961), care vorbește despre poeții epocii de argint care au murit în morțile represiunilor lui Stalin: „Și măcinam, și frământăm, și prăbușim Acel praf neamestecat. .” A.A. Akhmatova a crezut întotdeauna că „să-și plângă prietenii” i-a salvat viața. IN ABSENTA. Brodsky ne face să ne amintim unicitatea vieții umane, puterea cuvântului poetic al Annei Andreevna. Însăși poetesa a recunoscut că le-a învățat pe femei să vorbească.

IN ABSENTA. Brodsky subliniază că odată cu plecarea lui A.A. Numai partea ei perisabilă a murit de Akhmatova. Personalitatea ei este nemăsurat mai mare: include sufletul nemuritor al poetei, căruia eroul liric al poemului îi trimite arcul peste mări.

Până la moartea Annei Andreevna I.A. Brodsky fusese deja expulzat din țară. A trăit și a predat în SUA, așa că sintagma „înclinați-vă peste mări” este percepută ca autobiografică.

233

DRAMATURGIE

MAKSIM GORKY

"În partea de jos"

Piesa lui M. Gorki „La adâncimi de jos” este o dramă socio-filozofică de gen. Ea a arătat calea către partea de jos socială a reprezentanților diferitelor clase ale societății ruse. Fiecare dintre eroii operei are propria sa poveste instructivă. Tema călcării este cheia în opera autorului. Gorki, fiind un scriitor democrat care se străduiește să ajute oamenii să iasă din sărăcie, simpatizează profund cu eroii săi. El reamintește societății că fiecare dintre acești oameni degradați este încă demn de sprijin și înțelegere.

Cu toate acestea, acesta nu este singurul lucru care determină conținutul lucrării. Principalul lucru în piesă este o dispută despre o persoană, care este purtată între doi eroi opuși unul altuia: Satin și Luke. În această dispută, Satin cântă gloria unui om mândru, iar Luka crede că toți oamenii sunt la fel (ca puricii: „toți sunt negri, toți sar...”). El predică un tip special de sprijin spiritual: el spune fabule, insuflând astfel oamenilor speranțe false. Adevăr amar sau minciună salvatoare - care este mai bine? Fiecare persoană care citește piesa „At the Bottom” va trebui să răspundă el însuși la această întrebare.

Descrierea flophouse-ului dat deja în direcțiile de scenă, în care este comparată cu o peșteră, arată cititorului situația dificilă a oamenilor care au căzut la fundul societății. Personajele piesei dorm pe paturi, ca într-o închisoare; peste tot domnesc murdăria și simbolurile deteriorării („bolte grele, de piatră, afumate, cu tencuială prăbușită”, mobilă murdară nevopsită, haine vechi și doar gunoi („o carte zdrențuită”) de sub pălărie”, „bucăți de pânză uleioasă, cârpe”). Văzând un astfel de interior, înțelegeți imediat de ce Anna și Actorul tușesc: într-o astfel de atmosferă de viață este dificil să rămâneți o persoană sănătoasă.

234

Este de remarcat faptul că, fiind la fundul vieții lor, eroii lui M. Gorki nu încetează să viseze la fericire. Nastya citește o carte numită „Iubire fatală”, tânjește după schimbări în viață, vrea să se mute într-un alt apartament, iar Kvashnya susține că nu se va căsători niciodată nici măcar cu un prinț. L Kleshch este sigură că visează să se căsătorească cu Abramka. Vaska Peplu visează să prindă o plătică „uriașă”. Baronului îi place să-și amintească asta. cum a băut cafea cu smântână în pat dimineața. Luca rezumă într-un fel aceste vise: „Și totuși, văd, oamenii devin din ce în ce mai deștepți, din ce în ce mai distrași... și deși trăiesc, se înrăutățesc, dar vor, devin mai buni... încăpățânați. !”

Etapa de adaptare la noile condiții nu este ușoară pentru eroii care sunt obișnuiți cu o viață bună. M. Gorki arată cititorului o întreagă galerie de diferite tipuri sociale, discută motivele care i-au condus pe oameni care erau destul de bogați și trăiau bine în trecut până jos. Baronul, de exemplu, are un titlu. Actorul a jucat odată în teatru. Acum se ceartă care dintre ei va mătura podeaua. Satin spune că cândva a citit mult și a fost considerat o persoană educată. Bubnov a lucrat ca blănar și, în același timp, a avut propria afacere.

Cea mai dificilă situație din piesă este cea a Annei. La început pare că s-a resemnat cu circumstanțele și își dorește un singur lucru de la viață - să moară în pace. Nu e de mirare că Kvashnya o numește „pacient”. Amintindu-și de viața ei de dinainte de moarte, Anna vede în ea doar bătăi și insulte, zdrențe și teama de a mânca o bucată de pâine în plus. Eroinei se teme doar că va trebui să sufere și în lumea următoare. Cu toate acestea, apoi dintr-o conversație cu Luka reiese că Anna încă mai vrea să trăiască puțin.

Gazda adăpostului, Kostylev, pune în contrast prizonierii vieții în piesă. Atitudinea negativă a autorului față de acest erou poate fi urmărită prin direcțiile de scenă: Kostylev fredonează ceva divin și, în același timp, inspectează suspicios adăpostul, Kleshch îl privește de sub sprâncene. Contradicția dintre aspectul ostentativ al proprietarului flophouse-ului și lăcomia lui ireprimabilă este clar dezvăluită în dialogul următor, 235.

când Kostylev exclamă: „Și voi arunca peste tine jumătate de rublă, voi cumpăra ulei pentru lampă... și jertfa mea va arde în fața sfintei icoane... Și jertfa se va face pentru mine, ca răzbunare pentru păcatele mele și pentru tine”. Kleshch asociază o creștere a plății pentru cazarea peste noapte cu un laț drapat în jurul gâtului. Kostylev refuză să plătească datoria față de actor. Conform filozofiei sale, bunătatea nu are nimic de-a face cu banii. Această poziție arată cu siguranță confortabilă. Kostylev, în cuvinte, pare să-i pară rău pentru oaspeții săi („Și vă iubesc pe toți... Înțeleg, frații mei, sunteți nefericiți, fără valoare, rătăciți...”), dar în realitate el pur și simplu profită de situația lor fără speranță. .

O trăsătură distinctivă a piesei „At the Bottom” a lui M. Gorki este aforismul acesteia. Lucrarea conține adesea proverbe și zicători („Zgomotul nu este o piedică în calea morții” (Bubnov), „Nu poți ucide de două ori” (Satin). „Pentru un bătrân, unde este cald, există o patrie” (Luca) , „Toți suntem străini pe pământ”) (Luca)). Alături de aforismele obișnuite, sunt și cele pe care eroii înșiși le alcătuiesc în anumite situații („Du-te la muncă silnică... și e rândul tău să te răzbuni” (Actor), „Se pare: indiferent cum pictezi. tu pe dinafară, totul se va șterge... totul va fi șters..." (Bubnov), "Eu spun talent, de asta are nevoie un erou. Și talentul înseamnă să crezi în tine, în forța ta" (Actor), „Toată lumea vrea ordine, dar lipsește rațiunea” (Bubnov)) .

Atitudinea lui Gorki de a lucra în piesă este exprimată de Satin. El spune: „Când munca este plăcere, viața este bună! Când munca este o datorie, viața este sclavie!” Kleshch susține că a lucrat de la o vârstă fragedă, dar nu poate scăpa de sărăcie. El vede motivul acestui

lucru în faptul că numai cei care sunt fără cinste și fără conștiință trăiesc bine.

Piesa ridică problema credinței unei persoane în sine, despre susținerea vieții.

Nu mai puțin importantă în piesă este problema relațiilor dintre oameni. Nu e de mirare că Satin întreabă de ce oamenii se bat între ei.

Pentru o înțelegere mai profundă a piesei, este necesar să ne referim la lucrarea lui F. Nietzsche „Despre cei care visează la altă lume”.
236

Ideea lui Gorki că o persoană trebuie să-și depășească propria imperfecțiune se întoarce la nietzscheanism.

Critica literară contemporană a lui M. Gorki a salutat piesa cu mare interes. Întrebarea cum să-i tratezi pe locuitorii adăpostului în societate a devenit controversată. Critica democrată a subliniat că M. Gorki cheamă cititorul să nu-i fie milă, ci să-i respecte pe acești oameni. În același timp, s-a remarcat că M. Gorki își idealizează într-o oarecare măsură „vagabondii”, punându-le în gura gândurile sale strălucitoare care nu corespund în esență caracterelor sau modului lor de viață. În special, s-a exprimat multă judecată cu privire la imaginea lui Luke, care, potrivit criticilor, nu poate fi considerat un personaj pozitiv.

Monologurile personajelor joacă un rol deosebit în înțelegerea conținutului ideologic al operei din piesă.

V.V. MAIAKOVSKI

"Gândac"

Comedia încântătoare de V.V. Mayakovsky „Plănița” este dedicată uneia dintre temele centrale ale operei sale mature - critica filistinismului, expunând esența sa de bază. Lista personajelor din lucrare este orientativă în acest sens. Personajul principal are două nume. Un lucru banal, obișnuit (Prisypkin). Iar celălalt este rafinat, sofisticat (Pierre Skripkin).

Imaginile feminine sunt contrastate după acest principiu: numele simplu și modest Zoya Berezkina și cele străine rafinate (Elzevira Davidovna, Rozalia Pavlovna).

Interesant din punct de vedere compozițional este începutul lucrării, unde se folosește tehnica polifoniei: cupletele publicitare realizate de vânzători recreează atmosfera pestriță a așa-numitei ere NEP (noua politică economică a anilor 20 ai secolului XX), esența dintre care a fost că ţăranilor li se permitea să vândă surplusurile agricole.. -237

produse vinicole. Afacerile individuale au fost închiriate. S-au deschis atelierele.

Replicile vânzătorilor creează o atmosferă de filistinism în spațiul artistic al operei. Vocabularul combină în mod deliberat aspectele

cotidiene și politice („bătălii, cuțite și limbi pentru discuții”, „heringi republicani”). Merită o singură remarcă a lui Bayan: „De ce trebuie să fuzionezi cu elementul mic-burghez și să cumperi hering într-o manieră atât de discutabilă?” Inutilitatea și absurditatea întregii acțiuni este subliniată de o imagine satirică vie, repetată de mai multe ori în text: „Sutien cu blană”. Efectul comic este sporit de faptul că Prisypkin le numește „șapcă aristocratică”.

Vulgaritatea în această imagine este combinată cu ignoranța. Când Bayan îl invită pe Pierre să cânte un epitalamiu despre zeul Hymen, el întreabă ca răspuns: „De ce vorbești? Ce alte Himalaya mai sunt?”

Psihologia burgheză a lui Prisypkin este criticată cu indignare de tovarășii săi de cămin. Ideea nu este că își cumpără o nouă cravată, ci că obținerea strălucirii exterioare devine un scop în sine pentru el. În același timp, Prisypkin nu respectă regulile de igienă de bază. În loc să-și schimbe șosetele, acoperă gaura din ele cu un creion cu cerneală.

Începutul romantic coexistă în textul piesei alături de imagini reduse. „Deci, așa, cu un pas liniștit, ca într-o noapte cu lună, în vise și melancolie, te întorci de la cârciumă”, povestește Bayan.

Evenimentul central al complotului din piesă este nunta lui Prisypkin (Pierre Skripkin) cu Elzevira. Vulgaritatea, vitrinele, dorința eroilor de a ține pasul cu epoca în toate sunt subliniate chiar și în direcțiile de scenă: „Pierre se sărută liniștit și cu un sentiment de demnitate de clasă”. Clișeele oficiale se aud și în remarcile personajelor. „Ce pași capitale facem înainte pe calea construirii familiei noastre!” - exclamă Bayan. Astfel de afirmații forțează-238

Ei pot lega istoria familiei cu istoria țării. Noua Politică Economică, cu filistinismul rampant pe care l-a introdus, evident nu este pe placul autorului piesei. Nu întâmplător o nuntă se termină în foc. V.V. Mayakovsky nu vede perspective în această politică. Autorul nu visează la un viitor atât de strălucit.

În construirea intrigii piesei de V.V. Mayakovsky folosește pe scară largă science fiction-ul. În actul al cincilea, apare o imagine interesantă - așa-numita instituție a învierii umane. În ea este înviat Prisypkin. Primul lucru de care se îngrijorează eroul, realizând că s-a regăsit în viitor, este că, după cincizeci de ani, „nu are suficient timp să se alăture uniunii”.

În acest timp, valorile și obiceiurile din societate s-au schimbat dramatic. Berea, de exemplu, a început să fie numită un amestec otrăvitor. Poetul ridiculizează în mod satiric „atacuri de dragoste acută”. Dansurile unei epoci îndepărtate sunt, de asemenea, un lucru din trecut. La sfârșitul piesei, Prisypkin ajunge în grădina zoologică împreună cu un bug. Arătându-l vizitatorilor, directorul grădinii zoologice explică: „Sunt două dintre ele - dimensiuni diferite, dar în esență aceleași: acestea sunt celebrele „clopus normalis” și... „philistines vulgaris”. De remarcate sunt inscripțiile de pe cușcă: „Atenție - scuipă!”, „Nu intrați fără raport!”, „Aveți grijă de urechi - este exprimat”.

Piesa de teatru „Ploșnița” ridiculizează cu furie oamenii obișnuiți care vor să se îmbrace în haine burgheze. Astfel, V.V. Mayakovsky a intrat în istoria literaturii ruse nu numai ca poet, ci și ca dramaturg. Moștenirea sa dramatică, de volum redus, a adus o contribuție semnificativă la dezvoltarea satirei rusești.

"Baie"

Piesa de V.V. „Baia” lui Mayakovsky este dedicată expunerii unui fenomen social urât - cariera. Scriitorul numește personajul principal din piesa tovarășului Pobedonosikov personajul principal. Și acest nume subliniază deja satiricul

239

atitudinea autorului faţă de personajul său. În același timp, V.V. Mayakovsky aduce un omagiu epocii: moda abrevierilor ciudate și uneori disonante. Cu toate acestea, titlul complet al poziției lui Pobedonosikov „șef de aprobare” reflectă doar inutilitatea birocratică a acestuia. Numele de familie grăitor „Pobedonosikov” cu rădăcina „victorie” subliniază că proprietarului său nu-i plac înfrângerile, dar încă nu este „Pobedonostsev”, ci „Pobedonosikov”. Acest lucru subliniază faptul că victoriile sale sunt mici și nesemnificative, de ele îi trebuie doar el însuși.

Eroul vorbește constant despre meritele sale. În chestionarele sale el scrie că chiar înainte de 1917 a fost membru al partidului. Velosipedkin discută acest lucru cu ironie: „Care dintre ele este necunoscut și nu se știe dacă a avut „fi” sau „eu” între paranteze, sau poate nu a avut niciunul.” Literele „b” și „m” desemnau diferite grupuri de partid: bolșevici și menșevici. Dar pentru Pobedonosikov, ceea ce este important nu este esența platformei politice, nu convingerile, ci gloria. Vrea să-și formeze o opinie publică despre sine ca persoană semnificativă. Nochkin vorbește și mai dur despre acest erou. El îl numește „servietă umplută”, „clip de papetărie”.

Pentru a înțelege nesemnificația figurii lui Pobedonosikov, caracteristicile sale de vorbire sunt importante. Remarcile sale constau în clișee și cuvinte pompoase („lucrători ai universului”, „cel mai mare și de neuitat artist al condei”, „o mare vedetă artistică”). În timp ce ține discursuri pompoase despre Lev Tolstoi, Pobedonosikov nici măcar nu știe cine este Mikel Angelo. El îl cheamă în ignoranță pe Ludwig Feuerbach pe tovarășul Feuerbach, susținând că i-ar fi citit lucrările.

Opti-mistenko rostește aceleași fraze goale și fără valoare: „Personalitatea în istorie nu joacă un rol special. Nu este timpul regal pentru tine. Pentru asta era nevoie de entuziasm. Și acum avem materialism istoric și nu ți se cere entuziasm.”

Pobedonosikov este sensibil la critici. În principiu, el nu este capabil de autocritică. Fragilitatea lui par-240

Această credință este subliniată de un detaliu artistic interesant: ici și colo el sugerează împrăștierea stemei sovietice pe mobilier.

Alți eroi ai operei încearcă, de asemenea, să se adapteze la noile condiții politice și să își găsească un loc cald. De exemplu, reporterul Momentalnikov a lucrat în presă înainte și după revoluție. Și în timpul revoluției, când nu știam cine va câștiga (alb sau roșu), am făcut schimb într-un magazin. V.V. Mayakovsky subliniază că sloganul „Este mai bine să mori sub un steag roșu decât sub un gard” a devenit relevant pentru mulți în epoca revoluționară.

Opti-mistenko „neted și lustruit” știe și cum să facă o carieră. „Numai superiorii săi sunt reflectați în puritatea lui ca o oglindă și apoi cu susul în jos”, așa îl caracterizează Velosipedkin.

În cel de-al doilea act al piesei, cititorul este cufundat în mediul de lucru al unei mari instituții guvernamentale și înțelege că petiționarii specifici pentru care sunt create toate aceste instituții pleacă fără niciun ajutor.

Piesa „Baie” conține și o satiră caustică asupra încercărilor stângace de a crea un nou teatru, în care concepte abstracte precum libertatea, egalitatea și fraternitatea încearcă să fie reprezentate pe scenă. Încercările vulgare de a crea o astfel de acțiune arată astfel: „Veți fi liber, tratamentul dumneavoastră este adecvat. Vei fi egal, ceea ce înseamnă că nu contează cine joacă. Și ești o frăție, tot nu vei evoca alte sentimente.”

Remarcile regizorului devin din ce în ce mai ridicole: „Stai aici, tovarășă Capitală”, „Capitală, dansează în stânga cu aerul Internaționalei a II-a”, „Capitală, cădește cu grație!”, „Capitală, respiră spectaculos!”

Pobedonosikov numește acest ridicol de-a dreptul artă autentică. O astfel de evaluare îl caracterizează ca fiind o persoană îngustă la minte, care nu are gust artistic și educație estetică.

Pobedonosikov încearcă să-și acopere egoismul cu probleme de importanță națională. Chiar și când merge în vacanță, el

declară menajere: „Orice doctor va spune că pentru odihnă completă este necesar să te smulgi, tocmai pe tine, și nu pe tine, din mediul tău obișnuit, așa că am de gând să refac un organism care este important pentru stare, întăriți-l în diferite zone muntoase.”

Esența inestetică a eroului este dezvăluită în mod deosebit în atitudinea sa față de Polya. Aceasta este soția lui Pobedonosikov, pe care o disprețuiește constant, îi interzice să aibă copii și nu îi permite să cumpere o rochie nouă sub pretextul luptei cu filistinismul.

Reprezentarea scenelor cotidiene și a conflictelor sociale este combinată în piesă cu elemente de fantezie, care sunt din nou necesare pentru a evalua imaginea cheie a operei. În „Biroul de selecție și transfer în epoca comunistă”, femeia fosfor decide cine are un loc în societatea unui viitor luminos și cine nu.

A.V. VAMPILOV

„Vânătoare de rațe”

Piesa de A.V. „Vânătoarea de rațe” a lui Vampilov, scrisă în 1970, a întruchipat soarta generației „erei stagnării”. Deja în direcțiile de scenă, este subliniată natura tipică a evenimentelor descrise: un apartament tipic orașului, mobilier obișnuit, tulburări gospodărești, indicând tulburări în viața mentală a lui Viktor Zilov, personajul principal al lucrării.

Un bărbat destul de tânăr și sănătos din punct de vedere fizic (în poveste are aproximativ treizeci de ani) se simte profund obosit de viață. Nu există valori pentru el. Din prima conversație a lui Zilov cu un prieten, reiese că ieri a provocat un fel de scandal, a cărui esență nu-și mai amintește. Se pare că a jignit pe cineva. Dar lui chiar nu-i pasă. „Vor supraviețui, nu?” – îi spune el prietenului său Dima.

Deodată, lui Zilov i se aduce o coroană funerară cu o panglică pe care sunt scrise cuvinte funerare emoționante: „Neuitatului Viktor Alexandrovici Zilov, care a fost ars prematur la serviciu, de la prieteni de neconsolat”.

242

Inițial, acest eveniment pare o glumă proastă, dar în procesul de dezvoltare ulterioară a evenimentelor, cititorul înțelege că Zilov s-a îngropat cu adevărat de viu: bea, face scandaluri și face totul pentru a stârni dezgustul oamenilor cărora le-a fost aproape și draga pana de curand.

Interiorul camerei lui Zilov are un detaliu artistic important - o pisică mare de pluș cu un arc în jurul gâtului, un cadou de la Vera. Acesta este un fel de simbol al speranțelor nerealizate. La urma urmei, Zilov și Galina ar putea avea o familie fericită cu copii și o viață confortabilă, bine stabilită. Nu întâmplător, după petrecerea de inaugurare, Galina îl invită pe Zilov să aibă un copil, deși înțelege că nu are nevoie.

Principiul de bază al relațiilor cu oamenii pentru Zilov este minciunile nestăpânite, al căror scop este dorința de a se vărui și de a denigra pe alții. Deci, de exemplu, invitându-și șeful Kushak la o petrecere de inaugurare a casei, care la început nu vrea să meargă într-o vizită fără soția sa, Zilov o informează pe Galina că Vera, de care se presupune că este îndrăgostit, a fost invitată pentru el. De fapt, Vera este amanta lui Zilov însuși. La rândul său, Victor îl împinge pe Kushak să o curteze pe Vera: „Prostii. Acționează cu îndrăzneală, nu sta la ceremonie. Toate acestea se fac din mers. Prinde taurul de coarne.”

Expresivă în piesă este imaginea soției lui Sayapin, Valeria, al cărei ideal este fericirea burgheză. Ea echivalează legăturile de familie cu bogăția materială. „Tolechka, dacă în șase luni nu ne mutăm într-un astfel de apartament, voi fugi de tine, îți jur”, îi spune ea soțului ei la petrecerea de inaugurare a familiei Zilov.

Înfățișat pe măsură de A.V. Vampilov și un alt personaj feminin expresiv din piesă - imaginea Verei, care este, de asemenea, în esență, nefericită. Ea și-a pierdut de mult încrederea în posibilitatea de a găsi un partener de viață de încredere și îi numește pe toți bărbații la fel (Alikami). La petrecerea de inaugurare a casei, Verochka șochează în mod constant pe toată lumea cu lipsa de tact și încearcă să danseze pe masa lui Zilov. O femeie încearcă să pară mai nepoliticos și mai obraznic decât este în realitate. Evident, acest lucru o ajută să-și înece dorul de fericire umană reală. Mai bine 243

Toată lumea îl înțelege pe acest Kuzakov, care îi spune lui Zilov: „Da, Vitya, mi se pare că nu este deloc ceea ce pretinde a fi”.

Scena de inaugurare a casei folosește o mișcare compozițională importantă. Toți oaspeții le fac cadouri zilovilor. Valeria îl chinuie mult timp pe proprietarul casei înainte de a face un cadou și îl întreabă ce iubește cel mai mult. Această scenă joacă un rol important în dezvăluirea imaginii lui Zilov. Galina mărturisește că nu a mai simțit dragostea soțului ei de mult. Are o atitudine de consumator față de ea.

Vera, întrebând cu un rânjet de amantă, înțelege și ea că Victor îi este indiferent și vizita ei nu îi face prea multă plăcere. În timpul conversației, se dovedește că lui Zilov nu-i place meseria sa de inginer, deși încă își poate îmbunătăți reputația de afaceri. Acest lucru este dovedit de remarca lui Kushak: „Îi lipsește spiritul de afaceri, este adevărat, dar este un tip capabil...”. Sayapinii îi dau lui Zilov echipamentul de vânătoare la care visează eroul. Imaginea vânătorii de rațe în lucrare este, fără îndoială, de natură simbolică. Poate fi văzut ca un vis al unei sarcini valoroase, de care Zilov se dovedește a fi incapabil. Nu întâmplător Galina, care își cunoaște personajul mai bine decât alții, observă că principalul lucru pentru el este să se pregătească și să vorbească.

Un test deosebit pentru Zilov este o scrisoare de la tatăl său, care îl cere să vină să-l vadă. Se dovedește că Victor nu este de mult cu părinții săi și este foarte cinic în privința scrisorilor în lacrimi ale bătrânului său tată: „Trimite astfel de scrisori până la capăt și zace acolo, ca un câine, așteptând. Rude, proști, veniți, o, o, și e fericit. Se culcă și se culcă, apoi, iată, se trezește - este în viață, sănătos și bea vodcă.” În același timp, fiul nici nu știe exact câți ani are tatăl său (își amintește că are peste șaptezeci). Zilov are de ales: să plece în vacanță la tatăl său în septembrie sau să-și realizeze vechiul vis de a vâna rațe. El îl alege pe al doilea. Drept urmare, nefericitul bătrân va muri fără să-și vadă fiul.

În fața ochilor noștri, Zilov distruge ultimele speranțe ale Galinei de fericire personală. El este indiferent la bere-244 ei

mentalitate, iar femeia, văzând asta, scapă de copil. Obosită de minciuni nesfârșite, își părăsește soțul pentru prietenul ei din copilărie, care încă o iubește.

Necazurile se așteaptă la locul de muncă: Zilov a predat șefului său un articol cu informații false și și-a forțat, de asemenea, prietenul său

Sayapin să-l semneze. Eroul se confruntă cu concedierea. Dar el nu-i face cu adevărat griji pentru asta.

Într-o cafenea cu numele sentimental „Forget-Me-Not”, Zilov apare adesea cu femei noi. Acolo o invită pe tânăra Irina, care se îndrăgostește sincer de el. Soția lui îl găsește pe el și pe iubita lui într-o cafenea.

După ce a aflat despre dorința Galinei de a-l părăsi, Zilov încearcă să o țină și chiar promite că o va lua cu el la vânătoare, dar când vede că Irina a venit la el, schimbă rapid. Cu toate acestea, alte femei pe care le-a atras cândva la el cu promisiuni false, în cele din urmă, îl părăsesc. Vera se va căsători cu Kuzakov, care o ia în serios. Nu întâmplător începe să-l spună pe nume, și nu pe Alik, ca alți bărbați.

Abia la sfârșitul piesei spectatorul află ce fel de scandal a creat Zilov în Forget-Me-Not: și-a adunat prietenii acolo, a invitat-o pe Irina și a început să insulte pe toți pe rând, încălcând grav regulile decenței.

Până la urmă, o jignește și pe nevinovata Irina. Iar când chelnerul Dima, cu care eroul merge la mult așteptata vânătoare de rațe, se ridică pentru fată, îl insultă și el, numindu-l lacheu.

După toată această poveste dezgustătoare, Zilov încearcă de fapt să se sinucidă. El este salvat de Kuzakov și Sayapin. Economicul Sayapin, visând la propriul apartament, încearcă să-l distragă pe Zilov cu ceva. El spune că este timpul să refinisăm podelele. Victor răspunde dându-i cheile apartamentului. Chelnerul Dima, în ciuda faptului că este jignit, îl invită să meargă la vânătoare de rațe. Îi permite să ia barca. Apoi alungă oamenii care încearcă cumva să lupte pentru viața lui. La sfârșitul piesei, Zilov se grăbește la Kro-245

fie plânge, fie râde. Și cel mai probabil plânge și râde de el însuși. Apoi, în cele din urmă se calmează și o sună pe Dima, acceptând să meargă la vânătoare cu el.

Care este soarta în continuare a eroului? Este destul de evident că are nevoie să-și regândească atitudinea față de viață în general, față de oamenii cu care comunică. Poate că Zilov va putea în continuare să-și depășească criza mentală și să revină la viața normală. Dar, cel mai probabil, eroul este sortit să-și găsească rapid moartea, deoarece nu își poate depăși propriul egoism și nu vede un scop pentru care merită să continue viața. Pierderea sprijinului spiritual și moral este o trăsătură tipică a generației în perioada de stagnare. De secole, viața oamenilor a fost supusă normelor moralității religioase. La începutul secolului al XX-lea, gândirea publică era condusă de ideea de a crea un viitor luminos, un sistem de guvernare echitabil din punct de vedere social. În timpul Marelui Război Patriotic, sarcina principală a fost protejarea pământului natal de invadatori, apoi - construcția postbelică. În anii șaizeci și șaptezeci nu existau probleme socio-politice de această amploare. Poate de aceea s-a format o generație de oameni care se caracterizează prin pierderea legăturilor de familie și a sensului prieteniilor. Influența bisericii asupra vieții spirituale a omului se pierduse până acum. Normele moralei religioase nu au fost respectate. Și puțini oameni au crezut în ideea de a construi un viitor

luminos. Motivul crizei spirituale a lui Zilov este conștientizarea lipsei de valoare a vieții sale, lipsa unui scop real, deoarece așa-numita vânătoare de rațe, la care visează constant, este mai mult o încercare de a scăpa de problemele vieții decât o adevărată. cauza pentru care poate sacrifica orice altceva.

"Fiul cel mai mare"

Piesa „Fiul cel mare” a fost anunțată de A.V. Genul lui Vampilov este comedia. Cu toate acestea, doar prima poză din ea pare comică, în care doi tineri, 246

După ce au pierdut trenul, ei decid să găsească o modalitate de a petrece noaptea cu unul dintre rezidenți și să vină la apartamentul soților Sarafanov.

Dintr-o dată, lucrurile iau o întorsătură serioasă. Capul familiei îl recunoaște nevinovat pe Busygin drept fiul său cel mai mare, deoarece acum douăzeci de ani a avut o aventură cu o singură femeie. Fiul lui Sarafanov, Vasenka, vede chiar asemănarea exterioară a eroului cu tatăl său. Deci, Busygin și prietenul său fac parte din problemele familiei soților Sarafanov. Se pare că soția lui l-a părăsit pe muzician de mult. Iar copiii, care abia au crescut, visează să zboare din cuib: fiica Nina se căsătorește și pleacă la Sakhalin, iar Vasenka, neterminând școala, spune că merge la taiga pentru a lucra pe un șantier. Unul are dragoste fericită, celălalt are dragoste nefericită. Nu asta e ideea. Ideea principală este că îngrijirea unui tată în vârstă, o persoană sensibilă și de încredere, nu se încadrează în planurile copiilor mari.

Sarafanov Sr. îl recunoaște pe Busygina drept fiul său, practic fără a necesita dovezi sau documente semnificative. Îi dă o cutie de praf de argint - o moștenire de familie care a trecut din generație în generație în mâinile fiului său cel mare.

Treptat, mincinoșii se obișnuiesc cu rolurile lor de fiu și prieten și încep să se comporte acasă: Busygin, deja ca frate, se amestecă în discuția despre viața personală a lui Vasenka, iar Silva începe să aibă grijă de Nina.

Motivul credulității excesive a lui Sarafanovs Jr. nu constă numai în deschiderea lor spirituală naturală: ei sunt convinși că un adult nu are nevoie de părinți. Această idee este exprimată în piesa de Vasenka, care mai târziu a vorbit greșit și, pentru a nu-și jigni tatăl, corectează fraza: „Părinții altcuiva”.

Văzând cât de ușor copiii pe care i-a crescut se grăbesc să-și părăsească casa, Sarafanov nu este foarte surprins când îi găsește pe Busygin și pe Silva pregătindu-se să plece în secret dimineața. El continuă să creadă povestea despre fiul său cel mare.

247

Privind situația din exterior, Busygin începe să-i pară milă de Sarafanov și încearcă să o convingă pe Nina să nu-și părăsească tatăl. În timpul conversației, se dovedește că logodnicul fetei este un tip de

încredere care nu minte niciodată. Busygin devine interesat să se uite la el. În curând află că Capa Fans Sr. nu mai lucrează la Filarmonică de șase luni, ci cântă la un dans în clubul ferovirilor. „Este un muzician bun, dar nu a reușit niciodată să se susțină. În plus, bea, și așa, în toamnă a fost o concediere în orchestră...” spune Nina. Cruțând mândria tatălui lor, copiii îi ascund că știu despre concediere. Se pare că însuși Sarafanov compune muzică (o cantată sau oratoriu „Toți bărbații sunt frați”), dar o face foarte încet (a rămas blocat pe prima pagină). Cu toate acestea, Busygin tratează acest lucru cu înțelegere și spune că poate așa ar trebui să fie compusă muzica serioasă. Numindu-se fiul cel mare, Busygin își asumă povara grijilor și problemelor altora. Prietenul său Silva, care a început mizeria prezentându-l pe Busygin drept fiul lui Sarafanov, doar se distrează participând la toată această poveste complicată.

Seara, când logodnicul Ninei Kudimov vine în casă, Sarafanov ridică un toast pentru copiii săi și rostește o frază înțeleaptă care dezvăluie filosofia lui de viață: „...Viața este dreaptă și milostivă. Ea îi face pe eroi să se îndoiască și îi va consola întotdeauna pe cei care au făcut puțin și chiar pe cei care nu au făcut altceva decât să trăiască cu o inimă curată.”

Kudimov, iubitor de adevăr, află că l-a văzut pe Sarafanov în orchestra funerară. Nina și Busygin, încercând să netezească situația, susțin că a făcut o greșeală. Nu se lasă, continuând să se certe. În cele din urmă, Sarafanov recunoaște că nu a mai jucat în teatru de multă vreme. „Nu m-am dovedit a fi un muzician serios”, spune el cu tristețe. Astfel, piesa ridică o problemă morală importantă. Ce este mai bine: adevărul amar sau minciuna salvatoare?

Autorul îl arată pe Sarafanov într-un impas profund al vieții: soția sa l-a părăsit, cariera nu i-a funcționat, nici nu i-a păsat de copiii săi

Necesar. Autorul oratoriului „Toți bărbații sunt frați” se simte ca o persoană complet singură în viața reală. „Da, am crescut egoiști cruzi. Nesimțit, calculat, nerecunoscător”, exclamă el comparându-se cu o canapea veche pe care visau de mult să o arunce. Sarafanov plănuiește deja să meargă la Cernigov pentru a o vizita pe mama lui Busygin. Dar dintr-o dată se dezvăluie înșelăciunea: după ce s-a certat cu un prieten, Silva îl trădează unor rude imaginare. Cu toate acestea, de data aceasta, bunul meu Sarafanov refuză să-l creadă. „Orice ar fi, te consider fiul meu”, îi spune el lui Busygin. Chiar și după ce a aflat adevărul, Sarafanov îl invită să stea în casa lui. Nina se răzgândește și în privința plecării la Sakhalin, realizând că Busygin, care a mințit, este în suflet o persoană bună și bună, iar Kudimov, care este gata să moară pentru adevăr, este crud și încăpățânat. La început, Ninei i-a plăcut chiar și onestitatea și punctualitatea, capacitatea de a se ține de cuvânt. Dar, în realitate, aceste calități nu se justifică. Simplitatea lui Kudimov nu devine atât de necesară în viață, deoarece îl face pe tatăl fetei să se întristeze pentru eșecurile sale creative și îi dezvăluie rana spirituală. Dorința pilotului de a demonstra că are dreptate se transformă într-o problemă de care nimeni nu are nevoie. La urma urmei, copiii știu de mult că Sarafanov nu lucrează la Filarmonică.

Punând un sens aparte conceptului de „frate”, A.V. Vampilov subliniază că oamenii ar trebui să se trateze unii pe alții cu mai multă atenție și, cel mai important, să nu încerce să se joace cu sentimentele altora.

Sfârșitul fericit al piesei își împacă personajele centrale. Este simbolic faptul că atât principalul înșelător și aventurier Silva, cât și iubitor de adevăr până la capăt Kudimov părăsesc casa lui Sarafanov. Acest lucru sugerează că astfel de extreme nu sunt necesare în viață. A.V. Vampilov arată că o minciună este încă înlocuită mai devreme sau mai târziu de adevăr, dar uneori este necesar să se ofere unei persoane posibilitatea de a realiza singur acest lucru și să nu-l aducă la lumină.

249

Cu toate acestea, există o altă latură a acestei probleme. Hrănindu-se cu iluzii false, o persoană își complică întotdeauna viața. De frică să fie sincer cu copiii, Sarafanov aproape că și-a pierdut legătura spirituală cu ei. Nina, dorind să-și aranjeze rapid viața, aproape a plecat la Sakhalin cu un bărbat pe care nu-l iubea. Vasenka a depus atât de multe eforturi încercând să câștige favoarea Natașei, nedorind să asculte raționamentul sensibil al surorii sale că Makarskaya nu era potrivit pentru el.

Sarafanov Sr. este considerat de mulți a fi binecuvântat, dar credința sa nesfârșită în oameni îi face să se gândească și să aibă grijă de el, devenind o forță unificatoare puternică care îl ajută să se țină de copiii săi. Nu degeaba, în timpul dezvoltării intrigii, Nina subliniază că este fiica tatălui. Și Vasenka are aceeași „organizare mentală bună” ca și tatăl ei.

La fel ca la începutul piesei, în final Busygin întârzie din nou la ultimul tren. Dar ziua petrecută în casa soților Sarafanov îi dă eroului o bună lecție de morală. Cu toate acestea, prin alăturarea luptei pentru soarta lui Sarafanov Sr., Busygin primește o recompensă. Își găsește familia la care a visat. Într-o perioadă scurtă de timp, oamenii care îi erau complet străini devin apropiați și dragi. Se desparte de Silva goala si lipsita de valoare, care nu mai este interesanta pentru el, si isi gaseste noi prieteni adevarati.

„Vara trecută la Chulimsk”

Acțiunea piesei de A.V. „Ultima vară la Chulimsk” a lui Vampilov are loc în centrul regional taiga. Drama serioasă a unei tinere fete, Valentina, îndrăgostită de anchetatorul Shamanov, se desfășoară în fața ochilor publicului. Sentimentele Valentinei nu sunt un secret pentru nimeni, doar Shamanov însuși nu le bănuiește la început.

Valentina în piesă simbolizează imaginea frumuseții profanate. Există o luptă pentru ea între un tânăr Pashka, ko-250

care la un moment dat a plecat în oraș și vine acasă în vacanță la mama lui și Mechetkins. Pavel a crescut răsfățat și era obișnuit să ia tot ce dorea de la viață. El vede fata pe care a ales-o drept proprietatea lui, este convins că își va atinge scopul și este gata să o ia cu

forța. Mechetkin este, de asemenea, încrezător în sine, în ciuda faptului că nu mai este tânăr. Este cunoscut în zonă ca un om economic și bogat. Are nevoie de o gospodină harnică pentru casa lui. În același timp, este puțin interesat de sentimentele Valentinei. Înainte de a întreba dacă fata se va căsători cu el, el merge s-o atragă de tatăl ei, așa cum era obiceiul în antichitate.

Shamanov, după ce a aflat despre sentimentele Valentinei pentru el, își vine și el în fire și decide să înceapă o nouă viață. Dorința de a-și schimba soarta se intensifică în el chiar și după încercarea lui Pashka de a-l împușca, când trage rau. Însuși anchetatorul îl împinge pe adversar să facă această lovitură, de parcă ar vrea să ispitească soarta. Iar soarta îi oferă eroului posibilitatea de a-și veni în fire și de a renaște pentru noi acțiuni și angajamente, precum și pentru a-și îndeplini pe deplin datoria oficială și umană. Înainte de aceasta, și-a pierdut inima, iar un simbol al acestei stări este atitudinea eroului față de arme, pe care o uită adesea de la amanta lui Zinaida.

De asemenea, este de remarcat faptul că Shamanov merge cu prudență la Zinaida și se strecoară dimineața pe scări de lângă ea, deși zvonurile despre aventurile lui nu mai sunt știri. Vorbește deschis despre relația lui cu Valentina. Aflând în fața lui Pashka că se presupune că se întâlnește cu Valentina, anchetatorul îl obligă pe tip să se comporte grosolan și asertiv. Când fata acceptă să meargă la dans cu Pashka, el o ia cu forța pe drum. Pavel nici măcar nu-și dă seama de răutatea crimei pe care a comis-o. La urma urmei, nu face asta din răzbunare, ci pentru ca Valentina să fie mai îngăduitoare și să se căsătorească cu el.

În ciuda promisiunilor lui Shamanov de a o lua pe Valentina și de a începe o nouă viață cu ea, fata își respinge iubitul și 251

decide să se supună voinței tatălui ei, care vrea să o căsătorească cu bogatul Mechetkin.

Pentru a înțelege semnificația simbolică a imaginii Valentinei, este importantă imaginea grădinii din față de care are grijă. Nimeni în afară de Shamanov nu îl ocolește. Toată lumea merge direct. Chiar și anchetatorul spune că repararea unui gard este o muncă inutilă: se va sparge imediat, deoarece morala stabilită nu poate fi schimbată. La final, Valentina continuă să întărească scândurile din gardul din față a grădinii. Ea este ajutată de Eremeev, care nu a primit niciodată pensia dorită, deoarece nu are certificatele corespunzătoare. L Shamanov, care odată a părăsit orașul fără a obține o decizie echitabilă într-un proces, vrea să vorbească în instanță. Dragostea Valentinei l-a ajutat să creadă în sine și să-și schimbe atitudinea față de viață. Înainte de asta, el era oarecum asemănător cu Zilov deziluzionat (eroul piesei lui A. Vampilov „Vânătoarea de rață”), care visa în continuare să se retragă. Acum Shamanov înțelege că numai el poate opri impunitatea. Dacă anchetatorul nu vorbește în instanță, atunci oameni ca Pashka vor ucide și viola cu impunitate.

A.V. Vampilov arată mediul social în care trăiesc eroii piesei. Din conversațiile lor aflăm că trebuie să mergem cinci până la șapte kilometri până la cel mai apropiat ring de dans. Și același film este adus la Casa de Cultură. Tinerii nu au ce face într-o asemenea

sălbăticie. Surorile mai mari ale Valentinei, de exemplu, au plecat în oraș cu mult timp în urmă, deși viața lor s-a dovedit diferit. Pomigalov, grăbit să se căsătorească cu Valentina, nu doar că vrea să-și aranjeze viața financiar, dar se teme și că își va urma surorile în oraș. El declară: „Nu visa la oraș. Ține minte: atâta timp cât trăiesc, casa ta este aici. Aici el stă. Sovetskaya, treizeci și patru. De aici, aranjează-l.” Pomigalov își iubește fiica în felul său, dar, în același timp, programul de viață pe care el l-a pregătit pentru ea constă doar în sarcini casnice și munca de zi cu zi. Nu întâmplător tatăl a fost atât de surprins când a aflat că fiica lui a mers la dans cu cineva.

252

În ciuda întregului conținut ideologic, complotul piesei pare oarecum incomplet. Dar acest lucru nu pare un defect, ci mai degrabă dorința autorului de a sublinia conținutul simbolic al operei. Neașteptat de întreagă și încăpățânată în pasiunile ei spirituale, Valentina acceptă brusc să danseze cu Pavel. Și mai imprevizibil este refuzul ei față de Shamanov și dorința ei de a se supune voinței tatălui ei, deși anchetatorul este gata să rămână cu ea („indiferent ce se întâmplă”, așa cum îi spune fetei de două ori). Evident, toate aceste mișcări ale intrigii ar trebui să sublinieze din nou ideea principală a piesei: eroii lucrării sunt liberi să calce în picioare sentimentele Valentinei, să o privească de fericire, dar cu o tenacitate invincibilă ea continuă să repare gardul din față a grădinii, care toți se sparg pe rând. Și această scenă de la sfârșitul lucrării devine un fel de reproș tuturor personajelor care privesc în tăcere eroina.

Publicație de referință

Ivanova Elena Vladislavovna

Analiza operelor literaturii ruse din secolul al XX-lea, clasa a 11-a

Editura „EXAMEN”

Certificat igienic

Nr 77.99.60.953.D.007297.05.10 din data de 05.07.2010

Redactor-șef L.D. Jlanno Editor M.V. Fin Editor tehnic T.V. Fatyukhina Proofreader EV. Grigorieva Design copertă de I.R. Zakharkina, A.Yu. Gorelik Aspect computer E.Yu. Lysova

105066, Moscova, st. Nizhnyaya Krasnoselskaya, 35. clădirea 1. www.examen.biz

E-mail: pentru întrebări generale: info@examen.biz;

pentru intrebari de vanzari: sale@examen.biz tel./fax 641-00-30 (multi-canal)

Clasificator de produse integral rusesc

OK 005-93. volumul 2; 953005 - cărți, broșuri, literatură educațională

Text tipărit din folii transparente

la SA „Imprimeria Cărții Vladimir”

600000, Vladimir, Oktyabrsky Prospekt, 7 Calitatea tipăririi corespunde calității foliilor transparente furnizate

Pentru întrebări privind implementarea, vă rugăm să contactați:

641-00-30 (multi-canal).
https://neculaifantanaru.com
https://neculaifantanaru.com/en/